

**Základní škola Nový Rychnov,
okres Pelhřimov, Nový Rychnov 170, 394 04**

Prima škola

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

zpracovaný podle RVP ZV

Obsah

Identifikační údaje	4
Charakteristika školy	5
Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce	8
Charakteristika školního vzdělávacího programu	8
Výchovné a vzdělávací strategie	10
Vzdělávání žáků s potřebou podpůrných opatření	15
Začlenění průřezových témat do výuky	20
Průřezová témata se v různé míře prolínají všemi vyučovacími předměty jako integrativní součást jejich vzdělávacího obsahu.....	21
Učební plán školy	34
Povinné vyučovací předměty na 1. stupni základní školy.....	34
Povinné vyučovací předměty na 2. stupni základní školy.....	36
Učební osnovy	38
Jazyk a jazyková komunikace	38
Český jazyk a literatura 1. - 3. ročník.....	50
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu	53
Český jazyk a literatura 4. - 5. ročník.....	55
Matematika a její aplikace.....	103
Výchovné a vzdělávací strategie	121
Informatika	142
6. ročník.....	159
7. ročník.....	163
Člověk a jeho svět	174
Umění a kultura	226
Člověk a společnost.....	229
Výchova k občanství 6. -9. ročník.....	253

Člověk a příroda	259
Chemie 8. - 9. ročník	289
Umění a kultura	331
Hudební výchova 1. -3. ročník	343
Výtvarná výchova 6. - 9. ročník	379
Člověk a zdraví.....	383
Rodinná výchova 6. - 8. ročník	393
Tělesná výchova 1. - 3. ročník (1. období).....	407
2. období.....	412
Člověk a svět práce.....	436
Doplňující vzdělávací obory.....	469
Hodnocení a autoevaluace školy	488

Školní vzdělávací program

Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

PRIMA ŠKOLA - školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

Předkladatel

Základní škola Nový Rychnov, okres Pelhřimov, Nový Rychnov 170

Adresa: ZŠ, Nový Rychnov 170, 39304 Nový Rychnov

IČO: 75000334

Ředitel školy: Mgr. Vladimír Srb

Telefon: 565 392 337

E - mail: skola@novyrychnov.cz

Zřizovatel školy:

Městys Nový Rychnov

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2024

Razítko školy:

Podpis

.....

Mgr. Vladimír Srb, ředitel

Charakteristika školy

Základní informace o škole

Základní škola v Novém Rychnově je plně organizovanou základní školou s jednou třídou v každém ročníku. Tato škola poskytuje vzdělání dětem ve věku 6-15 let. První stupeň základního vzdělání je realizován 1.-5. ročníkem, dále vzdělání plynule pokračuje druhým stupněm, tedy 6. - 9. ročníkem. Nedílnou součástí školy je školní družina se třemi odděleními, jež zajišťuje výchovnou činnost pro děti v době mimo vyučování. V rámci školní družiny mají děti možnost navštěvovat různé zájmové útvary, mimo ně bývá organizováno mnoho jednorázových akcí (besídky, karnevaly). Činnost školní družiny je velmi pestrá a vychází ze Školního vzdělávacího plánu pro zájmové vzdělávání - Ať je léto nebo zima, ve družině je nám prima.

Základní škola Nový Rychnov je umístěna v klidné části obce, v jejíž blízkosti se nachází mateřská škola a sportovní hala. Z hlediska počtu žáků lze označit školu za venkovskou, jelikož průměrná obsazenost tříd bývá okolo 13 žáků. Menší počet žáků ve třídách zajišťuje příjemnější prostředí, možnost individuálnějšího přístupu k žákům, zvýšenou péči o integrované žáky a zapojení většiny dětí do třídních i školních hromadných aktivit.

Součást	Kapacita žáků
Základní škola	230
Školní družina	75

Vybavení školy

Prostorové podmínky školy lze označit za vyhovující. Učebny jsou čisté, světlé. Pohodové prostředí zajišťuje nemalá výzdoba školních prostor, o kterou zde pečují žáci společně s vyučujícími. Výzdoba tak jistě přispívá k velmi příjemnému klimatu, které na nás dýchá. K 1. září 2017 byla dána do provozu klubovna, jež je využívána pro činnost čtenářského klubu, klubu deskových her a pro neformální vyučovací hodiny. V budově je 8 kmenových tříd, pracovna pro výuku fyziky a chemie, počítačová učebna, jazyková učebna pro výuku cizího jazyka, popř. českého jazyka a literatury, která zároveň slouží jako školní knihovna a učebna pro výuku hudební výchovy a výtvarné výchovy. Pro výuku praktických činností je zřízena školní dílna a cvičná kuchyně, která disponuje třemi elektrickými sporáky a třemi dostatečně vybavenými kuchyňskými linkami. Výuka matematiky, českého jazyka a literatury, přírodopisu a zeměpisu je zabezpečována v učebnách s kmenovými třídami.

Učebny jsou vybaveny účelovým rostoucím nábytkem. Do učebny fyziky a chemie byl aktuálně zřízen nový barevný nábytek, který jistě přispívá k příjemnější atmosféře. K nejlépe vybaveným učebnám patří učebna informatiky, nicméně většina učebny disponují interaktivní tabulí.

Ve škole se nachází rozlehlé respirium, kde se uskutečňují veřejná vystoupení, akce pro rodiče, kulturní pořady.

Součástí školního areálu je sportovní hala, která je využívána pro výuku tělesné výchovy, dále pro činnost sportovních kroužků na škole, pro sportovní akce pořádané školou a v době mimo vyučování zejména školní družinou.

Za příznivého počasí bývá hojně využíváno sportovní hřiště v areálu školy.

Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogičtí pracovníci

Pedagogický sbor, který je věkově pestrý a v kterém pracují mladí i zkušení pedagogové, je tvořen ředitelem, zástupcem ředitele, 10 učiteli a 2 asistentkami pedagoga. Chod školní družiny zajišťují dvě vychovatelky.

Důraz je kladen na dosažení a udržení plné kvalifikovanosti pedagogického sboru a jazykové vzdělávání. Pedagogové mají snahu se stále vzdělávat ve svých oborech. Někteří pedagogové absolvovali kurz vzdělávání nesoucí název Šikana a agresivita, DOTO, jiní se zdokonalovali v oblasti cizího jazyka. Všichni pedagogové kurz znalostí a dovedností informačních a komunikačních technologií. Odbornost není zanedbávána ani v oblasti sportu. Pedagogové zaměřující se na tělesnou výchovu absolvovali několikadenní lyžařský kurz. Další vzdělávání směřuje cíleně k zavádění nových metod a forem výuky, dále ke zkvalitnění vyučovacího procesu. Pedagogové jsou nadále otevřeni dalším příležitostem ke vzdělání.

Škola má jednoho výchovného poradce, který se zabývá zápisem do 1. ročníku, řešením odkladů školní docházky, vytipováním žáků se specifickými poruchami učení, žáky vyžadující speciální péči, integraci žáků, řešením výchovných a vzdělávacích problémů žáků apod. Dále na škole pracuje metodik prevence sociálně patologických jevů, koordinátor environmentální výchovy.

Priority pedagogického sboru

Prioritou pedagogického sboru je vytvářet příznivé klima pro žáky. Je kladen důraz na atraktivní přístup k výuce. Pedagogové využívají nespočet metod a forem práce, které by měly přispět ke zkvalitnění vzdělávání. Hlavní pozornost vyučujících je upřena na žácích a jejich potřebách, zvláště pak na úspěchy v jejich dalším vzdělávání a na uplatnění se v praktickém životě.

Charakteristika žáků

Školu navštěvují žáci z Nového Rychnova a přilehlých obcí - Rohozná, Sázava, Řeženčice, Čejkov, Chaloupky. Škola je spádová pro žáky pocházející z Vyskytné a okolí (Jankov, Opatov, Proseč), nicméně na žádost rodičů jsou přijímáni i žáci z jiných míst (Chrástov, Těšenov a další).

Školu navštěvují žáci z běžné populace, jejich nadání a předpoklady pro školní práci jsou rovnoměrně rozloženy, čemuž odpovídají i studijní výsledky. V současné době navštěvují školu pouze české děti. Školu navštěvuje přibližně 10 % žáků s potřebou podpůrných opatření.

Struktura jednotlivých tříd je standardní. Ve většině tříd panuje dobrá přátelská atmosféra, klima tříd se zdají být příjemná.

Spolupráce s rodiči

V oblasti spolupráce s rodiči škola usiluje o vytvoření a zároveň upevnění tohoto partnerského vztahu. Klademe důraz na informovanost rodičů o obsahové náplni výuky, o metodách a formách výuky. Cílem pedagogického sboru je informovat rodiče o úspěšnosti dítěte. Společně s rodiči se snažíme hledat cesty ke zlepšení vzdělávacích výsledků žáků, popřípadě k odstranění jistých nedostatků.

Třídní schůzky rodičů jsou organizovány třikrát v průběhu školního roku. Každoročně je pořádán Den otevřených dveří, během něhož může veřejnost nahlédnout do prostoru školy. Dobrá komunikace školy s rodiči je jedním z cílů školy.

Mimoškolní akce

Škola průběžně spolupracuje s mateřskou školou, obecním úřadem a organizacemi působícími v obci (SPOZ, SDH, Tělovýchovná jednota START). Úzká spolupráce probíhá s PPP Pelhřimov a Úřadem práce Pelhřimov.

Škola pořádá tradiční akce, jejichž cílem je zkvalitnění partnerských vztahů v rámci školní komunity. Příchod Vánoc a rozsvícení obecního vánočního stromu je tradičně doprovázeno hudebním vystoupením žáků naší školy. Každoročně je organizováno slavnostní rozloučení se žáky mateřské školy a základní školy.

Školská rada

Na základě zákona č. 561/2004 Sb. je zřízena tříčlenná Školská rada, v níž školu zastupuje jeden člen zvolený pedagogickými pracovníky.

Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Dlouhodobě je na škole realizován projekt PRIMA ŠKOLA, jehož součástí je miniprojekt PATRON, který je zaměřen na spolupráci žáků 1. a 9. ročníku. Projekt je součástí Minimálního protidrogového programu. Škola se nezapojuje do mezinárodních projektů. Každoročně je škola zapojena do projektu 72 hodin, který je zaměřen na zvelebování okolí školy a obce, dále žáci 9. ročníku spolupracují s místním chráněným domem Jeřabina. Každoročně se konají akce jako férová snídaneč, spaní ve škole, noc s Andersenem, Zdravá pětka.

Tradiční akce, které jsou součástí školního vzdělávacího programu:

- Třídní výlety 1. - 9. ročník
- Předmětové exkurze 1. - 9. ročník
- Lyžařský výcvikový kurz
- Povinný plavecký výcvik 3. - 4. ročník
- Dopravní výchova 4. ročník
- Olympiády: český jazyk, matematika, dějepis, zeměpis ...
- Soutěže: recitační, pěvecká, sportovní, výtvarná

Charakteristika školního vzdělávacího programu

„Ať je léto, nebo zima, v naší škole je to prima.“

ŠVP s motivačním názvem PRIMA ŠKOLA je orientován na žáka, respektuje jeho individuální potřeby související především se školním klimatem.

Školní vzdělávací program naplňuje výchovné a vzdělávací cíle RVP ZV. Respektuje žákovo osobní maximum a jeho individuální potřeby. Cílem základního vzdělávání je, aby si žáci osvojili základní poznatky o životě kolem sebe. Každý žák by měl být vybaven vším potřebným pro úspěšný a radostný život. Zdůrazňuje rozvíjení klíčových kompetencí, které se žák trvale osvojí a je připraven je uplatňovat v dalším vzdělávání i v životě mimo školu.

Směřuje k tomu, aby si žáci osvojili hlavní zásady a normy lidského jednání, aby se u nich utvářelo vědomí občanské odpovědnosti a aby získali dovednosti a návyky zdravého způsobu života.

Klade důraz na činnostní pojetí vyučování, v němž mají žáci možnost aktivně se podílet na vlastním vzdělávání, samostatně se projevovat, získávat nové vědomosti vlastní činností, vycházet z vlastních zkušeností, argumentovat, vyvozovat závěry.

Sousloví “PRIMA ŠKOLA” skrývá hlavní cíle vzdělávacího programu. Slovo PRIMA lze rozklíčovat tímto způsobem:

Písmeno P označuje pohodové a klidné prostředí školy. Takto charakterizované školní prostředí není dáno školními prostory samými, ale pohodu prostředí utvářejí lidé, kteří zde pracují a navštěvují jej. Prima škola si zakládá na utváření a zároveň rozvíjení vztahů mezi spolužáky (formou projektu PATRON), dále škola klade důraz na zkvalitnění vztahu učitel - žák. Škola si uvědomuje důležitost spolupráce s rodiči, kdy tuto spolupráci stále prohlubuje formou různých akcí. Řízení školy je vybudováno na demokratických principech, vždy je upřednostňována společná domluva, společné plánování a vyhodnocování. Cílem

je vytvořit prostor školy příjemný, který bude přispívat k vytváření vhodného klimatu uvnitř školy.

Písmeno R mluví o rozvoji osobnosti žáka. Škola klade důraz na maximální zapojení žáků do procesu učení. Tento fakt dokládá pestrost metod a forem výuky, které pedagogové volí, aby žáky vtáhl do procesu učení. Cílem základního vzdělávání je vybavit žáka patřičnými klíčovými kompetencemi. Hlavním posláním školy je vzdělávat s porozuměním. Důležité je vzdělávat v souvislostech, nikoli útržkovitě v pojmech. Školní vzdělávací program se zaměřuje na všestranný rozvoj každého jedince, a to: obsahem vzdělání, demokratickými principy, respektování žáka jako osobnosti, diferencovaným přístupem, společnými akcemi žáků, učitelů a rodičů, zapojením školy do veřejného dění, profesní orientací, schopností

svobodné a tvůrčí práce, samostatným myšlením a odpovědným rozhodováním, chápáním globálních problémů, souladem s přírodou a jejími zákony, souladem s obecně uznávanými životními a mravními hodnotami a demokratickými občanskými postoji.

Písmeno I se zaměřuje na informace, respektive na co nejefektivnější práci s informacemi. Již od začátku své studijní dráhy jsou žáci vedeny k dobrému zvládnutí čtenářských dovedností, k rozšiřování komunikačních dovedností, ke zpracovávání dat. Žáci mohou využívat školní knihovnu a také kvalitní výpočetní techniku. Dále písmeno I ukrývá pojem integrace, kdy ve škole jsou zastoupeni jedinci s potřebou podpůrných opatření. Těmto žákům je věnována maximální pozornost, vyučující jsou detailně seznámeni s potřebami těchto žáků.

Písmeno M klade důraz na možnost všestranného rozvoje. Mimo vzdělávací cíle vyjadřující hlavní záměry školního vzdělávacího programu a určující směr pedagogického působení ve vyučovacích předmětech přispívají k všestrannému rozvoji osobnosti žáka i další možnosti. Škola věnuje svoji pozornost i volnému času, který na půdě školy žáci mají. Tento volný čas mohou žáci strávit aktivně, zapojením se do celé palety zájmových kroužků (jazykové, sportovní, hudební a další). Již v úvodu školního vzdělávacího programu byla zdůrazněna činnost školní družiny, která nabízí mnoho atraktivních programů pro žáky. V oblasti náboženství spolupracuje škola s místním farním úřadem. Významnou součástí rozvoje školy je podpora dalšího vzdělávání všech pracovníků školy.

Písmeno A vypovídá o aktivním zapojení se do veřejného života, kdy komunikace s veřejností je další důležitá věc, která nesmí být v žádném případě opomíjena. V této oblasti škola získává jméno, dává o sobě vědět, rozšiřuje vybavenost a podobně. Škola spolupracuje s několika dalšími organizacemi v obci (SPOZ, SDH). Místní občané jsou informováni o školním dění prostřednictvím obecního časopisu. Škola je účastníkem různých soutěží školního i okresního charakteru, žáci tak mají možnost se prezentovat a rozvíjet své nadání. Škola otevírá cestu k poznání různých oblastí, ať oblast zdravého životního stylu či kulturní oblast a další.

Výchovné a vzdělávací strategie

Metodami a formami učení se zabýval již Jan Ámos Komenský. Školní vzdělávací program Prima škola vychází z české tradice, ze současných pedagogicko-psychologických výzkumů učení a vzdělávání, ze současných dokumentů, které se zabývají problematikou základního vzdělávání. Výchovné a vzdělávací strategie představují společné postupy, které vedou žáka

k osvojení klíčových kompetencí. Tyto kompetence tvoří jakýsi souhrn vědomostí a dovedností nezbytný pro osobní rozvoj a uplatnění jedince ve společnosti. Cílem základního vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí vzhledem k jejich věku. Úroveň klíčových kompetencí získaná na základní škole není finální, ale tvoří základ pro další vzdělávání a pro orientaci v každodenním praktickém životě.

Kompetence k učení

Hlavními principy současného vyučování je aktivovat zájem o učení, o nabývání nových poznatků. Preferována je vlastní činnost za pomoci vhodných metodických pomůcek a materiálů. Žák není pouhým pasivním pozorovatelem a příjemcem informací, ale aktivním a zvědavým jedincem projevující vlastní iniciativu. Velký důraz je kladen na propojení teorie s praxí, kdy k procvičování učiva jsou užívány konkrétní příklady a situace, které přináší život kolem nás. Cílem školy je vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání a motivovat je k celoživotnímu učení. Dílčí cíle:

- vybírat vhodné způsoby, metody a strategie učení, učit žáky plánovat, řídit vlastní učení,
- vysvětlovat smysl a cíl učení, posilovat kladný vztah k učení,
- učit žáky vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení s nimi systematicky a efektivně pracovat a využívat v procesu učení, v tvůrčích činnostech a v praktickém životě,
- vést žáky k užívání obecných termínů, znaků a symbolů a uvádět věci do souvislostí, propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy,
- umožňovat žákům pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnávat, kriticky hodnotit a vyvozovat z nich závěry pro využití v budoucnosti,
- vést žáky ke kritickému zhodnocení výsledků svého učení a diskutovat o nich,
- učit žáky pracovat s chybou.

Kompetence k řešení problému

Učení je chápáno jako objevování, či bádání. Žáci se potýkají s různými problémy, hledají cesty jejich řešení a velmi často se nespokojí pouze s jednou. Vyučující je doprovází na této

cestě, většinou zde zastává pozici rádce a žáci objevují řešení na základě jeho doporučených kroků. Prostřednictvím vlastního objevování žáci nabývají zkušenostmi, zdokonalují práci s informacemi. Cílem školy je podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů. Dílčí cíle:

- učit vnímat různé problémové situace ve škole i mimo ni, rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlet a plánovat způsob řešení problémů a využívat k tomu vlastní zkušenosti,
- vést žáky k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů,
- učit žáky nenechat se odradit případným nezdarem a vytrvale hledat konečné řešení problému,
- učit žáky samostatně řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení, užívat při řešení problémů logické, empirické a matematické postupy,
- vést žáky k ověřování správnosti řešení problémů a aplikaci osvědčených postupů při řešení obdobných nebo nových problémových situací, ke sledování vlastního pokroku při zdolávání problémů,
- učit žáky umět obhájit svá rozhodnutí a uvědomovat si zodpovědnost za výsledky svých činů.

Kompetence komunikativní

Již výše bylo zmíněno, že je kladen důraz na komunikativnost, na zkvalitňování vztahu učitel a žák. Tato kompetence zabezpečuje vzájemnou komunikaci mezi učitelem a žákem, dále mezi žáky navzájem, rozvíjí smysl pro týmovou práci a vede k přirozenému zapojení žáků s potřebou podpůrných opatření. Žáci se učí přesně formulovat své myšlenky. Cílem školy je vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci.

Dílčí cíle:

- učit žáky formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřovat se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu,
- rozvíjet schopnost naslouchat druhým, porozumět jim, vhodně na ně reagovat, účinně se zapojovat do diskuze, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat,

- učit žáky porozumět různým typům textů a záznamů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlet o nich, reagovat na ně,
- vést žáky k využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Kompetence sociální a personální

Během vzdělávání je důležité zaměření se na sám sebe. Pozornost je věnována sebekontrolé, sebehodnocení a samostatné rozhodování žáka. V průběhu učení se u žáků rozvíjí schopnost spolupracovat v týmu, respektovat práci vlastní a druhých. K rozvoji této kompetence je možné využívat mnoho metod učení, k základním patří projektové vyučování, práce ve skupinách, samostatná a týmová práce s učebnicemi, pracovními sešity a didaktickými pomůckami. Dílčí cíle:

- učit žáky účinně spolupracovat ve skupině, zastávat různé role, podílet se na utváření příjemné atmosféry,
- učit žáky kriticky hodnotit práci ve skupině, svoji práci v týmu i práci ostatních členů skupiny,
- vést žáky k ohleduplnosti a úctě při jednání s druhými lidmi, k upevňování dobrých mezilidských vztahů,
- motivovat žáky k efektivní spolupráci s druhými při řešení daného problému, k oceňování zkušeností druhých lidí.

Kompetence občanské

Škola v rámci výuky přistupuje k žákovi jako k jedinečné osobnosti, která se aktivně podílí na vlastním vzdělávání. Je kladen důraz na individuální přístup k žákům, vyučující podporuje rozvoj vnitřní motivace žáků ve výuce, respektuje náměty žáků. Cílem je vést žáky k zodpovědnosti za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, ke schopnosti respektovat normy, tolerovat názory ostatních lidí a vážit si jejich práce, zkrátka cílem je vychovávat žáky jako svobodné občany, kteří si plní své povinnosti, uplatňují svá práva a respektují práva druhých, jako ohleduplné, schopné a ochotné bytosti. Dílčí cíle:

- vést žáky k respektování druhých lidí, k empatii, kdy budou schopni vcítit se do situací ostatních lidí,

- netolerovat útlak a hrubé zacházení, sociálně patologické jevy (drogy, šikana, kriminalita mládeže),
- na konkrétních situacích učit žáky uvědomit si povinnost postavit se proti fyzickému a psychickému násilí,
- vést žáky k odpovědnému chování v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka a k poskytnutí účinné pomoci podle svých možností,
- v rámci svých předmětů vést žáky k respektování a ochraně našich tradic a kulturního i historického dědictví,
- vést žáky ke zkvalitnění životního prostředí ve škole i mimo ni.

Kompetence pracovní

V rámci výuky škola usiluje o vytvoření pozitivního vztahu k práci. Prostřednictvím vyučování se žáci naučí používat při práci vhodné materiály, nástroje, technologie, dále se naučí chránit své zdraví při práci. Dílčí cíle:

- vést žáky k používání vhodných materiálů, nástrojů a vybavení,
- důsledně vést žáky k dodržování pravidel, k ochraně zdraví, k plnění povinností,
- při výuce vytvářet tvořivé pracovní prostředí, žáky vést k adaptaci na nové pracovní podmínky,
- žáky přirozeně seznamovat s různými profesemi - ujasňovat představu o reálné podobě jejich budoucího povolání.

Kompetence digitální

V rámci výuky škola usiluje o schopnost orientovat se v digitálním prostředí, schopnost zacházet s technologiemi a současně mít nadhled nad tím, co všechno kolem nás digitální technologie ovlivňují. Dále usiluje o schopnost využívat technologie při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování se do společnosti a občanského života. Dílčí cíle:

- rozvoj ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; žák je využívá při své tvorbě při učení a řešení problémů,
- vést k motivaci žáků získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat a sdílet data, informace a tvořit digitální obsah,

- vést žáky k vytváření a upravování digitálního obsahu, k vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků,
- vybízet žáky k využívání digitální technologie tak, aby si usnadnili práci, zefektivnili či zjednodušili své pracovní postupy,
- vést žáky k pochopení význam digitálních technologií pro lidskou společnost a seznamovat je s novými technologiemi
- vést žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel pro práci s výpočetní technikou, vést k etickému jednání v digitálním prostředí.

Vzdělávání žáků s potřebou podpůrných opatření

Žákem s potřebou podpůrných opatření je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Plán pedagogické podpory (PLPP) zpracovává škola pro žáka od prvního stupně podpůrných opatření, a to na základě potřeb úprav ve vzdělávání nebo zapojení do kolektivu. PLPP sestavuje třídní učitel nebo vyučující konkrétního předmětu

za pomoci výchovného poradce, který za tvorbu PLPP zodpovídá. S PLPP je seznámen žák, zákonný zástupce žáka a všichni vyučující. Obsahuje popis obtíží žáka, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu

Podle ŠVP se uskutečňuje vzdělávání všech žáků školy. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně je podkladem pro tvorbu IVP. PLPP a IVP zpracovává škola.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními, za podmínek stanovených školským zákonem a vyhláškou č. 27/2016 Sb., upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva.

IVP obsahuje mj. údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem. Zpracování IVP zajišťuje ředitel školy, nicméně IVP sestavuje

na základě doporučení ŠPZ výchovný poradce, který za tvorbu IVP zodpovídá. IVP má písemnou podobu. V případě podpůrného opatření pro žáky s LMP bude pro tvorbu IVP využívána úprava obsahů a výstupů ze vzdělávání. Tato úprava spočívá v náhradě části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů, dále ve změně minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů) stanovené v kapitole 7 RVP ZV. Pro žáky s jiným než mentálním postižením uvedené v §16 odst. 9. školského zákona je možné ve školním vzdělávacím programu upravit očekávané výstupy nebo nahradit vzdělávací obsah, jehož realizaci objektivně neumožňuje jejich znevýhodnění, jiným vzdělávacím obsahem, pokud to vyžadují speciální vzdělávací potřeby žáků, a to pouze tehdy, pokud to vyplývá z doporučení školského poradenského zařízení. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako

v případě IVP ostatních žáků. IVP může být v průběhu roku upravováno podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP je využíváno metodické podpory školského poradenského pracoviště. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného

souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP řediteli školy, který je zaeviduje do školní matriky. Jestliže z doporučení ŠPZ vyplývá, že podpůrná opatření již nejsou nezbytná, přestane škola podpůrná opatření druhého až pátého stupně, po projednání se zákonným zástupcem žáka, poskytovat.

Na půdě školy působí školní poradenské pracoviště, které je tvořeno výchovným poradcem a školním metodikem prevence, dále pak třídními učiteli, asistentkami pedagoga, popřípadě vedením školy. Všichni jsou tedy odpovědnými osobami pečujícími o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Žáci, u kterých se projevují některé z vývojových poruch učení, jsou posíláni se souhlasem rodičů na vyšetření do PPP. Na základě provedeného vyšetření a doporučení poradny jsou tyto žáci zařazováni do reedukační péče. Naše škola se řídí pokyny PPP, každý týden probíhá jedna vyučovací hodina pravidelné dyslektické nápravy se souhlasem a za spolupráce rodičů. Reedukace specifických poruch probíhá v malých skupinách, popř. individuálně. Tyto hodiny jsou zařazovány s ohledem na výuku a náročnost dne.

V případě, že PPP nebo speciálně pedagogické centrum diagnostikuje vývojovou poruchu učení, je vypracován IVP pro daného žáka. V tomto dokumentu uvádíme závěry a doporučení PPP, je zde věnován prostor pro pomůcky, s nimiž žák bude ve vyučování pracovat,

dále pro způsob hodnocení, pro termín reedukační péče. Při klasifikaci těchto dětí je přihlíženo k vývojové poruše. Na základě doporučení PPP, SPC je možné vzdělávat žáka v určitém předmětu v jiném postupném ročníku.

Vzdělávání žáků s potřebou podpůrných opatření (žáci zrakově a sluchově postižení)

Vzdělávání žáků zrakově postižených bude probíhat ve třídách na 1. a 2. stupni školy formou individuální integrace. Žáci se budou vzdělávat podle zpracovaného učebního plánu běžných tříd a na základě individuálních vzdělávacích plánů. V rámci disponibilní dotace budou realizovány podle individuálních potřeb jednotlivých žáků předměty speciální péče - zejména:

- prostorová orientace a samostatný pohyb zrakově a sluchově postižených,
- zraková a sluchová stimulace,
- práce s optickými pomůckami,
- logopedická péče,
- zdravotní tělesná výchova.

Rozvrh hodin a týdenní časové dotace budou zpracovány na každý školní rok tak, aby byl naplněn učební plán daného ročníku ve spolupráci s SPC.

Vzdělávání žáků s potřebou podpůrných opatření (tělesné postižení)

Vzdělávání žáků tělesně postižených bude probíhat ve třídách na 1. a 2. stupni školy formou individuální integrace. Žáci se budou vzdělávat podle zpracovaného učebního plánu běžných tříd a na základě individuálních vzdělávacích plánů. Ve spolupráci a na doporučení speciálně pedagogického centra budou realizovány změny v učebním plánu, týkající se přerážení žáka z tělesné výchovy do zdravotní tělesné výchovy, omezení ve výtvarné výchově, pracovních činnostech, případně v ostatních předmětech. Učitel musí žáky na přítomnost postiženého spolužáka předem připravit, stanovit pravidla chování a způsob komunikace ve třídě i mimo vyučování.

Vzdělávání žáků s autismem

Jedná se o žáky s lehčími formami autismu (s autistickými rysy). Vzdělávání těchto žáků bude probíhat ve třídách na 1. a 2. stupni školy formou individuální integrace. Ve spolupráci a na doporučení speciálně pedagogického centra se budou žáci vzdělávat podle zpracovaného individuálního vzdělávacího plánu.

Učitel musí s žáky stanovit pravidla chování a způsob komunikace ve třídě i mimo vyučování s takto postiženými spolužáky.

Na základě posouzení SPC o závažnosti postižení bude požadována přítomnost osobního asistenta, který bude pomáhat žákovi (jednomu či více) při přizpůsobení se školnímu prostředí, bude pomáhat učitelům při komunikaci s takovýmto dítětem, bude pomáhat při komunikaci dítěte s ostatními žáky a také při komunikaci školy s rodiči postiženého žáka.

Na základě doporučení PPP, SPC je možné vzdělávat žáka v určitém předmětu v jiném postupném ročníku.

Vzdělávání žáků s poruchami chování

Jedná se o žáky hyperaktivní, popřípadě s edukativními problémy, kteří nerespektují některé normy společenského chování, jsou nepřízpůsobiví, impulsivní a snadno unavitelní.

Vzdělávání těchto žáků bude probíhat ve třídách na 1. a 2. stupni školy formou individuální integrace.

Ve spolupráci a na doporučení pedagogicko-psychologické poradny se budou žáci vzdělávat podle zpracovaného individuálního výchovně-vzdělávacího plánu. V procesu vytváření klíčových kompetencí bude nutné klást zvýšený důraz na samostatné rozhodování, kritické myšlení, jednání bez podléhání manipulacím a výchovu k práci a ke spolupráci.

Učitel musí s žáky stanovit přesná pravidla chování a způsob komunikace ve třídě i mimo vyučování s tímto žákem. Zavést systém pochval a trestů.

Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Je nezbytné využít pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Plán pedagogické podpory zpracovává škola pro žáka na základě potřeb úprav ve vzdělávání. PLPP sestavuje výchovný poradce za pomoci třídního učitele a také učitele konkrétního vyučovacího předmětu, zároveň výchovný poradce zodpovídá za tvorbu PLPP. PLPP má písemnou podobu. PLPP obsahuje popis schopností žáka, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu. S PLPP je seznámen žák, zákonný zástupce žáka a všichni vyučující.

Individuální vzdělávací program zpracovává škola na základě potřeb úprav ve vzdělávání. Za tvorbu IVP zodpovídá výchovný poradce, který zodpovídá za jeho zpracování. IVP mimořádně nadaného žáka sestavuje výchovný poradce za pomoci třídního učitele, dále spolupracuje s učitelem příslušného vyučovacího předmětu a s rodiči. IVP má písemnou podobu. Tvorba IVP je zahájena neprodleně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP může být průběžně upravován, doplňován. Výchovný poradce zajistí písemný souhlas zákonného zástupce žáka a poté informuje vedení školy o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP, vedení školy vše zaznamená do školní matriky.

Na půdě školy působí školní poradenské pracoviště, které je tvořeno výchovným poradcem, školním metodikem prevence, popřípadě ostatními učiteli a vedením školy. Toto školní poradenské pracoviště pečuje o žáky mimořádně nadané.

Zařazení nadaných žáků do základního vzdělávání vyžaduje od učitelů náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech. Pro tyto žáky je zapotřebí zvýšené motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání dítěte. V rámci vyučování matematiky projevují tito žáci kvalitní koncentraci, dobrou paměť, zálibu v řešení problémových úloh a svými znalostmi přesahují stanovené požadavky. Umožňujeme jim pracovat na počítači (vzdělávací programy), individuálně pracovat s naučnou literaturou (hlavolamy, kvízy, problémové úlohy). V

dalších naučných předmětech jsou jim zadávány náročnější samostatné úkoly (referáty k probíranému učivu, zajímavosti ze světa techniky...), jsou pověřováni vedením a řízením skupin. Na žáky s hudebním nadáním klade učitel vyšší nároky odpovídající jejich dovednostem a schopnostem. Vhodným způsobem je zapojuje do činností v hodině - mohou doprovázet na hudební nástroj, předzpívat píseň ...

Žákům výtvarně nadaným jsou zadávány náročnější práce - volí různé techniky, jsou podporováni v mimoškolních aktivitách, navštěvují výtvarné obory při základní umělecké škole. Žáci nadaní spíše technicky, manuálně zruční, jsou směřováni k zapojení do zájmových aktivit organizovaných školou nebo základní uměleckou školou. Pohybově nadaní žáci jsou podporováni v rozvíjení všech pohybových aktivit, především těch, kde žák projevuje největší zájem a talent. Žáci jsou zapojováni do sportovních soutěží, ať už v rámci školy nebo mimo ni. Reprezentují školu. Velmi často se stává, že tito žáci mají výkyvy v chování. Je nutné toto chování usměrňovat s pedagogickým optimismem a taktně, avšak důsledně. Usměrnujeme žáky v osobnostní výchově, vedeme je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším. Není výjimkou, že vyniká-li žák v jedné oblasti, v jiné je průměrný.

Výuka náboženství

Nepovinný předmět Náboženství vyučuje farář římskokatolické církve 1 hodinu týdně ve dvou skupinách (žáci I. stupně, žáci II. stupně). Skupiny jsou sestaveny podle počtu zájemců na začátku školního roku.

Začlenění průřezových témat do výuky

Průřezová témata mapují ve školním vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým a formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Průřezová témata

Průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání. Společně s průřezovými okruhy prostupují vyučovacími předměty 1. - 9. ročníku.

- Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- Výchova demokratického občana (VDO)
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)
- Multikulturní výchova (MKV)
- Enviromentální výchova (EV)
- Mediální výchova (MV)

Průřezová témata mají jednotné zpracování. Obsahují charakteristiku průřezového tématu, obsah průřezových témat doporučený pro základní vzdělávání je rozpracován do tematických okruhů. Každý tematický okruh obsahuje nabídku témat.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

Průřezová témata se v různé míře prolínají všemi vyučovacími předměty jako integrativní součást jejich vzdělávacího obsahu.

PRŮŘEZOVÉ TÉMA: OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - OSV

Smyslem osobnostní a sociální výchovy je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem. Téma se prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, zejména Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět a Umění a kultura

1. část OSV - Osobnostní rozvoj

Tematický okruh OSV 1: Rozvoj schopností poznávání

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
- dovednosti pro učení a studium

Tematický okruh OSV 2: **Sebepoznání a sebepojetí**

- já jako zdroj informací o sobě

- druzí jako zdroj informací o mně
- moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty)
- co o sobě vím a co ne
- jak se promítá mé já v mém chování
- můj vztah ke mně samé/mu
- moje učení
- moje vztahy k druhým lidem
- zdravé a vyrovnané sebepojetí

Tematický okruh OSV 3: **Seberegulace a sebeorganizace**

- cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání a prožívání, vůle
- organizace vlastního času, plánování učení a studia
- stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení

Tematický okruh OSV 4: **Psychohygiena**

dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému

sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích

dobrá organizace času

dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problémů, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd)

hledání pomoci při potížích

Tematický okruh OSV 5: **Kreativita**

cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti „dotahovat“ nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

2. část OSV - **Sociální rozvoj**

Tematický okruh OSV 6: Poznávání lidí

- vzájemné poznávání se ve skupině/třídě

- rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech
- chyby při poznávání lidí

Tematický okruh OSV 7: **Mezilidské vztahy**

- péče o dobré vztahy
- chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
- lidská práva jako regulativ vztahů
- vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

Tematický okruh OSV 8: **Komunikace**

- řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků
- cvičení pozorování a emfatického a aktivního naslouchání
- dovednosti pro sdělování verbální a neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)
- specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“)
- dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů)
- komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)
- efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace
- pravda, lež a předstírání v komunikaci

Tematický okruh OSV 9: **Kooperace a kompetice**

- rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.)
- rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny)
- rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

3. část OSV - **Morální rozvoj**

Tematický okruh OSV 10: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí - problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

Tematický okruh OSV 11: **Hodnoty, postoje, praktická etika**

- analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí
- vytváření povědomí a kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.
- pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu)
- dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

PRŮŘEZOVÉ TÉMA: VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - VDO

Smyslem je vychovat budoucího dospělého občana demokratické společnosti. Toto téma se uplatňuje nejvíce ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět

Tematický okruh VDO 1: **Občanská společnost a škola**

- škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole
- způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy - žákovských rad či parlamentů)

- formy participace žáků na životě místní komunity
- spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci

Tematický okruh VDO 2: **Občan, občanská společnost a stát**

- občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku)
- Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana
- úloha občana v demokratické společnosti
- základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciace, různorodost)
- principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)

Tematický okruh VDO 3: **Formy participace občanů v politickém životě**

- volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby)
- obec jako základní jednotka samosprávy státu
- společenské organizace a hnutí

Tematický okruh VDO 4: **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování**

- demokracie jako protiváha diktatury a anarchie
- principy demokracie
- základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka)
- význam Ústavy jako základního zákona země
- demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

PRŮŘEŽOVÉ TÉMA: VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - EGS

Cílem je výchova budoucích evropských občanů. Je hlavně zastoupena ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.

Tematický okruh EGS 1: Evropa a svět nás zajímá

- rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa
- místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu
- naši sousedé v Evropě
- život dětí v jiných zemích
- lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

Tematický okruh EGS 2: Objevujeme Evropu a svět

- naše vlast a Evropa
- evropské krajiny
- Evropa a svět
- Mezinárodní setkávání
- státní a evropské symboly
- Den Evropy
- život Evropanů a styl života v evropských rodinách
- životní styl a vzdělávání mladých Evropanů

Tematický okruh EGS 3: Jsme Evropané

- kořeny a zdroje evropské civilizace
- klíčové mezníky evropské historie
- Evropská integrace

- instituce Evropské unie a jejich fungování
- čtyři svobody a jejich dopad na život jedince
- co Evropu spojuje a co ji rozděluje
- mezinárodní organizace a jejich přispění k řešení problémů dětí a mládeže

PRŮŘEZOVÉ TÉMA: MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - MKV

Jejím cílem je umožnit žákům seznamovat se s rozmanitostmi různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Prolíná se všemi tématy, zejména Jazyk a jazyková komunikace a Umění a kultura.

Tematický okruh MKV 1: Kulturní difference

- jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
- člověk jako nedílná jednotka tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika
- poznávání vlastního kulturního zakotvení
- respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)
- základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě

Tematický okruh MKV 2: Lidské vztahy

- právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci
- udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost
- vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti)
- předsudky a vžité stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace)
- důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích
- uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)

- význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti
- tolerance, empatie, umění vžít se do role druhého
- lidská solidarita, osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

Tematický okruh MKV 3: **Etnický původ**

- rovnocennost všech etnických skupin a kultur
- odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost
- postavení národnostních menšin
- základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa
- projevy rasové nesnášenlivosti - jejich rozpoznávání a důvody vzniku

Tematický okruh MKV 4: **Multikulturalita**

- multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti
- multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování
- specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost
- naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem
- význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

Tematický okruh MKV 5: **Princip sociálního smíru a solidarity**

- odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám
- nekonfliktní život v multikulturní společnosti

- aktivní spolupodílení dle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin
- otázka lidských práv, základní dokumenty

PRŮŘEZOVÉ TÉMA: ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - EMV

Jejím cílem je pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí.

Prolíná se všemi vzdělávacími oblastmi zejména Člověk a jeho svět, Člověk a zdraví, Umění a kultura a Člověk a svět práce.

Tematický okruh EMV 1: Ekosystémy

- les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa)
- pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí)
- vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii)
- moře (druhovú odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás)
- lidské sídlo - město - vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky), kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Tematický okruh EMV 2: Základní podmínky života

- voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení)
- ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás)
- půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině)
- ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů)

- ekosystémy - biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úrovně, ohrožování a ochrana ve světě a u nás)
- energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky)
- přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

Tematický okruh EMV 3: **Lidské aktivity a problémy životního prostředí**

- zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství
- doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace)
- průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti)
- odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny)
- ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti, ochrana přírody při masových sportovních akcích - zásady MOV)
- změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy)
- dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)

Tematický okruh EMV 4: **Vztah člověka k prostředí**

- naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé)
- náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby, jednání a vlivy na prostředí)
- aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby a řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování prezentace)
- prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví)
- nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílu globalizace a princip udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

PRŮŘEZOVÉ TÉMA: MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - MV

Cílem je vybavení žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Prolíná se všemi vzdělávacími oblastmi, zejména Jazyk a jazyková komunikace a Umění a kultura.

Tematické okruhy receptivních činností - MVR:

Tematický okruh MVR 1: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě
- rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných
- hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů)
- hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením
- chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel
- identifikování základních orientačních prvků v textu

Tematický okruh MVR 2: Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce
- rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem
- hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality)
- vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje)
- identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá
- identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)

Tematický okruh MVR 3: Stavba mediálních sdělení

- příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií)

- principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), ze zábavnější principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost)
- příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)

Tematický okruh MVR 4: **Vnímání autora mediálních sdělení**

- identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení
- výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názorů a postoje i pro záměrnou manipulaci
- prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu

Tematický okruh MVR 5: **Fungování a vliv médií ve společnosti**

- organizace a postavení médií ve společnosti
- faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování
- způsoby financování médií a jejich dopady
- vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kultura z hlediska současné i historické perspektivy
- role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování, role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam)
- vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)
- role médií v politických změnách

Tematické okruhy produktivních činností - MPV

Tematický okruh MVP 1: **Tvorba mediálního sdělení**

- uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcněsprávných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení

- tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium
- technologické možnosti a jejich omezení

Tematický okruh MVP 2: **Práce v realizačním týmu**

- redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média
- utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu
- stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti
- faktory ovlivňující práci v týmu, pravidelnost mediální produkce

Učební plán školy

Povinné vyučovací předměty na 1. stupni základní školy

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Ročník					Celkem
			1. .	2. .	3. .	4. .	5.	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	Český jazyk	9	9	8	8	8	42
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	-	-	3	3	3	9
Matematika a její aplikace		Matematika	5	5	5	5	5	25
Informační a komunikační technologie		Informatika	-	-	-	1	1	2

Člověk a jeho svět		Prvouka	1	2	2	-	-	5
		Vlastivěda	-	-	-	2	2	4
		Přírodověda	-	-	-	2	2	4
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	1	2	2	1	1	7
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10
Člověk a svět práce		Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5
Celkem základní dotace			17	19	22	22	24	104
Celkem disponibilní dotace			3	3	2	4	2	14
Celková týdenní časová dotace			20	22	24	26	26	118

Nepovinné předměty	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5.ročník	Celkem
Náboženství	1	1	1	1	1	5

Povinné vyučovací předměty na 2. stupni základní školy

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Ročník				Celkem
			6.	7.	8.	9.	
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura		5	4	4	4	17
	Cizí jazyk	Anglický jazyk	3	3	3	3	12
	Další cizí jazyk	Německý jazyk	-	2	2	2	6
Matematika a její aplikace		Matematika	4	4	5	5	18
Informatika		Informatika	1	1	1	1	4
Člověk a společnost	Dějepis	Dějepis	2	2	2	2	8
	Výchova k občanství	Výchova k občanství	1	1	1	1	4
Člověk a příroda	Fyzika	Fyzika	2	2	2	2	8
	Chemie	Chemie	-	-	2	2	4
	Přírodopis	Přírodopis	2	2	2	2	8
	Zeměpis	Zeměpis	2	2	2	1	7

Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	1	1	4
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	2	2	1	1	6
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	10
	Výchova ke zdraví	Rodinná výchova	1	1	1	-	3
Člověk a svět práce		Pracovní činnosti	1	1	1	1	4
Doplňující vzdělávací obory		Etická výchova	-	-	-	1	1
Celkem základní dotace			26	26	25	25	102
Celkem disponibilní dotace			3	4	7	6	20
Celková týdenní časová dotace			29	30	32	31	122

Nepovinné předměty	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	Celkem
Náboženství	1	1	1	1	4

Učební osnovy

Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika oblasti

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve vzdělávacím procesu, neboť dobré jazykové vzdělání a jazyková kultura patří k podstatným znakům všeobecné kulturnosti a vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazykové vyučování vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožní správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat a prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje v oborech Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk.

Dovednosti získané ve výuce Českého jazyka a literatury jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Osvojení a užívání českého jazyka jako jazyka mateřského v jeho mluvené i písemné podobě otevírá cestu k poznání a pochopení přírodních i společenských skutečností a duchovního bohatství minulosti i dneška. Vytváří se tak předpoklady k úspěšnému dorozumívání s lidmi tím, že učí interpretovat jejich vyjádření a reagovat na ně, učí však také porozumět sám sobě, své roli v různých komunikačních situacích, nalézt vlastní místo mezi vrstevníky i ve společnosti. Vede k formování hodnotové orientace a k citlivému a esteticky účinnému vnímání okolního světa i sebe sama.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), číst s porozuměním, kultivovaně psát a mluvit a rozhodovat se na základě přečteného i vnímaného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni, analyzovat je a kriticky posuzovat jejich obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat a hodnotit také formální stránku textů a jejich výstavbu.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka a k poznávání a rozlišování jeho dalších forem. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvíjení potřebných znalostí a dovedností

se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy a jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora i formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Verbální i neverbální komunikace se může vhodně rozvíjet i prostřednictvím Dramatické výchovy, zařazené jako doplňující obor vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama

- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Společný evropský referenční rámec pro jazyky vymezuje kompetence komunikativní (lingvistické, sociolingvistické, pragmatické) a všeobecné (předpokládající znalost sociokulturního prostředí a realit zemí, ve kterých se studovaným jazykem hovoří) jako cílové kompetence jazykové výuky.

Úroveň A2: Rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (např. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho/jejích nejnáléhavějších potřeb.

Úroveň A1: Rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu/jí pomoci.

Český jazyk a literatura

Učební osnovy 1. stupeň

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
7+2	7+2	7+1	7+1	7+1

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Český jazyk a literatura je vyučován jako samostatný předmět, který je zařazen do všech ročníků jako povinný s nejvyšší hodinovou dotací. Obsah vzdělávacího předmětu Český jazyk a literatura má komplexní charakter a pro svoji přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se vzdělávací obsah vzájemně prolíná.

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura zahrnuje učivo v rozsahu stanoveném RVP pro základní vzdělávání. Je realizován v časové dotaci: 1. ročník - 9 hodin, 2. ročník - 9 hodin, 3. ročník - 8 hodin, 4. ročník - 8 hodin a 5. ročník - 8 hodin.

V jazykové výchově žáci nabývají vědomosti a dovednosti přispívající k osvojení spisovné podoby českého jazyka. Žáci se učí jasně, přehledně a srozumitelně vyjadřovat jak ústně, tak i písemně. Osvojují si základní pravopisné jevy, vytváří návyky správné spisovné výslovnosti.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, mluvit, rozhodovat se na základě vnímaných pokynů a přečteného textu. Žáci formulují a sdělují své myšlenky, prožitky, pocity, učí se rozumět různým typům textů. Využívají se tyto metody: vyprávění, rozhovor, formulace otázek a odpovědí, vhodný způsob vyjádření myšlenek, jednoduché popisy.

Při psaní se klade důraz na získání správných psacích dovedností, základů čitelného, přiměřeně hbitého a úhledného rukopisu a psaní s porozuměním.

Ve výuce čtení je kladen důraz na čtení přiměřeně náročných, uměleckých i naučných textů, na jasné a zřetelné čtení s porozuměním. Žáci se učí esteticky prožívat a chápat přiměřené texty. Mohou se používat tyto metody: čtení, předčítání, přednes, vyprávění, jednoduchá ilustrace, dramatizace.

V hodinách Českého jazyka na 1. stupni nejsou ostré hranice mezi učivem mluvnice, slohového výcviku, literární výchovy a psaní. Je zde vzájemná propojenost a prostupnost těchto složek českého jazyka.

Ve výuce jsou využívány různé metody práce: skupinová práce i samostatná práce, práce s textem, knihou, pc a interaktivní tabulí... Výuka bývá zpestřována exkurzemi, návštěvou knihovny, divadel.

V počátečním období se žáci učí digitální technologie ovládat, později je využívají k samostatnému vyhledávání informací, tvorbě prezentací, k psaní textů a především ke komunikaci. Na významu nabývá čtení a orientace v elektronických textech. Neopominutelné je osvojení dovedností, které žákům umožní využití textových editorů při psaní vlastních textů.

Pro

některé žáky se znevýhodněním navíc využití digitálních technologií představuje podporu při jejich školní práci.

Do vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura se promítají tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- vede žáky k samostatnému vyhledávání a třídění informací
- pracuje s různými zdroji informací
- učí žáky vyjádřit vlastními slovy své myšlenky a názory
- pomáhá vybírat vhodné metody a strategie učení

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- seznamuje žáky s možnostmi získávání informací
- vede žáky k rozpoznání a správnému výběru základních a podstatných informací a učí je
- informace třídit
- učí žáky propojit teoretické poznatky s praxí
- rozvíjí u žáků schopnost dobře si zorganizovat práci
- vede žáky k samostatné práci, k samostatnému rozhodování
- učí správně argumentovat, oponovat cizímu názoru, vyslovit názor ve vhodnou dobu a
- vhodným způsobem
- učí sebehodnocení a sebekritice

Kompetence komunikativní

Vyučující

- učí žáky vhodně interpretovat hlavní myšlenku, odlišit podstatné od nepodstatného,
- uspořádat informace do systému
- učí zaznamenávat myšlenky písemnou formou, myšlenky seřadit, logicky uspořádat a prezentovat
- rozvíjí slovní zásobu dětí
- vede žáky k správné výslovnosti slov, ke kultuře řeči, k tomu, aby se dokázali vyjádřit svými slovy
- učí žáky naslouchat
- učí žáky čtenářským dovednostem, seznamuje je s různými typy textů

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- vede žáky k vzájemné spolupráci a zodpovědnosti za svoji práci
- učí pravidlům diskuse - naslouchání, vyslovení vlastního názoru, respektování a vyslovení různých názorů
- rozvíjí základní společenské návyky a mezilidské vztahy
- podporuje v žácích sebedůvěru

Kompetence občanské

Vyučující

- seznamuje žáky s lidmi různých společenství, náboženství a kultur, vyzdvihuje tradice a hodnoty
- učí žáky srozumitelně vyjadřovat a obhajovat názory
- pomáhá žákům pochopit naše kořeny a tradice
- seznamuje žáky s různými uměleckými směry a díly významných umělců

Kompetence pracovní

Vyučující

- motivuje žáky k práci
- vede ke správné organizaci práce
- učí zodpovědnosti a samostatnosti při plnění svých povinností
- seznamuje žáky s tím, jak si vybírat důležité informace a jak odlišit podstatné od nepodstatného

Kompetence digitální

Vyučující

- dává žákům prostor ke čtení elektronických textů s hlubším porozuměním, včetně porozumění významu obrazných symbolů (piktogramů)
- klade důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací, které žáci vyhledají, a na ověřování informací z více zdrojů

- podporuje žáky v získání dovedností a návyků spojených s psaním na dotykovém displeji a v orientaci v rozložení jednotlivých znaků, velkých a malých písmen, číslic a symbolů na klávesnici
- vede žáky k dodržování základních hygienických návyků při práci s digitálními technologiemi
- učí žáky vybírat vhodné technologie s ohledem na zvolený formát sdělení (SMS, e-mail, chat) a pro sdílení výsledků samostatné nebo společné práce
- motivuje žáky k tvorbě příběhů prostřednictvím digitálního storytellingu
- umožňuje žákům využívání online slovníků (slovník spisovné češtiny, slovník cizích slov)
- vede žáky k odlišení vlastního a cizího obsahu, k vnímání problematiky autorství

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

1) Osobnostní a sociální výchova

- zaměřuje se na každodenní komunikaci ve škole, v rodině, ve společnosti
- **Osobnostní rozvoj**
 - na základě vnímaného textu se učí poznávat sebe, ostatní lidi, zvládá problémové situace v životě, je schopen citlivě vnímat
- **Sociální rozvoj**
 - rozvíjí se především v práci ve skupině na společném projektu, kde se uplatňují pravidla komunikace, respektuje individuální dovednosti
 - ve skupině se učí řešit konflikty, tolerovat názory jiných
- **Morální rozvoj**
 - při využití literárních ukázek, také příkladů všedního dne si vytváří žebříček hodnot pro svůj další život

- učí se řešit problémy ve škole, v rodině, získává odpovědnost, respektuje ostatní, získává sebedůvěru

2) **Výchova demokratického občana - VDO**

- především jazyková výchova umožňuje aktivně vyjádřit respekt, toleranci, úctu ke všem lidem

▪ **Občanská společnost a škola**

- každodenní atmosféra ve škole, zapojení žáků do dění v okolí školy, práce s ukázkami v literární výchově, jejich vlastní tvorba utváří chování budoucích občanů v demokratické společnosti (projektová výuka)

▪ **Občan, občanská společnost a stát**

- v širších souvislostech můžeme právě v jazykové výuce ukazovat např. na principy soužití s minoritami, spolupráci a respekt k jiným lidem, odhalovat příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů

▪ **Forma participace občanů v politickém životě**

- formou besed, zpráv o nich se mohou seznamovat se samosprávou své obce, policejního okrsku, různých společenských organizací

3) **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - EGS**

- dobré zvládnutí českého jazyka se stává spojovacím mostem pro osvojení cizích jazyků, pro poznání kultur jiných národů

▪ **Evropa a svět nás zajímá**

▪ **Objevujeme Evropu**

- pomocí příběhů, vlastních prožitků z cest, mezinárodních projektů se seznamuje s životem Evropana, s tím, co nás spojuje, ale také rozděluje; poznáváme zvyky a tradice našich sousedů, ale také vzdálených zemí

▪ **Jsme Evropané**

- klíčové mezníky evropské historie, kořeny evropské civilizace spolu s dnešními problémy dětí a mládeže se objevují jednak v nejstarší literatuře, ale i v moderní četbě

4) **Multikulturní výchova - MKV**

- dotýká se vztahů ve škole, v rodině, ve společnosti, která je rozdílná, odlišná, a to po stránce etnické, sociální, náboženské, národnostní
- **Kulturní difference**
 - právě jazyk je nejvhodnější pro poznávání nejen vlastní identity, ale především kultury jiných národů žijících na našem území
- **Lidské vztahy**
 - literární výchova dává nepřeborné možnosti, aby se mladý člověk vcítil do role solidárního, tolerantního člověka bez předsudků
- **Princip sociálního míru a solidarity**
 - v dnešní době potřebuje rozvíjet vlastní odpovědnost za to, aby žil nekonfliktním životem v multikulturní společnosti bez diskriminace a násilí
- **Multikulturalita**
 - seznamuje se v jazykové výchově se specifickými rysy jazyků, pochopí význam užívání cizího jazyka pro celoživotní vzdělání při stírání hranic mezi státy, chápe rovnocennost našeho jazyka s ostatními

5) **Environmentální výchova - EMV**

- rozvíjí vztah člověka k přírodě a ke všem živým tvorům
- **Základní podmínky života**
- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí**
 - uvědomí si, jaký vliv má průmysl, naše hospodaření na přírodu, kulturní památky; jak se choval člověk opatrně či neopatrně k těmto hodnotám dříve i dnes

- **Vztah člověka k prostředí**

- poukazujeme na náš životní styl, ve slohové výchově můžeme psát o přírodě a kultuře přímo naší obce, hledat možnosti řešení jevů, které přináší ekologické problémy

6) **Mediální výchova - MV**

- propojuje mluvený a psaný projev, který ovlivňuje náš běžný život, učí kriticky hodnotit řečené, psané i reprodukováné informace
- **Kritické čtení a vnímání mediálního sdělení**
- **Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality**
 - seznamuje se s různými typy sdělení, hledá funkce, cíle, hodnoty těchto sdělení a konfrontuje je s realitou; ukazuje na působení mediálního sdělení, které vychází z reality a naopak sdělení potvrzující předsudky; opakování prostředků v reklamě, zábavě, zpravodajství
- **Stavba mediálního sdělení**
 - ukazujeme právě mládeži v tomto věku přitažlivé principy, skladbu a výběr sdělení v jejich časopisech
- **Fungování a vliv médií ve společnosti**
 - odhalujeme stále více působící roli médií na každodenní život jednotlivce, na postoje, chování mladého člověka
 - jakou roli hraje film, televize v našem běžném životě
- **Tvorba mediálního sdělení**
- **Práce v realizačním týmu**
 - protože se seznámil s fungováním a vlivem médií na společnost, může zodpovědně v realizačním týmu vytvořit školní časopis, rozhlasovou relaci

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy - 1. období

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- ČJL-3-1-01p *čte s porozuměním jednoduché texty*
- ČJL-3-1-02p *rozumí pokynům přiměřené složitosti*
- ČJL-3-1-04p, ČJL-3-1-05p, ČJL-3-1-06p *dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání*
- ČJL-3-1-08 *zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním*
- ČJL-3-1-09p *píše písmena a číslice - dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen*
- ČJL-3-1-09p *spojuje písmena a slabiky*
- ČJL-3-1-09p *převádí slova z mluvené do psané podoby*
- ČJL-3-1-09p *dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost*
- ČJL-3-1-10p *opisuje a přepisuje krátké věty*
- ČJL-3-2-01p *rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy*
- ČJL-3-2-01p *rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky*
- ČJL-3-2-01p *tvoří slabiky*
- ČJL-3-2-01p *rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky*
- ČJL-3-2-08p *píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech*
- ČJL-3-3-01p *pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně*
- ČJL-3-3-02p *reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací*
 - *při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost*

Český jazyk a literatura 1. - 3. ročník

Výstupy	Učivo
Jazyková výchova	
žák: - rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky - porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná - porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost - rozlišuje slovní druhy v základním tvaru - užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves - spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy - rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky - odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a	- zvuková stránka jazyka - sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk) - slovní zásoba a tvoření slov - slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, předponová část) - tvarosloví - slovní druhy, tvary slov - skladba - věta jednoduchá a souvětí - pravopis - lexikální

v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	
--	--

Literární výchova

žák: - čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku - vyjadřuje své pocity z přečteného textu - rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění - pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	- poslech literárních textů - zážitkové čtení a naslouchání - tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod
--	---

Komunikační a slohová výchova	
žák: - plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti - respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru - pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost - v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči - volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích - na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev - seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh - zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním - píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev - píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení - před zahájením práce s digitálními	- čtení - praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova) - naslouchání - praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní - zaznamenat slyšené, reagovat otázkami) - mluvený projev-základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci; komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, dialog na základě obrazového materiálu;základní komunikační pravidla (oslovení,zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování), mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta) - písemný projev - základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem); technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu); žánry písemného projevu: adresa, dopis,

technologiemi si připraví své pracovní místo s pomocí učitele - správně drží tělo při práci s digitálními technologiemi - po dokončení práce s digitálními technologiemi provede relaxační protahovací cviky pod vedením učitele - uplatňuje návyky při psaní na školních digitálních zařízeních - pracuje s textem v textovém editoru	blahopřání - základní hygienické návyky při práci s digitálními technologiemi technika psaní na klávesnici a na dotykovém zařízení, úprava textu v textovém editoru, práce v textovém editoru (mazání znaků, označování znaků, slov, částí textu atd.)
--	---

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

ČJL-5-1-05p, ČJL-5-1-10p vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích

ČJL-5-1-05p má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování

ČJL-5-1-07p v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči

ČJL-5-1-09p popíše jednoduché předměty, činnosti a děje

ČJL-5-1-09p opisuje a přepisuje jednoduché texty

ČJL-5-1-09p píše správně a přehledně jednoduchá sdělení

ČJL-5-1-09p píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy

ČJL-5-1-09p ovládá hůlkové písmo

- tvoří otázky a odpovídá na ně

ČJL-5-2-03p pozná podstatná jména a slovesa

ČJL-5-2-06p dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího

ČJL-5-2-08p rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik

- určuje samohlásky a souhlásky

- seřadí slova podle abecedy

- správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě

- správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky

ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p dramatizuje jednoduchý příběh

ČJL-5-3-01p, ČJL-5-3-02p vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek

ČJL-5-3-02p čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy

ČJL-5-3-02p určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti

ČJL-5-3-04p rozlišuje prózu a verše

- rozlišuje pohádkové prostředí od reálného

- ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu

Český jazyk a literatura 4. - 5. ročník

Výstupy	Učivo
Jazyková výchova	
žák: - rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary - porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová - rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku - určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu - vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici - odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí - užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje - zvládá základní příklady syntaktického pravopisu - píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	– zvuková podoba jazyka - sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk) – slovní zásoba a tvoření slov - slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová, příponová, koncovka) – tvarosloví - slovní druhy, tvary slov – skladba - věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice – pravopis - lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)

Literární výchova	
žák: - vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je - volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma - rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	- poslech literárních textů - zážitkové čtení a naslouchání - tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod - základní literární pojmy - literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

Komunikační a slohová výchova	
žák: - na příkladu uvede způsoby komunikace, které je možné využít v každodenním životě - čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - přečte s porozuměním elektronický text přiměřeného rozsahu - porozumí významu piktogramu - využívá klíčová slova při vyhledávání informací - posuzuje úplnost a neúplnost jednoduchého sdělení - rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace - vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku - reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru - sestaví osnovu vypravování a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti - píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry - rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, zaznamenává si vhodnou formou	- čtení - praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu); věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova) - čtení - vyhledávací čtení a využívání klíčových slov, čtení elektronických textů, význam piktogramů - věcné čtení - porovnávání informací z více zdrojů - naslouchání - praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem); věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní - zaznamenat slyšené, reagovat otázkami) - mluvený projev - základy techniky mluveného projevu-dýchání, tvoření hlasu, výslovnost; komunikační žánry - pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, vypravování; pravidla bezpečnosti elektronické komunikace - písemný projev - základní hygienické návyky, správné sezení, držení psacího náčiní; technika psaní; žánry písemného projevu - adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, dopis, pozvánka, oznámení; omluvenka, zpráva, vzkaz, inzerát; jednoduché tiskopisy - přihláška, dotazník; popis, vypravování; - elektronická komunikace - pravidla bezpečnosti elektronické komunikace - SMS, e-mail, elektronický formulář

informace a data, s nimiž chce v budoucnu pracovat, využije pro záznam a porovnání informací digitální technologie (např. myšlenková mapa, textové zpracování, tabulka) - Dodržuje pravidla bezpečné elektronické komunikace, vhodně se zapojí do elektronické komunikace, udržuje ji a ukončí ji - Napíše SMS, vhodně využije emotikony, napíše e-mail, vyplní elektronickou přihlášku (např. Do kroužku)	
---	--

Český jazyk a literatura

Učební osnovy 2. stupně

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
3+2	4	4	4

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Český jazyk a literatura je vyučován jako samostatný předmět, který je zařazen do všech ročníků jako povinný s nejvyšší hodinovou dotací. Obsah vzdělávacího předmětu Český jazyk a literatura má komplexní charakter, pro svoji přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se vzdělávací obsah samozřejmě prolíná.

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura zahrnuje učivo v rozsahu stanoveném TVP pro základní vzdělávání. Je realizován v časové dotaci: 5 hodin týdně v 6. ročníku, 4 hodiny týdně v 7. - 9. ročníku.

Ve výuce jsou využívány různé metody práce: skupinová práce i samostatná práce, práce s textem... Výuka bývá zpěstřována exkurzemi, návštěvou knihovny, divadel.

Český jazyk je prostředkem komunikace, ale i předmětem poznávání. V Komunikační a slohové výchově je kladen důraz na rozvoj komunikačních schopností žáků, jejich tvořivosti a fantazie. V Jazykové výchově žáci nabývají vědomostmi a dovednostmi přispívající k osvojení spisovné podoby českého jazyka. Žáci se učí jasně, přehledně a srozumitelně vyjadřovat jak ústně, tak i písemně. Cílem je také naučit žáky komunikovat s okolním světem. V Literární výchově se žáci seznamují se základními literárními druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat jejich umělecké záměry, autora a

formulovat vlastní názory o přečteném díle. Cílem je motivovat žáky k četbě, rozvíjet estetické cítění.

Ve vyučovacím předmětu Český jazyk a literatura žáci využívají digitální technologie v rámci přípravy na výuku, při tvorbě prezentací a k vyhledávání informací, například v online katalozích (Pravidla českého pravopisu, Český národní korpus, slovník české a světové literatury, ukázky z děl autorů, aktuální mediální obsahy aj.). Využívání digitálních technologií tak přispívá ke zvyšování kvality žákova informačního portfolia. Digitální technologie představují prostředí, v němž probíhá významná část běžné komunikace žáků, a proto jsou ve škole využívány také jako nástroj aktivizace a motivace žáků zabývat se procesem komunikace a jejími jazykovými prostředky.

Do vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura se promítají tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- motivuje a vybízí žáky k aktivnímu přístupu k českému jazyku
- používá vhodné učební pomůcky
- rozvíjí učební dovednosti potřebné k samostatnému učení

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- podporuje práci v týmu
- vede žáky k samostatné práci a k samostatnému rozhodování

Kompetence komunikativní

Vyučující

- vede žáky k vhodné interpretaci svých myšlenek v ústním i písemném projevu
- vede žáky k obhajobě vlastních názorů

- rozvíjí prostředky pro kvalitní a účinnou komunikaci
- rozvíjí slovní zásobu žáků
- vede žáky ke správné výslovnosti slov, ke kultuře řeči
- učí naslouchat ostatním

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- vede žáky k týmové spolupráci a zodpovědnosti za svoji práci
- rozvíjí základní společenské návyky a mezilidské vztahy
- vytváří příjemnou atmosféru ve třídě

Kompetence občanské

Vyučující

- učí žáky respektovat názory druhých
- vede žáky k tomu, aby chránili naše kulturní a historické dědictví

Kompetence pracovní

Vyučující

- motivuje žáky k práci, k pravidelné přípravě na vyučování
- učí zodpovědnosti a samostatnosti při plnění svých povinností

Kompetence digitální

- vede žáky k samostatnému a skupinovému kritickému posuzování spolehlivosti informačních zdrojů a informací, k dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví, zejména při tvorbě a naplňování portfolií a přípravě vlastních komunikátů v digitálním prostředí včetně tvorby nových digitálních obsahů
- navozuje různé modelové komunikační situace (komunikace se spolužáky, učitelem, ostatními dospělými) a tímto způsobem vytváříme příležitosti, aby žáci rozvíjeli komunikační strategie a techniky s ohledem na komunikační situaci a záměr a volili vhodně jazykové a

technologické prostředky, vede je také k praktickému využívání nových technologií a aplikací podle jejich aktuální vzdělávací a komunikační potřeby

- vede žáky ke slušnému chování a respektu k ostatním, při práci s informačními zdroji vede žáky k dodržování autorského práva, ochraně osobních údajů a vlastní bezpečnosti, dodržování licencí duševního vlastnictví atd.
- vede žáky soustavně a pravidelně k využívání vhodných digitálních technologií pro usnadnění komunikace ve škole i mimo ni podle komunikačního záměru a situace
- vede žáky k samostatnému rozhodování, které technologie jsou pro naplnění komunikační potřeby vhodné a proč
- vede žáky k vyhledávání a praktickému zkoušení nových technologií a aplikací podle vzdělávací a komunikační potřeby
- při tvorbě a naplňování portfolií a přípravě vlastních komunikátů v digitálním prostředí včetně tvorby nových digitálních obsahů vedeme žáky k samostatnému a skupinovému kritickému posuzování spolehlivosti informačních zdrojů a informací jako takových a k dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

- **Osobnostní a sociální výchova** - Cílem osobnostní a sociální výchovy je pomoc při hledání cesty vedoucí k vlastní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i ostatním lidem. Prolíná se všemi vzdělávacími oblastmi především oblastí Jazyk a jazyková komunikace.
 - **Osobnostní rozvoj**
 - Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
 - Cvičení dovedností, zapamatování a řešení problémů
 - **Sebepoznání a sebepojetí**
 - Já jako zdroj informací o sobě
 - Moje vztahy k druhým lidem

- **Kreativita**
 - Cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, schopnosti dotahovat nápady do reality) tvořivost v mezilidských vztazích
- **Sociální rozvoj**
 - **Mezilidské vztahy**
 - Chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
 - Lidská práva jako regulativ vztahů
 - **Komunikace**
 - Řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí utvářeného člověkem, řeč lidských skutků
 - Cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání
 - Specifické komunikační dovednosti
 - Komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení problémů, vyjednávání, vysvětlování, žádost ...)
 - Dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)
- **Morální rozvoj**
 - **Hodnoty, postoje, praktická etika**
 - Analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí, vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování atd...
- **Výchova demokratického občana - VDO**
 - Občan, občanská společnost a stát

- 1) Základní principy a hodnoty demokratického a politického systému (právo, spravedlnost, diferenciacie, různorodost)

7) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - EGS

- 1) Evropa a svět nás zajímá

- 1) Naši sousedé v Evropě

- 2) Lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

- 2) Objevujeme Evropu

- 3) Jsme Evropané

- 1) Klíčové mezníky evropské historie, kořeny evropské civilizace spolu s dnešními problémy dětí a mládeže se objevují jednak v nejstarší literatuře, tak i v moderní četbě.

8) Multikulturní výchova - MKV - Žáci mají možnost seznámit se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Prolíná se se všemi tématy, především s oblastí Jazyk a jazyková komunikace.

- 1) Kulturní difference

- 1) Poznávání vlastního kulturního zakotvení

- 2) Lidské vztahy - literární výchova dává nepřeborné možnosti, aby se mladý člověk vcítil do role solidárního, tolerantního člověka bez předsudků

- 1) Tolerance, empatie, umění vžít se do role druhého

- 3) Multikulturalita- v jazykové výchově se žáci seznamují se specifickými rysy jazyků, cílem je pochopit důležitost užívání cizího jazyka pro celoživotní vzdělání při stírání hranic mezi státy, chápe rovnocennost našeho jazyka s ostatními

- 1) Specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost

- 2) Multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování

9) Enviromentální výchova - EMV - rozvíjí vztah člověka k přírodě a ke všem živým tvorům.

- 1) Vztah člověka k prostředí - poukazuje na náš životní styl, ve slohové výchově je možné zahrnout témata týkající se přírody, kultury, naší obce.
- 10) **Mediální výchova - MV** - propojuje mluvený a psaný projev, který ovlivňuje náš běžný život, učí kriticky hodnotit řečené, psané i reprodukováné informace.
 - 1) Kritické čtení a vnímání mediálního sdělení
 - 1) Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě.
 - 2) Hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů)
 - 2) Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality
 - 1) Seznamuje s různými typy sdělení, hledá funkce, cíle, hodnoty těchto sdělení a konfrontuje je s realitou, poukazuje na působení mediálního sdělení, které vychází z reality a naopak sdělení potvrzující předsudky, opakování prostředků v reklamě, zábavě a zpravodajství
 - 3) Stavba mediálního sdělení
 - 1) Ukazujeme mládeži v tomto věku přitažlivé principy, skladbu a výběr sdělení v jejich časopisech
 - 4) Fungování a vliv médií ve společnosti
 - 1) Postavení a důležitost médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání režimu dne

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- ČJL-9-1-01 *odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji*
- ČJL-9-1-02 *rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru*
- ČJL -9-1-02 *odlišuje v písemných a mluvených projevech a v textech v digitální podobě subjektivní a objektivní sdělení*

- ČJL-9-1-03 *rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj*
- ČJL-9-1-04 *dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci*
- ČJL-9-1-05 *odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru*
- ČJL-9-1-05p *komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk*
- ČJL-9-1-06 *v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči*
- ČJL-9-1-07 *zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu*
- ČJL-9-1-08 *využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát*
- ČJL-9-1-08p *čte plynule s porozuměním; reprodukuje text*
- ČJL-9-1-08 *studijní čtení je rozšířeno o digitální perspektivu - souvislost s příležitostmi i výzvami a riziky spojenými s rozvojem digitálních technologií a digitální tvorby nových a kompilovaných obsahů žáky.*
- ČJL-9-1-09 *uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování*
- ČJL-9-1-10 *využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů*
- ČJL-9-1-10p *dokáže napsat běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma*

- ČJL-9-2-01 *spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova*
- ČJL-9-2-02 *rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh*
- ČJL-9-2-03 *samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami ČJL-9-2-03p orientuje se v Pravidlech českého pravopisu*
- ČJL-9-2-04 *správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci ČJL-9-2-04p pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa ČJL-9-2-04p; ČJL-9-2-05p rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk*
- ČJL-9-2-05 *využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace*
- ČJL-9-2-06 *rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí ČJL-9-2-06p rozezná větu jednoduchou od souvětí*
- ČJL-9-2-07 *v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí*
- ČJL-9-2-07p *správně píše slova s předponami a předložkami ČJL-9-2-07p zná vyjmenovaná slova a ovládá jejich pravopis ČJL-9-2-07p zná a zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem*
- ČJL-9-2-08 *rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití*
- ČJ-9-2-08 *kultivace vlastní komunikace žáků, tedy jejich vlastních řečových aktů, které se nej přirozeněji odehrávají právě v digitalizovaných prostředích.*
- ČJL-9-3-01 *uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla ČJL-9-3-01p orientuje se v literárním textu, hledá a pokouší se najít jeho hlavní myšlenku*
- ČJL - 9-3-01 *využívá argumentace z různých zdrojů při konstruování sdělení ostatním (například formou mluvních cvičení, referátů), nebo sdílení ve třídě či jiném*

pracovním týmu (informační portfolio, či jiné digitální prostředí pro spolupráci, které je ve škole používáno)

- ČJL-9-3-02 rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo ČJL-9-3-03p ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení
- ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- ČJL-9-3-05 rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele ČJL-9-3-06p rozezná základní literární druhy a žánry
- ČJL-9-3-07 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- ČJL-9-3-08 porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- ČJL-9-3-09 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích ČJL-9-3-09p dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury
 - má pozitivní vztah k literatuře

Český jazyk a literatura 6. - 9- ročník

Výstupy	Učivo
Jazyková výchova	
- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova - dbá na slovní přízvuk a větnou melodii - čte s porozuměním, plynule a výrazně	Zvuková podoba jazyka - zvuková stránka věty - přízvuk slovní a větný - zásady spisovné výslovnosti - členění souvislé řeči
- rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov - rozpoznává přenesená pojmenování - samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Slovní zásoba a tvoření slov - slovní zásoba a její jednotky - význam slova, homonyma, synonyma, antonyma - slohové rozvrstvení slovní zásoby - obohacování slovní zásoby - způsoby tvoření slov
- správně třídí slovní druhy - tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Tvarosloví - slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov

- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí - zvládá pravopis syntaktický ve větě jednoduché a souvětí - rozliší složitá souvětí v odborném textu	Skladba - výpověď a věta - stavba věty - základní a rozvíjejí větné členy - souvětí - pořádek slov ve větě - přímá a nepřímá řeč - stavba textu
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický a syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Pravopis - lexikální, morfologický a syntaktický
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití - vhodně užívá spisovné češtiny vzhledem ke komunikačním záměrům - využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace - samostatně pracuje s Pravidly českého pravopis, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Obecné poučení o jazyce - čeština (jazyk národní, jazyk mateřský) - skupiny jazyků (slovanské...) - rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky) - rozdělení slovanských jazyků - jazykověda, jazykové příručky - jazyk a komunikace (kultura jazyka a řeči, původ a základ vývoje češtiny)

Literární výchova	
- rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora - formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby - tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů - volná reprodukce slyšeného nebo přečteného textu - záznam a reprodukce hlavních myšlenek - vytváření vlastních textů - vlastní výtvarný doprovod k literárním textům - interpretace literárního textu - dramatizace
- formuluje své dojmy z návštěvy divadelního nebo filmového představení - porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém a filmovém zpracování	Způsoby interpretace literárních a jiných děl - návštěva divadelního, či filmového představení
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkce, uvede jejich výrazné představitele - uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře - vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně, v dalších informačních	Literární druhy a žánry - poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času - hlavní vývojová období národní a světové literatury - typické žánry a jejich představitelé

zdrojích	
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	Základy literární teorie a historie - struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu) - jazyk literárního díla (obrazná pojmenování, zvukové prostředky poezie - rým, rytmus, volný verš) - literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry)

Komunikační a slohová výchova	
- odlišuje ve čteném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji - využívá základy studijního čtení - formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky či výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou o text přednese referát - uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří souvislý text s dodržováním pravidel mezivětného navazování - reprodukuje náležitě věcný i odborný text	Čtení - praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu) - věcné (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací) - kritické (analytické, hodnotící) - prožitkové
- rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru - rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	Naslouchání - praktické (výchova k empatii, podnět k jednání) - věcné (soustředěné, aktivní) - kritické (objektivní, subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové) - zážitkové

- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci - odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke komunikačnímu záměru mluvčího - v mluveném projevu připraveném i nepřipraveném vhodně užívá verbálních i nonverbálních i paralingválních prostředků řeči - zapojuje se do diskuse, využívá zásad komunikace, pravidel dialogu	Mluvený projev - zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace) - zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingvální) - komunikační žánry: připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse
- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů - využívá svou slovní zásobu k vytvoření probíraných slohových útvarů - tvorba prezentace dle zadaných kritérií	Písemný projev - na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech - vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu - vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: výpisky, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, tiskopisy strukturovaný životopis, pozvánka, charakteristika, subjektivně zabarvený popis, výklad, výtah, úvaha, vypravování, popis předmětu, popis postavy, popis místnosti, popis pracovního postupu, oznámení, publicistické útvary (recenze, komentář, interview)

Anglický jazyk

Učební osnovy 1. stupně

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
0	0	3	3	3

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Cizí jazyk

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Výuka anglického jazyka na 1. stupni je úvodem do cizojazyčného vzdělávání žáků. Proto je v tomto období nejdůležitější probuzení zájmu o výuku angličtiny a vytváření pozitivního vztahu k učení cizímu jazyku. Abychom toho dosáhli, musejí být vyučovací hodiny angličtiny v průběhu celého roku prostoupeny poutavými činnostmi, hrami a písničkami. Při výuce je třeba pracovat s vhodnými učebnicemi, pracovními sešity a pomůckami zpracovanými přiměřeně k věku dítěte. V tomto období se snažíme, aby žák porozuměl vyslechnutému sdělení, uměl ho opakovat, aby uměl použít naučená slova v jednoduchém spojení či větě ústní i písemnou formou. Výuka jazyka vychází z jeho praktického použití. Slovní zásoba je volena především z okruhu zájmů dětí tohoto věku. Upevňování, procvičování a využití slovní zásoby probíhá na podkladě názoru - obrázku, hry, hojně též s využitím počítačového programu či interaktivní tabule. To je základem k tomu, aby se anglickému jazyku učil každý žák s chutí a věřil, že bude mít úspěch.

Digitální technologie napomáhají rozvíjet jazykové dovednosti žáků v oblasti recepce i produkce. Podporují aktivní využívání osvojeného jazyka, usnadňují orientaci v online prostředí a umožňují lepší přístup k informacím.

Výuka probíhá buď v jazykové učebně, nebo v běžné třídě.

Časová dotace pro výuku anglického jazyka ve 3., 4. a 5.ročníku je po 3 hodinách v každé třídě.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- pomocí her a písni podporuje a rozvíjí schopnost žáků používat vizuálních podnětů k odhadu významu neznámých slov
- prostřednictvím obrázků, gest a mimikou pomáhá žákům pochopit základní jazykové jevy a budovat základy gramatiky
- prezentuje novou látku různými způsoby (vizuálně, poslechem, mimikou, gesty, pohyby či dramatizací)
- využívá skutečných předmětů a obrázků k podpoře chápání významu slov a vět
- pomocí her podporuje a rozvíjí schopnost žáků učit se

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- rozvíjí schopnost logického myšlení žáků a rozhodování se pro správné řešení (hry, písničky, hádanky, komiksové čtení)
- zařazuje do výuky jazykové hry, které evokují hádání a dedukci

Kompetence komunikativní

Vyučující

- zaměřuje se na poslech s porozuměním, který umožňuje neverbální komunikaci žáků
- učí žáka adekvátně reagovat na běžné pokyny používané ve výuce
- zadává žákům úkoly, při kterých se musí domlouvat se svými spolužáky, učí je vyjádřit se a obhájit svůj názor
- zařazuje rozhovory, hry a scénky

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- zohledňuje individuální potřeby žáků

- zařazuje do výuky odpovídající aktivity a cvičení, která zohledňují individuální potřeby žáků
- reflektuje individuální schopnosti žáků
- navozuje témata a uvádí modelové rozhovory ze skutečného života
- zařadí vystoupení žáků pro rodiče či spolužáky, ve kterém prezentují své znalosti z AJ

Kompetence občanské

Vyučující

- učí žáky respektovat pravidla hodiny, společenských her a činností
- vede žáka ke zdravému životnímu stylu na příkladech postav z příběhu
- nabízí žákům získat porozumění pro jiné kultury, země, zvyky
- povzbuzuje žáka k zodpovědnosti za vlastní učení

Kompetence pracovní

Vyučující

- využívá aktivity, které vyžadují jiný styl a místo práce (hry s kartami, se slovy, pohybové hry, písničky)
- využívá motivačních cvičení k naladění žáků a k zopakování učiva
- učí žáky akceptovat pravidla práce s učebnicí a pracovním sešitem
- pomáhá žákům adaptovat se na různé formy činností a způsoby práce
- vytváří s žáky vlastní pomůcky k osvojování učiva

Kompetence digitální

Vyučující

- motivuje žáky k využívání programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti
- vede žáky k využívání online aplikací pro seznámení s reáliemi, které se týkají probíraných témat

- vede žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s online aplikacemi a zásad ochrany osobních údajů

Přířezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

- **Osobnostní a sociální výchova** - Cílem osobnostní a sociální výchovy je pomoc při hledání cesty vedoucí k vlastní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i ostatním

- **Osobnostní rozvoj**

- Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- Cvičení dovedností, zapamatování a řešení problémů
- **Sebepoznání a sebepojetí**
 - Já jako zdroj informací o sobě
 - Moje vztahy k druhým lidem
- **Kreativita**
 - Cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, schopnosti dotahovat nápady do reality) tvořivost v mezilidských vztazích

- **Sociální rozvoj**

- **Mezilidské vztahy**
 - Chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
- **Komunikace**
 - Řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí utvářeného člověkem, řeč lidských skutků
 - Specifické komunikační dovednosti
 - Specifické komunikační dovednosti

- Komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení problémů, vyjednávání, vysvětlování, žádost ...)
- Dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)

- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - EGS**

○ **Evropa a svět nás zajímá**

- Naši sousedé v Evropě
- Lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

○ **Objevujeme Evropu**

○ **Jsme Evropané**

- **Multikulturní výchova - MKV** - Žáci mají možnost seznámit se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Prolíná se se všemi tématy, především s oblastí Jazyk a jazyková komunikace.

- **Multikulturalita** - v jazykové výchově se žáci seznamují se specifickými rysy jazyků, cílem je pochopit důležitost užívání cizího jazyka pro celoživotní vzdělání při stírání hranic mezi státy, chápe rovnocennost našeho jazyka s ostatními

- Specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost
- Multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování

- **Mediální výchova - MV** - propojuje mluvený a psaný projev, který ovlivňuje náš běžný život, učí kriticky hodnotit řečené, psané i reprodukované informace.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- CJ-3-1-01p *je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka*
- CJ-5-1-01p *rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností*

- CJ-5-1-02p *rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)*
- *rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování*
- CJ-5-2-01p *pozdraví a poděkuje*
- CJ-5-2-02p *sdělí své jméno a věk*
- CJ-5-2-03p *vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)*
- CJ-5-3-02p *rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)*
- *je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka*

Anglický jazyk

1. období

Výstupy	Učivo
Řečové dovednosti	
- vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní - zásoby - rozumí jednoduchým pokynům a větám, adekvátně na ně reaguje - rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova - pochopí obsah a smysl jednoduché, pomalé a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění	- pravidla komunikace v běžných každodenních situacích - pozdrav, - poděkování, představování - tematické okruhy - čísla 1 - 12, barvy, rodina, škola, volný čas a zájmová - činnost, oblékání, části těla jídlo, časové údaje, jednoduché pokyny - slovní zásoba (grafická i mluvená podoba) - základy pravopisu slov, věta jednoduchá, jednoduché otázky zjišťovací

- používá abecední slovník učebnice - přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení - rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu	- audio-orální kurz - poslech říkanek, básniček a písní práce s reáliemi - seznamování s anglicky mluvícími zeměmi, jejich zvyky, obyčeji, svátky - pomocí interaktivních výukových materiálů - gramatika - to be, to have - člen určitý a neurčitý
--	---

Anglický jazyk

2. období

Výstupy	Učivo
Poslech s porozuměním - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností - rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	skladba jednoduché věty - věty oznamovací, rozkazovací a tázací - vazba „ There is , There are “ - základní použití členů - množné číslo podst. jmen přivlastňovací pád - zájmena osobní a přivlastňovací základní číslovky 1 - 100 - sloveso to be, to have (got) v otázce a záporu

Mluvení - se zapojí do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá	- modální sloveso can - přítomný čas průběhový - tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny, zvířata, příroda, počasí - zvuková a grafická podoba jazyka - fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov - slovní zásoba - žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, terminologie pro práci s digitálními technologiemi - práce s fyzickým slovníkem a elektronickým slovníkem
Čtení s porozuměním - vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům - rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	- základní slovní zásoba - práce s reáliemi - zvyky, obyčeje, svátky anglicky mluvících zemí - pomocí interaktivních výukových materiálů - jednoduché dialogy

Psaní - napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života - vede si elektronický slovníček s osvožovanou slovní zásobou - napíše krátkou textovou zprávu, ve které uvede informaci o místě a čase - napíše krátký e-mail o své osobě, rodině a svých zájmech - vyplní jednoduchý elektronický formulář týkající se základních osobních údajů	- základní slovní zásoba - psaná forma - užití probraných gramatických jevů - práce s elektronickým slovníkem - bezpečnost při práci s online aplikacemi, elektronický formulář - osobní údaje, vytvoření hesla apod.
--	--

Anglický jazyk

Učební osnovy 2. stupeň

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
3	3	3	3

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Cizí jazyk

Vyučovací předmět: Anglický jazyk - 2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Anglický jazyk je vyučován jako první cizí jazyk. Jeho výuka vytváří předpoklady lépe poznat život v jiných zemích, pomáhá snižovat jazykovou bariéru mezi jednotlivci a národy nejen

v rámci integrované Evropy. Tím poskytuje lepší možnosti komunikace s cizinci, vzdělání i budoucího pracovního uplatnění, v neposlední řadě je využíván pro práci s PC a internetem.

Výuka Anglického jazyka vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Cizí jazyk a dále ho rozvíjí a doplňuje. Obsahovou náplní Anglického jazyka je nácvik řečových dovedností pomocí jazykových prostředků. K jejich rozvíjení je využívána slovní zásoba stanovených tematických okruhů, které odpovídají vyspělosti žáků, jejich zájmům a nadání. Vyučovací předmět Anglický jazyk zahrnuje učivo v rozsahu stanoveném RVP. Je realizován v časové dotaci 3 hodiny týdně od 5. do 9. ročníku. Výuka je realizována převážně v jazykové učebně, ale také ve třídách nebo v učebně počítačů. Vzdělávání v anglickém jazyce předpokládá dosažení úrovně A2. Žáci 2. stupně navazují na učivo 1. stupně a dále si prohlubují a zdokonalují své znalosti a vědomosti.

Hlavním cílem výuky Anglickému jazyku je komunikace a tomu je podřízena i výuka gramatiky. Žáci dosáhnou podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky úrovně A2, což je uživatel jazykových základů. Učitel vede žáky k tomu, aby byli schopni dorozumět se s cizincem v běžných situacích a konverzovat s ním o jednoduchých tématech.

Při výuce se využívají základní modelové situace, rozhovory, čtení a reprodukce textů, poslech a vyhledávání základních informací, práce s dvojazyčným slovníkem, produkce jednoduchých (ústních i písemných) sdělení. Procvičování se děje různými formami, např. pomocí her, písniček, videonahrávek, počítačových programů. Používá se frontální, skupinová i individuální práce. Do výuky mohou být zařazeny oborové mini projekty. U dyslektiků se klade důraz na mluvenou formu.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Formy a metody realizace jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hrách. Využíván je výklad, skupinová práce, práce ve dvojicích, samostatná práce, besedy. Výuka je propojena s hudební, pohybovou a dramatickou výchovou, z nichž přebírá některé techniky a obohacuje je novými prvky, např. hraní rolí, dramatické improvizace, využívá písní a textů v interpretaci rodilých mluvčích. Uplatňuje se práce s autentickými cizojazyčnými materiály, slovníky a časopisy. Žáci tvoří individuální nebo skupinové projekty. Seznamují se s reáliemi dané jazykové oblasti. Soustavná pozornost se věnuje rozvoji řečových dovedností. V posledním roce výuky dochází k logickému

utřídění učiva základní školy. Všechny tyto metody vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

Kompetence k učení

Vyučující

- klade důraz na pozitivní motivaci a vzbuzuje u žáků zájem o studium anglického jazyka
- předkládá dostatek informačních zdrojů (učebnice, pracovní sešity, časopisy, autentické texty)
- používá vhodné učební pomůcky (slovníky, příručky, encyklopedie, mapy aj.)
- rozvíjí učební dovednosti potřebné k samostatnému učení - práce se slovníkem
- učí práci s chybou
- vede žáky k sebehodnocení pravidelnou kontrolou
- pravidelně sleduje pokroky žáků a přizpůsobí výuku případnému opakování nezažité látky
- vede žáky k pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, sjednocujícího činitele národního společenství
- vede žáky k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- vede žáky k rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kultur

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- motivuje žáky k řešení daného problému a učí žáky vyhledat informace z různých zdrojů
- zadává takové úkoly, které posilují schopnosti žáka využívat při řešení vlastní zkušenosti, individuální přístup k problému
- podporuje kreativitu při řešení problémů, zadává různé typy úloh
- na modelových příkladech gramatických a komunikačních struktur vede žáky k jejich správnému používání
- zařazuje do výuky četbu textu tj. různé problémové situace v životě a diskutuje se žáky
- vede žáky k uplatňování dosud osvojené slovní zásoby a logických úvah

- vede žáky k překonávání bariéry strachu mluvit cizím jazykem

Kompetence komunikativní

Vyučující

- učí žáky reagovat v běžných situacích, formulovat a vyjádřit myšlenku
- učí novou slovní zásobu, rozšiřuje dané tematické okruhy, vede k samostatnému ústnímu i písemnému vyjadřování
- rozvíjí dovednost porozumět, reprodukovat a písemně zpracovat vyslechnuté sdělení (dialogy, písňe, poslechy autentických nahrávek)
- vede žáky k samostatnému projevu a komunikaci s ostatními
- seznamuje žáky s reáliemi anglicky mluvících zemí

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- učí žáky pracovat ve skupině
- vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- podílí se na utváření příjemné atmosféry ve výuce
- řídí diskusi na dané téma tak, aby žáci přijímali názory jiných a ovládali svoje projevy
- vede žáky k dodržování pravidel slušného chování v cizojazyčném prostředí

Kompetence občanské

Vyučující

- vede žáky k uvědomění si odpovědnosti ke spolužákům, k učiteli i k sobě samému
- prostřednictvím autentických materiálů, textů vede žáky k pochopení nutnosti respektovat intelektové, sociální a etnické zvláštnosti lidí
- vede žáky k poznávání reálií anglické jazykové oblasti

Kompetence pracovní

Vyučující

- rozvíjí smysl pro povinnost - pravidelná příprava na vyučování
- vede žáky k pochopení nutnosti studia cizích jazyků v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
- vede žáky k samostatné práci s dvojjazyčným slovníkem

- vede žáky k využívání anglického jazyka pro získávání informací

Kompetence digitální

Vyučující

- Pomáhá žákům orientovat se v digitálním prostředí a vede je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání technologií při práci, učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života.
- Vede žáky ke kritickému myšlení při práci s cizojazyčnými informačními zdroji, k samostatnému vyhledávání a zpracování informací a také k posuzování důvěryhodnosti zdrojů.
- Motivuje žáky k dalšímu digitálnímu zpracovávání, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací, k respektu autorských práv a k osvojování si zvyku uvádět bibliografické zdroje při šíření informací jiných autorů.
- Navozuje situace pro vytváření materiálů v digitální podobě: reklamy, jízdenky, formuláře, jídelní lístky, ubytování apod.
- Vede žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka - například k využívání online slovníků.
- Využívá digitální nástroje a služby, které jsou ve škole k dispozici, pro zefektivnění cizojazyčné komunikace s žáky.
- Zvyšuje jazykové sebevědomí žáků pomocí vhodně nastavených parametrů výuky a hodnocení i s použitím digitálních nástrojů (Evropské jazykové portfolio <https://ejp.rvp.cz/>).

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

1) Osobnostní a sociální výchova - OSV

- já jako zdroj informací o sobě
- druhí jako zdroj informací o mně
- dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů)
- komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost atd.)

2) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - EGS

- naši sousedé v Evropě
- život dětí v jiných zemích
- lidová slovesnost, zvyky a tradice národů v Evropě
- praktický význam jazyka pro mobilitu občanskou, vzdělávací a pracovní

3) Multikulturní výchova - MKV

- poznávání kultury a zvyků anglicky mluvících zemí
- význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání

4) Mediální výchova - MV

- tvorba mediálního sdělení tj. uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikativně (společensky a situačně) vhodných sdělení
- práce s různými zdroji informací - internet, videonahrávky, počítačové programy, práce s tiskem aj.

5) Environmentální výchova - EMV

- lidské aktivity a problémy životního prostředí (zemědělství, průmysl, životní prostředí, odpadové hospodářství, změny v krajině, ekologické programy atd.)

Vzdělávací obsah vyučovaného předmětu pro 6. - 9. ročník

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- CJ-9-1-01p *rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů*
- CJ-9-1-02p *rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby*
- CJ-9-2-01p *odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby*
- CJ-9-3-01p *rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)*
- CJ-9-4-03p *reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby*

Poslech s porozuměním	
Výstupy	Učivo
- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně - rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojených témat - rozumí monologu či dialogu - reaguje na jednoduché sdělení	- poslechové texty podle probíraných témat - zvuková podoba jazyka - sluchem rozlišuje prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonaci - ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby - tematické okruhy: domov a rodina, kamarádi, bydlení, volný čas, kultura, péče o zdraví, stravování a návyky, počasí, příroda, město a venkov, společnost a problémy, povolání, média, cestování, sport, zvířata, charakterové vlastnosti aj.

Mluvení	
Výstupy	Učivo
- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích - mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném času a dalších osvojovaných tématech - vypráví jednoduchý příběh či událost, popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života	- konverzace dle probíraných témat (vyjádří se - otázka, odpověď, vyprávění, popis a pojmenování, orientace v určité situaci, vyjádření plánů aj.) - mluvnice - užívání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (přítomné časy, minulé časy, budoucí časy, předpřítomné časy, podmínkové tvary, způsobová slovesa a jejich obměny, rozkazovací způsob aj.) - tematické okruhy: domov a rodina, kamarádi, bydlení, volný čas, kultura, péče o zdraví, stravování a návyky, počasí, příroda, města a venkov, společnost a problémy, povolání, média, cestování, sport, zvířata, charakterové vlastnosti aj.

Čtení s porozuměním	
Výstupy	Učivo
- vyhledává požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech - rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledává v nich požadované informace - uvědoměle používá správnou výslovnost, čte samostatně, získává informace z textu, formuluje jednoduché shrnutí - rozšiřuje si slovní zásobu, odhaduje význam z kontextu - používá dvojjazyčný slovník	- texty v učebnici, časopisech a dalších doplňkových materiálech podle probíraných témat - zvuková a grafická podoba jazyka tj. srozumitelná výslovnost, slovní a větný přízvuk, intonace - pravidla komunikace v běžných každodenních situacích - tematické okruhy: domov a rodina, kamarádi, bydlení, volný čas, kultura, péče o zdraví, stravování a návyky, počasí, příroda, města a venkov, společnost a problémy, povolání, média, cestování, sport, zvířata, charakterové vlastnosti aj.

Psaní	
Výstupy	Učivo
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat - reaguje na jednoduché písemné sdělení - ovládá pravopis slov osvojené slovní zásoby - rozvíjí svůj písemný projev	- využití slovní zásoby dle probíraných témat - využití mluvnických struktur k realizaci písemného projevu (kvantitativní, prostorové a časové vztahy, spojky, přídavná jména, zájmena, přivlastňování aj.) - pravopis slov - užití různých časů v psaní dopisu, žádosti, vyprávění, sdělení aj. - vyplnění údajů do formuláře

Německý jazyk

Učební osnovy 2. stupeň

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
0	2	2	2

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Druhý cizí jazyk

Vyučovací předmět: Německý jazyk - 2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Německý jazyk je vyučován jako druhý cizí jazyk. Předmět je vyučován v 7., 8. a 9. ročníku s časovou dotací pro každý ročník 2 vyučovací hodiny týdně. Německý jazyk je realizován převážně v jazykové učebně, ale také v učebně počítačů nebo v jednotlivých kmenových třídách.

Z hlediska forem a metod práce jsou využívány frontální metoda, individuální, skupinové práce či práce ve dvojicích, do výuky jsou zakomponovány také hry, práce se slovníkem či autentickými texty. Zařazeny jsou také krátkodobé či dlouhodobé projekty, využívány jsou také výukové programy na počítači aj.

Vzdělávání v dalším cizím jazyce směřuje podle SERRJ k dosažení úrovně A1. Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Formy a metody realizace jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hrách. Využíván je výklad, induktivní metoda výuky, skupinová práce, práce ve dvojicích, samostatná práce a diskuse. Výuka je propojena s hudební, pohybovou a dramatickou výchovou. Z nich přibírá některé techniky a obohacuje je novými prvky, např. hraní rolí, dramatická improvizace, využití písní a textů aj. Do výuky jsou zařazovány

autentické cizojazyčné materiály (časopisy, nahrávky). Žáci tvoří kratší projekty. Zároveň se seznamují s reáliemi dané jazykové oblasti. Pozornost je věnována rozvoji řečových dovedností s využitím jazykových prostředků. Všechny zmiňované metody vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka.

Začlenění digitálních technologií do vyučovacího předmětu Cizí jazyk poskytuje nové možnosti všem aktérům, tedy učitelům i žákům. Rozšiřují možnosti osvojení cizího jazyka a rozvíjení digitální gramotnosti prací s digitalizovanými daty různého typu (číselná, textová, zvuková, obrazová, multimediální data.) Digitální technologie napomáhají rozvíjet jazykové dovednosti žáků, a to nejen v oblasti recepce, ale i produkce. Digitální technologie v cizích jazycích podporují aktivní využívání osvojeného jazyka, komunikaci v daném jazyce a vedou žáka k tvořivému využití jazyka, čímž žáka motivují a vyvolávají pocit, že jazyk je k užitku. Zvládnutí cizího jazyka při současné využívání digitálních technologií usnadňuje žákům orientaci v online prostředí, umožňuje lepší přístup k informacím a dovoluje navazovat kontakty v širokém spektru, čímž je umožněna vyšší mobilita žáků a jejich všestrannější a rychlejší orientace v současném světě.

Kompetence k učení

Vyučující

- klade důraz na pozitivní motivaci žáka
- vede žáky k chápání významu schopnosti komunikovat v dalším cizím jazyce
- zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají informace a řeší je společně
- nechává žákům prostor pro vlastní postup práce a hledá správné formulace řešení úkolů
- vede žáky k ověřování výsledků

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- vede žáky k uplatnění dosud osvojené slovní zásoby a logických úvah při odvozování neznámých výrazů z kontextu
- vede žáky k řešení jednoduchých problémových situací v cizojazyčném prostředí
- vede žáky k překonání bariéry strachu mluvit cizím jazykem
- umožňuje žákům přístup k informačním zdrojům

Kompetence komunikativní

Vyučující

- vede žáky k aktivitám, které mohou být vykonány individuálně (samostatný projev), ve dvojicích, ve skupině
- navozuje téma z běžného života a staví žáky před řešení komunikativních situací
- vede žáky k naslouchání promluv ostatních a učí je vhodně reagovat na situaci

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- vede žáky k dodržování pravidel slušného chování i v cizojazyčném prostředí
- vede žáky k tomu, aby si uměli vyžádat nebo poskytnout pomoc a radu v jednoduchých situacích
- uplatňuje individuální přístup k talentovaným žákům a žákům se specifickými vzdělávacími potřebami
- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- vede žáky k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti

Kompetence občanské

Vyučující

- vede žáky k poznávání realit německé jazykové oblasti
- vede žáky k prezentaci jejich myšlenek a názorů
- vede žáky k diskusi a vzájemnému naslouchání

Kompetence pracovní

Vyučující

- vede žáky k samostatné práci s cizojazyčným slovníkem
- vede žáky k využívání německého jazyka pro získávání informací
- napomáhá při cestě ke správnému řešení
- zohledňuje rozdíly ve znalostech a pracovním tempu žáků

Digitální kompetence

Vyučující

- Pomáhá žákům orientovat se v digitálním prostředí a vedu je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání technologií při práci, učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života.
- motivuje žáky k využívání programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti
- vede žáky k využívání online aplikací pro seznámení s reáliemi, které se týkají probíraných témat
- vede žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s online aplikacemi a zásad ochrany osobních údajů
- Vede žáky ke kritickému myšlení při práci s cizojazyčnými informačními zdroji, k samostatnému vyhledávání a zpracování informací a také k posuzování důvěryhodnosti zdrojů.
- Motivuje žáky k dalšímu digitálnímu zpracovávání, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací, k respektu autorských práv a k osvojování si zvyku uvádět bibliografické zdroje při šíření informací jiných autorů.
- Navozuje situace pro vytváření materiálů v digitální podobě: reklamy, jízdenky, formuláře, jídelní lístky, ubytování apod.
- Vede žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka - například k využívání online slovníků.
- Využívá digitální nástroje a služby, které jsou ve škole k dispozici, pro zefektivnění cizojazyčné komunikace s žáky.
- Zvyšuje jazykové sebevědomí žáků pomocí vhodně nastavených parametrů výuky a hodnocení i s použitím digitálních nástrojů (Evropské jazykové portfolio <https://ejp.rvp.cz/>).

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

Osobnostní a sociální výchova - OSV

- cvičení smyslového vnímání, pozornost a soustředění
- komunikace, tj. dialog a jeho pravidla, komunikace v různých situacích (informování, pozdrav, prosba, žádost, vysvětlování atd.)
 - podávání informací o sobě, poznávání lidí, mezilidské vztahy, kooperace cvičení dovedností zapamatování
 - podávání informací o sobě aj.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - EGS

- naši sousedé v Evropě
- život Evropanů a styl života v evropských rodinách (Evropa a svět)
- praktický význam jazyka pro mobilitu občanskou, vzdělávací pracovní

Multikulturní výchova - MKV

- kulturní diferenciaci, tj. respektování zvláštností různých etnik
- multikulturalita současného světa, specifické rysy jazyků, naslouchání druhým a vzájemná komunikace, význam užívání cizího jazyka
- poznávání kultury a zvyků německy mluvících zemí, mezilidské vztahy

Mediální výchova - MV

- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (hledání rozdílů mezi sděleními, chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel)
- tvorba mediálního sdělení (výběr výrazových prostředků, tvorba mediálního sdělení atd.)
- práce s různými zdroji informací (internet, videonahrávky, počítačové programy, práce s tiskem)

Environmentální výchova - EMV

- lidské aktivity a problémy životního prostředí (zemědělství, průmysl, životní prostředí, odpadové hospodářství, změny v krajině, ekologické programy atd.)

Výchova demokratického občana - VDO

- principy demokracie
- občan, společnost, stát a formy participace

Vzdělávací obsah vyučované předmětu pro 7. - 9. ročník

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- DCJ-9-1-01p *je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka*
- DCJ-9-1-02p *rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování*
- DCJ-9-1-03p *rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu) rozumí otázkám, které se týkají základních osobních údajů (zejména jména a věku) rozumí jednoduchým pokynům učitele*
- DCJ-9-2-01p *pozdraví a poděkuje, vyjádří souhlas a nesouhlas*
- DCJ-9-2-02p *sdělí své jméno a věk*
- DCJ-9-3-02p *rozumí jednoduchým slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)*
- DCJ-9-4-02p *reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby*

Vzdělávací obsah je zaměřen na:

- získávání zájmu o studium dalších cizího jazyka a vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu
- na osvojení potřebných jazykových znalostí a dovedností a k aktivnímu využití účinné komunikace v cizím jazyce
- získávání schopnosti číst s porozuměním přiměřené texty v daném cizím jazyce
- poznávání kultury zemí příslušné jazykové oblasti, vyhledávání nejdůležitějších informací o zemích vyučovaného předmětu a k práci s nimi

- pochopení významu znalosti cizích jazyků pro osobní život, formování vzájemného porozumění mezi zeměmi, respektu a toleranci k odlišným kulturním hodnotám jiných národů

Poslech s porozuměním	
Výstupy	Učivo
- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně - rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojování témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu - rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat	- konverzace dle probíraných témat - mluvnice - užívání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka - tematické okruhy: rodina a domov, bydlení (byt, dům a jeho vybavení) - město či venkov (plán města - orientace ve městě), kamarádi, volný čas a koníčky, škola (činnosti, vyuč. předměty, šk. pomůcky, rozvrh hodin), nakupování, lidské tělo (zdraví a nemoci), cestování (dovolená, prázdniny) aj.

Mluvení	
Výstupy	Učivo
- se zapojí do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	- konverzace dle probíraných témat - mluvnice - užívá gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru - tematické okruhy: rodina a domov, bydlení (byt, dům a jeho vybavení) - město či venkov (plán města - orientace ve městě), kamarádi, volný čas a koníčky, škola (činnosti, vyuč. předměty, šk. pomůcky, rozvrh hodin), nakupování, lidské tělo (zdraví a nemoci), cestování (dovolená, prázdniny) aj.

Čtení s porozuměním	
Výstupy	Učivo
- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům - rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledává v něm požadovanou informaci - uvědoměle používá správnou výslovnost - získává informace z textu a reprodukuje je - využívá dvojjazyčný slovník	- texty v učebnici, časopisech a dalších doplňkových materiálech podle probíraných témat - zvuková a grafická podoba jazyka tj. srozumitelná výslovnost, slovní a větný přízvuk, intonace - tematické okruhy: rodina a domov, bydlení (byt, dům a jeho vybavení) - město či venkov (plán města - orientace ve městě), kamarádi, volný čas a koníčky, škola (činnosti, vyuč. předměty, šk. pomůcky), nakupování, lidské tělo, cestování (dovolená, prázdniny) aj.

Psaní	
Výstupy	Učivo
- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napíše jednoduché věty, týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení - užívá gramatické struktury a pravopis - užívá slovní zásobu dle probíraných témat	- využití slovní zásoby dle probíraných témat - využití mluvnických struktur k realizaci písemného projevu - pravopis slov a souslednost

Matematika a její aplikace

Charakteristika oblasti

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace v základním vzdělávání je založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním od 1. do 9. ročníku a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu Čísla a početní operace na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh Číslo a proměnná, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit na reálné situace). Učí se získávat číselné údaje měřením, hadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu Geometrie v rovině a v prostoru žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

V tematickém okruhu Závislosti, vztahy a práce s daty žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je

konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací. Digitální technologie slouží jako jeden z nástrojů, které žáci využívají k řešení matematických úloh a problémů a k získávání dat. Doporučené online zdroje využívají k dohledání chybějících informací.

Matematika

Učební osnovy 1. stupeň

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
4+1	4+1	4+1	4+1	4+1

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vzdělávací obor: Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace v základním vzdělávání je založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Matematika je vyučována jako samostatný předmět.

Časová dotace na 1. stupni činí v každém ročníku 5 vyučovacích hodin týdně. Výuka probíhá v 45 minutových celcích. Jeho obsahem je naplňování výstupů tohoto předmětu stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání a výstupů průřezových témat.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah oboru Matematika a její aplikace je rozdělena na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu Čísla a početní operace si žáci na prvním stupni osvojují aritmetické operace. Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním.

V tematickém okruhu Závislosti, vztahy a práce s daty žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení,

že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují.

V dalším tematickém okruhu Geometrie v rovině a v prostoru žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině, učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, obvod a obsah, zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Ve výuce jsou využívány různé metody práce: skupinová práce i samostatná práce. Dbá se na střídání vyučovacích metod a dává se přednost takovým, při nichž žáci hledají, ptají se, chybují, tvoří, objevují. Ve výuce matematiky využíváme poznatků života kolem nás.

Výuku matematiky na 1. stupni zakládáme na činnostech - skládat, znázorňovat, kreslit, modelovat, zaplatit penězi, měřit, vážit, odhadovat aj. Používáme názorné pomůcky po individuální činnosti žáků - kostky, papírové peníze, karty s čísly, počítadlo, modely těles aj., ty jsou doplněny zápisy na tabuli a nástěnnými obrazy.

Důraz je kladen na činnostní výuku, k níž patří pozitivní hodnocení, které prolíná celým vyučovacím procesem. Žáci jsou v jeho průběhu motivováni nejen učitelem, ale také dobrými výsledky, tzv. klasifikace přichází na řadu tehdy, až učitel pozná, že žák učivo zvládl.

Je dbáno na dětský zájem o výuku matematiky, o správnou motivaci a zpětnou vazbu mezi žákem a učitelem. Dbá se také na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných.

Digitální technologie slouží jako jeden z nástrojů, které žáci využívají k řešení matematických úloh a problémů a k získávání dat. Doporučené online zdroje využívají k dohledání chybějících informací

Do vyučovacího předmětu Matematika se promítají tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- Posiluje pozitivní motivaci a vzbuzuje u žáků zájem o matematiku.
- Učí práci s chybou.
- Učí vyhledávat, třídit informace a používat je v praktickém životě.

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- Motivuje žáky k řešení daného problému, podporuje týmovou spolupráci při řešení, napomáhá hledat řešení.
- Zadává takové úlohy, které posilují schopnosti žáka využívat při řešení vlastní zkušenosti, individuální přístup k problému.
- Podporuje kreativitu při řešení problémů, při vytváření vlastních úloh žáky, zadává různé typy úloh, podporuje různé přijatelné způsoby řešení.
- Učí žáky nenechat se zviklat případným neúspěchem.

Kompetence komunikativní

Vyučující

- Učí žáky reagovat v běžných situacích, domluvit se při řešení úkolu.
- Učí žáky tvořit slovní úlohy, formulovat otázky a tvořit odpovědi.

- Učí žáky formulovat své myšlenky a názory přiměřené věku.

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- Učí žáky pracovat ve skupině.
- Podílí se na utváření příjemné atmosféry ve výuce.
- Učí respektovat odlišné názory, přijímat, co si ostatní myslí.
- Motivuje žáky k pomoci ostatním žákům a v případě potřeby o ni požádat.

Kompetence občanské

Vyučující

- Vede žáky k uvědomění si odpovědnosti ke spolužákům, k učiteli i k sobě samému.
- Učí respektovat druhé a pomoci druhému.

Kompetence pracovní

Vyučující

- Rozvíjí smysl pro povinnost - pravidelná příprava na vyučování.
- Vede žáky k pochopení užitečnosti matematiky pro praktický život.

Kompetence digitální

Vyučující

- Učí žáky rozlišování obrazných symbolů, porozumění jejich významu (např. značky, piktogramy, šipky), odlišování symbolů s jednoznačným a nejednoznačným významem.
- Vede žáky k posouzení úplnosti dat s ohledem na řešený problém, k dohledávání chybějících informací potřebných k řešení úloh nebo situací v doporučených online zdrojích a k ověřování informací z více zdrojů.

- Motivuje žáky k využití digitálních technologií v situacích, kdy jim jejich použití usnadní činnost (např. převedení údajů z tabulky do diagramu v tabulkovém procesoru).
- Klade důraz na používání kalkulatoru, např. při provádění kontroly odhadů.

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

Osobnostní a sociální výchova - Cílem osobnostní a sociální výchovy je pomoc při hledání cesty vedoucí k vlastní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i ostatním lidem.

Osobnostní rozvoj

2) Rozvoj schopnosti poznávání

- cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

1) Sebepoznání a sebepojetí

- moje učení

2) Psychohygiiena

- dobrá organizace času
- hledání pomoci při potížích

▪ Kreativita

- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti „dotahovat“ nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

○ Poznávání lidí

- vzájemné poznávání se ve skupině / třídě

○ Mezilidské vztahy

- vztahy a naše skupina / třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

○ **Kooperace a kompetice**

- rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny)

Morální rozvoj

○ **Hodnoty, postoje, praktická etika**

- vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- M-3-1-01p *porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20*
- M-3-1-02p *čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100*
- M-3-1-02p *zná matematické operátory + , - , = , < , > a umí je zapsat*
- M-3-1-04p *sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20*
- M-3-1-05p *řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20*
- M-3-2-02p *modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek*
- M-3-2-03p *doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20*
- *zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu*
- *uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi*
- M-3-3-01p *pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit*
- M-3-3-01p *rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují*
- M-3-3-02p *používá pravítko*

Matematika 1. - 3. ročník (1. období)

Výstupy	Učivo
Číslo a početní operace	
- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	- znalost čísel do 1000, počítání po jedné, po desítkách, po stovkách, vytváření konkrétních souborů s daným počtem prvků - počítání s penězi - měření a vážení (litry, kilogramy, gramy) - názorné zavedení násobení a dělení na souborech různých předmětů
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	- postavení čísel v číselné řadě - zápis čísla v desítkové soustavě
- užívá lineární uspořádání, zobrazí číslo na číselné ose	- znázornění čísel na číselné ose - porovnávání

- provádí z paměti a písemně jednoduché početní operace s přirozenými čísly	- sčítání a odčítání bez přechodu a s přechodem přes desítku - pamětné sčítání a odčítání v oboru do 1000 - řady násobků daného čísla - automatizace spojů malé násobilky, automatizace dělení - pamětné násobení dvojčíselného čísla jednocíselným mimo obor násobílek - užití závorek - zaokrouhlování na desítky, na stovky - písemné sčítání dvou sčítanců, kontrola výsledku záměnou sčítanců - písemné odčítání, kontrola výsledku sčítáním - písemné násobení jednocíselným činitelem - dělení se zbytkem - vlastnosti početních operací s přirozenými čísly
---	--

- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	- řešení a vytváření slovních úloh na sčítání a odčítání - řešení slovních úloh s využitím vztahů o n-více a o n-méně - řešení a vytváření slovních úloh na násobení a dělení - řešení jednoduchých praktických slovních úloh i s využitím digitálních technologií - řešení a vytváření slovních úloh s využitím vztahů n-krát více, n-krát méně - řešení a vytváření slovních úloh se dvěma různými početními výkony
---	--

Závislosti, vztahy a práce s daty	
- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času - popisuje jednoduché závislosti z praktického života - doplňuje tabulky, posloupnosti čísel - doplní údaje, které chybí v tabulce - orientuje se a čte v jednoduché tabulce i za pomoci digitálních technologií	- čtení údajů na hodinách včetně digitálních - závislosti a jejich vlastnosti, sledování jednoduchých závislostí na čase (např. změna teploty během dne) - tabulky - práce s daty v elektronické podobě - práce s doporučenými digitálními zdroji

Geometrie v rovině a v prostoru	
- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa, nachází v realitě jejich reprezentaci - porovná velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	- orientace v prostoru (vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole apod.) - užití dětských skládanek a stavebnic, stavby podle obrázků - odhad délky úsečky, vzdálenosti - měření délky úsečky s přesností na milimetry - porovnávání a přenášení úseček, střed úsečky - vzájemná poloha dvou přímek v rovině - označování průsečíku různoběžek, rovnoběžky - konstrukce trojúhelníku a kružnice - osově souměrné útvary - kreslení a rýsování rovinných obrázků ve čtvercové síti - praktické měření v místnosti, v terénu, jednotky: m, cm, dm, mm, km, převody základní útvary v rovině - křivá, lomená a rovná čára, přímka, polopřímka a úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník základní útvary v prostoru - kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec

Matematika 4. - 5. ročník (2. období)

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- M-5-1-02p *čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000*
- M-5-1-02p *sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla*
- M-5-1-02p *zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100*
- M-5-1-03p *zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách*
- M-5-1-03p *tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100*
- M-5-1-04p *zapiše a řeší jednoduché slovní úlohy*
- M-5-1-04p *rozeznává sudá a lichá čísla používá kalkulátor*
- M-5-2-01p *vyhledá a roztrídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu*
- M-5-2-02p *orientuje se a čte v jednoduché tabulce*
- *určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích*
- *provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času*
- *uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi*
- M-5-3-01p *znázorní, narysuje a označí základní rovinné útvary*
- M-5-3-02p *měří a porovnává délku úsečky*
- M-5-3-02p *vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran*
- M-5-3-03 *sestrojí rovnoběžky a kolmice*
- M-5-3-05p *určí osu souměrnosti překládáním papíru*
- *pozná základní tělesa*
- M-5-4-01p *řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech*

Výstupy	Učivo
Číslo a početní operace	
- využívá při pamětném i písemném počítání komunikativnost a asociativnost sčítání a násobení - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel - modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku - porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel - přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty - porozumí významu znaku "-" pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	- zápis čísel v desítkové soustavě, číselná osa - sčítání, odčítání, násobení a dělení do 10 000 - písemné násobení - písemné dělení jednociferným dělitelem, kontrola výsledku násobením - zaokrouhlování - porovnávání - pamětné sčítání, odčítání, násobení a dělení přirozených čísel - písemné sčítání a odčítání přirozených čísel - vlastnosti sčítání, násobení a dělení - násobení 10, 100, 1000 - písemné násobení víceciferných činitelů - dělení čísel zakončených nulami - dělení přirozených čísel - pamětné dělení se zbytkem - písemné dělení dvojciferným dělitelem - rovnice

	- řešení nerovnic - přímá úměrnost - zlomky - římské číslice - desetinná čísla - početní operace s desetinnými čísly - čísla větší než 10 000 - milion - přímá úměrnost - slovní úlohy - jednotky hmotnosti, objemu, času
Závislosti, vztahy a práce s daty	
- vyhledává, sbírá a třídí data - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy - zapíše a utřídí získaná data (např. výsledky pozorování) s využitím digitálních technologií - rozhodne, která data jsou podstatná s ohledem na řešený problém - získá nebo dohledá chybějící data v doporučeném digitálním zdroji - využije pro uspořádání získaných dat tabulku, diagram, schéma	- závislosti a jejich vlastnosti - grafy, diagramy, tabulky - jízdní řády - třídění získaných nebo vyhledaných dat podle daných/zvolených kritérií - práce s doporučenými digitálními zdroji - základy práce s daty v tabulkovém procesoru - objevování a experimentování s digitálními technologiemi při řešení matematických problémů

Geometrie v rovině a v prostoru	
- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici), užívá jednoduché konstrukce - sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran - sestrojí rovnoběžky a kolmice - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti překládáním papíru - navrhne způsob grafického záznamu informací za pomoci digitálních technologií	- lomená čára, polopřímka - kolmice k přímce v daném bodě - rovnoběžky - obdélník a čtverec, úhlopříčky - kružnice, kruh - trojúhelníky, vlastnosti trojúhelníku, obvod trojúhelníku - pravoúhlé trojúhelníky - rýsování rovnostranných a rovnoramenných trojúhelníků - jednotky délky a jejich převody - střed úsečky, osa úsečky - tvary souměrné podle osy - rovnoběžníky - obvod obrazců - obvod čtverce a obdélníku - obsah čtverce a obdélníku - jednotky obsahu - grafický součet a rozdíl úseček - grafický násobek úseček - souřadnice bodů - krychle a kvádr - povrch krychle a kváдру

Nestandardní aplikační úlohy a problémy	
- řeší jednoduché praktické úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky - posoudí, kdy mu digitální technologie napomohou při řešení úloh a problémů vycházejících z praktického života a využije je	Slovní úlohy - číselné a obrázkové řady - magické čtverce - slovní úlohy - prostorová představivost - objevování a experimentování s digitálními technologiemi při řešení matematických problémů

Matematika

Učební osnovy 2. Stupeň

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
4	3+1	4+1	4+1

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vzdělávací obor: Matematika a její aplikace

Vyučovací předmět: Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Matematika je vyučován jako samostatný předmět. Zahrnuje učivo stanovené Rámcovým vzdělávacím programem. Je realizován v časové dotaci: 4 hodin týdně v 6.-7. ročníku, 5 hodiny týdně v 8. - 9. ročníku.

Tematický celek „Číslo a proměnná „ navazuje na tematický okruh „ Číslo a početní operace“ na 1. stupni. Žák si zde rozšiřuje číselný obor přirozených čísel na obor čísel celých a racionálních. Analogicky si v těchto oborech osvojuje početní operace. Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním.

Při výuce matematiky se žáci učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života. Učivo procvičují zábavnou formou, využívají modely, pomůcky, prostředky výpočetní techniky - kalkulátory, výukové programy. Pracují samostatně nebo ve skupinách. Učí se připravovat úlohy pro své spolužáky, často se podílejí na výrobě uč. pomůcek.

V tematickém okruhu „Závislosti, vztahy a práce s daty“ žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa. Tyto změny a závislosti žáci zkoumají prostřednictvím tabulek, diagramů, grafů a vyjadřují je matematickým zápisem. Zkoumání těchto vztahů a závislostí vede k vyvození a pochopení pojmu funkce.

V tematickém okruhu „Geometrie v rovině a prostoru“ si žáci prohlubují a rozšiřují základní představy o geometrických obrazcích a tělesech. Hledají jejich podobnosti a odlišnosti, učí se porovnávat a odhadovat, měří délku, obvod, obsah a objem.

V posledním tematickém okruhu „Nestandardní aplikační úlohy a problémy“ se žáci učí řešit situace z běžného života s využitím všech osvojených matematických poznatků a dovedností. Úlohy tohoto typu jsou nedílnou součástí všech předcházejících tematických celků v průběhu celého základního vzdělávání v matematice a realizují se průběžně v každé vyučovací hodině.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- používá obecně užívané termíny, znaky a symboly
- uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- rozvíjí učební dovednosti potřebné k samostatnému učení (práce s tabulkami)
- vede žáky ke kritickému hodnocení výsledků svého učení, nabízí způsoby, jak by žák mohl své učení zdokonalit
- učí vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je využívá v praktickém životě
- vede žáky k samostatnému získávání výsledků, které pak porovnává, posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- učí práci s chybou

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- vede žáky k samostatnému řešení problémů, ke zvolení vhodného způsobu řešení
- snaží se, aby žáci využívali při řešení problémů logické a matematické postupy
- vede žáky k využívání vlastního úsudku a vlastních zkušeností
- učí vyhledávat informace vhodné k řešení problému, využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení
- vede žáky k vytrvalému hledání konečného řešení problému, učí je nenechat se odradit nezdarem
- napomáhá ověřovat prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací
- vede žáky ke kritickému myšlení, k obhajobě a zhodnocení svých výsledků

Kompetence komunikativní

Vyučující

- vede žáky k formulování a vyjadřování svých myšlenek a názorů v logickém sledu, požaduje výstižné vyjadřování
- učí žáky naslouchat druhým lidem, zapojovat se do diskuse, vhodně reagovat a obhajovat své názory
- učí žáky porozumět různým typům textů, záznamů a obrazových materiálů
- seznamuje žáky s informačními a komunikačními prostředky a technologiemi

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- používá obecně užívané termíny, znaky a symboly
- učí žáky spolupracovat v týmech, na vytváření pravidel v týmu
- ovlivňuje utváření příjemné atmosféry v týmu, snaží se naučit žáky poskytnout pomoc nebo o ni umět požádat
- vede žáky k ohleduplnosti a respektování odlišných názorů ostatních
- vede žáky k ohleduplnosti a úctě při jednání s druhými lidmi

Kompetence občanské

Vyučující

- napomáhá žákům se zodpovědně rozhodnout podle dané situace, poskytnout dle svých možností pomoc
- vede k ochraně životního prostředí i svého zdraví
- vede žáky k toleranci a uvědomění si odpovědnosti ke spolužákům, k učiteli a sobě samému

Kompetence pracovní

Vyučující

- používá obecně užívané termíny, znaky a symboly
- vede žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení, k dodržování pravidel
- rozvíjí smysl pro plnění povinností
- umožňuje žákům poznat svou osobnost a rozhodnout se o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Kompetence digitální

Vyučující

- Vede žáky k tomu, aby zapojovali do řešení úloh a problémů i digitální technologie, porovnávali využití tradičních a digitálních prostředků, diskutovali o nich.
- Umožňuje žákům využívat digitálních pomůcek při modelování matematických situací a řešení matematických úloh i problémů a volit efektivní postupy.
- Umožňuje využívání digitální technologie k ulehčení výpočtů algoritmických úloh odpovídajících učivu daného ročníku.
- Nabízí příležitosti k tomu, aby žáci navrhovali vlastní statistická šetření v oblastech jejich zájmů, posuzovali získaná data, výsledky prezentovali, zobecňovali a diskutovali o metodách a výsledcích.

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

1) Osobnostní rozvoj

- a. Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- b. Cvičení dovedností, zapamatování a řešení problémů

2) Morální rozvoj

- dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí - problémy v mezilidských vztazích
- zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

3) Sociální rozvoj

▪ Mezilidské vztahy

- Chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
- Lidská práva jako regulativ vztahů

a. Komunikace

- Cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání
- Specifické komunikační dovednosti
- Komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení problémů, vyjednávání, vysvětlování, žádost ...)
- Dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- M-9-1-01p *písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí vícečíslná čísla, dělí se zbytkem*
- M-9-1-01p *pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek-část (zlomek, desetinné číslo, procento)*
- M-9-1-01p *čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace*
- M-9-1-02p *provádí odhad výsledku, zaokrouhluje čísla*
- M-9-1-02p *píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1 000 000*
- M-9-1-05p *používá měřítko mapy a plánu*
- M-9-1-06p *řeší jednoduché úlohy na procenta zvládá orientaci na číselné ose*
- M-9-2-01p *vyhledává a třídí data*
- M-9-2-02p *porovnává data*
- M-9-2-04p *vypracuje jednoduchou tabulku*
 - *užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu*

- *zvládá početní úkony s penězi*
- M-9-3-03p *vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce*
- M-9-3-04p *vypočítá obvod a obsah trojúhelníka, čtverce, obdélníka, kruhu*
- M-9-3-05p *provádí jednoduché konstrukce*
- M-9-3-06p *rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary*
- M-9-3-08p *sestrojí základní rovinné útvary ve středové a osové souměrnosti*
- M-9-3-10p *vypočítá povrch a objem kvádru, krychle a válce*
- M-9-3-11p *sestrojí síť základních těles*
- M-9-3-12p *načrtne základní tělesa*
- M-9-3-12p *zobrazuje jednoduchá tělesa*
 - *odhaduje délku úsečky, určí délku lomené čáry, graficky sčítá a odčítá úsečky*
 - *umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami*
 - *používá technické písmo*
 - *čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům*
- M-9-4-01p *samostatně řeší praktické úlohy*
- M-9-4-01p *hledá různá řešení předložených situací*
- M-9-4-02p *aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí*
 - *využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh*

Matematika 6. -9. ročník

Výstupy	Učivo
Číslo a proměnná	
- ovládá početní operace v oboru přiroz. čísel, využívá při pamětném počítání - komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky v oboru přirozených čísel - řeší a tvoří slovní úlohy	Přirozená čísla - početní operace - slovní úlohy
- zapisuje, porovnává a znázorňuje desetinná čísla - zaokrouhluje desetinná čísla na daný řád - převádí jednotky délky, obsahu a objemu - násobí a dělí 10, 100, ... - v jednoduchých případech násobí a dělí z paměti - písemně násobí, dělí, sčítá a odčítá - užívá vlastnosti početních výkonů - řeší slovní úlohy - provádí odhad a kontrolu výsledků	Desetinná čísla - čtení a zápis desetinných čísel - rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě - znázornění desetinných čísel na číselné ose - porovnávání - zaokrouhlování - převody jednotek - početní operace s desetinnými č. - vlastnosti početních výkonů

- rozezná prvočíslo, číslo složené - provede rozklad na prvočinitele - určí čísla soudělná, nesoudělná - určí největší společný dělitel (nejmenší společný násobek) 2 až 3 přirozených čísel - modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	Dělitelnost přirozených čísel - násobek, dělitel - kritéria dělitelnosti 2, 3, 5, 10 - prvočísla, čísla složená - rozklad čísla na prvočinitele - dělitel, největší společný dělitel (D) - násobek, nejmenší společný násobek (n) - čísla soudělná a nesoudělná - slovní úlohy
--	---

Geometrie v rovině a v prostoru	
narýsuje a znázorní základní rovinné útvary, užívá jednoduché konstrukce - sčítá a odčítá graficky úsečky - určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran - sestrojí rovnoběžky, kolmice - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě - zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů - používá základy pravidel správného rýsování s důrazem na přesnost - využívá potřebnou matematickou symboliku	Základní rovinné a prostorové útvary - jednotky délky - obvod obrazce - rovnoběžky, kolmice, přímka, polopřímka, úsečka, mnohoúhelníky - vzájemná poloha přímek v rovině - vzdálenost bodu od přímky - kružnice - obsah obdélníku, čtverce - jednotky obsahu

- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary - využívá potřebnou matematickou symboliku - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	
-narýsuje úhel dané velikosti určené ve stupních - užívá jednotky stupeň a minuta - odhadne velikost úhlu a rozezná zda je to úhel přímý, pravý, ostrý nebo tupý - určuje velikost úhlu měřením i výpočtem - graficky i početně sčítá a odčítá úhly - násobí a dělí úhly dvěma - vyznačí úhly vedlejší, vrcholové, střídavé a souhlasné a určí jejich velikost - úhel 45°, 60° sestrojí bez kružítka	Rovinné útvary - Úhel - osa úhlu, přenášení úhlu - velikost úhlu, stupeň, minuta, úhloměr - vzájemná poloha přímek v rovině (typy úhlů) - druhy úhlů - přímý, ostrý, pravý, tupý - vedlejší a vrcholové úhly - sčítání a odčítání úhlů a jejich velikosti - násobení a dělení úhlů a jejich velikostí dvěma - dvojice úhlů
-umí roztrždit a popsat různé trojúhelníky a jejich vlastnosti - určí vnitřní i vnější úhly trojúhelníku - sestrojí osy vnitřních úhlů a osy stran - sestrojí kružnici opsanou a vepsanou trojúhelníku - sestaví a provede konstrukci trojúhelníku	Rovinné útvary - Trojúhelník - dělení a vlastnosti trojúhelníků - výšky trojúhelníku - těžnice trojúhelníku, těžiště - trojúhelníková nerovnost - kružnice vepsaná a opsaná trojúhelníku - střední příčky trojúhelníku - konstrukce trojúhelníku ze tří stran

- načrtne a sestrojí obraz krychle a kvádrů ve volném rovnoběžném promítání - vypočítá objem a povrch kvádrů a krychle a řeší úlohy z praxe - zná a umí převádět jednotky objemu - sestrojí síť kvádrů a krychle - analyzuje vlastnosti kvádrů a krychle	Prostorové útvary - Kvádr, krychle - krychle, kvádr - volné rovnoběžné promítání - náčrt - jednotky objemu - objem krychle a kvádrů - síť krychle a kvádrů - povrch krychle a kvádrů - slovní úlohy
- určí, zda jsou rovinné obrazce shodné - sestrojí obraz rovinného obrazce v osové souměrnosti - určí osu souměrnosti osově souměrného obrazce - sestrojí osu úsečky - načrtne a sestrojí obraz útvaru v osové a středové souměrnosti - určí střed středové souměrnosti, středově souměrného rovinného obrazce - užít shodné zobrazení v praxi (středovou a osovou souměrnost)	Konstrukční úlohy - Osová a středová souměrnost - shodnost geometrických útvarů - osa a střed souměrnosti - osově a středově souměrné obrazce - konstrukce útvarů ve středové a osové souměrnosti
Nestandardní aplikační úlohy a problémy - užívá logickou úvahu a úsudek při řešení úloh - nalézá různá řešení	- číselné a obrázkové analogie

	- prostorová představivost
Číslo a proměnná	
- zapíše kladné a záporné číslo - zobrazí kladné a záporné čísla na číselné ose - uspořádá celá čísla podle velikosti - určí absolutní hodnotu - určí číslo opačné k danému číslu - zaokrouhluje - provádí početní operace v oboru celých čísel	Celá čísla - číslo kladné a záporné - obraz čísla na číselné ose - číselná osa - čísla navzájem opačná - absolutní hodnota čísla - početní operace s celými čísly
- vyjádří vztah celek - část zlomkem - zobrazí zlomek - racionální číslo na číselné ose - převádí zlomek na desetinné číslo a naopak - upraví smíšené číslo na zlomek - upraví zlomek na základní tvar - porovná zlomky, racionální čísla - provádí početní operace v oboru racionálních čísel - zaokrouhluje	Zlomek, racionální číslo - zlomek, základní tvar zlomku - racionální číslo - smíšená čísla, převrácené číslo - rozšiřování a krácení zlomků - zobrazování racionálních čísel na číselné ose - porovnávání racionálních čísel - početní operace - složený zlomek

- porovnává dvě veličiny poměrem - zvětší (zmenší) danou hodnotu v daném poměru - rozdělí celek na části v daném poměru - zjednoduší poměr krácením - modelováním a výpočtem řeší situace vyjádřené poměrem - řeší situace z praxe a využívá dané měřítko při čtení z mapy - určuje měřítko plánu a mapy - zhotovuje jednotlivé plánky	Poměr - poměr - úpravy poměru - zvětšování a zmenšování v daném poměru - postupný poměr - dělení celku na části - slovní úlohy vedoucí k užití poměru - měřítko plánu a mapy
- řeší slovní úlohy pomocí trojčlenky	Přímá a nepřímá úměrnost - úměra - trojčlenka
- vyjádří vztah - celek/část v procentech - řeší aplikační úlohy na procenta i pro případ, kdy procentová část je větší než celek - řeší jednoduché příklady na výpočet úroků	Procenta - procento, promile - základ, procentová část, počet procent - výpočet procentové části - výpočet počtu procent - výpočet základu - jednoduché úrokování

Závislosti, vztahy a práce s daty	
- určí vztah přímé a nepřímé úměrnosti - umí zdůvodnit - zakreslí bod s danými souřadnicemi do pravoúhlé soustavy souřadnic	Funkce - Přímá a nepřímá úměrnost - přímá úměrnost - nepřímá úměrnost - pravoúhlá soustava souřadnic
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	- přímá úměrnost - tabulka, graf - nepřímá úměrnost - tabulka, graf
- sestaví a čte různé diagramy a grafy, v nichž jsou jednotlivé položky vyjádřeny v procentech	Procenta - procentové diagramy

Geometrie v rovině a v prostoru	
- určí shodné útvary - užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků - sestrojí trojúhelník zadaný sss, sus, usu	Rovinné útvary - Shodnost - shodnost geometrických útvarů - věty o shodnosti trojúhelníků a konstrukce trojúhelníků

- rozlišuje jednotlivé druhy rovnoběžníků podle jejich vlastností - sestrojí rovnoběžník z daných prvků - odhaduje a vypočítá obvody a obsahy rovnoběžníků - rozlišuje druhy lichoběžníků a zná jejich vlastnosti - sestrojí lichoběžník z daných prvků - odhadne a vypočítá obvod a obsah lichoběžníků	Rovinné útvary - Čtyřúhelníky - rovnoběžník a jeho vlastnosti - obvody a obsahy rovnoběžníků - konstrukce rovnoběžníků - pravidelné mnohoúhelníky - lichoběžník - vlastnosti lichoběžníku - obvod a obsah lichoběžníku - konstrukce lichoběžníku
- odhadne a vypočítá obvody a obsahy trojúhelníků	Rovinné útvary - Trojúhelník - obvody a obsahy trojúhelníků - konstrukce trojúhelníků
- určit a charakterizuje základní prostorové útvary - načrtne a sestrojí základní prostorové útvary a jejich sítě - odhadne a vypočítá povrch a objem hranolu s rovnoběžníkovou, trojúhelníkovou nebo lichoběžníkovou podstavou	Prostorové útvary - Hranoly - hranoly (kolmý hranol) - kvádr, krychle - výpočet objemů a povrchů hranolů s podstavami různých geometrických tvarů - sítě hranolů - úlohy z praxe na výpočet objemů a povrchů hranolů

Nestandardní aplikační úlohy a problémy	
- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek - při řešení úloh a problémů nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací - řeší slovní úlohy z praxe na výpočet obvodů a obsahů základních rovinných útvarů - řeší úlohy na prostorovou představivost	- číselné a logické řady - logické a netradiční geom. úlohy - slovní úlohy na výpočty obsahů a obvodů trojúhelníků, rovnoběžníků a lichoběžníků

Číslo a proměnná	
- určí druhou mocninu - určí druhou odmocninu - vyřeší slovní úlohu s druhou mocninou a odmocninou - určuje mocniny s přirozeným mocnitelem - provádí základní početní operace s mocninami - zapíše dané číslo v desítkové soustavě - určí třetí odmocninu	Mocniny a odmocniny - druhá mocnina - určování druhé mocniny pomocí tabulek a kalkulatoru - druhá odmocnina - určování druhé odmocniny pomocí tabulek a kalkulatoru - řešení slovních úloh z praxe na užití druhé mocniny a druhé odmocniny - pravidla pro určování mocnin s přirozeným mocnitelem - sčítání a odčítání mocnin s přirozeným mocnitelem

	- násobení a dělení mocnin s přirozeným mocnitelem - mocnina součinu - mocnina mocniny - čtení a psaní rozšířeného zápisu čísel v desítkové soustavě pomocí mocnin čísla deset - určování třetí odmocniny
- zná pravidla pro počítání číselných výrazů - určí hodnotu daného číselného výrazu - chápe zařazení proměnné - upravuje výrazy, chápe pravidla při počítání s výrazy	Výrazy - číselný výraz a jeho hodnota - určování hodnot číselných výrazů - proměnná - výrazy s proměnnými - základní pravidla pro počítání s výrazy s proměnnou - mnohočleny - úprava mnohočlenu - vytýkání - použití součtových vzorců

- řeší lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav - vypočítá hodnotu neznámé ze vzorce - řeší slovní úlohy - užije lineární rovnice v praxi - provádí zkoušku správnosti svého řešení - zná postup pro metodu dosazovací při řešení dvou rovnic - zná postup při použití sčítací metody - sestaví rovnice pro řešení soustavy	Rovnice - lineární rovnice - ekvivalentní úpravy - řešení slovních úloh vedoucích k řešení lineárních rovnic - výpočet neznámé ze vzorce - zkouška správnosti řešení - soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými - dosazovací metoda v řešení dvou rovnic - sčítací metoda v řešení dvou rovnic - řešení slovních úloh pomocí soustavy dvou lineárních rovnic o dvou neznámých
- zná Pythagorovu větu - užívá Pythagorovu větu v praxi - řeší slovní úlohy - zná z paměti hodnotu a určí přesnou z kalkulačky	Metrické vlastnosti v rovině - Pythagorova věta - její algebraický a geometrický význam - řešení úloh na užití Pythagorovy věty v rovině - řešení úloh na užití Pythagorovy věty v prostoru - hodnota čísla π

Závislosti, vztahy a práce s daty	
- zná význam základních pojmů - zná význam jednotlivých pojmů - umí číst z diagramů - sestaví jednoduchý diagram	Závislosti a data - statistický soubor, statistické šetření - příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti - jednotka, znak, medián, modus - diagram sloupkový a kruhový - četnost znaku - aritmetický průměr
Geometrie v rovině a v prostoru	
- určí vzájemnou polohu přímky a kružnice - určí vzájemnou polohu dvou kružnic - užívá Thaletovu větu v praxi	Rovinné útvary - přímka - konstrukce průsečíků přímky a kružnice - kružnice - určování vztahů poloměrů dvou kružnic a středné - kruh - Thaletova kružnice - konstrukce tečny ke kružnici z daného bodu ležícího vně kružnice

- zná postup při konstrukci - používá pravidla při rýsování - sestrojí osu úsečky, osu úhlu - sestrojí rovnoběžky s danou přímkou v dané vzdálenosti - sestrojí soustředné kružnice - sestrojí tečnu ke kružnici - Sestrojí trojúhelník podle vět <i>sss, sus, usu</i>	Konstrukční úlohy - množina všech bodů dané vlastnosti - osa úsečky - osa úhlu - Thaletova kružnice - rozbor konstrukční úlohy - základní pravidla přesného rýsování - řešení konstrukčních úloh na sestrojování trojúhelníků, rovnoběžníků, lichoběžníků
- sestrojí síť válce - sestrojí model válce - vypočítá objem a povrch válce - řeší slovní úlohy o objemu a povrchu válce	Prostorové útvary - rotační válec - síť válce, plášť válce - modelování válce - konstrukce sítě válce - výpočty povrchu a objemu válce - řešení slovních úloh na výpočty objemu a povrchu válce

Číslo a proměnná	
- určuje podmínky, za kterých má daný lomený výraz smysl - provádí poč. operace s lomenými výrazy	Výrazy - Lomené výrazy - hodnota lomeného výrazu a jeho smysl - krácení lomeného výrazu - početní operace

- řeší lineární rovnice (jednoduché) s neznámou ve jmenovateli - řeší slovní úlohy vedoucí k jednoduchým lineárním rovnicím s neznámou ve jmenovateli - řeší slovní úlohu pomocí soustav dvou lineárních rovnic s dvěma neznámými - užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení slovních úloh a nalézá různá řešení překládaných nebo zkoumaných situací	Rovnice - lineární rovnice - rovnice s neznámou ve jmenovateli - určování podmínek (smysl rovnice) - výpočet neznámé ze vzorce - soustavy lineárních rovnic v jednoduchém slovních úlohách
- vypočítá úrok z dané jistiny za určité období při dané úrokové míře - určí hledanou jistinu - počítá příklady z praxe na jednoduché úrokování	Finanční matematika - úrok - jistina - úroková doba - úrokovací období - úroková míra - jednoduché úrokování

Závislosti, vztahy a práce s daty	
- rozezná funkční vztah od jiných vztahů - určí definiční obor funkce a množinu hodnot funkce - sestrojí graf funkce podle tabulek - určí, kdy je funkce rostoucí, kdy klesající a proč - rozlišuje lineární funkci od ostatních a sestrojí graf funkce - užívá graf lineární funkce k řešení úloh z praxe - graf funkce $y = k/x$ - užívá této funkce k řešení úloh z praxe - orientuje se v základních funkcích, umí je použít při řešení úloh z praxe	Funkce - funkce - závisle a nezávisle proměnná - definiční obor funkce - množina hodnot funkce - způsoby vyjadřování funkce - graf funkce - rostoucí a klesající funkce - konstantní funkce - lineární funkce a její vlastnosti - přímá úměrnost - zvláštní případ lineární funkce - graf řešení soustavy rovnic - nepřímá úměrnost
- užívá goniometrickou funkci sin, cos, tg ostrého úhlu při řešení úloh z praxe (rovinné útvary) - užívá goniometrickou funkci v jednoduchých úlohách - určit hodnoty těchto funkcí pomocí kalkulačků a tabulek	Funkce - Goniometrické funkce - odvození goniometrických funkcí ostrých úhlů jako poměrů stran podobných pravoúhlých trojúhelníků - určování hodnot funkcí (pro ostré úhly v tabulkách) - určování úhlu pro známou hodnotu funkce - funkce sin, cos, tg k řešení úloh z praxe

Geometrie v rovině a v prostoru	
- využívá věty o podobnosti trojúhelníku při výpočtech - zvětšuje a zmenšuje obrazce pomocí redukčního úhlu	Rovinné útvary - Podobnost - podobnost, poměr podobnosti - určování podobných útvarů v rovině - podobnost trojúhelníku - věty o podobnosti trojúhelníků a jejich užití v praktických úlohách
- využívá podobnosti při konstrukci plánů (střihů), výpočtů délky cest podle map, zhotovování modelů	- dělení úsečky v daném poměru - praktické zmenšování a zvětšování rovinných obrazců v daném poměru (redukční úhel)
- sestrojí síť jehlanu a kužele - vypočítá objem a povrch jehlanu v jednoduchých příkladech - vypočítá objem a povrch kužele - vypočítá objem a povrch jehlanu a kužele s užitím goniometrických funkcí - vypočítá objem a povrch koule	Prostorové útvary - jehlan, rotační kužel, koule - náčrt a modelování jehlanu a kužele - konstrukce sítě jehlanu a kužele - objem a povrch jehlanu a kužele - řešení úloh z praxe a s užitím goniometrických funkcí (objem a povrch jehlanu a kužele) - objem a povrch koule

Nestandardní aplikační úlohy a problémy	
- provádí rozbor problému a plánu řešení, odhadování výsledku, volí správný postup k vyřešení problému a vyhodnocuje správnost výsledku	- logické a netradiční geometrické úlohy

Informatika

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují informatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

I na druhém stupni základního vzdělávání žáci tvoří, experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhují a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním informatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírají, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení. Učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat

postupy vhodné pro automatizaci, zpracovávat i velké a nesourodé soubory dat. Díky poznávání toho, jak a proč digitální technologie fungují, žáci chápou základní principy kódování, modelování a s větším porozuměním chrání sebe, své soukromí, data i zařízení.

V průběhu základního vzdělávání žáci začínají vyvíjet funkční technická řešení problémů. Osvojují si časté testování prototypů a jejich postupné vylepšování jako přirozenou součást designu a vývoje v informačních technologiích. Zvažují a ověřují dopady navrhovaných řešení na jedince, společnost, životní prostředí.

Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu Informatika

Předmět Informatika dává prostor všem žákům porozumět tomu, jak funguje počítač a informační systémy. Zabývá se automatizací, programováním, optimalizací činností, reprezentací dat v počítači, kódováním a modely popisujícími reálnou situaci nebo problém. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Pomáhá porozumět světu kolem nich, jehož nedílnou součástí digitální technologie jsou.

Hlavní důraz je kladen na rozvíjení žákova informatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími. Praktickou činnost s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší.

Škola klade důraz na rozvíjení digitální gramotnosti v ostatních předmětech, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Informatika se vyučuje jako samostatný předmět ve 4. až 9. ročníku.

- v 4. až 9. ročníku - 1 hodina týdně

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Informatika je zaměřeno na:

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj

- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Výuka probíhá na počítačích PC učebně s připojením k internetu. Některá témata probíhají bez počítače.

Výukové metody a formy

Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání. Není kladen naprosto žádný důraz na pamětné učení a reprodukci.

Formy výuky - diskuse, práce ve dvojicích nebo ve skupinách, samostatná práce, badatelské aktivity, problémová výuka, praktické činnosti, vyhledávání a objevování, experiment, ukázky, výklad, heuristický rozhovor, projektová výuka, myšlenkové mapy

Kritéria hodnocení:

- schopnost vyřešit zadaný problém nebo hledat řešení
- plnění zadaných úkolů ve výuce i online, schopnost řešit zadané úkoly a kvalita dovedností

- osobní pokrok žáka a jeho posun, kreativita a,
- schopnost použít online zdrojů při získávání informací
- komunikační dovednosti a schopnost spolupracovat
- zájem, aktivita v činnostech a vztah k práci při výuce

Strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Výchovné a vzdělávací strategie školy jsou společné postupy na úrovni školy, uplatňované ve výuce i mimo výuku, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence žáků.

V obecné rovině:

- nabízíme žákům, aby při vlastní tvorbě využívali digitální technologie, experimentovali s nimi, zkoušeli si a zaznamenávali nové a netradiční postupy a následně s nimi dále pracovali
- motivujeme žáky k nalézání a sdílení různých přístupů k tématu, k výměně zkušeností získaných při tvorbě, vnímání a interpretaci své tvorby
- vytváříme podmínky pro to, aby žáci mohli navzájem komunikovat o tvůrčích postupech a výsledcích své práce a ověřovali si účinnost různých podob komunikace
- poskytujeme dostatečný časový prostor pro to, aby žáci mohli využívat digitální technologie k prezentování vlastní práce, jejímu interpretování a vzájemnému komunikování
- vytváříme atmosféru podnětnou pro užívání digitálních technologií při hledání a nalézání neobvyklých zpracování tématu
- důraz klademe na respektování tvorby každého jedince a k respektování autorství a autorských práv
- učíme žáky pracovat s dostupnými digitálními technologiemi, programy i aplikacemi při tvorbě
- umožňujeme žákům využívat pro jednotlivé fáze své tvorby digitální technologie

Konkretizované strategie v tomto předmětu vedou k naplnění klíčových kompetencí a jsou formulovány ke každé klíčové kompetenci tak, aby bylo patrné, ke kterým klíčovým kompetencím se vztahují.

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- Zadávanými úkoly vedeme žáky k samostatnému objevování možností využití digitálních technologií v praktickém životě
- při poznávání využíváme různé aplikace a nástroje, spolupráci s ostatními žáky, nápovědu (help) u jednotlivých programů, literaturu apod.
- poskytujeme žákům zpětnou vazbu a nabádáme žáky k aktivitám, např. analýze, hodnocení a tvoření
- učíme žáky správně citovat informace

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- učí žáky při vlastní tvorbě využívat co nejširší škálu různých vizuálních prostředků včetně digitálních technologií a experimentuje s nimi
- vede žáky k nalézání a sdílení různých přístupů k tématu a vyměňování si zkušeností získaných při tvorbě
- podporuje žáky ve vlastním bádání a poskytujeme jim zpětnou vazbu
- vede žáky zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu při jejich řešení a povzbuzuje v hledání více způsobů řešení
- oceňuje dílčí úspěchy při řešení problému a motivujeme žáky k další činnosti
- při zadávání úkolů stanovíme pro žáky kritéria jejich splnění

Kompetence komunikativní

Vyučující

- využívá a podněcuje žáky pro komunikaci na dálku využívat vhodné technologie - některé práce odevzdávají prostřednictvím elektronické pošty
- při komunikaci dodržuje vžitě konvence a pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)
- motivuje žáky k využívání digitální technologie k prezentování vlastní práce, jejímu interpretování a vzájemnému komunikování
- upozorňuje žáky na nebezpečí manipulace ze strany médií a na hrozby z internetu
- seznamuje žáky s různými typy informačních a komunikačních prostředků
- aktivizuje a motivuje žáky, klademe otázky a diskutuje se žáky nad možnými odpověďmi

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- učí se pracovat v týmu - rozdělit si a naplánovat práci, hlídat časový harmonogram apod.
- vede žáky k práci v podnětné atmosféře pro užívání digitálních technologií
- respektuje autorství a autorská práva a vedeme žáky k dodržování pravidel
- umožňuje žákům hodnotit svoji práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci dbá na to, aby byl žák ohleduplný a taktní a toleroval, že každý člověk je různě chápavý a zručný
- jedná se žáky s ohledem na jejich osobitost a využíváme individuální přístup tam, kde je potřeba

Kompetence občanské

Vyučující

- seznamuje žáky s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla) a tím, že je musí dodržovat (citace použitého pramene, žáci si chrání své heslo)

- při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím Internetu i jinými cestami
- vede žáky k uvádění (citace) použitého zdroje informací
- poskytuje žákům metodickou pomoc, jak počítačovou problematiku řešit, a to i bez porušení pravidel a zákonů

Kompetence pracovní

Vyučující

- dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou
- podporuje žáky k práci s dostupnými digitálními technologiemi, programy i aplikacemi při tvorbě vizuálních vyjádření
- vede žáky k realizaci své skupinové tvůrčí projekty a využívání digitální technologie,
- oceňuje kreativitu žáků a konstruktivní nápady podporujeme
- vede žáky k dodržování vymezených pravidel, plnění povinností a systematičnost
- seznamuje žáky s novými technologiemi

Kompetence digitální

Vyučující

- u žáků rozvíjí ovládání běžně používaných digitálních zařízení, aplikací a služeb; žák je využívá při své tvorbě při učení a řešení problémů
- motivuje žáky získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat a sdílet data, informace a tvořit digitální obsah
- motivuje žáky k vytváření a upravování digitálního obsahu, k vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků
- vybízí žáky k využívání digitální technologie tak, aby si usnadnil práci, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy

- učí žáky chápat význam digitálních technologií pro lidskou společnost a seznamuje je s novými technologiemi
- dodržuje a vyžaduje, aby žák v digitálním prostředí jednal eticky a dodržoval bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou

Učební osnovy - Informatika

Vzdělávací oblast:	Období:	Ročník:	Předmět:
Informatika	2.	4.	Informatika

Tematický celek RVP: Digitální technologie		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-5-4-01 - najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu I-5-4-03 - dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	Žákyně/žák: - pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží - pro svou práci používá doporučené aplikace, nástroje, prostředí - edituje digitální text, vytvoří obrázek - přehraje zvuk či video - uloží svoji práci do souboru, otevře soubor - používá krok zpět, zoom - řeší úkol použitím schránky - dodržuje pravidla nebo pokyny při práci s digitálním zařízením	Digitální zařízení Zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace Ovládání myši Kreslení čar, vybarvování Používání ovladačů Ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom) Kreslení bitmapových obrázků Psaní slov na klávesnici Editace textu Ukládání práce do souboru Otevírání souborů Přehrávání zvuku Příkazy a program

Tematický celek RVP: Digitální technologie		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-5-4-01 - najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu I-5-4-02 - propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí I-5-4-03 - dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	Žákyně/žák: - uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání rodičů - najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci - propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí - pamatuje si a chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj - při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace - u vybrané fotografie uvede, jaké informace z ní lze vyčíst - v textu rozpozná osobní údaje - rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého	Využití digitálních technologií v různých oborech Ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele Práce se soubory Propojení technologií, internet Sdílení dat, cloud Technické problémy a přístupy k jejich řešení (hlášení dialogových oken) Uživatelské jméno a heslo Osobní údaje

Tematický celek RVP: Data, informace a modelování		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-5-1-02 - popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji I-5-1-03 - vyčte informace z daného modelu	Žákyně/žák: - sdělí informaci obrázkem - předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel - zakóduje/zašifruje a dekoduje/dešifruje text - zakóduje a dekoduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky - obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček	Piktogramy, emodži Kód Přenos na dálku, šifra Pixel, rastr, rozlišení Tvary, skládání obrazce

Průřezová témata:

OSV - Rozvoj schopnosti poznávání, komunikace, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, seberegulace a sebeorganizace

VDO - Občan, občanská společnost a stát, občanská společnost a škola

EGS - Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí

MKV - Lidské vztahy

MDV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, práce v realizačním týmu, tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy:

Čj, Ma, Aj, Pč, Pří, Vla, Hv, Vv

Vzdělávací oblast:	Období:	Ročník:	Předmět:
Informatika	2.	5.	Informatika

Tematický celek RVP: Informační systémy		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-5-1-01 - uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat I-5-3-02 - pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data	Žákyně/žák: - pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech - doplní posloupnost prvků - umístí data správně do tabulky - doplní prvky v tabulce - v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný	Data, druhy dat Doplňování tabulky a datových řad Kritéria kontroly dat Řazení dat v tabulce Vizualizace dat v grafu

Tematický celek RVP: Algoritmizace a programování		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-5-2-01 - sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů I-5-2-02 - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení I-5-2-03 - v blokově orientovaném program. jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy I-5-2-04 - ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	Žákyně/žák: - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy - v programu najde a opraví chyby - rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát - vytvoří a použije nový blok - upraví program pro obdobný problém	Příkazy a jejich spojování Opakování příkazů Pohyb a razítkování Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy Vlastní bloky a jejich vytváření Kombinace procedur

Tematický celek RVP: Informační systémy		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-5-3-01 - v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	Žákyně/žák: - nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky - určí, jak spolu prvky souvisí	Systém, struktura, prvky, vztahy

Tematický celek RVP: Algoritmizace a programování		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-5-2-01 - sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů I-5-2-02 - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení I-5-2-03 - v blokově orientovaném program. jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy I-5-2-04 - ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	Žákyně/žák: - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program řídící chování postavy - v programu najde a opraví chyby - rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát - rozpozná, jestli se příkaz umístí dovnitř opakování, před nebo za něj - vytváří, používá a kombinuje vlastní bloky - přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky - rozhodne, jestli a jak lze zapsaný program nebo postup zjednodušit - cíleně využívá	Kreslení čar Pevný počet opakování Ladění, hledání chyb Vlastní bloky a jejich vytváření Změna vlastností postavy pomocí příkazu Náhodné hodnoty Čtení programů Programovací projekt

Tematický celek RVP: Data, informace a modelování		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-5-1-02 - popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji I-5-1-03 - vyčte informace z daného modelu	Žákyně/žák: - pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty - pomocí obrázku znázorní jev - pomocí obrázkových modelů řeší zadané problémy	Graf, hledání cesty Schémata, obrázkové modely Model
Tematický celek RVP: Algoritmizace a programování		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: I-5-2-01 - sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů I-5-2-02 - popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení I-5-2-03 - v blokově orientovaném program. jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy I-5-2-04 - ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	Žákyně/žák: - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro řízení pohybu a reakcí postav - v programu najde a opraví chyby - používá události ke spuštění činnosti postav - přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky - upraví program pro obdobný problém - ovládá více postav pomocí zpráv	Ovládání pohybu postav Násobné postavy a souběžné reakce Modifikace programu Animace střídáním obrázků Spouštění pomocí událostí Vysílání zpráv mezi postavami Čtení programů Programovací projekt

Průřezová témata:

OSV - Rozvoj schopnosti poznávání, komunikace, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, seberegulace a sebeorganizace

VDO - Občan, občanská společnost a stát, občanská společnost a škola

EGS - Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí

MKV - Lidské vztahy

MDV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, práce v realizačním týmu, tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy:

Čj, Ma, Aj, Vla, Vv

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- I-5-1-01p *uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na otázky, které se týkají jeho osoby na základě dat*
- I-5-1-02p *popíše konkrétní situaci, která vychází z jeho opakované zkušenosti, určí, co k ní již ví*
- I-5-2-01p *sestavuje symbolické zápisy postupů*
- I-5-2-02p *popíše jednoduchý problém související s okruhem jeho zájmů a potřeb, navrhne a popíše podle předlohy jednotlivé kroky jeho řešení*
- I-5-2-03p *rozpozná opakující se vzory, používá opakování známých postupů*
- I-5-3-01p *v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky*
- I-5-3-02p *pro vymezený problém, který opakovaně řešil, zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data*
- I-5-4-01p *najde a spustí známou aplikaci, pracuje s daty různého typu*
- I-5-4-03p *popíše bezpečnostní a jiná pravidla stanovená pro práci s digitálními technologiemi*

Informatika 2. stupeň

Učební osnovy 2. stupeň

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1	0+1	0+1	0+1

Tematický celek RVP: Data, informace a modelování		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: • navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	Žákyně/žák: • rozpozná zakódované informace kolem sebe • zakóduje a dekoduje znaky pomocí znakové sady • zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer • zakóduje v obrázku barvy více způsoby • zakóduje obrázek pomocí základní geometrických tvarů • zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu • ke kódování využívá i binární čísla	Přenos informací, standardizované kódy Znakové sady Přenos dat, symetrická šifra Identifikace barev, barevný model Vektorová grafika Zjednodušení zápisu, kontrolní součet Binární kód, logické A a NEBO

6. ročník

Kódování a šifrování dat a informací

Tematický celek RVP: Informační systémy		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: • získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat • sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu	Žákyně/žák: • najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) • odpoví na otázky na základě dat v tabulce • popíše pravidla uspořádání v existující tabulce • doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy • navrhne tabulku pro záznam dat • propojí data z více tabulek či grafů	Data v grafu a tabulce Evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce Kontrola hodnot v tabulce Filtrování, řazení a třídění dat Porovnání dat v tabulce a grafu Řešení problémů s daty

Tematický celek RVP: Informační systémy		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů	Žákyně/žák: - popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují - pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a s tím související práva	Školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva

Tematický celek RVP: Digitální technologie		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: • ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos • vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky • poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače • dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	Žákyně/žák: • nainstaluje a odinstaluje aplikaci, aktualizuje • uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory • vybere vhodný formát pro uložení dat • vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě • porovná různé metody zabezpečení účtů • spravuje sdílení souborů • pomocí modelu znázorní cestu emailové zprávy • zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy	• Datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému • Správa souborů, struktura složek • Instalace aplikací, aktualizace • Domácí a školní počítačová síť • Fungování a služby internetu • Princip e-mailu • Přístup k datům: metody zabezpečení přístupu, role a přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva), digitální stopa • Postup při řešení problému s digitálním zařízením (např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení / dialogová okna)

Průřezová témata:

OSV - Rozvoj schopnosti poznávání, komunikace, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, seberegulace a sebeorganizace

VDO - Občan, občanská společnost a stát, občanská společnost a škola

EGS - Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí

MKV - Lidské vztahy

MDV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, práce v realizačním týmu, tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy:

různé předměty - práce s výukovými programy

napříč předměty II. stupně

7. ročník

Programování - opakování a vlastní bloky

Tematický celek RVP: Algoritmizace a programování		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: • po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen • vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému • v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné • ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Žákyně/žák: • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • používá cyklus s pevným počtem opakování, rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování, • vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech • diskutuje různé programy pro řešení problému • vybere z více možností vhodný program pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní	Vytvoření programu Opakování Podprogramy

Tematický celek RVP: Data, informace a modelování		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: - vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní - zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	Žákyně/žák: - vysvětlí známé modely jevů, situací, činností - v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku - pomocí ohodnocených grafů řeší problémy - pomocí orientovaných grafů řeší problémy - vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností	Standardizovaná schémata a modely Ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu Orientované grafy, automaty Modely, paralelní činnost

Tematický celek RVP: Algoritmizace a programování		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: • po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen • vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému • v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za něj; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné • ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Žákyně/žák: • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • používá podmínky pro ukončení opakování, rozezná, kdy je podmínka splněna • spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav • vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech • diskutuje různé programy pro řešení problému • vybere z více možností vhodný program pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	Učivo Opakování s podmínkou Události, vstupy Objekty a komunikace mezi nimi

Průřezová témata:

OSV - Rozvoj schopnosti poznávání, komunikace, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, seberegulace a sebeorganizace

VDO - Občan, občanská společnost a stát, občanská společnost a škola

EGS - Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí

MKV - Lidské vztahy

MDV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, práce v realizačním týmu, tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy:

různé předměty - práce s výukovými programy

napříč předměty II. stupně

8. ročník

Programování - větvení, parametry a proměnné

Tematický celek RVP: Algoritmizace a programování		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: • po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen • vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému • v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné • ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Žákyně/žák: • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • používá podmínky pro větvení programu, rozezná, kdy je podmínka splněna • spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav • používá souřadnice pro programování postav • používá parametry v blocích, ve vlastních blocích • vytvoří proměnnou, změní její hodnotu, přečte a použije její hodnotu • diskutuje různé programy pro řešení problému • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	Větvení programu, rozhodování Grafický výstup, souřadnice Podprogramy s parametry Proměnné

Tematický celek RVP: Informační systémy		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: - vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat - nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat	Žákyně/žák: - při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky - používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když) - řeší problémy výpočtem s daty - připíše do tabulky dat nový záznam - seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně) - používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy - ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat	Relativní a absolutní adresy buněk Použití vzorců u různých typů dat Funkce s číselnými vstupy Funkce s textovými vstupy Vkládání záznamu do databázové tabulky Řazení dat v tabulce Filtrování dat v tabulce Zpracování výstupů z velkých souborů dat

Průřezová témata:

OSV - Rozvoj schopnosti poznávání, komunikace, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, seberegulace a sebeorganizace

VDO - Občan, občanská společnost a stát, občanská společnost a škola

EGS - Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí

MKV - Lidské vztahy

MDV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, práce v realizačním týmu, tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy:

různé předměty - práce s výukovými programy

napříč předměty II. stupně

9. ročník

Programovací projekty

Tematický celek RVP: Algoritmizace a programování		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: - rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému - v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Žákyně/žák: - řeší problémy sestavením algoritmu - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - diskutuje různé programy pro řešení problému - vybere z více možností vhodný program pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní - řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému - zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně	Programovací projekt a plán jeho realizace Popsání problému Testování, odladění, odstranění chyb Pohyb v souřadnicích Ovládání myši, posílání zpráv Vytváření proměnné, seznamu, hodnoty prvků seznamu Nástroje zvuku, úpravy seznamu Import a editace kostýmů, podmínky Návrh postupu, klonování. Animace kostýmů postav, události Analýza a návrh hry, střídání pozadí, proměnné Výrazy s proměnnou Tvorba hry s ovládáním, více seznamů Tvorba hry, příkazy hudby, proměnné a seznamy

Tematický celek RVP: Digitální technologie		
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy ŠVP	Učivo
Žákyně/žák: - popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě - ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos - vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky - poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače - dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	Žákyně/žák: - pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí - vysvětlí rozdíl mezi programovým a technickým vybavením - diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich - na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat - popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní - na schematickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti - vysvětlí vrstevníkovi, jak fungují některé služby internetu - diskutuje o cílech a metodách hackerů - vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat - diskutuje, čím vším vytváří svou digitální stopu	Hardware a software - Složení současného počítače a principy fungování jeho součástí - Operační systémy: funkce, typy, typické využití - Komprese a formáty souborů - Fungování nových technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence) Sítě - Typy, služby a význam počítačových sítí - Fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP adresa - Struktura a principy Internetu, datacentra, cloud - Web: fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz/URL - Princip cloudové aplikace (např. email, e-shop, streamování)

		Bezpečnost • Bezpečnostní rizika: útoky (cíle a metody útočníků), nebezpečné aplikace a systémy • Zabezpečení počítače a dat: aktualizace, antivir, firewall, zálohování a archivace dat Digitální identita • Digitální stopa: sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, sledování komunikace, informace o uživateli v souboru (metadata); sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat • Fungování a algoritmy sociálních sítí, vyhledávání a cookies
--	--	--

Průřezová témata:

OSV - Rozvoj schopnosti poznávání, komunikace, kreativita, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, seberegulace a sebeorganizace

VDO - Občan, občanská společnost a stát, občanská společnost a škola

EGS - Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a svět

EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí

MKV - Lidské vztahy

MDV - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, práce v realizačním týmu, tvorba mediálního sdělení

Mezipředmětové vztahy:

různé předměty - práce s výukovými programy

napříč předměty II. stupně

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- I-9-1-01p *získá z dat informace, interpretuje data z oblastí, se kterými má zkušenosti*
- I-9-1-02p *zakóduje a dekóduje jednoduchý text a obrázek*
- I-9-1-03p *popíše problém podle nastavených kritérií a na základě vlastní zkušenosti určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; k popisu problému používá grafické znázornění*
- I-9-1-04p *stanoví podle návodu, zda jsou v popisu problému všechny informace potřebné k jeho řešení*
- I-9-2-01p *po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti*
- I-9-2-02p *rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a popíše podle návodu kroky k jejich řešení*
- I-9-2-03p *navrhne různé algoritmy pro řešení problému, s kterým se opakovaně setkal*
- I-9-3-01p *popíše účel informačních systémů, které používá*
- I-9-3-02p *nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce*
- I-9-3-03p *na základě doporučeného návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat*
- I-9-4-01p *rozlišuje funkce počítače po stránce hardwaru i operačního systému*
- I-9-4-02p *ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu*
- I-9-4-03p *pracuje v online prostředí; propojí podle návodu digitální zařízení*

a na příkladech popíše možná rizika, která s takovým propojením souvisejí

- I-9-4-04p *rozpozná typické závady a chybové stavy počítačů a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělé osobu*
- I-9-4-05 *dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat*

Člověk a jeho svět

Charakteristika oblasti

Vzdělávací oblast člověk a jeho svět je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni. Vzdělávání v oblasti člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa.

Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, chápat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech člověk a společnost, člověk a příroda a ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru člověk a jeho svět je členěn do pěti tematických okruhů.

Propojováním tematických okruhů je možné vytvářet v ŠVP různé varianty vyučovacích předmětů a jejich vzdělávacího obsahu.

V tematickém okruhu Místo, kde žijeme. se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat.

Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu Lidé kolem nás si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

Je možné tradičně vytvářet jeden předmět v 1. - 3. ročníku (tj. přiřazovat očekávaným výstupům pro 1. období vhodné učivo vybrané z jednotlivých tematických okruhů) a dva předměty ve 4. a 5. ročníku (tj. tematické okruhy 1, 2 a 3 využít jako základ pro Vlastivědu a okruhy 4 a 5 pro Přírodovědu), je však možné vytvářet jen jeden předmět i ve 4. a 5. ročníku nebo jeden souvislý předmět od 1. do 5. ročníku. Není nutno se vždy striktně držet tematických okruhů, podle potřeby je lze různě strukturovat, propojovat učivo a přiřazovat ho k očekávaným výstupům.

V tematickém okruhu Lidé a čas se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém

okruhu se vychází od nejznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země.

Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu Rozmanitost přírody žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu člověk a jeho zdraví žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka. Potřebné vědomosti a dovednosti získávají tím, že pozorují názorné pomůcky, sledují konkrétní situace, hrají určené role a řeší modelové situace.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
 - orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
 - rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
 - poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
 - samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
 - utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
 - přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
 - objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
 - poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých

Prvouka

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
1	2	2	0	0

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Prvouka má časovou dotaci 1 hodina týdně v 1. ročníku, 2 hodiny týdně v 2. a 3. ročníku.

Předmět směřuje k rozvoji osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností a postojů týkajících se přírody a společnosti. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat sebe i okolí, přírodní jevy, soustředěně je pozorovat a, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd. V předmětu Prvouka se uplatňují zejména tyto metody: řízený rozhovor, diskuse, samostatná i skupinová práce při řešení problému. Zdrojem informací je bezprostřední dětská zkušenost a konkrétní jevy v přírodě a společnosti.

Do vyučovacího předmětu se promítají tato průřezová témata: Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova a Environmentální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- učí žáky využívat pro učení vhodné informační zdroje (učebnice, pracovní listy, knihy, časopisy)
- seznamuje žáky se základními termíny, znaky a symboly

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- vede žáky k využívání vlastních zkušeností
- směřuje žáky, aby si ověřil správnost řešení problémů

Kompetence komunikativní

Vyučující

- učí žáky formulovat a vyjadřovat své myšlenky
- rozvíjí u žáků dovednost porozumět, reprodukovat vyslechnuté sdělení

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- učí žáky spolupracovat ve skupině, vytvářet a respektovat pravidla práce v týmu
- učí žáky v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat

Kompetence občanské

Vyučující

- učí žáky uvědomovat si odpovědnost k sobě samému, ke spolužákovi, k učiteli
- učí žáky respektovat přesvědčení druhých lidí, odmítat útlak a hrubé zacházení

Kompetence pracovní

Vyučující

- učí žáky dodržovat vymezená pravidla
- vede žáky k utváření pracovních návyků v jednoduché, samostatné i týmové činnosti

Kompetence digitální

Vyučující

- klade důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vede žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, chránit osobní údaje a uvědomovat si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vede žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vede žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazování relaxačních chvil
- motivuje žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dává žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusu s účelným využitím digitálních technologií

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

- 1) **Osobnostní a sociální výchova** - Cílem osobnostní a sociální výchovy je pomoc při hledání cesty vedoucí k vlastní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i ostatním lidem. Prolíná se všemi vzdělávacími oblastmi především oblastí Jazyk a jazyková komunikace.

Osobnostní rozvoj

- Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- Cvičení dovedností, zapamatování a řešení problémů
- **Sebepoznání a sebepojetí**
 - i. Já jako zdroj informací o sobě
 - ii. Moje vztahy k druhým lidem
- **Kreativita**
 - iii. Cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, schopnosti dotahovat nápady do reality) tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

- **Mezilidské vztahy**
 - iv. Chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
 - v. Lidská práva jako regulativ vztahů
- **Komunikace**
 - vi. Řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí utvářeného člověkem, řeč lidských skutků
 - vii. Cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání
 - viii. Specifické komunikační dovednosti

- ix. Komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení problémů, vyjednávání, vysvětlování, žádost ...)
- x. Dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)

2) Výchova demokratického občana - VDO

- **Občan, občanská společnost a stát**

3) Multikulturní výchova - MKV - Žáci mají možnost seznámit se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami.

- **Kulturní difference**

- i. Poznávání vlastního kulturního zakotvení

- **Lidské vztahy**

- ii. Tolerance, empatie, umění vžít se do role druhého

4) Enviromentální výchova - EMV - rozvíjí vztah člověka k přírodě a ke všem živým tvorům, vztah člověka k prostředí - ochrana přírody a životního prostředí

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Prvouka

Výstupy	Učivo
Místo, kde žijeme	
-popíše místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí -rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost -poznává svou obec, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí	domov - prostředí domova, orientace v místě bydliště - škola - prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy

Lidé kolem nás	
-rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi -projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům -uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka - osvojí si oslovování křestními jmény i vykání, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci - podílí se na vytvoření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s počítačem, tabletem, interaktivní tabulí, mobilním telefonem apod. a pravidla dodržuje	Rodina - postavení jedince v rodině - role členů rodiny - příbuzenské a mezigenerační vztahy - život a funkce rodiny - práce fyzická a duševní - zaměstnání Soužití lidí - mezilidské vztahy - komunikace - obchod - pomoc nemocným a sociálně slabým - principy demokracie Chování lidí - vlastnosti lidí - pravidla slušného chování - ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům Kultura - podoby a projevy kultury - kulturní instituce

Lidé a čas -využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě -změří čas s pomocí digitálních technologií -rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti -pojmenuje některé rodáky, kulturní a historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije -uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, a zvycích a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost	Časové údaje - orientace v čase a časový řád - určování času, režim dne, den, týden, měsíc, rok, roční období -současnost a minulost v našem životě - proměny způsobu života - bydlení - předměty denní potřeby - průběh lidského života - státní svátky a významné dny Regionální památky - péče o památky Báje, mýty, pověsti - minulost kraje a předků - domov - vlast - rodný kraj
--	---

Rozmanitost přírody	
- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě - provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů, přístrojů i s využitím digitálních technologií - změří teplotu a vzdálenost s využitím digitálních technologií - naplánuje pokus, s využitím digitálních technologií jej provede - zaznamená výsledek pokusu s využitím digitálních technologií	Látky a jejich vlastnosti - třídění látek - změny látek - vlastnosti - porovnávání látek Voda a vzduch - výskyt - vlastnosti a formy vody - oběh vody v přírodě - vlastnosti - složení Nerosty a horniny , půda - některé hospodářsky významné horniny a nerosty - zvětrávání - vznik půdy a její význam Rostliny, houby, živočichové - znaky života - životní potřeby a projevy - průběh a způsob života - výživa

	- stavba těla - význam v přírodě a pro člověka Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody - odpovědnost lidí - ochrana a tvorba životního prostředí - likvidace odpadů - živelné pohromy a ekologické katastrofy - rizika v přírodě - rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi, mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi
--	--

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě - provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů, přístrojů i s využitím digitálních technologií - změří teplotu a vzdálenost s využitím digitálních technologií - naplánuje pokus, s využitím digitálních technologií jej provede - zaznamená výsledek pokusu s využitím digitálních technologií	Látky a jejich vlastnosti - třídění látek - změny látek - vlastnosti - porovnávání látek Voda a vzduch - výskyt - vlastnosti a formy vody - oběh vody v přírodě - vlastnosti - složení Nerosty a horniny , půda - některé hospodářsky významné horniny a nerosty - zvětrávání - vznik půdy a její význam Rostliny, houby, živočichové - znaky života - životní potřeby a projevy - průběh a způsob života - výživa - stavba těla - význam v přírodě a pro člověka
--	---

	Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody - odpovědnost lidí - ochrana a tvorba životního prostředí - likvidace odpadů - živelné pohromy a ekologické katastrofy - rizika v přírodě - rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi, mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi
--	--

Člověk a jeho zdraví	
-uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle -projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví - dodržuje zásady zdravé práce s digitálními technologiemi -rozezná nebezpečí různého charakteru, - využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných -ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek -chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci - v případě potřeby umí požádat o pomoc -uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu -reaguje na pokyny dospělých při mimořádných událostech	Lidské tělo - stavba těla, základní funkce a projevy životní potřeby člověka - pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou Péče o zdraví a zdravá výživa - denní režim - pitný režim - pohybový režim - zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy - nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi - drobné úrazy a poranění, prevence - poskytování první pomoci - zdraví - stav bio-psycho-sociální rovnováhy života a důležitá hodnota v životě člověka Návykové látky a zdraví - odmítání návykových látek - hrací automaty a počítače, závislost - nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií

	Osobní bezpečí - bezpečné chování v rizikovém prostředí a vzájemná pomoc - v silničním provozu v roli chodce a cyklisty - krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání) - vhodná a nevhodná místa pro hru - dopravní značky - předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích)bezpečnostní prvky) - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví, čísla tísňového volání, správný způsob volání ba tísňovou linku - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená - postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén), požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru), integrovaný záchranný systém
--	--

Učební osnovy 1. stupně

Vzdělávací oblast:

Vzdělávací obor: Přírodověda

Vyučovací předmět: Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Tento vzdělávací předmět vymezuje vzdělávací obsah týkající se neživé přírody, živé přírody a člověka a péče o zdraví. V tematickém celku Rozmanitosti přírody žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy. Poznávají rozmanitost živé i neživé přírody. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří nedílný celek, ve kterém jsou všechny děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk velmi snadno narušit. Učí se sledovat vliv v lidské činnosti na přírodu a hledat možnosti, jak přispět k ochraně přírody a životního prostředí. V tematickém okruhu Člověk a jeho zdraví žáci poznávají sebe, své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí od narození až do dospělosti, co je pro něj vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy a mezilidských vztahů. Získávají základní poučení o zdraví a nemocích, o bezpečném chování v různých životních situacích včetně mimořádných událostí. Uvědomují si odpovědnost, jakou má každý člověk za své zdraví i zdraví jiných lidí.

Významným cílem předmětu je podchytit a rozvíjet u žáků zájem o přírodu a přírodniny a poskytovat jim prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodních faktů.

Příroda podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování.

Předmět přírodověda je vyučován jako samostatný předmět ve 4. ročníku s dotací 2 hodiny týdně a v 5. ročníku 2 hodiny týdně.

Výuka přírodovědy probíhá v kmenových třídách, dalšími organizačními formami výuky jsou např. návštěvy muzeí, zoologické zahrady a planetária, práce s literaturou.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- předkládá žákům dostatek informačních zdrojů (encyklopedické učebnice s danou tematikou, pracovní sešity, časopisy)
- učí žáky vyhledávat a třídit informace
- učí práci s chybou, rozvíjí sebehodnocení žáků
- vybírá a využívá pro učení vhodné metody
- učí trpělivosti
- posiluje pozitivní vztah k učení

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- učí prakticky ověřovat správnost řešení problému
- vede žáky k uvážlivému rozhodování a uvědomění si zodpovědnosti za své chování a rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Vyučující

- rozvíjí komunikační dovednosti v mateřském jazyce
- učí žáky správně prezentovat své myšlenky a názory
- podporuje přátelskou komunikaci mezi žáky
- učí žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- učí žáky pracovat v týmech, efektivně spolupracovat při společné práci, ochotně poskytnout pomoc nebo o ni slušně požádat, vnímat vzájemné odlišnosti
- učí žáky kriticky hodnotit práci v týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů týmu

- podporuje integraci žáků se speciálními potřebami

Kompetence občanské

Vyučující

- učí žáky kamarádskému chování a poskytnutí požadované pomoci
- učí chránit a respektovat naše tradice a kulturní i historické dědictví
- vede žáky k pochopení základních ekologických souvislostí a respektování kvalitního životního prostředí

Kompetence pracovní

Vyučující

- pochvalou za odvedenou práci vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- důsledně vede k dodržování pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností
- rozvíjí smysl pro povinnost - pravidelná příprava na vyučování

Kompetence digitální

Vyučující

- klade důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vede žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, chránit osobní údaje a uvědomovat si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vede žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vede žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazování relaxačních chvil
- motivuje žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dává žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusu s účelným využitím digitálních technologií

Průřezová témata

1)Environmentální výchova

Ekosystémy

- les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa)
- pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí)
- vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii)
- moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás)
- lidské sídlo - město - vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky), kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Základní podmínky života

- voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení)
- ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás)
- půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině)
- ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů)
- ekosystémy - biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úrovně, ohrožování a ochrana ve světě a u nás)
- energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky)

- přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí,
- principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství
- doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace)
- průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti)
- odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny)
- ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásady předběžné opatrnosti, ochrana přírody při masových sportovních akcích - zásady MOV)
- změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy)
- dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)

Vztah člověka k prostředí

- naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé)
- náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí)

- aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace)
- prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví)
- nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a princip udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- ČJS-3-1-01p *orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy*
- ČJS-3-1-01p *popíše a zvládne cestu do školy*
- ČJS-5-1-01p *popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje*
- ČJS-5-1-01p, ČJS-5-1-02p *orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany*
- ČJS-5-1-02p *řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě*
- ČJS-5-1-03p *má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě*
- ČJS-5-1-04p *uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí*
- ČJS-5-1-05p *sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest*
- ČJS-5-1-06p *pozná státní symboly České republiky*

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Přírodověda 4. - 5. ročník

Výstupy	Učivo
Rozmanitost přírody - objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody, nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	Látky a jejich vlastnosti Voda a vzduch Nerosty a horniny, půda - třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnání látek a měření veličin - výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě - vlastnosti, složení, proudění vzduchu - význam pro život - některé hospodářsky významné horniny a nerosty - zvětrávání, vznik půdy a její význam
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	Vesmír a Země - sluneční soustava - den a noc - roční období

- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí - porovnává na základě porovnání základní projevy života na konkrétních organismech - prakticky třídí organismy do známých skupin, využívání klíče, atlasy a další doporučené zdroje včetně digitálních - pozoruje základní projevy života organismů při terénní výuce s využitím digitálních technologií - zaznamená výsledky pozorování s využitím digitálních technologií - rozliší druhy podnebí a základní znaky počasí	Rostliny, houby, živočichové Životní podmínky - význam a vzájemné vztahy mezi organismy - základní společenstva - znaky života rostlin, hub a živočichů - životní potřeby a projevy - průběh a způsob života, výživa a stavba těla - význam rostlin, hub a živočichů pro přírodu a člověka - rozmanitost podmínek života na Zemi, význam ovzduší, vodstva, půd, rostlin, živočišstva na Zemi - pozorování s využitím digitálních technologií podnebí a počasí - význam a vzájemné vztahy mezi organismy - základní společenstva
--	--

- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat - stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	Rovnováha v přírodě Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody - význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva - odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí - ochrana rostlin a živočichů - likvidace odpadů - živelné pohromy a ekologické katastrofy - rizika v přírodě - rizika spojená s ročními obdobími a sezonními činnostmi, mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi
- založí jednoduchý pokus , naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	Praktická cvičení - pěstování rostlin - pokusy s vodou - čistota, odpařování - klíčení rostlin - třídění odpadů atd.

Člověk a jeho zdraví	
- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života	Lidské tělo - lidské tělo - stavba, základní funkce a projevy - životní potřeby člověka - pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou - základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před po narození	Partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy - vývoj lidského jedince - biologické a psychické změny v dospívání - rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti, hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení, banka jako správce peněz, úspory, půjčky - rodina, vztahy v rodině partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality

- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob - uvědomuje si zdravotní rizika při dlouhodobým využívání digitálních technologií	Péče o zdraví - denní režim, pitný režim, pohybový režim - zdravá strava - nemoc, drobné úrazy, poranění - osobní, intimní a duševní hygiena - zdravý životní styl - správná výživa, výběr a způsoby uchování potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim - nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS) - prevence nemocí a úrazů při drobných poranění - pravidla při práci s digitálními technologiemi
--	--

- pojmenuje rozdíly v komunikaci ve fyzickém a digitálním světě - uvede na příkladu rozdíly mezi reálnou a digitální identitou - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v mimořádných situacích - ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času, uplatňuje základní pravidla bezpečného provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista - formuluje zásady zdravého a bezpečného přístupu k práci s digitálními technologiemi; - rozezná v modelových situacích nebezpečí v digitálním prostředí - vybere podle zadaných pravidel informace, které o sobě může zveřejnit - uvede na příkladech možná nebezpečí, která jsou spojena se vstupem do online prostředí - uvede, které údaje o sobě může zveřejnit a své tvrzení zdůvodní	Osobní bezpečí - chování za mimořádných situací a v případě hromadného ohrožení - riziková místa a situace - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví - služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku - dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky) - krizové situace - vhodná a nevhodná místa pro hru, označování nebezpečných látek - mimořádné události a rizika, ohrožení s nimi spojená - postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén), požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru), integrovaný záchranný systém - šikana, týrání, sexuální a jiná zneužívání, brutalita a jiné formy zneužívání v médiích - bezpečné chování v online prostředí
--	---

- vyhledá svou digitální stopu a porovná ji s jinou digitální stopou (např. známé osobnosti, spolužáka)- uvědomuje si, že zveřejněné informace lze jen obtížně odstranit- uvede příklad informace, která může poškozovat druhou osobu	

- převede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	Návykové látky - odmítání návykových látek - označování nebezpečných látek - hrací automaty a počítače - návykové látky - hrací automaty a počítače - závislost - nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
---	--

- ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc - rozpozná život ohrožující zranění	První pomoc - základy první pomoci - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví - čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku - odmítne nepříjemnou nebo rizikovou komunikaci v digitálním světě - na příkladu rozliší jednání v souladu s pravidly a jednání porušující pravidla v digitálním světě	Zásady slušného chování - pravidla slušného chování mezi chlapci a děvčaty - ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům - korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci - komunikace v digitálním světě (SMS) - uvědomění si rizikové situace v online prostředí

Vlastivěda

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
0	0	0	1+1	2

Učební osnovy 1. stupně

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vzdělávací obor: Vlastivěda

Vyučovací předmět: Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Tento vzdělávací předmět vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat.

Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Rozvíjí získané prvotní zkušenosti žáků ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání, učí žáky pozorovat a pojmenovat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Pomáhá utvářet jejich prvotní ucelený obraz světa. Současně se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky, dojmy, reagovat na myšlenky a názory jiných.

Vyučovací předmět Člověk a jeho svět zahrnuje učivo v rozsahu stanoveném Rámcovým vzdělávacím programem. Je realizován v časové dotaci 2 hodiny týdně ve 4. a 2 hodiny týdně v 5. ročníku.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- posiluje pozitivní vztah k učení
- učí žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu

- učí práci s chybou, rozvíjí sebehodnocení žáků
- předkládá dostatek informačních zdrojů (pracovní sešity, časopisy, vlastivědné učebnice)
- vybírá a využívá pro učení vhodné metody

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- učí žáky nebát se problémů, prakticky je řešit
- umožňuje různé přijatelné způsoby řešení problémů
- učí žáky dokázat obhájit si své řešení
- předkládá takové úkoly, jejichž řešení vyžaduje znalosti z více oborů lidské činnosti, respektive vzdělávacích oblastí
- podporuje samostatnost, tvořivost a logické myšlení, ale současně i týmovou spolupráci při řešení problémů

Kompetence komunikativní

Vyučující

- učí žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- formuluje a vyjadřuje své myšlenky v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním jazyce
- využívá komunikativní dovednosti k vytvoření mezilidských vztahů
- podporuje kritiku a sebekritiku

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- učí žáky pracovat v týmech, vnímat vzájemné odlišnosti
- rozvíjí schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- učí žáky kriticky hodnotit práci v týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů v týmu

- podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňuje v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- podporuje integraci žáků se speciálními potřebami

Kompetence občanské

Vyučující

- učí žáky kamarádskému chování a poskytnutí požadované pomoci
- vede žáky k sebeúctě k druhým lidem
- vede žáky k respektování a ochraně našich tradic a kulturního i historického dědictví
- učí žáky rozlišovat základní rozdíly mezi lidmi, obhájit a odůvodnit své názory, připustit svůj omyl a dohodnout se na společném postupu řešení
- seznamuje žáky s principy demokracie, s pravidly slušného chování - ohleduplnost, etické zásady, zvládání emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům

Kompetence pracovní

Vyučující

- vytváří ve výuce podnětné a tvořivé pracovní prostředí, mění se pracovní podmínky, žáci jsou vedeni k adaptaci na nové pracovní podmínky
- pochvalou za odvedenou práci vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- důsledně vede k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a plnění svých povinností
- rozvíjí smysl pro povinnost - pravidelná příprava na vyučování

Kompetence digitální

Vyučující

- klade důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování

- vede žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, chránit osobní údaje a uvědomovat si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vede žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vede žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání, a k jejich předcházení, např. zařazování relaxačních chvil
- motivuje žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dává žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusu s účelným využitím digitálních technologií

Průřezová témata

1) Osobnostní a sociální výchova

Smyslem osobnostní a sociální výchovy je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i dalším lidem.

- **Osobnostní rozvoj**
- **Rozvoj schopností poznávání**
- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
- dovednosti pro učení a studium
- **Sebepoznání a sebepojetí**
- já jako zdroj informací o sobě
- druzí jako zdroj informací o mně
- moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty)
- co o sobě vím a co ne

- jak se promítá mé já v mém chování
- můj vztah ke mně samému
- moje vztahy k druhým lidem
- zdravé a vyrovnané sebepojetí
- **Seberegulace a sebeorganizace**
- cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání, vůle
- organizace vlastního času, plánování učení a studia
- stanovení osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- **Psychohygiena**
- dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému
- sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích
- dobrá organizace času
- dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění - relaxace, efektivní komunikace atd.)
- hledání pomoci při potížích
- **Kreativita**
- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti „dotahovat“ nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

Poznávání lidí

- vzájemné poznávání se ve skupině/třídě
- rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech

- chyby při poznávání lidí

Mezilidské vztahy

- péče o dobré vztahy
- chování podporující dobré vztahy, empatii a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
- lidská práva jako regulativ vztahů
- vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

Komunikace

- řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků
- cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání
- dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)
- specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“)
- dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů)
- komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)
- efektivní strategie, asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace
- pravda, lež a předstírání v komunikaci
- **Kooperace a kompetice**
- rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.)
- rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení

konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny)

- rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situace soutěže, konkurence

Morální rozvoj

• Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí - problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

• Hodnoty, postoje, praktická etika

- analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí
- vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.
- pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu)
- dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

2)Výchova demokratického občana

Smyslem je vychovat budoucího dospělého občana demokratické společnosti.

• Občanská společnost a škola

- škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole
- způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy - žákovských rad či parlamentů)
- formy participace žáků na životě místní komunity
- spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci

- **Občan, občanská společnost a stát**

- občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku)
- Listina základní práv a svobod, práva a povinnosti občana
- úloha občana v demokratické společnosti
- základní principy a hodnoty demokratického a politického systému (právo, spravedlnost, diferenciace, různorodost)
- principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny, nedorozumění a zdroje konfliktů)

- **Formy participace občanů v politickém životě**

- volební systém a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby)
- obec jako základní jednotka samosprávy státu
- společenské organizace a hnutí

- **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování**

- demokracie jako protiváha diktatury a anarchie
- principy demokracie
- základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka)
- význam Ústavy jako základní právo země
- demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

3)Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Cílem je výchova budoucích evropských občanů. Je hlavně zastoupena ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.

- **Evropa a svět nás zajímá**

- rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa
- místa, události a artefakty v blízkém okolí majících vztah k Evropě a světu
- naši sousedé v Evropě
- život dětí v jiných zemích
- lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy
- **Objevujeme Evropu a svět**
- naše vlast a Evropa
- evropské krajiny
- Evropa a svět
- mezinárodní setkávání
- státní a evropské symboly
- Den Evropy
- život Evropanů a styl života v evropských rodinách
- životní styl a vzdělávání mladých Evropanů
- **Jsme Evropané**
- kořeny a zdroje evropské civilizace
- klíčové mezníky evropské historie
- Evropská integrace
- instituce Evropské unie a jejich fungování
- čtyři svobody a jejich dopad na život jedince
- co Evropu spojuje a co ji rozděluje
- mezinárodní organizace a jejich přispění k řešení problémů dětí a mládeže

4)Multikulturní výchova

- **Kulturní difference**

- jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
- člověk jako nedílná jednotu tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika
- poznávání vlastního kulturního zakotvení
- respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)
- základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě

- **Lidské vztahy**

- právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci
- udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost
- vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti)
- předsudky a vžité stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace)
- důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích
- uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)
- význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti
- tolerance, empatie, umění vžít se do role druhého
- lidská solidarita, osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

- **Etnický původ**

- rovnocennost všech etnických skupin a kultur
- odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost

- **Multikulturalita**

- multikultura současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti
- multikultura jako prostředek vzájemného obohacování
- specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost
- naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem

5)Environmentální výchova

• Ekosystémy

- les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa)
- pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí)
- vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii)
- moře (druhovká odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás)
- lidské sídlo - město - vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky), kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

• Základní podmínky života

- voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení)
- ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás)
- půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině)
- ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů)

- ekosystémy - biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úrovně, ohrožování a ochrana ve světě a u nás)
- energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky)
- přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické), jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí
- principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)
- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí**
- zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství
- doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace)
- průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti)
- odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny)
- ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásad předběžné opatrnosti, ochrana přírody při masových sportovních akcích - zásady MOV)
- změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy)
- dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)
- **Vztah člověka k prostředí**
- naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé)

- náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí)
- aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace)
- prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví)
- nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a princip udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Vlastivěda 4. - 5. ročník

Výstupy	Učivo
Místo, kde žijeme - vyjádří svými slovy územně správní pojmy obce, okres, region - konkretizuje pojmy území, poloha, místní krajina, územní a správní celek - určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke kraji a státu - určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě - rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map - s pomocí vhodných map charakterizuje zeměpisné a přírodní prvky místní krajiny a místní oblasti	- významné obce a města - významné výrobní podniky a služby v regionu - zeměpisná poloha a přírodní tvárnost místní krajiny a regionu (povrch, podnebí, vodstvo, rostlinstvo, živočišstvo, využití půdy), seznámení s mapou místní oblasti - životní prostředí krajiny a regionu
- uvede významné zemědělské, průmyslové, rekreační a chráněné oblasti - uvede významné rodáky a předky, kulturní a historické památky	- náš region v minulosti, místní pověsti, události a jejich místa, významné osobnosti regionu

Naše vlast	
- vysvětlí svými slovy pojmy vlast, cizina - stručně charakterizuje přírodní tvárnost území České republiky - orientuje se ve vlastivědné mapě České republiky, vyjádří jejich polohu a charakterizuje významné a typické přírodní prvky	- domov, vlast, národ, národní hrdost, vlastenectví, cizinci - soužití národů a národností v jedné zemi, rovnocennost národů a národností, nejdůležitější národnostní menšiny České republiky - armáda ČR
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kulturu - zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé její zástupce, symboly našeho státu a jejich význam - používá s porozuměním základní státoprávní pojmy: stát, prezident, parlament, vláda, volby, demokracie	- národní bohatství (přírodní zdroje, kulturní památky, národní tvořivost), národní zvyklosti, tradice a symboly - česká státnost, státní symboly (znak, hymna, vlajka), státní svátky, státní instituce, základní státoprávní pojmy (prezident, parlament, poslanec, vlád, ministr, premiér, volby) - naše vlast Česká republika, její poloha v Evropě, přírodní podmínky území, podnebí, vodstvo, rostlinstvo a živočišstvo - současný stav životního prostředí v České republice

Obrazy z českých dějin

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy - využívá archivů knihoven, sbírek, muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti - rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	- nejstarší osídlení naší vlasti, život Slovanů,
staré české pověsti - první státní útvary na našem území, Velká Morava, český přemyslovský stát, počátky křesťanství, Cyril a Metoděj, svatý Václav, počátky českého království - český stát za Karla IV. - české země a způsob života v době husictví a v době Jiřího z Poděbrad - české země a způsob života v období habsburské monarchie, nejvýznamnější události a osobnosti - počátky utváření novodobého českého národa, národní obrození a jeho významní představitelé |
|---|--|

- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práci předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik - objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	- české země ve druhé polovině 19. století, nástin hospodářského, politického, společenského a kulturního rozvoje - první světová válka, vznik Československé republiky, významné osobnosti - druhá světová válka, zánik Československé republiky, české země v období nacistické okupace, obnovení republiky - poválečná léta, období totality, obnova demokratického vývoje , vznik a rozpad České a Slovenské federativní republiky, vznik České republiky
--	--

Česká republika, Evropa, svět	
- popíše polohu České republiky v Evropě - orientuje se mapě Evropy - určí a lokalizuje na mapách sousední státy České republiky - popíše polohu sousedních států České republiky - vyhledá na mapách známé oblasti cestovního ruchu na území sousedních států České republiky - vyjmenuje a vyhledá na mapách významné evropské státy, významná evropská města a střediska cestovního ruchu - vyjmenuje a vyhledá na mapě světa jednotlivé světadíly a oceány na Zemi - rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení - právo a spravedlnost - základní lidská práva a práv dítěte, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci - vlastnictví - soukromé, veřejné, osobní, společné, hmotný a nehmotný majetek, rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti, hotovostní a bezhotovostní forma peněz,	- sousední státy České republiky, jejich poloha, přírodní podmínky, hospodářství a společenská vyspělost - oblasti cestovního ruchu na území sousedních států České republiky, vzájemné vztahy mezi Českou republikou a jejími sousedy - Česká republika na mapě Evropy, významné evropské státy, významná evropská města a střediska cestovního ruchu - Česká republika na mapě světa , seznámení s polohou světadílů a oceánů na Zemi

úspory, půjčky - odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy - globální problémy - sociální problémy, nesnášenlivost mezi lidmi - vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) i při interakci v digitálním světě - rozpozná ve svém okolí a v digitálním světě jednání a chování, která nelze tolerovat - formuluje a dodržuje zásady zdravého a bezpečného přístupu k práci s digitálními technologiemi, rozeznat nebezpečí v digitálním prostředí a vybrat informace, které o sobě může zveřejnit - rozpozná ve svém okolí i v digitálním světě nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých	
--	--

Umění a kultura

Charakteristika oblasti

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence - umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddtělitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu.

Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.

V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory Hudební výchova a Výtvarná výchova. Vzdělávací oblast lze rozšířit o doplňující vzdělávací obor Dramatická výchova, který je možno na úrovni školního vzdělávacího programu realizovat formou samostatného vyučovacího předmětu, projektu, kurzu apod. (viz kapitola 5.10) Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění.

Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multi-mediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe obsahovými doménami hudební výchovy. Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti - jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi - sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem Vokálních činností je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků. Obsahem Instrumentálních činností je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci. Obsahem Hudebně pohybových činností je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest. Obsahem Poslechových činností je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky. Výtvarná

výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření. Obsahem Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Obsahem Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, citění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevu a potřeb a k utváření hierarchie hodnot

- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národě a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Člověk a společnost

Charakteristika oblasti

Vzdělávací oblast člověk a společnost v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí příslušnosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Ve vzdělávací oblasti člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích. Vzdělávací oblast člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory Dějepis a Výchova k občanství. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast člověk a jeho svět.

Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovední část vzdělávacího oboru Zeměpis, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti člověk a příroda.

Vzdělávací obor Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů.

Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vzdělávací obor Výchova k občanství se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních polečenství, k utváření a upevňování vědomí příslušnosti k evropské kultuře

- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, k promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a k jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, k rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci

- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

Dějepis

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
2	2	1+1	2

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vzdělávací obor: Dějepis

Vyučovací předmět: Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Dějepis seznamuje žáky s historickými událostmi, osobnostmi světových, evropských a především českých dějin. Poznávají také způsob života, kulturu a chápou souvislosti nejen chronologické, ale také souvislosti mezi příčinou, průběhem historických událostí a jejich výsledkem a důsledkem. Žáci získávají celistvý a objektivní obraz historie lidstva dramatickým příběhem pomocí otázky: Proč? Nacházejí odpovědi, které jim ukážou, že historie není uzavřená minulost, nudná fakta, historické pojmy, ale cesta k pochopení problémů dnešního světa, ve kterém si budou hledat svoje místo a budoucnost. Pochopí, že tato budoucnost musí být oproštěna od rasismu, xenofobie, intolerance, extremismu, nerovnoprávnosti. Právě tento společenskovědní předmět může procházet všemi průřezovými tématy a nenásilně splňovat požadované kompetenci projektovou metodou, ve které spojíme poznatky občanské výchovy, rodinné výchovy, českého jazyka, ale také dovednosti výtvarné výchovy a pracovních činností. Takto poutavější, srozumitelný, zalidněný dějepis s prvky samostatné tvůrčí práce jednotlivce i skupiny žáků může vytvořit žádoucí postoje a hodnoty, například vědomí hrdosti na český národ, chránění památek naší minulosti, odsouzení násilí v dějinách. K tomuto cíli přispěje důraz na regionální dějiny, které jsou jim nejbližší.

Ve vyučovacím předmětu Dějepis žáci využívají digitální technologie způsobem, který podporuje aktivní činnost žáků při práci s historickými zdroji a prameny, s dějepisnými portály a dostupnými online dějepisnými kanály a pořady, což přispívá k porozumění a ke kritickému hodnocení historických jevů a problémů. Funkční využívání digitálních technologií ve výuce dějepisu poskytuje nové možnosti v rámci přípravy na výuku a při řízení vlastní výuky. Slouží k nastolení vhodné motivace žáků a následně k vlastnímu vyhledávání, sdílení, analýze a ke kritickému hodnocení historických zdrojů, pramenů a databází. Digitální technologie pomáhají rozvíjet dovednosti žáků v oblasti vzájemné komunikace, zejména při vlastních interpretacích historických událostí, jevů a procesů. Tím se zvyšuje aktivizace žáků v událostech moderních dějin a současného světa. Žáci se při práci s digitálními technologiemi učí respektovat autorství zdrojů a informací.

V 6., 7., 8., 9. ročníku je časová dotace 2 hodiny týdně.

Do vyučovacích předmětů Dějepis se promítají tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- vede žáky k samostatnosti, tvořivosti a k vyhledávání a třídění informací
- učí žáky pracovat s fakty a informacemi
- vede k plánování a řízení vlastního učení, hledání efektivních způsobů učení
- motivuje je k další práci

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- vede žáky k samostatnému a zodpovědnému plnění úkolů
- zařazuje projektovou práci, třídní a školní soutěže
- učí plánovat úkoly a spolupracovat ve skupině

Kompetence komunikativní

Vyučující

- motivuje k vytvoření vlastního názoru
- zařazuje úkoly, práce ve skupinách, při kterých žáci spolupracují
- podporuje kooperativní myšlení žáků
- vytváří zdravé prostředí pro zapojení se do diskuse

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- posiluje u žáků uvědomění si vlastní hodnoty a vážení si lidského života
- uplatňuje pravidla slušného a ohleduplného chování

Kompetence občanské

Vyučující

- zapojuje žáky do skupinové práce tak, aby se každý mohl svobodně vyjádřit
- podporuje účast na třídních akcích a soutěžích
- seznamuje s životem a kulturou, zvyky a tradicemi v jiných zemích

Kompetence pracovní

Vyučující

- zařazuje projekty a skupinové práce, na kterých žáci samostatně pracují a odpovídají za ně
- vede k pozitivnímu vztahu k učení
- vede k systematickosti a odpovědnosti za plnění úkolů

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

1. Osobnostní a sociální výchova

- Sociální rozvoj

- Mezilidské vztahy
 - Lidská práva jako regulativ vztahů
- Morální rozvoj
 - Hodnoty, postoje, praktická etika
 - Analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí

2. Výchova demokratického občana - VDO

- Občan, občanská společnost a stát
 - Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana
 - Úloha občana v demokratické společnosti
 - Základní principy a hodnoty demokratického politického systému
- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
 - Demokracie jako protiváha diktatury a anarchie
 - Význam Ústavy jako základního zákona země

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - EGS

- Evropa a svět nás zajímá
 - Rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa
 - Místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu
- Jsme Evropané
 - Kořeny a zdroje evropské civilizace
 - Klíčové mezníky evropské historie
 - Evropská integrace

4. **Multikulturní výchova - MKV**

- Lidské vztahy
 - Udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi
 - Vztahy mezi kulturami
- Etnický původ
 - Rovnocennost všech etnických skupin a kultur
 - Odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost
 - Postavení národnostních menšin
 - Projevy rasové nesnášenlivost

5. **Environmentální výchova - EMV**

- Ekosystémy
 - Lidské sídlo - město - vesnice
- Základní podmínky života
 - Energie
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
 - Doprava životní prostředí
 - Průmysl a životní prostředí

6. **Mediální výchova - MV**

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
 - Identifikování základních orientačních prvků v textu
- Fungování a vliv médií ve společnosti
 - Vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- D-9-1-01p *chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti*
- D-9-2-01p *rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí*
- D-9-2-01p *podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty*
- D-9-3-01p *uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států*
- D-9-3-03p, D-9-3-04p *popíše život v době nejstarších civilizací*
- D-9-4-02p *uvede první státní útvary na našem území*
- D-9-4-02p *uvede základní informace z období počátků českého státu*
- D-9-4-03p *popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti*
- D-9-4-03p *charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí*
- D-9-4-04p *rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské*
- D-9-4-04p *uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu*
- D-9-5-03p *popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu*
- D-9-5-04p, D-9-5-05p *uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období*
- D-9-5-04p, D-9-5-05p *pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku*
- D-9-6-03p *uvede základní historické události v naší zemi v 19. století*
- D-9-6-03p *vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století*
- D-9-7-01p, D-9-7-03p, D-9-7-04p *uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války*

- D-9-7-01p, D-9-7-05p *uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky*
- D-9-8-01p, D-9-8-02p *popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě*
- *chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti, používá k orientaci v historické realitě dostupné digitální technologie, portály s dějepisnými materiály a dostupné online dějepisné kanály*

Dějepis 6. - 9- ročník

Výstupy	Učivo
Dějepis	
Člověk v dějinách - uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků - uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	- historie, archeologie, muzea, archivy, knihovny - práce s časovou osou, přiřazování dějů k ose - hlavní historické epochy
Počátky lidské společnosti - charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu - objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost - uvede příklady archeologických kultur na	- vznik světa, vývoj člověka - lovec, zemědělec, řemeslník - vývoj náboženských představ - vznik umění - faktory ovlivňující vývoj společnosti /poloha, podnebí.../

našem území	- doba kamenná, bronzová, železná
Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury - rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací - uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	- staroorientální despocie - Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína, státy Blízkého východu - vývoj, základy věd, náboženství, umění - kultura a její přínos pro Evropu
Starověké civilizace - demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem - porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	- starověké Řecko - Kréta, Mykény, doba homérská - Ilias, Odyssea, - náboženství, mytologie - městské státy, význam styků s okolním světem - řecko - perské války - kultura - Makedonie, helénistická kultura - starověký Řím - území, společnost, státní zřízení - otroctví - Spartakus období císařství

	- výboje, boj s barbary - počátky křesťanství - krize sopečnosti - římská kultura, její přínos pro evropskou civilizaci
Křesťanství a středověká Evropa - popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států - porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti - objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech - vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám - ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury - vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky	- středověk 5. - 12. st. - barbarské říše, říše byzantská, arabská, franská, přehled významných evropských států feudalismus šíření křesťanství, islám slovanské osídlení, Sámova říše, Velká Morava cyrilometodějská mise - kultura, písmo rozvoj českého státu - Přemyslovci křížové výpravy románská kultura - středověk 13. - 15. st. - rozvinutý feudalismus, vývoj středověké společnosti, poslední Přemyslovci, český stát za Lucemburk gotická kultura husitství, Lucembukové období poděbradské a jagellonské

Objevy a dobývání, počátky nové doby - vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život popíše a demonstuje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky - objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	- počátky novověku - zámořské objevy a jejich důsledky, počátky dobývání světa reformace, protireformace humanismus a renesance vznik habsburské monarchie české stavovské povstání třicetiletá válka
Objevy a dobývání, počátky nové doby - objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky - na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek	- habsburská monarchie po třicetileté válce - vývoj v Anglii, Francii, Rusku, Prusku - parlamentarismus, absolutismus - baroko - osvícenství - osvícenský absolutismus, Marie Terezie, Josef II. - průmyslová revoluce, vědecký pokrok, industrializace a její důsledky - vznik USA - Velká francouzská revoluce, napoleonské války

Moderní společnost - vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti - objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé - porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů - charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích - na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy, vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií	- formování občanské společnosti, liberalismus, utopický socialismus, socialismus - kultura - rakouské císařství - národní obrození - rok 1848 v Evropě - vývoj v USA, Francii, Anglii, Itálii, Německu - vznik Rakouska - Uherska, jeho politický a hospodářský vývoj
---	--

Moderní doba - na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky - rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu - na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv - zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a její vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí - vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	- druhá průmyslová revoluce, výroba na přelomu 19. a 20. století, monopoly - kolonialismus, mezinárodní situace, vznik bloků, konflikty mezi velmocemi - první světová válka - vznik ČSR, jeho postavení v Evropě, vývoj do roku 1939 - hospodářská krize - vývoj evropských zemí ve 20. a 30. letech - demokracie, totalitní režimy /fašismus, komunismus/, antisemitismus, rasismus - druhá světová válka - události, život v protektorátě, holocaust
Rozdělený a integrující se svět - vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků - posoudí postavení rozvojových zemí - prokáže základní orientaci v problémech současného světa	- uspořádání světa po druhé světové válce, studená válka - vývoj v ČSR po válce - únor 1948, komunistická totalita, rok 1968, normalizace, sametová revoluce, vznik ČR - bipolární svět - země tábora socialismu, soupeření s kapitalistickými zeměmi - rozpad koloniálního systému, problémy zemí třetího světa - pád komunistických režimů - globální problémy lidstva

Výchova k občanství

Učební osnovy 2. stupně

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1	1	1	1

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vzdělávací obor: Výchova k občanství

Vyučovací předmět: Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Občanská výchova se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v životě, na sebepoznávání a poznávání osobnosti, seznamuje žáky se vztahy v rodině, s životem členů rodiny, učí respektovat mravní principy a hodnoty, pravidla společenského soužití a chování, respektovat názory druhých, přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, motivuje je k aktivnímu životu ve společnosti. Předmět občanská výchova se zaměřuje na kvalitu lidského života a mezilidské vztahy, učí žáky vážit si kladných lidských vlastností, rozvíjet a dodržovat zásady hospodárnosti, orientovat se na trhu práce v souvislosti s volbou povolání. Předmět se zabývá státními a právními otázkami v naší zemi, objasňuje žákům politické dění, funkce státních orgánů a institucí. Vysvětluje výhody demokratického způsobu řízení státu, smysl voleb, uplatňovat svá práva a svobody a provádět jednoduché právní úkony. Předmět vychovává žáky v duchu tolerance, úcty k národům a odlišným rasám a porozumění základním lidským právům a jejich uplatňování v životě.

V tomto vzdělávacím oboru žáci utvářejí a rozvíjejí své digitální kompetence prostřednictvím zapojování se do společnosti a do společenských vztahů. Digitální kompetence je potřeba uplatňovat prakticky, v situacích běžného každodenního života. Žáky je potřeba vést k zodpovědnému, respektujícímu a etickému používání digitálních technologií, včetně vnímání a vyhodnocování rizik spojených s jejich používáním. Zásadními tématy nejsou jen pravidla chování, jednání a komunikace v digitálním prostředí, ale také problematika digitální

identity a digitální stopy. Podstatné je také utváření a posilování právního vědomí žáků ve vztahu k používání digitálních technologií.

Občanská výchova bude dotována v každém ročníku 2. stupně 1 hodinou týdně.

Do vyučovacího předmětu Občanská výchova se promítají tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- vede žáky k samostatnosti, tvořivosti a k vyhledávání a třídění informací
- vede k plánování a řízení vlastního učení, hledání efektivních způsobů učení a motivuje je k další práci
- učí žáky pracovat s fakty a informacemi

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- zařazuje projektovou práci, třídní a školní soutěže
- učí plánovat úkoly, spolupracovat a vhodně argumentovat
- vedeme žáky k samostatnému a zodpovědnému plnění úkolů

Kompetence komunikativní

Vyučující

- motivuje k vytvoření vlastního názoru
- zařazuje úkoly, práce ve skupinách, při kterých žáci spolupracují
- podporuje kooperativní myšlení žáků
- vytváří zdravé prostředí pro zapojení se do diskuse

- učí slušně se vyjadřovat

Kompetence občanské

Vyučující

- zapojuje žáky do skupinové práce tak, aby se každý mohl svobodně vyjádřit
- podporuje účast na třídních akcích a soutěžích
- seznamuje s životem a kulturou, zvyky a tradicemi v jiných zemích

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- posiluje u žáků uvědomění si vlastní hodnoty a vážení si lidského života
- uplatňuje pravidla slušného a ohleduplného chování

Kompetence pracovní

Vyučující

- zařazuje projekty a skupinové práce, na kterých žáci samostatně pracují a odpovídají za ně
- vede k pozitivnímu vztahu k učení, práci a vytváření zkušeností při volbě povolání
- vede k systematickosti a odpovědnosti za plnění úkolů

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

Osobnostní a sociální výchova

- **Osobnostní rozvoj**
 - **Sebepoznání a sebepojetí**
 - Moje tělo, moje psychika
 - Jak se promítá mé já v mém chování
 - **Seberegulace a sebeorganizace**
- Cvičení sebekontroly, sebeovládání

- Organizace vlastního času, plánování učení a studia
- Stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- **Psychohygiena**
- **Sociální rozvoj**
 - **Poznávání lidí**
 - Rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech
 - Chyby při poznávání lidí
 - **Mezilidské vztahy**
 - Chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
 - Lidská práva jako regulativ vztahů
 - Vztahy a naše skupina/třída
 - **Komunikace**
- **Morální rozvoj**
 - **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti**
 - Dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí
 - **Hodnoty, postoje, praktická etika**
 - Analýza vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování
 - Vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování
 - Pomáhající a prosociální chování

- Dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

Výchova demokratického občana - VDO

- **Občanská společnost a škola**
- **Občan, občanská společnost a stát**
 - Občan jako odpovědný člen společnosti
 - Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti
 - Úloha občana v demokratické společnosti
 - Základní principy a hodnoty demokratického politického systému
 - Principy soužití s minoritami
- **Formy participace občanů v politickém životě**
 - Volební systémy a demokratické volby
 - Obec jako základní jednotka samosprávy státu
- **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování**
 - Základní kategorie fungování demokracie
 - Význam Ústavy jako základního zákona země
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - EGS**
 - **Objevujeme Evropu a svět**
 - Státní a evropské symboly
 - Den Evropy
 - Jsme Evropané
- **Multikulturní výchova - MKV**

- **Kulturní difference**
 - Jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
 - Respektování zvláštností různých etnik
- **Lidské vztahy**
- **Etnický původ**
- **Multikulturalita**
 - Naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- **Principy sociálního smíru a solidarity**
 - Odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám
 - Nekonfliktní život v multikulturní společnosti
 - Otázka lidských práv
- **Environmentální výchova - EMV**
 - **Lidské aktivity a problémy životního prostředí**
 - Průmysl a životní prostředí
 - **Vztah člověka k prostředí**
 - Naše obec
 - Aktuální ekologický problém
- **Mediální výchova - MV**
 - **Kritické čtení a vnímání mediálního sdělení**
 - Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě
 - Rozlišování zábavních prvků ve sdělení od informativních a společensky významných

○ **Fungování a vliv médií ve společnosti**

- Role médií v každodenním životě jednotlivce
- Vliv médií na kulturu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- VO-9-1-04p *respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití*
- VO-9-1-04p *uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem*
- VO-9-1-05p *rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům*
- VO-9-1-06p *je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie*
- VO-9-1-05p *respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti*
- VO-9-2-01p *chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním*
- VO-9-2-04p *formuluje své nejbližší plány*
- VO-9-3-02p *stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků*
- VO-9-3-02p *sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti*
- VO-9-3-03p *ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet*
- VO-9-3-04p *uvede příklady služeb, které banky nabízejí*
- VO-9-3-07p *uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany*

- VO-9-4-02p *uvede základní prvky fungování demokratické společnosti*
- VO-9-4-02p *chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy*
- VO-9-4-02p *uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání*
- VO-9-4-04p *vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů*
- VO-9-4-05p *na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu*
- VO-9-4-05p *uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele*
- VO-9-4-08p *uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání*
- VO-9-4-09p *uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků*
- VO-9-4-09p *vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu*
- VO-9-4-10p *rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy a rozšiřuje je do oblasti digitální*
- VO-9-4-10p *v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací a rozšiřuje je do oblasti digitální*
- VO - 9-4-05 *přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod a rozšiřuje je do oblasti digitální*
 - *V digitálním prostředí přiměřeně uplatňovat svá práva a dodržovat právní ustanovení, která se na něj vztahují*
 - *Rozpoznává protiprávní jednání v digitálním prostředí*
 - *Zapojuje se do veřejného dění ve svém okolí prostřednictvím digitálních technologií*

- *Posuzuje vliv používání digitálních technologií na život jedince a na proměnu společnosti*
 - *Přistupuje zodpovědně k budování a spravování digitální identity a digitální stopy*
- VO-9-5-01p *uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování*

Výchova k občanství 6. -9. ročník

Výstupy	Učivo
Občanská výchova	
Člověk ve společnosti - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika porušování - propojuje somatické dovednosti při verbálním a neverbálním vyjádření, na příkladech doloží souvislosti mezi prožitkem a jednáním u sebe i druhých - objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání - rozlišuje projevy vlastenectví a nacionalismu - zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení - rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí - provádí jednoduché právní úkony a chápe	- Naše škola - život ve škole, práva a povinnosti žáků, společná pravidla - Rok ve svých proměnách - pranostiky, tradice, volný čas - Naše vlast - pojem vlast a vlastenectví, zajímavá a památná místa naší vlasti, významné osobnosti - Naše obec, region, kraj - život na vesnici a ve městě, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice - Kulturní život - kulturní tradice, kulturní hodnoty, kulturní instituce - Lidská setkání - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost lidí - Život ve společnosti - typy sociálních vztahů a skupin, mezilidské vztahy - Právní základy státu, státní symboly, znaky státu, typy a formy státu, ústava, složky státní moci, jejich orgány a instituce principy demokracie - Státní správa a samospráva - orgány a instituce státní správy a samosprávy a jejich úkoly - Principy demokracie -znaky

jejich důsledky - přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek - rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí - popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů - objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života - objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství	demokratického způsobu rozhodování a řízení státu, politický pluralismus, volby do zastupitelstva Umění v životě člověka - Fáze lidského života, proměny člověka v době dospívání - Člověk jako jedinec - poznáváme sami sebe, sebevýchova, charakter člověka, působení skupin na osobnost dospívajícího, systém osobních hodnot - Osobnostní rozvoj - životní cíle a plány, - Člověk a víra - city, chování, prožívání světová náboženství, ateismus Manželství, rodičovství - právní předpoklady
---	---

Člověk jako jedinec - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi - zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají - přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti	- Moje rodina, tradice v rodině, výchova dítěte v rodině - Lidská práva - základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana, poškozování lidských práv, rasismus, xenofobie - Člověk a morálka - význam osobní kázně, právo a morálka v osobním a veřejném životě, vztahy mezi lidmi, projevy lidské nesnášenlivosti, životní cíle a plány, životní perspektivy, systém osobních hodnot - Zásady společenského chování
--	---

Stát a hospodářství - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci - dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi - rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady - vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané - rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti - na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu - na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	- Majetek, vlastnictví, hospodaření - formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví, hospodaření s penězi, s majetkem, rodinný, obecní, státní majetek - Globální problémy - problémy osidlování, industrializace, důsledky zásahu člověka - Ochrana životního prostředí - globální ekologické problémy - Ekonomie, ekonomika, peníze - funkce a podoby peněz, formy placení, rodinný, obecní a státní rozpočet, daně, výroba, obchod, služby - Principy tržního hospodářství - nabídka, poptávka, trh, princip fungování trhu, nejčastější právní formy podnikání - Člověk a občanský život - práva a povinnosti občana ČR, státní občanství, druhy speciálních příspěvků, význam sociálního zabezpečení, - Člověk a pracovní život - profesní profil člověka, výběr povolání, pracovní smlouva, pracovní poměr, nároky na mzdu a dovolenou, práva a povinnosti zaměstnance, nezaměstnanost
--	--

Stát a právo - vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu - přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod - objasní význam právní úpravy důležitých vztahů - vlastnictví, pracovní poměr, manželství - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování - rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činností a spolupráce při postihování trestných činů - diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	- Moje obec - radnice, zastupitelstvo, volby - Život v demokratické společnosti - Vznik státu - Historické typy států - Volby - Rozdělení státní moci - Ústava, Listina lidských práv a svobod - Lidská práva v zrcadle dějin - Národnostní menšiny, demokracie, práva a povinnosti
--	---

Mezinárodní vztahy, globální svět - uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva - objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu, popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování - uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy - uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání	- Ochrana životního prostředí - globální ekologické problémy Poznej a chraň svoji krajinu - Mezinárodní vztahy, globální svět - evropská integrace - podstava, význam, výhody, EU - mezinárodní politická, ekonomická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, významné mezinárodní organizace (NATO, OSN apod.) významné globální problémy, způsoby jejich řešení
Sociální vztahy - kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí - přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	- Životní úroveň, sociální péče - Sociální politika státu - Úvod do filozofie

Člověk a příroda

Charakteristika oblasti

Vzdělávací oblast člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti člověk a příroda, jimiž jsou Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří - spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním - také vzdělávání zeměpisné, které

navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovědní charakter, je v zájmu zachování celistvosti oboru umístěn celý v této vzdělávací oblasti. Vzdělávací oblast člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, člověk a společnost, člověk a zdraví a člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

Fyzika

Učební osnovy 2. stupeň

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
2	2	1+1	1+1

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor: Fyzika

Vyučovací předmět: Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Fyzika jako věda je základem všech ostatních přírodovědných i technologických disciplín.

Jakýkoli hmotný objekt má totiž vždy určité fyzikální vlastnosti (hmotnost, síla, energii ap.) a řídí se určitými fyzikálními zákonitostmi. V předmětu Fyzika si žáci osvojují, především na základě pozorování, měření a experimentování, nejdůležitější fyzikální pojmy, veličiny a zákonitosti potřebné k porozumění jevům a procesům, vyskytujícím se v přírodě, v běžném životě i v technické či technologické praxi. Fyzika významně přispívá k rozvoji rozumových schopností žáků, k přechodu od převážně názorného poznání k vědeckým poznatkům, učí žáky přesnému vyjadřování a uvádí je do světa moderních technologií.

Účelné uplatnění digitálních technologií ve výuce fyziky je výhodné pro obě vzdělávací oblasti - informatiku i fyziku. Výuka fyziky přispívá k rozvoji informatického myšlení a digitálních kompetencí, a to ve všech aspektech. Digitální technologie umožňují přiblížit výuku fyziky aktuálnímu stavu a procesům fyziky jakožto vědního oboru. Vhodné uplatnění digitálních technologií ve výuce přispívá k vyšší efektivitě výuky nejen tím, že napomůže žákům k pochopení učiva, ale i tím, že výuka žáky zaujme a pozitivně motivuje.

Výuka se orientuje zejména na to:

- aby si žáci osvojili důležité poznatky z vybraných okruhů učiva (látky a tělesa, pohyb těles, mechanické vlastnosti tekutin, energie, zvukové děje, elektromagnetické a

světelné děje, vesmír) a na základě jejich osvojování měli možnost poznávat význam a přínos fyziky pro vytváření vědeckého obrazu světa a pro rozvoj moderních technologií;

- aby si osvojili prvky základních metod práce při poznávání fyzikálních objektů a procesů (pozorování, měření, experimentování, zpracování získaných údajů, jejich hodnocení, vyvozování závěrů z těchto údajů);
- aby získávali dovednost využívat osvojených poznatků a dovedností při řešení praktických problémů a úloh;
- aby žáci měli co nejvíce příležitostí k rozvíjení svého logického uvažování a myšlení, aby se učili pracovat s jasně vymezenými pojmy a aby se učili získané či předložené informace kriticky hodnotit a ověřovat je z hlediska jejich správnosti, přesnosti a spolehlivosti;
- aby uměli vyhodnotit rizika a osvojovali si základní pravidla bezpečné práce při provádění fyzikálních pozorování, měření a experimentů.

Spolu s ostatními přírodovědnými předměty směřuje výuka fyziky i k tomu, aby si žáci uvědomovali mnohotvárnost skutečnosti i existenci souvislostí a zákonitostí v ní.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova: osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání (pozorování, experimentování, řešení problémů), sebepoznání a sebepojetí (vztahy v týmu), psychohygiena (zvládání stresu při samostatných výstupech před třídou), kreativita (realizace nápadů); sociální rozvoj - rozvoj komunikace (řeč těla, předmětů a prostředí, pozorování a empatické naslouchání, monolog, dialog) rozvoj skupinová a týmová práce; morální rozvoj - rozvoj rozhodovacích dovedností (řešení fyzikálních úloh).

Multikulturní výchova: lidské vztahy - uplatňování principu slušného chování (frontální výuka, skupinová a týmová spolupráce), tolerance a empatie; multikulturalita - využití cizího jazyka jako nástroje dorozumění (fyzikální názvy a značky veličin a jednotek, mezinárodní soustava jednotek SI).

Environmentální výchova: ekosystémy - vodní zdroje (lidské aktivity spojené s využíváním vody k výrobě elektrické energie); základní podmínky života - význam vody

pro lidské aktivity (přeměna skupenství, využití tepelné kapacity vody k chlazení), význam ovzduší pro život na zemi (aerostatika, aerodynamika), energie (využívání a šetření energie), přírodní zdroje (způsoby získávání energie, vyčerpatelnost zdrojů, vlivy na prostředí, principy hospodaření); lidské aktivity a problémy životního prostředí - doprava a životní prostředí (spalovací motory, elektromotory); vztah člověka k prostředí - způsoby řešení tepelného hospodářství města z hlediska škodlivých emisí do ovzduší.

Posloupnost učiva fyziky v ŠVP není pro vyučujícího závazná. Okruhy učiva jsou rozloženy tak, aby náročnost učiva byla přiměřená věku a schopnostem žáků. U některých okruhů (např. látky a tělesa, elektromagnetické jevy) se předpokládá zařazení základů učiva do 6. ročníku a cyklické rozšiřování a prohlubování učiva ve vyšších ročnících.

Vyučovací předmět je zařazen do všech ročníků 2. stupně základní školy a v každém ročníku je dotován 2 hodinami týdně. Výuka probíhá v nedělených třídách v odborné učebně fyziky a chemie. Na laboratorní práce a frontální experimenty se třída zpravidla dělí do skupin.

Z organizačních forem se v hodinách fyziky uplatní zejména individuální, hromadné, skupinové, týmové a projektové vyučování, formy samostatné práce. Důraz bude kladen na sebehodnocení žáků.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- používá motivační metody, které probouzejí zájem žáků o hledání fyzikální podstaty dějů
- preferuje aktivní metody učení se zapojením všech žáků
- nechává žákům prostor ke vzájemné diskusi a k hledání správných formulací
- zadává žákům úkoly, ke kterým potřebují vyhledat a utřídit informace
- vede žáky k tomu, aby si uvědomovali vzájemné souvislosti přírodních procesů
- vede žáky k používání obecně užívaných fyzikálních termínů, symbolů a znaků
- zařazuje do výuky pozorování fyzikálních dějů a měření fyzikálních vlastností těles
- vede žáky k samostatnému experimentování, k samostatnému formulování hypotéz a jejich ověřování

- vede žáky k sebehodnocení, k práci s chybou

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- zadává úkoly, které žákům umožňují najít problém a řešit ho s využitím všech metod a prostředků, jež mají v daném okamžiku k dispozici (pozorování, měření, experimentování, matematické prostředky, grafické prostředky, informační zdroje apod.).
- vede žáky k systematickému třídění vstupních dat, k formulaci otázek a k hledání odpovědí
- vede žáky k používání vlastního úsudku, zkušeností a algoritmů při řešení fyzikálních problémů
- vybízí žáky ke kontrole a k samostatnému posouzení nalezeného řešení fyzikálního problému z hlediska jeho správnosti, jednoznačnosti či efektivnosti
- vede žáky k aplikaci osvědčených postupů při řešení obdobných nebo nových fyzikálních problémů
- nechá žáky obhajovat své závěry a svá rozhodnutí
- vede žáky ke kritickému myšlení, k odpovědnosti za výsledky své práce

Kompetence komunikativní

Vyučující

- zadává žákům úkoly, ve kterých musí vyjadřovat své myšlenky a názory
- vede žáky k logické návaznosti myšlenek v mluveném i psaném projevu
- vede žáky k výstižnému a kultivovanému mluvenému i psanému vyjadřování
- vede žáky k diskusi a dává jim prostor, aby vhodně argumentovali a mohli své názory obhájit
- vede žáky k porozumění odborným textům, obrázkům, grafům s fyzikální tematikou
- vede žáky k využívání informačních a komunikačních prostředků k prezentacím fyzikálních jevů a procesů, k animacím fyzikálních jevů a ke komunikaci s okolím
- vede žáky k vzájemné komunikaci a k vytváření vztahů potřebných ke kvalitní spolupráci s ostatními

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- zadává úkoly, které žáci řeší buď samostatně a mohou tak uplatnit své individuální schopnosti, nebo pracují v týmu, kde svými vědomostmi a dovednostmi pozitivně ovlivňují kvalitu společné práce
- vede žáky k tomu, aby se adekvátně podíleli na týmové práci a vzali na sebe díl odpovědnosti za průběh a výsledky práce
- podporuje u žáků sebevědomé vystupování a sebedůvěru

Kompetence občanské

Vyučující

- vede žáky k otevřenosti, k upřímnosti, k tomu, aby se nestyděli za své případné chyby, aby tolerovali názory jiných a získali tak k sobě vzájemnou úctu a respekt
- vede žáky k šetrnému chování k životnímu prostředí, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí
- vede žáky k uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejích obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody

Kompetence pracovní

Vyučující

- klade důraz nejen na vytvoření pracovních návyků při praktických pozorováních, měřeních a experimentech
- vede žáky k bezpečnému používání pomůcek a dodržování pravidel BOZP
- vede žáky k využívání jednoduchých strojů při každodenních praktických činnostech
- seznamuje žáky s využitím fyziky v různých oborech
- motivuje žáky k zájmu o technické obory

Kompetence digitální

Vyučující:

- vede žáky k využívání digitálních technologií při pozorování fyzikálních jevů
- podporuje využívání digitálních technologií při měření a zpracování naměřených dat

- vede žáky k využívání digitálních záznamů experimentů a vizuálních simulací k popisu a vysvětlení fyzikálních jevů
- učí žáky řešit problémy sběrem a tříděním dat z otevřených zdrojů
- vede žáky k tomu, aby při týmové práci, při řešení problémů a při diskuzi o výsledcích úloh používali efektivně digitální komunikační prostředky, volili k tomu vhodné nástroje (zejména při distančním vzdělávání)
- vede žáky k tomu, aby své vytvořené nebo získané výukové materiály a záznamy o použitých zdrojích ukládali do svého elektronického portfolia k dalšímu využití při vzdělávání

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

1) Osobnostní rozvoj

- Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- Cvičení dovedností, zapamatování a řešení problémů
- Dovednosti pro učení a studium
- Moje učení

2) Morální rozvoj

- dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů
- a sociálních rolí - problémy v mezilidských vztazích
- zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

3) Sociální rozvoj

- **Mezilidské vztahy**
 - Chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
- **Komunikace**

- Cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání
- Specifické komunikační dovednosti
- Komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení problémů, vyjednávání, vysvětlování, žádost ...)
- Dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování)
- **Kooperace a kompetice**
 - rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.)
 - rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny)
 - rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

4) ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

- **Základní podmínky života**
 - energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky)
 - přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy:

žák:

- F-9-1-01 *změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa, při experimentech volit a používat digitální měřidla a další nástroje k zá-
znamu, porovnává, zpracovává, uchovává, prezentuje a sdílí získaná data, výsledky svých pozorování a závěry*
- F-9-1-02 *uveče konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí zkoumá a popisuje fyzikální jevy pomocí digitálních záznamů, animací, simulací, případně je žák sám vytvoří a interpretuje*
- F-9-1-03 *předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty*
- F-9-1-04 *využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů*
- F-9-2-01 *rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu*
- F-9-2-02 *využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles*
- F-9-2-03 *změří velikost působící síly*
- F-9-2-04 *určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici*
- F-9-2-05 *využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích*
- F-9-2-06 *aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů*
- F-9-3-01 *využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů*
- F-9-3-02 *předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní*
- F-9-4-01 *určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa*
- F-9-4-02 *využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem*
- F-9-4-03 *využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh*
- F-9-4-04 *určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem*
- F-9-4-05 *zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí*
- F-9-5-01 *rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku*
- F-9-5-02 *posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí*
- F-9-6-01 *sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu*
- F-9-6-02 *rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí*
- F-9-6-03 *rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností*
- F-9-6-04 *využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů*
- F-9-6-05 *využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik*

- indukovaného napětí v ní*
- F-9-6-06 *zapojí správně polovodičovou diodu*
- F-9-6-07 *využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh, vyhledává v otevřených zdrojích data k řešení daného problému, třídí je a kriticky vyhodnocuje*
- F-9-6-08 *rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami*
- F-9-7-01 *objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet*
- F-9-7-02 *odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák:

- F-9-1-01p *změří v jednoduchých konkrétních případech vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa - délku, hmotnost, čas, používá digitální měřidla a měřicí přístroje, k záznamu naměřených dat a jejich zpracování používá vhodný počítačový software; při řešení problémů využívá ke komunikaci digitální zařízení*
- F-9-2-01p *pozná, zda je těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu*
- F-9-2-02p *zná vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného přímočarého pohybu těles při řešení jednoduchých problémů*
- F-9-2-04p *rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla*
- F-9-2-05p *předvídá změnu pohybu těles při působení síly*
- F-9-2-06p *aplikuje poznatky o jednoduchých strojích při řešení jednoduchých praktických problémů*
- F-9-3-01p *využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení jednoduchých praktických problémů*
- F-9-4-02p *zná vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců)*
- F-9-4-03p *rozpozná vzájemné přeměny různých forem energie, jejich přenosu a využití*
- F-9-4-04p *rozezná v jednoduchých příkladech teplo přijaté či odevzdané tělesem*
- F-9-4-05p *pojmenuje výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí*
- F-9-5-01p *rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz*
- F-9-5-02p *posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka*
- F-9-6-01p *sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod*
- F-9-6-02p *zná zdroje elektrického proudu*
- F-9-6-03p *rozliší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností; zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními; zná druhy magnetů a jejich praktické využití; rozpozná, zda těleso je či není zdrojem světla*
- F-9-6-07p *zná způsob šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí; rozliší spojnou čočku od rozptylky a zná jejich využití*

- F-9-7-01p *objasní pohyb planety Země kolem Slunce a pohyb Měsíce kolem Země*
 F-9-7-02p *rozliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností*
- zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci
- si osvojí základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese a jejím postavení ve vesmíru

Používá digitální měřidla a měřicí přístroje, k záznamu naměřených dat a jejich zpracování používá vhodný počítačový software, při řešení problémů využívá ke komunikaci digitální zařízení

Fyzika 6. -9. ročník

Výstupy	Učivo
Látky a tělesa	
- rozliší pojmy těleso a látka - rozpozná skupenství látky - uvede složení atomu a jádra atomu (protony a neutrony) - uvede druh elektrického náboje protonu, elektronu a neutronu - určí, jak na sebe budou vzájemně působit dvě zelektrovaná tělesa - rozliší atom, aniont a kationt - charakterizuje molekulu - uvede konkrétní příklady jevů (např. difúzi), které potvrzují, že částice látek se neustále neuspořádaně pohybují a vzájemně na sebe působí	Skupenství látek - tělesa a látky - atom, iont, molekula - neustálý neuspořádaný pohyb částic látek - difúze - charakter částicového složení pevných (krystalických), kapalných a plyných látek - souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou
- vyjádří výsledek měření veličiny číselnou hodnotou a jednotkou	Fyzikální veličiny - fyzikální veličina

- změří vhodně zvolenými měřidly délku, plošný obsah, nebo objem a zapíše výsledek - uvede hlavní jednotky délky, obsahu, objemu, jejich díly a násobky - vyjádří délku, obsah, objem pomocí různých jednotek - změří hmotnost tělesa na váhách a zapíše výsledek - uvede hlavní jednotku hmotnosti některé její díly a násobky - vyjádří danou hmotnost pomocí různých jednotek	- délka, plošný obsah, objem - měření délky, obsahu, objemu - měření délky, plošného obsahu a objemu - hmotnost tělesa - měření hmotnosti tělesa
- uvede hlavní jednotku hustoty - vyjádří danou hustotu pomocí různých jednotek, - určí hustotu látky ze změřené hmotnosti a objemu, - využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů a úloh - vyhledá hustoty látek v tabulkách	- hustota látky - výpočet hustoty látky - výpočet hmotnosti tělesa pomocí hustoty
- předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty - změří teplotu i rozdíl teplot teploměrem a zapíše výsledek	- teplota a její změna - měření teploty těles - pozorování změn rozměrů (objemu) těles při jejich zahřívání či ochlazování

- uvede jednotku teploty °C	
- změří čas a zapíše výsledek - uvede jednotky času - vyjádří daný čas pomocí různých jednotek	- čas - měření času

Pohyb těles	
- objasní klid a pohyb tělesa - rozliší různé druhy pohybu - rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu - využívá s porozuměním vztah mezi dráhou, časem a rychlostí při řešení problémů a úloh u rovnoměrného pohybu - určí průměrnou rychlost nerovnoměrného pohybu - vyjádří grafem závislost dráhy na čase při rovnoměrném pohybu a odečítat z něho hodnoty dráhy, času nebo rychlosti - posoudí v konkrétní situaci, které dva objekty na sebe působí - charakterizuje hlavní jednotky síly - vyjádří velikost síly pomocí různých	Pohyby těles - pohyb a klid těles - pohyb přímočarý a křivočarý - dráha jako délka trajektorie - pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný - rychlost rovnoměrného pohybu - průměrná rychlost nerovnoměrného pohybu, - jednotky rychlosti - měření dráhy a času - vzájemné působení těles a jeho projevy - síla - jednotka síly - znázornění síly

jednotek - znázornit sílu orientovanou úsečkou - určí z orientované úsečky velikost působící síly a zapíše výsledek - změří velikost působící síly siloměrem a zapíše výsledek	- měření síly
- charakterizuje gravitační sílu jako projev působení gravitačního pole - používá s porozuměním vztah mezi gravitační silou a hmotností při řešení problémů a úloh - pracuje s veličinou g jako charakteristikou gravitačního pole - určí pomocí olovnice svislý směr - charakterizuje těžiště tělesa	Gravitační pole a gravitační síla - gravitační pole - gravitační síla - přímá úměrnost mezi gravitační silou působící na těleso a hmotností tělesa - těžiště tělesa a jeho vlastnosti
- charakterizuje tlakovou sílu - uvede hlavní jednotku tlaku - vyjádří daný tlak pomocí různých jednotek - používá s porozuměním vztah mezi tlakem, tlakovou silou a obsahem styčné	Tlaková síla a tlak - tlaková síla - tlak a jeho jednotka - vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí
- charakterizuje třecí sílu - uvede příklady využití třecí síly v praxi	Třecí síla - smykové tření - ovlivňování velikosti třecí síly v praxi

- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	Výslednice dvou sil stejných a opačných směrů - rovnováha sil působících na těleso
- objasní podstatu prvního pohybového zákona - objasní podstatu druhého pohybového zákona - objasní podstatu třetího pohybového zákona - využívá Newtonovy pohybové zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích	Newtonovy zákony: 1. zákon setrvačnosti 2. zákon síly 3. zákon vzájemného
- určí rameno síly - experimentálně určí moment síly - vyjádřit rovnováhu na páce a pevné kladce pomocí sil a momentů - aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických úloh	Rovnováha sil na páce a pevné kladce - páka a její vlastnosti - rovnováha na páce - rameno síly, moment síly a jeho jednotka - pevná kladka a její vlastnosti - rovnováha na kladce

Mechanické vlastnosti tekutin	
- objasní podstatu Pascalova zákona - využívá Pascalův zákon při řešení problémů a úloh	Pascalův zákon - hydraulická zařízení

- charakterizuje hydrostatický tlak p_h - charakterizuje atmosférický tlak - chápe souvislost mezi tlakem p_h, hloubkou a hustotou kapaliny - chápe souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře - využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	Hydrostatický a atmosférický tlak - působení gravitační síly na kapalinu v klidu - hydrostatický tlak - souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny - působení gravitační síly na atmosféru - atmosférický tlak - souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře
- objasní vznik vztlačové síly při ponoření tělesa do kapaliny či plynu - předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní - určí velikost a směr vztlačové síly v konkrétních situacích - používá Archimédův zákon při řešení praktických problémů a úloh	Archimédův zákon - vztlačová síla v kapalinách a plynech - plování, vznášení se a potápění těles v klidných tekutinách
Světelné děje	
- charakterizuje zdroj světla - charakterizovat bodový a plošný zdroj světla - charakterizuje optické prostředí čiré, průhledné, průsvitné, neprůhledné, stejnorodé a nesterjnorodé	Vlastnosti světla - zdroje světla - rychlost světla ve vakuu a různých optických prostředích, - stín a jeho vznik

- objasní a načrtne rozbíhavý a rovnoběžný svazek paprsků - objasní vznik stínu za tělesem - objasní a načrtne vznik zatmění Slunce a Měsíce	- zatmění Slunce a Měsíce
- uvede rychlost světla ve vakuu - uvede rychlost světla ve vodě - odliší na základě rychlosti světla opticky řidší nebo hustší prostředí - charakterizuje zákon odrazu světla - využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh - rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda nastane lom světla od kolmice či ke kolmici - využívá znalosti o lomu světla při analýze průchodu světla čočkami - charakterizuje pojem ohniska a ohniskové vzdálenosti tenké čočky - objasní princip zobrazení lupou a oční čočkou - objasní krátkozrakost a dalekozrakost oka a podstatu jejich odstranění brýlemi - objasní lom a rozklad světla na optickém hranolu	- rychlost světla v daném prostředí - prostředí opticky hustší a opticky řidší - odraz světla na rozhraní dvou optických prostředí - zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle - lom světla na rozhraní dvou prostředí - čočky, spojka a rozptylka, - ohnisko a ohnisková vzdálenost čočky, lupa - zobrazení předmětu lomem tenkou spojkou a rozptylkou - optické vlastnosti oka - rozklad bílého světla optickým hranolem - světelné spektrum

Energie	
- vysvětlí fyzikální pojem práce - uvede příklady konání práce - určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa - využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem - uvede a objasní hlavní jednotku práce a hlavní jednotku výkonu - užívá vztah pro polohovou gravitační energii tělesa při řešení problémů a úloh - využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh	Formy energie - práce - výkon - souvislost práce a energie - pohybová energie - polohová energie - vzájemné přeměny a přenos pohybové a polohové energie
- charakterizuje vnitřní energii tělesa - porovná vnitřní energii tělesa ze znalosti teplot tělesa - charakterizuje možnosti změny vnitřní energie a uvést příklady z praxe - charakterizuje teplo jako změnu vnitřní energie při tepelné výměně - určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem při tepelné výměně	- vnitřní energie tělesa a její souvislost s teplotou tělesa - změna vnitřní energie konáním práce a tepelnou výměnou - teplo a jeho jednotka - teplo předané tělesu (bez změny skupenství) - pístové spalovací motory

- uvede příklady základních skupenských přeměn (tání, tuhnutí, kapalnění, vypařování) látek - charakterizuje souvislost těchto přeměn se změnami vnitřní energie a částicové struktury látek - charakterizuje s porozuměním teplotu a skupenské teplo tání - vyhledá hodnoty těchto veličin v tabulkách - charakterizuje faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapalin	Přeměny skupenství - přeměny skupenství látek: tání a tuhnutí krystalické látky - teplota tání, skupenské teplo tání - vypařování a kapalnění - hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny - var, teplota varu - měření bodu tání krystalické látky
- charakterizuje elektrickou energii - charakterizuje elektrický spotřebič z hlediska přeměny energií	- elektrická energie a práce - elektrický výkon - elektrický spotřebič
- uvede hlavní složky soustavy výroby a přenosu elektrické energie a jejich funkce	- výroba a přenos elektrické energie - měření elektrické práce (energie) a výkonu
- charakterizuje jadernou energii - charakterizuje radionuklidy - charakterizuje jaderné záření a způsoby ochrany před ním - charakterizuje štěpení jádra atomu - charakterizuje řetězovou reakci - uvede hlavní části jaderné elektrárny	- jaderná energie - štěpná reakce - jaderný reaktor - jaderná elektrárna - ochrana lidí před radioaktivním zářením

- zhodnotí výhody a nevýhody využívání zdrojů el. energie z hlediska vlivu na životní prostředí	Obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie - výroba elektrické energie a její vlivy na životní prostředí - obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie
---	--

Elektromagnetické děje	
- ověří existenci elektrického pole - charakterizuje elektrickou sílu - uvede hlavní jednotku elektrického náboje, její díly a násobky - rozliší vodič a izolant na základě analýzy jejich vlastností	Elektrické pole - elektrická síla a elektrické pole - elektrický náboj a jeho jednotka - vodiče a izolanty - pozorování účinků elektrického pole
- sestaví správně podle schématu jednoduchý i rozvětvený obvod - analyzuje správně schéma reálného elektrického obvodu - uvede hlavní jednotku napětí, její díly a násobky - změří stejnosměrné napětí - uvede hlavní jednotku elektrického proudu, její díly a násobky	Elektrický obvod - zdroj napětí, spotřebič, spínač - elektrické napětí a jeho jednotka - elektrický proud stejnosměrný - tepelné účinky elektrického proudu - měření elektrického napětí a proudu v elektrickém obvodu

- změří stejnosměrný proud v obvodu - charakterizuje elektrický proud	
- uvede Ohmův zákon - využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů a úloh - používá vztah mezi odporem, napětím a proudem při řešení problémů a úloh - uvede závislost odporu na materiálu, délce a průřezu vodiče - určí výsledné napětí, proud a odpor vodičů spojených za sebou a vedle sebe - objasní podstatu reostatu a použije ho k regulaci proudu	- Ohmův zákon pro kovy - elektrický odpor vodiče a jeho jednotka - souvislost odporu vodiče s délkou, průřezem, materiálem a teplotou vodiče - podstata vedení elektrického proudu v kovech - výsledné napětí, proud a odpor vodičů spojených za sebou a vedle sebe - reostat
- ověří existenci magnetického pole - charakterizuje magnetickou sílu - využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem	Elektrické a magnetické pole - magnetická síla a magnetické pole, magnetické pole Země - magnety přírodní a umělé - magnetické pole magnetu a cívky s proudem - elektromagnet

- objasní podstatu složení a činnosti elektromotoru - využívá prakticky poznatky o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní - objasní podstatu stavby a funkci transformátoru - charakterizuje střídavý proud - rozliší stejnosměrný proud od střídavého - změří elektrický proud a napětí - objasní a dodržuje pravidla bezpečné práce s elektrickými zařízeními	- stejnosměrný elektromotor, - elektromagnetická indukce, - transformátor - transformační poměr - střídavý elektrický proud a jeho základní charakteristiky - bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními
--	---

Zvukové děje	
- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku - kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku - charakterizuje tón a výšku tónu - objasní odraz zvuku a vznik ozvěny - charakterizuje hluk - objasní škodlivost nadměrného hluku - posoudí možnosti zmenšení vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	Vlastnosti zvuku - zdroj zvuku - látkové prostředí jako podmínka vzniku a šíření zvuku - rychlost šíření zvuku v různých prostředích - odraz zvuku na překážce, zvuková ozvěna - pohlcování zvuku - tón, výška tónu - hlasitost zvuku

	- hluk a jeho negativní vliv na zdraví člověka
--	--

Vesmír	
- uvede složení sluneční soustavy - objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a pohyb měsíců planet kolem planet - odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností	Sluneční soustava a hvězdy - sluneční soustava a její hlavní složky - měsíční fáze - charakteristika pohybů planet ve sluneční soustavě - hvězdy, podstata jejich složení a vyzařování

Chemie

Učební osnovy 2. stupeň

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
-	-	2	2

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor: Chemie

Vyučovací předmět: Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět chemie je vyučován jako samostatný předmět, který je zařazen do 8. a 9. ročníku s hodinovou dotací 2 hodiny týdně.

Předmět chemie dává základy pochopení světa látek a jejich změn chemických výrobků jako každodenní součást našich domácností chemických procesů, které významně ovlivňují životní prostředí objevování nových látek a materiálů chemie jako přírodní vědy, která pomáhá poznat naše okolí a děje, které v něm probíhají.

Chemie je především předmětem poznávacím. Cílem předmětu je poskytnout žákům co nejvíce příležitostí k tomu, aby pochopili, že bez základních znalostí o chemických látkách a jejich reakcích se člověk neobejde v žádné z oblastí své činnosti, aby si uvědomovali významné uplatnění chemie v budoucnosti, poznávali nezbytnost ochrany životního prostředí a vlastního zdraví. Podněcuje v žácích potřebu všimnout si prostředí, ve kterém žijí. Dále pak učí pozorovat a zkoumat různé vlastnosti látek, seznamuje s nebezpečnými látkami, jejich označováním a bezpečným zacházením, učí porozumět základům chemického jazyka (chemické značky, vzorce, rovnice), seznamuje s nejdůležitějšími chemickými prvky a sloučeninami a jejich použitím, učí dovednosti pracovat bezpečně s chemickým sklem, nádobím a dalšími pomůckami a provádět jednoduché pokusy, vede žáky k poznání, co škodí životnímu prostředí, a jak mohou pomoci ochraně životního prostředí.

Vzdělávací obor Chemie vede žáky k rozvoji digitálních kompetencí zejména prostřednictvím využívání digitálních technologií při realizaci pokusů a při získávání, uchovávání,

vyhodnocování a sdílení informací a naměřených dat. Žáci vyhledávají informace o chemické problematice v elektronických zdrojích, porovnávají je s vlastní zkušeností. Třídí informace podle obsahu ve vhodných formátech. Prostřednictvím digitálních technologií mohou žáci lépe porozumět chemickým dějům, které lze obtížně pozorovat v reálných podmínkách, pozorovat je a zaznamenávat jejich průběh.

Výuka probíhá v odborné učebně chemie, odborné učebně informatiky a v přírodě.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- nabízí informace a témata, kterými probouzí zájem o oblast chemie
- předkládá žákům informace z oblasti chemie a vede žáky k jejich využívání v praktickém životě
- nabízí různé metody a způsoby pro efektivní učení, vede žáky k hodnocení výsledků svého učení, nabízí způsoby, jak toto učení zdokonalit
- používá vhodné učební pomůcky (ukázky vzorků, encyklopedie, počítačové animace)
- posiluje pozitivní motivaci a zájem o chemii
- učí žáky samostatnému pozorování a experimentování, porovnávání výsledků a vyvozování závěrů
- propojuje informace získané v různých předmětech a spoluvytváří komplexnější pohled na jevy kolem nás

Kompetence k řešení problémů

Vyučují

- podporuje metodu objevování
- zadává úkoly vedoucí k samostatnému uvažování a objevování různých způsobů řešení problémů
- zadává takové úkoly, které posilují schopnosti žáka využívat vlastní zkušenosti, individuální přístup k řešení problému
- podporuje týmovou spolupráci

Kompetence komunikativní

Vyučující

- učí žáky formulovat a vyjadřovat myšlenky tak, aby partner rozuměl
- učí žáky vyjadřovat se souvisle a kultivovaně
- učí žáky naslouchat jiným lidem, zapojovat se do diskuze, rozumně obhajovat své názory
- učí žáky orientovat se v tabulkách a grafech, vyčíst z nich potřebné informace
- učí žáky komunikovat při řešení úkolů

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- učí žáky pracovat v týmech, efektivně spolupracovat při společné práci
- vede žáky k ohleduplnosti a respektování odlišných názorů ostatních
- podílí se na vytváření příjemné atmosféry při vyučování
- posiluje sebedůvěru žáků

Kompetence občanské

Vyučující

- vede žáky k zodpovědnému rozhodování dle dané situace
- objasňuje základní environmentální problémy, vede žáky k rozhodování v zájmu ochrany přírody a životního prostředí
- vede žáky k uvědomění si odpovědnosti k učiteli, spolužákům a sobě samému

Kompetence pracovní

Vyučující

- vysvětluje pravidla bezpečnosti související s experimenty v chemii
- učí žáky hodnotit pracovní výsledky nejen z hlediska kvality, ale i z hlediska ochrany svého zdraví, zdraví druhých a ochrany životního prostředí
- rozvíjí v žácích smysl pro povinnost: pravidelná příprava na vyučování, plnění domácích úkol
- učí respektu k požadavkům na kvalitní životní prostředí, a rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

- účinně používá materiály a vybavení

Digitální kompetence

Vyučující

- připravuje pro žáky úlohy a cvičení pro aktivní a smysluplné využití digitálních technologií k měření, záznamu, ukládání, zpracování, prezentaci a sdílení naměřených dat, výsledků jejich pozorování a závěrů.
- provádí relevantními a bezpečnými internetovými zdroji a radí při řešení technických a softwarových problémů.
- vede žáky k diskuzím o výhodách a nevýhodách zvolených nástrojů pro různé úkoly a k jejich hodnocení.
- podporuje žáky ve využívání a v tvorbě digitálních záznamů a simulací k popisu a vysvětlení chemických jevů.
- podporuje týmovou tvůrčí atmosféru, využíváme sdílená prostředí a aktivně s nimi spolupracuje.

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

1) Osobnostní a sociální výchova

- rozvoj schopností poznávání a pozorování
- cvičení dovedností, zapamatování a logického myšlení
- vzájemná komunikace se spolužáky i učiteli
- řešení problémů a rozhodovací dovednosti

2) Enviromentální výchova - EMV

- Pochopení vlivu lidské aktivity na problémy životního prostředí
- vztah člověka k životnímu prostředí
- průmysl a jeho dopady na životní prostředí
- odpady a jejich vliv na životní prostředí
- voda a její význam pro člověka u nás i ve světě

- ovzduší
- přírodní zdroje

3) Mediální výchova - MV

- praktické čtení a vnímání mediálních sdělení
- kritické hodnocení získaných informací z různých zdrojů
- práce v realizačním týmu
- práce s moderními komunikačními médii jako zdroj informací

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- CH-9-1-01p *rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek*
- CH-9-1-02p *pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami*
 - *rozpozná přeměny skupenství látek*
- CH-9-2-01p *pozná směsi a chemické látky*
- CH-9-2-02p *rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě*
- CH-9-2-04p *rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití, uvede zdroje znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí*
- CH-9-3-02p *uvede nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky*
- CH-9-3-02p *rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti*
- CH-9-4-01p *pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí*
- CH-9-5-01p *popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí*
- CH-9-5-02p *orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem*
 - *poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem*
- CH-9-6-02p *zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie*
- CH-9-6-02p *vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy*
- CH-9-6-04p *uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v potravě*
- CH-9-7-01p *uvede příklady využívání prvotních a druhotných surovin*
- CH-9-7-03p *zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka*

Chemie 8. - 9. ročník	
Výstupy	Učivo
- pracuje bezpečně v chemické laboratoři a s vybranými a běžně používanými nebezpečnými látkami a hodnotí jejich rizikovost - vyhledává v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci - vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání experimentálních pozorování, měření a experimentů - poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři - aplikuje znalosti o principech hašení požárů na modelové situaci v praxi - posoudí nebezpečnost běžně dostupných látek, s nimiž zatím nesmí pracovat - zvolí nejefektivnější jednání v příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	Pozorování, pokus a bezpečnost práce - zásady bezpečnosti práce - práce s laboratorní technikou - vlastnosti látek - nebezpečné látky a přípravky - R - věty, S - věty, varovné značky a jejich význam
- určí společné a rozdílné vlastnosti látek - orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka - objasní nejefektivnější jednání v	Vlastnosti látek - hořlaviny - význam tříd nebezpečnosti

modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	
- rozlišuje směsi a chemické látky - vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení - vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek - navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi	Směsi - směsi - různorodé, stejnorodé
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití - uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, - navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění	Voda, vzduch - voda - destilovaná, pitná, odpadní, výroba pitné vody, čistota vody - vzduch - složení, čistota ovzduší, ozónová vrstva
- hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku - druhy roztoků - oddělování složek směsí- roztoků (filtrace, destilace, usazování, krystalizace, sublimace)	Roztoky
- rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech - orientuje se v periodické soustavě chemických prvků,	Chemické prvky Periodická soustava prvků

- rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti - vlastnosti a použití vybraných prvků	
- orientuje se a usuzuje na možné vlastnosti látek	Částicové složení látek - molekuly, atomy, atom. jádro - protony, neutrony - el. obal a jeho změny v ch. reakcích - elektrony a protonové číslo - ch. sloučeniny - ch. vazba - periodická soustava prvků
- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání - přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu - aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	Chemická reakce - ch. sloučeniny - ch. vazba - zákon zachování hmotnosti - ch. rovnice - klasifikace ch. reakcí - faktory ovlivňující rychlost ch. reakcí - chemie a elektřina - výroba el. Proudů chemickou cestou - redoxní reakce - oxidace, redukce
-	Základní veličiny v chemii - koncentrace, látkové množství, objem, molární hmotnost, hmotnostní zlomek prvku ve sloučenině - látkové množství, molární hmotnost - výpočet z chem. rovnic - objem plynů (22,4 dm³

- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, halogenidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí - vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet - orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	Chemické sloučeniny Anorganické sloučeniny - názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných - halogenidů - oxidů - kyselin a hydroxidů - solí - kyslíkaté a bezkyslíkaté -
- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití - zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy - rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	Organické sloučeniny - uhlovodíky - paliva - deriváty uhlovodíků
- orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů - určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu - uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů, jako základ zdravé výživy - zhodnotí využívání prvotních a	Přírodní a syntetické látky - přírodní látky - plasty

druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi - orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	
Chemie a společnost - chápe spojitost chemie, ch. průmysl u v každodenním životě - uvědomuje si rizika v souvislosti s život.prostředím - chápe význam recyklace surovin,	Chemie a společnost - průmyslová hnojiva - plasty a syntetická vlákna - - detergenty a pesticidy, insekticidy, feromony - léčiva a návykové látky - tepelně zpracovávané materiály -
- pracuje bezpečně v chemické laboratoři a s vybranými a běžně používanými nebezpečnými látkami a hodnotí jejich rizikovost - vyhledává v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci - vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání experimentálních pozorování, měření a experimentů - poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři - aplikuje znalosti o principech hašení požárů na modelové situaci v praxi - posoudí nebezpečnost běžně dostupných látek, s nimiž zatím nesmí	Pozorování, pokus a bezpečnost práce - zásady bezpečnosti práce - práce s laboratorní technikou - vlastnosti látek - nebezpečné látky a přípravky - R - věty, S - věty, varovné značky a jejich význam

pracovat - zvolí nejefektivnější jednání v příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	
- určí společné a rozdílné vlastnosti látek - orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka - objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	Vlastnosti látek - hořlaviny - význam tříd nebezpečnosti

Přírodopis

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
2	2	1+1	1+1

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor: Přírodopis

Vyučovací předmět: Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Přírodopis je vyučován jako samostatný předmět, který je zařazen do všech ročníků jako samostatný předmět s dvouhodinovou dotací. Pro přehlednost je rozdělen do složek, které se ve výuce prolínají.

Učivo je rozděleno do těchto vzdělávacích oblastí:

- Obecná biologie a genetika
- Biologie hub

- Biologie rostlin
- Biologie živočichů
- Biologie člověka
- Neživá příroda
- Základy ekologie

Cílem předmětu je podchytit a vhodně stimulovat zájem žáků o přírodu a přírodniny a zároveň jim poskytnout prostředky pro hlubší porozumění vztahům v přírodě. Umožňuje žákům pochopit přírodu jako systém propojených vazeb. Pomáhá žákům užívat otevřené myšlení, kritické myšlení a logické uvažování. Seznamuje žáky nejen se stavbou těla živých organismů a člověka, ale vede i k chápání souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností.

V přírodopisu se uplatňují tyto metody práce: pozorování, experimentování, pokusy a stanovení a ověření hypotéz. Využívá se mnoha pomůcek, modelů, videozáznamů a DVD. Žáci pozorují a zkoumají objekty živé a neživé přírody, ověřují vzájemnou souvislost, pracují s odbornou literaturou (encyklopedie, klíče, atlasy). Samostatně si zpracovávají náměty na referáty, využívají praktické zkušenosti. Podílí se na přípravě problémových úkolů pro spolužáky a řeší je i skupinově. Uplatňují se však také samostatně založené pokusy, sledování vývinu rostlin a práce s nimi, exkurze, vycházky nebo výstavky.

Konkrétní časová i obsahová realizace učiva zůstává na škole a učiteli. Posloupnost probíraného učiva není v učebních osnovách závazná, v rámci celého obsahu ji lze přizpůsobovat. Některé učivo lze vyučovat cyklicky. Podle úrovně žáků uplatňovat vnitřní diferenciaci.

Je zachováván regionální princip a sezónní dostupnost přírodních materiálů.

Při laboratorních úlohách si žáci ověřují biologické zákonitosti a uplatňují tvořivé myšlení. Náměty laboratorních prací učitel vybírá podle místních podmínek takové, které mu vyhovují a pro jejichž realizaci má pomůcky.

V přírodopisu žáci využívají digitální technologie při získávání, uchovávání, vyhodnocování a sdílení informací a dat o živé a neživé přírodě. Žáci ve škole i v terénu získávají informace o pozorovaných organismech, porovnávají je s informacemi v učebnicích a encyklopediích a srovnávají je s vlastní zkušeností. Třídí a uchovávají získané informace a data ve vhodných formátech a úložištích. Vyhodnocují různé podoby dat a informací o živé i neživé přírodě a vyvozují z nich odpovídající závěry. Prostřednictvím digitálních

technologií mohou žáci lépe porozumět průběhu přírodních jevů, které je obtížné sledovat v reálných podmínkách.

Předmět přírodopis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda (chemie, fyzika, zeměpis).

Výuka probíhá v těchto prostorách

- odborná učebna přírodopisu
- odborná učebna informatiky
- výuka v přírodě
- specializovaná zařízení (botanické a zoologické zahrady, terénní pracoviště center ekologické výchovy, muzea, hvězdárny, galerie, výstavní sály, knihovny...) Důležitou součástí výuky jsou vycházky s pozorováním a krátkodobé projekty.

Do vyučovacího předmětu Zeměpis se promítají tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova (OSV), Výchova demokratického občana (VDO), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS), Multikulturní výchova (MKV), Environmentální výchova (EMV), Mediální

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- vede žáky k vyhledávání, třídění a propojování informací i mezipředmětově
- rozvíjí smysl pro povinnost a vlastní organizaci učení
- používá moderní metody výuky, které podporují zvědavost, zodpovědnost
- vede žáky k samostatnému pozorování a porovnávání informací
- využívá mezipředmětových vztahů k posuzování důležitosti a spolehlivosti získaných dat pro potvrzení závěrů
- spojuje učivo s praxí
- umožní žákům zpracování vybraných témat s následnou prezentací (formou referátů, koláží a herbářů)

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje více postupů
- zařazuje metody, při kterých žáci sami navrhnou řešení, docházejí k závěrům a vyhodnocují získaná fakta
- vede ke správné organizaci práce
- vede k využívání empirických metod
- vede žáky ke spolupráci
- podporuje tvořivé a logické myšlení

Kompetence komunikativní

Vyučující

- vede žáky k pochopení textů a obrazových materiálů
- vede žáky ke správné formulaci obsahu sdělení v rámci probíraných témat
- vede žáky ke správnému používání odborných výrazů
- nabízí žákům dostatek příležitostí k porozumění probíraným tématům
- učí žáky vhodně formulovat, zaznamenávat a třídit myšlenky
- učí hledat, získávat a využívat informace z celého světa
- vede k využívání teoretických poznatků v praxi
- vede žáky k porovnávání výsledků svého pozorování se získanými informacemi a s vlastními zkušenostmi
- k formulování otázek a k hledání odpovědí týkajících se příčin přírodních jevů a procesů, ke zkoumání souvislostí přírodních jevů s využitím empirických metod (pozorování, experiment)

Kompetence občanské

Vyučující

- vede žáky k dodržování stanovených pravidel
- učí žáky chápat práva a povinnosti v souvislosti s ochranou životního prostředí a ochranou zdraví svého i svých blízkých
- ukazuje, jak vnímat přírodu globálně

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- využívá skupinové práce a vede žáky ke spolupráci ve skupině
- dbá na dodržování pravidel diskuse
- posiluje sebedůvěru žáků
- učí je reálnému sebehodnocení a sebekritice

Kompetence pracovní

Vyučující

- vede žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při pokusech a práci s přírodninami
- zadává úkoly tak, aby měli žáci možnost sami si práci organizovat, navrhnout její postup a časový rozvrh
- vede žáky k přípravě a udržování učebního prostoru
- učí žáky rozlišovat pozitivní a negativní vlivy na jejich zdraví
- účinně používá materiály a vybavení

Kompetence digitální

Vyučující:

- vede žáky ke kritickému vyhledávání informací o pozorovaných a zkoumaných organismech a k porovnání vyhledaných informací s informacemi v dalších zdrojích
- rozvíjí dovednost žáků analyzovat a vyhodnocovat informace a vyvozovat z nich odpovídající závěry

- vede žáky k tvorbě a úpravám digitálního obsahu v různých formátech a jeho sdílení s vybranými lidmi
- při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klade důraz na etické jednání spojené s využíváním převzatých zdrojů

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

Osobnostní a sociální výchova:

- cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty)
- co o sobě vím a co ne
- moje vztahy k druhým lidem
- hledání pomoci při potížích
- cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání
- dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů)
- komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)
- rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny)
- dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí - problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

Multikulturní výchova

- rovnocennost všech etnických skupin a kultur
- odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost

Environmentální výchova

- les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa)
- pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí)
- vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii)
- moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás)
- lidské sídlo - město - vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)
- voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení)
- ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás)
- půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině)
- ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů)
- ekosystémy - biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás)
- energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky);
- přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)

- zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny)
- ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek, právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti, ochrana přírody při masových sportovních akcích - zásady MOV)
- naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé)
- náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí)
- prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví)
- nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a princip udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

Mediální výchova

- hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením
- rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných
- různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce
- pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě
- hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy:

žák:

- P-9-1-01 *rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů*
zkoumá a popisuje jevy a procesy živé a neživé přírody pomocí digitálních záznamů, animací, simulací, případně je sám vytváří
- P-9-1-02 *popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel*
- P-9-1-03 *rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů*
- P-9-1-04 *třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek*
- P-9-1-05 *vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti*
- P-9-1-06 *uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů*
- P-9-1-07 *uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka*
- P-9-2-01 *rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků*
- P-9-2-02 *vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích*
- P-9-2-03 *objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků*
- P-9-3-01 *odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům*
- P-9-3-02 *porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku*
- P-9-3-03 *vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin*
- P-9-3-04 *rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů*
- P-9-3-05 *odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí*
- P-9-4-01 *porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů*
- P-9-4-02 *rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin*
- P-9-4-03 *odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí*

- P-9-4-04 *zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy*
- P-9-5-01 *určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy*
- P-9-5-02 *orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka*
- P-9-5-03 *objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří*
- P-9-5-04 *rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života*
- P-9-5-05 *aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla*
- P-9-6-01 *objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života*
- P-9-6-02 *rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek*
- P-9-6-03 *rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody*
- P-9-6-04 *porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě*
- P-9-6-05 *rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků*
- P-9-6-06 *uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi*
- P-9-7-01 *uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi*
- P-9-7-02 *rozlišuje a uvede příklady systémů organismů - populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému*
- P-9-7-03 *vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam*
- P-9-7-04 *uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému
na základě poznatků a zkušeností z přírodopisu kriticky hodnotí informace šířené v běžné mezilidské i v mediální komunikaci*
- P-9-8-01 *aplikuje praktické metody poznávání přírody,
v badatelských aktivitách volí a používá digitální měřidla a další nástroje k záznamu, porovnání, zpracování, uchování, prezentaci a sdílení získaných dat, výsledků svých pozorování a závěrů
vyhledává v otevřených zdrojích data k řešení daného přírodopisného problému, třídí je a kriticky vyhodnocuje*
- P-9-8-02 *dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák:

- P-9-1-01p *orientuje se v přehledu vývoje organismů a rozlišuje základní projevy a podmínky života*
využívá digitální technologie za účelem získávání, uchovávání, vyhodnocování a sdílení informací a dat při zkoumání živé a neživé přírody
- P-9-1-03p *zná základní funkce hlavních orgánů a orgánových soustav rostlin i živočichů*
- P-9-1-04p *rozpozná rozdíl mezi jednobuněčnými a mnohobuněčnými organismy*
- P-9-1-07p *ví o vlivu virů a bakterií v přírodě a na člověka*
- *má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích*
- *pozná význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka*
- P-9-2-01p *rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle charakteristických znaků*
- P-9-2-03p *pozná lišejníky*
- P-9-3-02p *porovná vnější a vnitřní stavbu rostlinného těla a zná funkce jednotlivých částí těla rostlin*
- P-9-3-03p *ví o základních rostlinných fyziologických procesech a o jejich využití*
- P-9-3-03p *zná význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování*
- P-9-3-04p *rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce*
- P-9-3-05p *popíše přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí*
- P-9-4-01p *porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů*
- P-9-4-02p *rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce*
- P-9-4-03p *odvodí na základě vlastního pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí*
- P-9-4-04p *ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy*
- *využívá zkušeností s chovem vybraných domácích živočichů k zajišťování jejich životních potřeb*
- P-9-5-01p *popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce*
- P-9-5-02p *charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka*
- P-9-5-03p *popíše vznik a vývin jedince*
- P-9-5-04p *rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby*
- P-9-5-05p *zná zásady poskytování první pomoci při poranění*
- P-9-6-01p *popíše jednotlivé vrstvy Země*
- P-9-6-02p *pozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny*
- P-9-6-03p *rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů*

- P-9-6-04p *rozeznává některé druhy půd a objasňuje jejich vznik*
 P-9-6-06p *ví o významu vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi*
 P-9-7-01p *uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi*
 P-9-7-02p *rozliší populace, společenstva, ekosystémy a objasní základní princip některého ekosystému*
 P-9-7-03p *vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech*
 P-9-7-04p *popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky*
 P-9-7-04p *pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí*
 P-9-8-01p *využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu*
 P-9-8-02p *dodržuje základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody*

Přírodopis 6. - 9. ročník

Výstupy	Učivo
- rozliší základní projevy a podmínky života, - orientuje se v daném přehledu vývoje organismů - objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života - popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel - porovná jednobuněčný a mnohobuněčný organismus - uvede a posoudí na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka - objasní pojmy cizopasník, reducent, symbiot - otevřenost poznání a příklady vlivu	Obecná biologie a genetika - základní struktura života - vznik a vývoj, projevy a podmínky, rozmanitost života - vzájemné vztahy organismů a rozmanitost přírody - teorie vzniku (Ch. Darwin) - buňka - rostlinná a živočišná - Jednobuněčné a mnohobuněčné organismy - viry a bakterie - význam hygieny - ochrana zdraví

prostředí na utváření organismů	
- třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek - uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů - uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů - vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání - pracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuje v něm závěry, k nimž dospěl - experimentálních pozorování, měření a experimentů - zásady a bezpečnost práce v laboratoři	- Význam a zásady třídění organismů (K. Linné - dědičnost a proměnlivost organismů - podstata dědičnosti - přenos dědič. informací - gen, křížení, klonování, šlechtění - experiment jako vědecká metoda
- vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích - rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků - objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků	Biologie hub - houby bez plodnic - houby s plodnicemi - lišejníky

- odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům - porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku - vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin - rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů - odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí - uvede význam pěstování rostlin - vysvětlí funkce botanických zahrad	Botanika - Anatomie a morfologie a fyziologie rostlin - řasy jednobuněčné a mnohobuněčné - přechod rostlin na souš - rostliny výtrusné - mechorosty, kaprad'orosty - rozmnožování rostlin - rostliny semenné - nahosemenné, krytosemenné - rozmnožování rostlin - rostliny krytosemenné - dvouděložné a jednoděložné rostliny - hospodářsky významné čeledi - listnaté stromy a keře - společenstvo lesa, vod, mokřadů, luk, pastvin a travnatých strání, polí a sídelní aglomerace - cizokrajné rostliny - význam rostlin a jejich ochrana
---	---

- rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin - rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů živočichů - porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	Zoologie - anatomie a morfologie živočichů, chování - vývoj, vývin a systém živočichů - živočišná buňka, tkáň - jednobuněčné a mnohobuněčné organismy - fyziologie živočichů - prvoci - bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci, ostnokožci) - strunatci (kruhoústí, paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci) - rozšíření zvířat - domestikace - etologie - ochrana
---	---

- objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří - vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti - rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby - aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla - určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů \ orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy - aplikuje praktické metody poznávání přírody - dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody - orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka	Biologie člověka - anatomie a fyziologie člověka - buňky, tkáně, orgány - orgán. soustavy - metabolismus, energie - smyslové orgány - vyšší nervová činnost - hygiena duševní činnosti - vývoj před narozením a po narození - nemoci- příčiny a příznaky - zásady a postupy při léčení běžných nemocí - úrazy, závažná poranění a život ohrožující stavy - prevence - první pomoc - život. styl - vliv prostředí na zdraví člověka - návykové látky - fylogeneze člověka - evoluce - Australopithecus, Homo habilis, Homo erectus, Homo sapiens - lidská plemena
--	---

- objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života - rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek - rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody - rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků - porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě - objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života	Neživá příroda - planeta Země - vznik a vývoj Země - vnitřní a vnější geologické děje - stavba a složení Země - nerosty - vznik, vlastnosti, třídění, význam a využití - horniny - vznik, vlastnosti, třídění, význam a využití - suroviny budoucnost a vliv na život. prostředí - geologický vývoj a stavba území ČR - vývoj a koloběh zemské kůry
--	---

- uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi - uvede příklady kladných a záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystémů - uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi - rozlišuje a uvede příklady systému organismů - populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi - rozlišuje a uvede příklady systémů organismů - populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	Základy ekologie - Krajina - typy, tvorba vlastnosti, význam - ekologie jako věda - ochrana přírody a život. Prostředí - organismy a prostředí
---	---

Zeměpis

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
2	1+1	1+1	1

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor: Zeměpis

Vyučovací předmět: Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět zeměpis se na naší škole vyučuje na II. stupni (6. - 9. ročník), navazuje na vyučovací předměty I. stupně prvouku a vlastivědu. Předmět úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti (chemie, fyzika a přírodopis).

Zeměpis má přírodovědný i společenský charakter, umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních, hospodářských a sociálních podmínek života lidí v blízkém okolí v regionech, na území České republiky, v Evropě a dalších světadílech. Dále umožňuje žákům orientovat se ve světě a problémech současného lidstva, uvědomovat si civilizační rizika, spoluodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahů lidí k životnímu prostředí. Při výuce se uplatňuje činnostní charakter. Často je využívána také skupinová práce. Žáci pracují s různými druhy map, porovnávají, ověřují a ze své práce společně s vyučujícím vyvozují závěry. Využívají všechny dostupné podklady (atlas, statistické tabulky, graf, internet).

Vyučovací předmět Zeměpis využívá k poznání, zobrazování a hodnocení geografického prostředí digitální technologie způsobem, který podporuje aktivní přístupy žáků při práci s geoinformačními zdroji. V některých tématech se jedná o doplnění, sdílení a ověření poznatků získaných z jiných zdrojů, z učebnic, encyklopedií, z dostupné literatury a z jiných materiálů, obohacených i vlastními zkušenostmi žáků. Jindy mohou být vyučovací hodiny zeměpisu založeny zcela na využívání a aplikacích digitálních technologií. Je to například při činnostech s vybranými geografickými informačními systémy, s digitálními mapami, s aplikacemi dálkového průzkumu Země, satelitního a leteckého snímkování, s rozšířenou (virtuální) realitou, s virtuálními 3D materiály, 360° prohlídkami, s

vybranými simulacemi, animacemi a aplikacemi pro znázorňování a hodnocení geografických reálií.

Má časovou dotaci dvě hodiny týdně v 6. - 8. roč. a 1 hodinu týdně v 9. roč.

Výuka probíhá v těchto prostorách

- odborná učebna fyziky, zeměpisu a přírodopisu
- odborná učebna informatiky
- výuka v přírodě
- specializovaná zařízení (muzeum, hvězdárna, planetárium, galerie, výstavní sály, knihovny...)

Do vyučovacího předmětu Zeměpis se promítají tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- předkládá žákům informační zdroje s geografickou tematikou - učebnice, encyklopedie, atlasy, mapy, cestopisy, zprávy z tisku apod., vede žáky k jejich využívání
- uvádí do souvislosti přírodní a společenské jevy, propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- používá moderní informační zdroje, aktualizuje probírané učivo
- učí kriticky posuzovat globální světové problémy, vyvozovat z nich závěry pro trvale udržitelný rozvoj
- motivuje žáky k dalšímu vzdělávání a poznávání souvislostí
- vede žáky k hodnocení výsledků svého učení, nabízí způsoby, jak učení zdokonalit
- motivuje k vlastnímu poznávání a k cestování

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- zadává úlohy vedoucí k samostatnému uvažování a objevování různých způsobů řešení problému
- motivuje žáky k týmové spolupráci, k vyhledávání různých přístupů k řešení problémů, k praktickému ověřování správného řešení
- vede žáky ke kritickému myšlení, k práci s různými typy map a textů
- podporuje různé přijatelné způsoby řešení

Kompetence komunikativní

Vyučující

- učí žáky vyjadřovat se souvisle a kultivovaně
- učí žáky naslouchat druhým lidem, zapojovat se do diskuse, obhajovat své názory
- vede žáky k pochopení různých kulturních a náboženských tradic mezi národy
- motivuje žáky k využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií ke sledování politické a ekonomické situace u nás i v zahraničí
- vede žáky k aktivní ochraně životního prostředí, ke spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- učí žáky pracovat v týmech, efektivně spolupracovat při společné práci, ochotě poskytnout pomoc nebo o ni slušně požádat
- vede žáky k ohleduplnosti a respektování odlišných názorů ostatních
- podílí se na utváření příjemné atmosféry při výuce
- vede žáky k ohleduplnosti a úctě při jednání s druhými lidmi, k odsouzení projevů rasismu xenofobie a nacionalismu

Kompetence občanské

Vyučující

- vede žáky k pochopení druhých lidí, jejich hodnot a názorů
- seznamuje žáky se základními zákony a morálními normami, právy a povinnostmi občanů
- vede žáky k respektování a k ochraně našich tradic a kulturního i historického dědictví
- objasňuje základní a environmentální problémy
- vede k ochraně životního prostředí i svého zdraví

- vede k potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi

Kompetence pracovní

Vyučující

- vede žáky k dodržování vymezených pravidel a plnění školních povinností
- motivuje žáky k využití znalostí a zkušeností získaných z různých oborů pro svůj rozvoj
- umožňuje žákům poznat svou osobnost a rozhodnout se o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- vede žáky k dodržování vymezených pravidel a plnění školních povinností
- využívá znalosti zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje a své přípravy na budoucnost

Digitální kompetence

Vyučující

- představuje a spolu se žáky zkouší nové cesty, jak prostřednictvím moderních technologií zajímavě přiblížit svět.
- Podporuje žáky ve smysluplném využívání digitálních technologií při sběru geografických dat a rozvoji jejich geografického myšlení: při práci s navigačními systémy, měřicími přístroji a čidly, online statistickými databázemi apod.
- Vede žáky k interpretaci, tvorbě a prezentaci geografických dat a informací pomocí různých digitálních prostředků: GIS, Story maps, geoaplikací a softwarů apod.

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

1) Osobnostní a sociální výchova

- rozvíjí schopnosti poznávání, smyslové vnímání, pozornosti, soustředění, zapamatování a řešení problémů
- vzájemné poznávání ve skupině, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem, lidská práva
- komunikační dovednosti
- dovednost odstoupit od vlastního nápadu, navazovat na druhé a rozvíjet jejich myšlení
- rozvoj empatie a tolerance

- respektuje přesvědčení druhých lidí
- respektuje naše tradice a kulturu
- aktivně se zapojuje do kulturního dění naší obce a školy
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy
- respektuje požadavky na životní prostředí

2) **Výchova demokratického občana - VDO**

- spolupráce školy se správními orgány
- úloha občana v demokratické společnosti, základní principy a hodnoty politického systému
- volební systémy, demokratické volby, politika, obec jako základní jednotka samosprávy státu
- fungování demokracie, řešení, konflikt

3) **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - EGS**

- objasňuje důsledky globálních vlivů na životní prostředí v okolí žáků
- dále utváří své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru
- vztah k Evropě, světu - zvyky a tradice Evropy, státní a evropské symboly a kořeny, zdroje evropské civilizace
- evropská integrace, co nás spojuje, co nás rozděluje

4) **Multikulturní výchova**

- zabývá se vzájemným vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin, zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy
- právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci bez ohledu na kulturní, sociální, náboženské nebo generační příslušnosti
- vztahy mezi kulturami, rozmanitost kultur
- rovnocennost i vzájemná odlišnost etnických kultur

5) **Environmentální výchova - EMV**

- vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí
- pochopení základních přírodních zákonitostí, souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru• postavení člověka v přírodě, funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti
- ekosystémy
- základní podmínky pro život
- ochrana přírodních a kulturních památek
- náš životní styl
- ekologické dopady lidské činnosti

6) **Mediální výchova - MV**

- Podpora kritického čtení a vnímání mediálních sdělení
- má vybavit žáka základní úrovni mediální gramotnosti, aby dovedl zpracovat vyhodnotit a využít podněty, které přichází z okolního světa z médií
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- hodnotí vliv médií na kulturní a politický život
- Práce v realizačním týmu
- pěstuje kritický přístup ke zpravodajství
- hledá rozdíly mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy:

- vybírat a využívat digitální zdroje a prostředky ke sběru, zpracování a následné analýze geografických informací a dat: výzkumná šetření, statistické databáze o obyvatelstvu, hospodářství i o přírodní krajině apod.

- vytvářet, analyzovat a interpretovat digitální tematické mapy: územní plány, politické, humánné-geografické mapy, historické a mentální mapy apod. rozšiřují se do oblasti digitálního prostředí
- vybírat a používat různé digitální nástroje, aplikace a služby pro orientaci v terénu a poznání, analýzu, znázornění a hodnocení geografického prostoru: digitální mapy, satelitní a letecké snímky, animace, virtuální 3D materiály, měřicí čidla apod. rozšiřuje je do oblasti digitálního prostředí

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- Z-9-1-02p *rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii*
- Z-9-2-01p *objasní důsledky pohybů Země*
- Z-9-2-03p *uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost*
- Z-9-2-03p *uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu*
- Z-9-3-01p *vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány*
- Z-9-3-02p *rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů*
- Z-9-3-02p *charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států*
- Z-9-4-02p *uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel*
- *vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace*
- Z-9-5-01p *umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny*
- Z-9-5-02p *uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek*
- Z-9-5-03 *uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí*

- Z-9-6-01p *vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy*
- Z-9-6-02p *charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu*
- Z-9-6-03p *určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy*
- Z-9-6-03p *rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost*
- Z-9-6-03p *uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva*
- Z-9-6-04p *vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti*
- Z-9-7-03p *uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě*
- *Uvede příklady využití vybraných geoinformačních technologií, využívá vybrané geoinformační technologie v běžném životě*
- *Rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii, využívá výhody digitálních map a mapových portálů pro orientaci v terénu*

Zeměpis 6. -9. ročník

Výstupy	Učivo
- zhodnotí postavení Země ve vesmíru - charakterizuje na elementární úrovni vesmír a sluneční soustavu, postavení Slunce ve vesmíru a ve sluneční soustavě, pohyby Slunce, mechanismus sluneční soustavy, planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci - pracuje s porozuměním s pojmy: planetky, družice planet (měsíce planet), meteorická tělesa, komety, Galaxie, Mléčná dráha, cizí galaxie - charakterizuje polohu, povrch a pohyb Měsíce, jednotlivé fáze Měsíce - srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy - prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země - zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů - střídání dne a noci a střídání ročních období	Planeta Země a sluneční soustava - Země a vesmír - Tvar a pohyby planety Země - Měsíc - Sluneční soustava - Vývoj názorů na planetu Zemi

- organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - orientuje se v zeměpisných atlasech (různé druhy atlasů, jejich funkce, použití rejstříku apod.). - rozeznává druhy map podle měřítka a obsahu map - používá způsob znázornění výškopisu a polohopisu na mapách	Glóbus, Komunikační geografický a kartografický jazyk - Poledníky, rovnoběžky - zeměpisná síť - Určování zeměpisné polohy, datová mez - měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám - vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy - základní topografické útvary - hlavní kartografické produkty: plán, mapa; jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky; - základní informační geografická média a zdroje dat
--	--

- rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost - rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu - porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost - orientuje se v procesech v litosféře, objasní s porozuměním stavbu zemského tělesa, dna oceánů, proces zemětřesení a sopečné činnosti, vznik pohoří, proces zvětrávání - pracuje s porozuměním s meteorologickými pojmy - dokáže specifikovat podnebné pásy na Zemi - organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů - používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii - přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi	Přírodní sféra a její složky - Krajinná sféra - litosféra (vznik pohoří) - atmosféra (podnebí, počasí) - okamžité pozorování počasí v místě školy a bydliště, výpočet denní průměrné teploty - meteorologické jevy, teplotní pásy, větrné systémy, ochrana ovzduší - Hydrosféra - oběh vody, oceán a moře, voda na pevnině, ledovce, ochrana vod - Pedosféra - druhy a typy půd, eroze, využití půd, ochrana půd - biosféra - prvky přírodní sféry - společenská a hospodářská sféra (výsledky lidské činnosti) - živelné pohromy
--	---

podstatnými prostorovými složkami v krajině - porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost - uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů) - porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny	
---	--

- aplikuje na konkrétních příkladech (mapa Pelhřimovska) praktické činnosti s mapami: určování světových stran na mapách, orientace mapy podle světových stran, čtení obsahu map, měření na mapách - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě	Práce s mapou okolí
- určí a vyhledá na mapách podnebné pásy na Zemi: tropický pás, subtropické pásy, mírné pásy, polární pásy, - orientuje se v objektech, jevech a procesech, v rozložení prvků biosféry v geografických šířkových pásmech na Zemi - charakterizuje tato pásma a objasní uspořádání rostlinstva a živočišstva v závislosti na zeměpisné šířce a nadmořské výšce v jednotlivých přírodních oblastech Země a vlivy člověka na přírodní sféry	Systém přírodní sféry na planetární a regionální úrovni - geografické pásy - geografická (šířková) pásma - přírodní oblasti (tropické lesy, savany, pouště a polopouště, stepi, lesostepi, lesy mírného pásu, tundra a lesotundra) - praktické demonstrace učiva podle vybraného materiálu a dat

- lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny - vyjmenuje a vyhledá na mapě světa jednotlivé světadíly na Zemi - porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států - charakterizuje význam a hospodářské využití oceánů, stav a problémy životního prostředí oceánů - vyhledá na mapách zemské polární oblasti, uvede jejich mimořádný význam pro tvorbu a ochranu životního prostředí na Zemi - charakterizuje polohu, rozlohu, členitost pobřeží, povrch, podnebí, charakter a rozmístění vodstva, rostlinstva, živočišstva, přírodních zdrojů, obyvatelstva a hospodářských aktivit v jednotlivých světadílech	Světadíly, oceány, makroregiony světa - určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních podmínek - socioekonomické poměry s důrazem na vazby a souvislosti (sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti) - světadíly - přehled oceánů - polární kraje - orientace na atlasových a nástěnných mapách, čtení map - činnosti s vybranými obrazovými materiály, statistickými podklady
--	--

- vyhledá a charakterizuje jednotlivé zeměpisné oblasti Afriky - určí nejvýznamnější státy těchto oblastí - zdůrazní spolupráci a vzájemný vliv s ČR - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich - zpracovává dlouhodobé dopady lidské činnosti na přírodní krajinu	Afrika
- s pomocí mapy lokalizuje Australský svaz, určí hlavní oblasti a nejvýznamnější státy Oceánie	Austrálie a Oceánie
- určí, vyhledá na mapách a charakterizuje státy Severní Ameriky, Střední Ameriky a Jižní Ameriky - určí a vyhledá hlavní a největší města - přírodní poměry - poloha, rozloha, členitost, vodstvo, faunu, flóru - hospodářství, obyvatelstvo, náboženství - charakterizuje vzájemné vztahy s ostatními státy	Amerika

- určí, vyhledá na mapách a charakterizuje kulturní a zeměpisné oblasti Asie - charakterizuje státy nejvyspělejší, nově industrializované, nejchudší, nedemokratické - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	Asie
- určí na mapách zeměpisné oblasti Ruska: evropskou oblast, asijskou oblast, - objasní aktuální politické a hospodářské postavení Ruska ve světě - vyhledá významné oblasti a města	Rusko
- popíše zeměpisnou polohu a rozlohu Evropy - popíše přírodní poměry - specifikuje přírodní zdroje, obyvatelstvo - orientuje se v hlavních hospodářských aktivitách Evropy - objasní aktuální politické a hospodářské rozdělení Evropy	Evropa - politické a hospodářské rozdělení Evropy - Evropská unie - jižní Evropa - západní Evropa - severní Evropa - střední Evropa - jihovýchodní Evropa - východní Evropa

- hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu - zhodnotí údaje o rozmístění hlavních hospodářských aktivit v České republice: průmysl, zemědělství, doprava a spoje, služby obyvatelstvu, rekreace a cestovní ruch, - vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy - lokalizuje na mapách jednotlivé kraje české republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit - uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích - posoudí aktuální otázky životního prostředí na území celé České -	Česká republika - Poloha, státní hranice, postavení republiky ve světě - Geologický vývoj, přírodní poměry - Obyvatelstvo a sídla - Hospodářství ČR - Zemědělství, lesnictví - Doprava, spoje, služby, cestovní ruch - Zahraniční obchod - Oblast a kraje ČR - ČR - vlast ve které žiji - Ekologie a životní prostředí
---	---

- posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybu, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa - posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel - rozeznává státy světa podle: hlediska svrchovanosti- nezávislé (suverénní, svrchované) státy, závislá území, - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje - porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit - porovnává státy světa a zájmové integrace státě světa na základě podobných a odlišných znaků - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	Globální společenské a hospodářské prostředí světa - Lidé na Zemi - Světové hospodářství, zemědělství, lesnictví, vodní hospodářství - Státy světa, společné a odlišné znaky států, politické systémy - Národy, národnosti, světová náboženství - Orientace na mapě- státy světa - Ekosystémy planety Země - Světové ekologické a ekonomické problémy - Ochrana přírody, světové národní parky - Mezinárodní organizace - činnosti s aktuálními vybranými materiály ze sdělovacích prostředků (internet, TV, noviny, časopisy, fotografie) - Opakování učiva
--	--

Umění a kultura

Charakteristika oblasti

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence - umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddělitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického cítění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu.

Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.

V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory Hudební výchova a Výtvarná výchova. Vzdělávací oblast lze rozšířit o doplňující vzdělávací obor Dramatická výchova, který je možno na úrovni školního vzdělávacího programu realizovat formou samostatného vyučovacího předmětu, projektu, kurzu apod. (viz kapitola 5.10) Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění.

Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svěbytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe obsahovými doménami hudební výchovy. Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti - jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi - sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem Vokálních činností je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků. Obsahem Instrumentálních činností je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci. Obsahem Hudebně pohybových činností je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest. Obsahem Poslechových činností je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a

aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky. Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření. Obsahem Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Obsahem Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součástí lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné

vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevu a potřeb a k utváření hierarchie hodnot

- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národě a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Hudební výchova

Učební osnovy 1. stupeň

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
1	1	1	1	1

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vzdělávací obor: Hudební výchova

Vyučovací předmět: Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vzdělávací obor Hudební výchova je zařazen do vzdělávací oblasti Umění a kultura a umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa, přináší umělecké osvojování světa s estetickým účinkem. Vzdělávací obor Hudební výchova vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí jejich hudebnost, podporuje schopnosti hudbu emocionálně prožít a poskytuje vhled do hudební kultury. Hudební činnosti podporují u žáků rozvoj hudebních schopností a individuálních hudebních dovedností - sluchových, rytmických, pěveckých, intonačních, instrumentálních, hudebně tvořivých, poslechových a pohybových. Obor napomáhá k rozvíjení tvořivosti a vnímavosti k sobě samému i k okolnímu světu. Vytváří příležitosti pro vzájemnou spolupráci, toleranci a napomáhá k utváření pozitivních postojů a hodnot, přispívá k pochopení nonverbální komunikace jakožto součásti emoční inteligence, přispívá ke zvyšování kulturní vyspělosti žáka.

Hudební výchovu, hudební umění, hudbu i zvukovou tvorbu a sní spojené zvukové experimenty si již nelze představit bez digitálních technologií. Ty se stávají důležitým nástrojem vlastní tvořivosti žáků, součástí žakových experimentů, prezentací, ale i žakovy vlastní „sebe prezentace“. Digitální technologie navíc umožňují hudební činnosti více vzájemně propojovat - žáci mohou nejen zaznamenávat vlastní hudební aktivity, ale i sami vytvářet či dotvářet hudební doprovody, „komponovat“ hudební miniatury, vytvářet zvukové objekty či vyhledávat i vytvářet zvukové a hudební podklady k vizuálním

projektům apod. Tvůrčí uplatnění digitálních technologií navíc podporuje přirozené mezioborové vazby zejména mezi výtvarným uměním, hudbou, filmem a audiovizí.

Předmět hudební výchova je na naší škole zařazen do všech ročníků jako povinný předmět.

Hudební výchova bude vyučována s dotací 1 hodina týdně pro 1. - 9. ročník.

Výuka bude probíhat v těchto prostorách: odborná učebna hudební výchovy, kmenové učebny, respirium školy.

Výchovné a vzdělávací strategie

Hudební výchova je rozčleněna do čtyř oblastí:

- Vokální činnosti- práce s hlasem, kultivace pěveckého i mluvního projevu
- Instrumentální činnosti- hra na hudební nástroje a jejich využití při reprodukci a produkci
- Hudebně pohybové činnosti- ztvárnění hudby pohybem, tancem, gesty
- Poslechové činnosti- aktivní vnímání hudby, poznávání žánrů, stylů a dalších různých podob hudby

Cílem hudební výchovy na naší škole je:

- probudit v dětech zájem a hudbu a o dění, které se hudby více či méně dotýká
- motivovat děti k tomu, aby rády zpívaly
- vést děti k tomu, aby se nestyděly za jejich byť nedokonalý zpěv a nekritizovaly necitlivě zpěv ostatních
- rozvíjet pohybové dovednosti žáků
- naučit děti orientovat se v dějinná chhudby
- naučit děti orientovat se v oblasti soudobé hudby
- učit děti toleranci ke vkusu jiného člověka
- učit umění argumentovat - to se mi líbí/nelíbí, protože...
- učinit z dětí pozorné a vnímavé diváky divadelních a hudebních produkcí

Žáci a vyučující mohou využívat audiovizuální techniku, různé hudební nástroje, včetně sady Orffových nástrojů, zpěvníky, odbornou literaturu a jiné pomůcky.

Dalšími organizačními formami jsou návštěvy koncertů, divadel, besídky pro rodiče a mimoškolní aktivita v podobě pěveckého kroužku.

Specifika předmětu Hv pro 1. stupeň:

Nejdůležitějším cílem na 1. stupni je:

- pomocí hudebních her a rytmických cvičení získat u žáků první představu o rytmu, žáci by se měli naučit reagovat pohybem na znějící hudbu, pomocí rytmicko-deklamačních cvičení chceme u žáků rozvíjet smysl pro rytmus
- naučit žáky správně používat hlas
- rozvíjet hlasovou hygienu pomocí dechových cvičení
- seznámit žáky s jednoduchými hudebními nástroji
- rozvoj zpěvu na základě vlastních dispozic jednotlivých žáků
- seznámit žáky s hudebně výrazovými prostředky
- seznámit žáky s jednoduchou grafickou podobou hudby
- rozvíjet u žáků harmonicko melodické cítění, fantazii, představivost

Snažíme se obohatit repertoár žáků o písně nejrůznějších žánrů, přičemž u nich navazujeme na zkušenosti z MŠ. Pěstujeme u dětí pozitivní vztah k hudbě.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- Využívá CD přehrávače a názorné pomůcky
- Připravuje praktická cvičení (na rytmizaci, hudební nástroje...)
- Vede žáky k prožitku z hudební produkce

Kompetence k řešení problému

Vyučující

- Zadává referáty a samostatnou práci (hudební nástroje, skladatelé, oblíbený zpěvák, hudební skupina)
- Nechá žáky samostatně pohybově ztvárnit hudbu
- Hodnotí žáky hlavně podle přístupu k práci ve výuce
- Zařazuje prvky dramatické výchovy (pantomima)

Kompetence občanské

Vyučující

- Vede žáky k vhodnému chování na kulturních akcích
- Učí žáky sledovat kulturní dění ve svém okolí
- Vede žáky k zapojování do hudebních soutěží

Kompetence pracovní

Vyučující

- Plánuje a organizuje návštěvy kulturních akcí
- Vkládá do výuky hudební hry a soutěže
- Podporuje žáky v jejich tvořivosti

Kompetence komunikativní

Vyučující

- Vede žáky k práci ve skupinách
- Pracuje s obrazovým materiálem

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- Vede ke schopnosti přijmout kritiku (hodnocení zpěvu)
- Podporuje sebedůvěru žáků, vede žáky k pozitivnímu postoji k sobě samému

Kompetence digitální

Vyučující

- Vede žáky k aktivnímu a smysluplnému využívání elektronických hudebních nástrojů, digitálních aplikací i dostupných programů jako nástrojů pro reprodukční, produkční i vlastní tvůrčí počiny.
- Motivuje žáky k zaznamenávání, snímání a přenosu i prezentaci hudby a hudebních i zvukových projektů prostřednictvím digitálních technologií, případně k uplatnění digitálních technologií jako nástroje sebe prezentace v rámci vlastních audiovizuálních projektů.
- Vede žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům.

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

- 1) **Osobnostní a sociální výchova - OSV** - Smyslem osobnostní a sociální výchovy je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem. Téma se prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, zejména Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět a Umění a kultura

- **Osobnostní rozvoj**

- **Rozvoj schopností poznávání:**

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
 - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů

- **Sebepoznání a sebepojetí :**

- hudba jako zdroj informací o mně, mých schopnostech, hodnotách, postojích

- **Seberegulace a sebeorganizace:**

- cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání, vůle;

- **Kreativita :**

- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

- **Sociální rozvoj**

- **Poznávání lidí:**

- vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; hledání odlišností

- **Komunikace:**

- řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem;
 - dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování);

2) **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - EGS** - Cílem je výchova budoucích evropských občanů. Je hlavně zastoupena ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.

- **Evropa a svět nás zajímá:**

- lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

- **Objevujeme Evropu a svět:**

- hudba naší vlasti ve vztahu k evropskému historickému vývoji, znalost našich a evropských státních symbolů (státní hymna)

- **Jsme Evropané:**

- kořeny a zdroje evropské civilizace, klíčové mezníky evropské historie, poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a vzbuzení zájmu žáků o osobnostní vzory

3) **Multikulturní výchova - MKV** - Jejím cílem je umožnit žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Prolíná se všemi tématy, zejména Jazyk a jazyková komunikace a Umění a kultura.

- **Kulturní diferenciaci:**

- Jedinečnost každého člověka, jeho individuální zvláštnosti, poznávání vlastního kulturního zakotvení

- **Lidské vztahy:**

- vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti);
- udržování tolerantních vztahů a rozvíjení spolupráce s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní nebo náboženské odlišnosti

- **Etnický původ:**

- základní informace o různých etnických skupinách žijících v české a evropské společnosti

- **Multikulturalita:**

- multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování
- naslouchání druhým, vstřícný postoj k odlišnostem

- 4) **Environmentální výchova - EMV** - Jejím cílem je pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí. Prolíná se všemi vzdělávacími oblastmi, zejména Člověk a jeho svět, Člověk a zdraví, Umění a kultura a Člověk a svět práce.

- **Základní podmínky života:**

- voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení)
- vztah člověka k přírodě - příroda a kultura obce a její ochrana

- 5) **Mediální výchova - MV** - Cílem je vybavení žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Prolíná se všemi vzdělávacími oblastmi, zejména Jazyk a jazyková komunikace a Umění a kultura.

- **Fungování a vliv médií ve společnosti:**

- vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti)

▪ **Kritické myšlení a vnímání mediálního sdělení:**

- pěstování kritického přístupu k různým typům prezentací, rozlišování bulvárních prvků

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy:

- využívat snadno ovladatelné akustické i dostupné elektronické hudební nástroje k doprovodné hře
- využívat snadno ovladatelné akustické a elektronické hudební nástroje či vybrané hudební aplikace k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozpoznat hudební formu jednoduché písně či skladby v její zvukové případně i digitálně vizualizované podobě
- vytvářet jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádět elementárně hudební improvizace s využitím dostupných akustických i elektronických hudebních nástrojů i hudebních aplikací

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- HV-3-1-01p *zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty*
- HV-3-1-02p *hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytimizaci říkadel i při zpěvu*
- HV-3-1-04p *reaguje pohybem na tempové a rytmické změny*
- HV-3-1-05p *rozliší sílu zvuku*
- *pozorně vnímá jednoduché skladby*

Hudební výchova 1. -3. ročník

Výstupy	Učivo
Vokální činnosti	
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem - zpívána základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase - rozlišuje jednotlivé kvality tónu, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	- pěvecký a mluvní projev - pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasové horozsahu - intonace, vokální improvizace, hudební hry (ozvěna, otázka- odpověď apod.) - hudební rytmus - realizace písni ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu - dvojhlas, kánon

Instrumentální činnosti	
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře - z nabízených způsobů doprovodu vybere ten, který se mu zdá pro danou píseň nejvhodnější	- hra na hudební nástroje-reprodukce motivu, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten a pod. - rytmizace, melodizace, hudební improvizace, hudební doprovod, hudební hry (ozvěna, otázka -odpověď)

	- hudební doprovody vytvořené v hudebních aplikacích
--	--

Hudebně pohybové činnosti	
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směřmelodie - porovná různé doprovody k písním včetně doprovodu elektronickým nástrojem; podle svého pocitu vybere doprovod, který považuje za vhodnější, a pokusí se svoji volbu zdůvodnit, zvolený doprovod podle svých dispozic též pohybově realizuje	- pohybový doprovod znějící hudby, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance - pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby - pantomima a pohybová improvizace - orientace v prostoru-utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách - různorodé hudební doprovody lidových i umělých písní interpretované učitelem i žáky na akustické i elektronické nástroje (Orffův instrumentář, kytara, klavír, keyboard) nebo vytvořené v aplikacích, zdůvodnění výběru (líbí-nelíbí, proč - hra s hudební barvou), samostatný výběr z nabízených možností, případně samostatná hra doprovodů či hra s dopomocí učitele

Poslechové činnosti	
- rozlišuje jednotlivé kvality tónu, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby - rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálněinstrumentální	- kvality tónů - délka, síla, barva, výška - hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem - rytmus, melodie, harmonie, barva, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná) - hudba vokální, instrumentální, vokálněinstrumentální, lidský hlas a hudební nástroj - interpretace hudby-slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

Hudební výchova 4.-5. ročník

Očekávané výstupy:

- využívat snadno ovladatelné akustické a elektronické hudební nástroje či vybrané hudební aplikace k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozpoznat hudební formu jednoduché písně či skladby v její zvukové, případně i digitálně vizualizované podobě
- vytvářet jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádět elementární hudební improvizace s využitím dostupných akustických i elektronických hudebních nástrojů i hudebních aplikací

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- HV-5-1-01p *zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem*
- HV-5-1-02p, HV-5-1-07p *propojí vlastní pohyb s hudbou*
- HV-5-1-03p *doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje*

- HV-5-1-06p *odliší tóny podle výšky, síly a barvy*
- *pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb*
- *správně hospodaří s dechem při interpretaci písní –frázování*

Výstupy	Učivo
Vokální činnosti	
realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem ,hrou, tancem, doprovodnou hrou)jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not - zpívána základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké-dovednosti - vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	- pěvecký a mluvní projev - pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorbatónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu - hudební rytmus - realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4taktu - dvojhlas a vícehlas - prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod. - intonace,vokální improvizace-diatonické postupy v durových a mollových tóninách (V., III. a I. stupeň, volné nástupy VIII. a spodního V. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď apod.) - grafický záznam vokální hudby - čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém (grafickém) záznamu jednoduché melodie, její reprodukce

Instrumentální činnosti	
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivu skladeb a písní - na dostupném elektronickém nástroji zvolí s dopomocí vhodný rejstřík a doprovodí píseň prodlevou, hrou basových tónů či rytmickým vzorkem (patternem) připraveným učitelem - z dostupných zdrojů vybere vhodnou aplikaci pro vlastní hudební pokusy a navrhne, jak by šlo aplikaci využít například pro vlastní tvorbu, a případně zrealizuje svůj hudební nápad	- hrana hudební nástroje-reprodukce motivu, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten apod. - hra na keyboard, případně MIDI klávesy propojené s vhodným počítačem - prodleva, basové tóny, doprovody z rytmické databanky, tvorba či přiřazení vhodného patternu k písni (aplikace Web Audio Drum Machine, Chrome Music Lab aj.) - rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace - tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod(akceptace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď), jednodílná písňová forma (a -b) - záznam instrumentální melodie - čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motiv k učitě instrumentální skladby, využití notačních programů

Hudebně pohybové činnosti	
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	- taktování, pohybový doprovod znějící hudby-dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance - pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby - pantomima a pohybová improvizace - orientace v prostoru-utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

Poslechové činnosti	
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny - rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby - ve skladbě prezentované prostřednictvím digitálního zobrazení (na interaktivní tabuli nebo počítači) seřadí části hrané skladby do správného celku, případně rozpozná návrat hlavní melodie (tématu), opakování motivu apod.	- kvality tónů - délka, síla, barva, výška - vztahy mezi tóny - souzvuk, akord - hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem - rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj - hudební styly a žánry-hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod. - hudební formy-malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace - interpretace hudby-slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková) - hudební hry pomocí aplikace, např. Sluchohry, nebo hry vytvořené ve vhodné aplikaci (Audacity aj.)

Hudební výchova

Učební osnovy 2. stupeň

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1	1	1	1

Specifika pro 2. stupeň

Na druhém stupni navazujeme na učivo z 1. stupně.

Cílem hudební výchovy na 2. stupni je:

- rozvoj práce s hlasem - snažíme se u dětí rozšiřovat hlasový rozsah, učíme základům hlasové hygieny a péče o hlas, pomáháme dětem zvládnout bez následků na hlase období puberty, kdy dochází k mutaci hlasu
- práce s rytmem, rozvoj rytmického citění, práce s Orffovým instrumentárem
- naučit děti pohybem reagovat na znějící hudbu, dále také základní taneční kroky
- rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti
- orientace v notovém záznamu melodie - především se snažíme, aby se žáci orientovali v notách a dynamických značkách
- orientace v hudebních stylech a žánrech minulosti a současnosti- snažíme se o to, aby žáci dokázali poznat nejrozumnější hudební období, skladatele a jejich skladby
- seznámení s hudební kulturou nejrozumnějších národů
- získání základního vhledu do hudební kultury, vnímání hudby, schopnost hovořit při poslechu hudby o svých pocitech
- základní vhled žáků do vztahu hudby k ostatním druhům umění

Časové vymezení - Hudební výchova bude vyučována s dotací 1 hodina týdně pro 1.-9. ročník.

Organizační vymezení

Výuka bude probíhat v těchto prostorách:

- odborná učebna hudební výchovy
- kmenové učebny
- respirium školy

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- Využívá audiovizuální techniku a názorné pomůcky
- Připravuje praktická cvičení
- Plánuje návštěvu výchovných koncertů
- Vytváří časově tematické plány
- Sleduje nové poznatky ve svém oboru
- Vyhledává informace a vhodně je předává žákům
- Provádí autoevaluaci výsledků své práce, ověřuje si efektivnost učení
- Snaží se zdokonalovat svou práci
- Vede žáky k celoživotnímu vzdělávání

Kompetence k řešení problému

Vyučující

- Stále žáky seznamuje se zdroji informací podle druhu problému a učí žáky s informacemi pracovat
- Učí kolektivní diskusi, práce s chybou
- Akce mimo školu, zadává referáty
- Hodnotí žáky také podle přístupu k práci a jejich zodpovědnosti
- Zařazuje prvky dramatické výchovy

Kompetence komunikativní

Vyučující

- Vytváří komunitní kruh
- Vede žáky k dodržování pravidel diskuse
- Dává žákům prostor k vyjádření vlastního názoru a vybízí je k tomu
- Pracuje s obrazovým materiálem
- Zadává referáty
- Reaguje na dění i mimo školu a dává prostor k diskusi
- Poskytuje možnost využití informačních prostředků k doplnění znalostí

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- Učí žáky přijímat roli v určité pozici
- Učí ohleduplnosti a vytváření kladných mezilidských vztahů
- Vede ke schopnosti hodnotit situaci, přijmout kritiku provést sebekritiku
- Vede žáky ovládat a řídit své jednání
- Vytváří takové situace, kdy žáka nutí oddělovat podstatné od nepodstatného
- Podporuje sebedůvěru
- Vede žáka k vytváření pozitivního postoje k sobě samému
- Učí žáka ovládat svoje chování a jednání
- Učí děti snášenlivosti a sebeúctě, zařazuje společné diskuze, promýšlí prevenci proti šikaně

Kompetence občanské

Vyučující

- Zprostředkovává styk s kulturními projevy ve společnosti (Divadla, výchovné koncerty atd.)

- Informuje a vede diskuze se žáky o sociálně patologických jevech (drogy)
- Učí je vnímat informace z veřejných sdělovacích prostředků (TV, internet, rozhlas, tisk) a dále je zpracovávat (referáty)
- Vede je k aktivnímu trávení volného času (pěvecký sbor, koncerty, hra na hudební nástroje)
- Dává osobní příklad kultivovaného projevu

Kompetence pracovní

Vyučující

- Vyžaduje dokončení zadaných úkolů
- Vede žáky ke kvalitní práci a k pracovitosti vhodnou motivací
- Podporuje žáky v jejich tvořivosti (náplň hudebních činností)
- Vede žáky k udržování pořádku a příjemného pracovního prostředí (úprava hudebny)
- Vkládá do výuky momenty pro osvěžení - alternativní výukové metody v hudební výchově.

Kompetence digitální

Vyučující

- Pomáhá žákům orientovat se v digitálním prostředí a vede je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání technologií při práci, učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života.
- Umožňují žákům aktivně a smysluplně využívat elektronické hudební nástroje, digitální aplikace i dostupné programy jako nástroje pro reprodukční, produkční i vlastní tvůrčí počiny.
- Dává žákům příležitost zaznamenávat, snímat a přenášet i prezentovat hudbu a hudební zvukové projekty prostřednictvím digitálních technologií, případně uplatnit digitální technologie jako nástroj sebeprezentace v rámci vlastních audiovizuálních projektů.
- Vede žáky k vyhledávání a sdílení inspirativních zdrojů uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům.

Hudební výchova 6. -9. ročník

Očekávané výstupy:

- HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého
- HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- HV-9-1-04 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů
- HV-9-1-05 rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu
- HV-9-1-06 orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku
- HV-9-1-07 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami
- HV-9-1-08 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- HV-9-1-01p *doprovází písně pomocí ostinata*
- HV-9-1-02p, HV-9-1-03p *interpretuje vybrané lidové a umělé písně*
 - *pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu*

- *rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru*
- *uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl*

Výstupy	Učivo
Vokální činnosti	
– uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého – reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace – realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů až žánrů	- pěvecký a mluvní projev - rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu (scat, falzet apod.), jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách - intonace a vokální improvizace, improvizace jednoduchých hudebních forem - hudební rytmus - využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu - orientace v notovém (grafickém) záznamu melodie - rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti - reflexe vokálního projevu - vlastní vokální projev a vokální projev ostatních

Instrumentální činnosti	
- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	- hraní hudebních nástrojů - nástrojová reprodukce melodií (motivků, témat, písni), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, nástrojová improvizace - záznam hudby - noty - vyjadřování hudebních i ne-hudebních představ myšlenek pomocí hudebního nástroje - představy rytmické, melodické, tempové, dynamické - tvorba doprovodu pro hudebně dramatické projevy - rytmický doprovod

Hudebně pohybové činnosti	
- rozpozná některé z tanců různých stylů a období, zvolí vhodný typ hudebně-pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu	- pohybový doprovod znějící hudby - taktování, taneční kroky, vlastní pohybové tvárnění - pohybové vyjádření hudby - pantomima, improvizace - pohybové reakce na změny v proudění znějící hudby - tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické - orientace v prostoru - utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

Poslechové činnosti	
- orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku - zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami - vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	- orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby - postihování hudebně výrazových prostředků, významných sémantických prvků užitých ve skladbě (zvukomalba, dušmalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla - hudební dílo a jeho autor - hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudbními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi - hudební styly a žánry - chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům - interpretace znějící hudby - slovní charakterizování hudebního díla (slohové a stylové zařazení apod.), vytváření vlastních soudů a preferencí

Výtvarná výchova

Učební osnovy 1. stupeň

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
1	2	2	1	1

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vzdělávací obor: Výtvarná výchova

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Výtvarná výchova umožňuje prožití a poznání nových činností, přináší uspokojení z práce a z dokončení díla. Probouzí a aktivuje smyslové vnímání, prohlubuje všestrannou citlivost a tvořivý přístup k životu.

Výuka probíhá v 45minutových celcích nebo v půlených hodinách. Zahrnuje učivo v rozsahu stanoveném Rámcovým vzdělávacím programem. Výuka probíhá v jednotlivých třídách formou samostatné práce, kolektivní práce nebo formou projektů.

Obsah výtvarné výchovy vytvářejí tři hlavní oblasti, jejich vzájemné vztahy a proporce.

První oblastí je výtvarné osvojování skutečnosti, která dítě obklopuje jako svět tvarů, barev, objemů a materiálů spojené s probouzením a rozvíjením smyslové citlivosti a vnímavosti, představivosti a fantazie i výtvarného vyjadřování.

Druhou oblastí je experimentování a práce s výtvarnými prostředky, vedoucí k poznávání materiálů z oboru výtvarné práce, jejich vlastností a výrazových možností. Sem patří i modelování, organizace prostoru a dekorativní práce.

Třetí oblastí je osvojování výtvarného umění, jako výchova k vnímání a hodnocení uměleckých děl a výchova k poznávání životního stylu.

Vzdělávání v předmětu výtvarná výchova vede žáky k svobodnému vyjádření svých poznatků o světě, ve kterém žijí, ke schopnosti výtvarně vyjádřit své pocity, dává prostor pro

rozvoj fantazie. Žáci získají základní vědomosti z oblasti výtvarného umění, výtvarných technik a ověří si míru talentu v této oblasti. Výuka se doplňuje návštěvami galerií, výstav, ateliérů, památek, besed s výtvarníky.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- učí žáky samostatně pracovat a experimentovat
- posiluje pozitivní motivaci
- učí porovnávat a hodnotit výsledky svépráce
- propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- zadává přiměřené úkoly
- podporuje kreativitu
- vede žáky k výtvarnému vyjadřování vlastních prožitků a zážitků z četby, divadla...

Kompetence komunikativní

Vyučující

- při skupinové práci učí žáky domluvit se na společném řešení
- vede žáky k hodnocení informací z tisku, televize, reklam
- podporuje týmovou spolupráci

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- učí žáky pracovat ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry ve výuce
- při hodnocení prací ostatních žáků je objektivní a taktní

Kompetence občanské

Vyučující

- vede žáky k respektování našich tradic, ke kladnému vztahu k rodině

Kompetence pracovní

Vyučující

- vede žáky k bezpečnému používání materiálů, nástrojů a vybavení
- vede žáky k ochraně životního prostředí

Kompetence digitální

Vyučující

- motivuje žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení
- poskytuje žákům prostor ke sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a interpretace
- vede žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

Průřezová témata

1)Osobnostní a sociální výchova

Smyslem osobnostní sociální výchovy je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i dalším lidem.

- **Osobnostní rozvoj**
- **Rozvoj schopností poznávání**
 - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
 - cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
 - dovednosti pro učení a studium
- **Sebepoznání a sebepojetí**
 - já jako zdroj informací o sobě
 - druzí jako zdroj informací o mně
 - moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty)
 - co o sobě vím a co ne
 - jak se promítá mé já v mém chování
 - můj vztah ke mně samému
 - moje vztahy k druhým lidem
 - zdravé a vyrovnané sebepojetí
- **Seberegulace a sebeorganizace**

- cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání, vůle
- organizace vlastního času, plánování učení a studia
- stanovení osobních cílů a kroků k jejich dosažení

- **Psychohygiena**
 - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému
 - sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích
 - dobrá organizace času
 - dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění - relaxace, efektivní komunikace atd.)
 - hledání pomoci při potížích
- **Kreativita**
 - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti „dotahovat“ nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

- **Sociální rozvoj**
- **Poznávání lidí**
 - vzájemné poznávání se ve skupině/třídě
 - rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech
 - chyby při poznávání lidí
- **Mezilidské vztahy**
 - péče o dobré vztahy
 - chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
 - lidská práva jako regulativ vztahů
 - vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)
- **Komunikace**
 - řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků
 - cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání
 - dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v

neverbálním sdělování)

- specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“)
- dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů)
- komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.)
- efektivní strategie, asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace
- pravda, lež a předstírání v komunikaci
- **Kooperace a kompetice**
 - rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.)
 - rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny)
 - rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situace soutěže, konkurence
- **Morální rozvoj**
- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti**
 - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí - problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci
- **Hodnoty, postoje, praktická etika**
 - analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí
 - vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.
 - pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu)
 - dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

2) Multikulturní výchova

- **Kulturní difference**
 - jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
 - člověk jako nedílná jednotu tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika

- poznávání vlastního kulturního zakotvení
- respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy)
- základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě
 - **Lidské vztahy**
- právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci
- udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost
- vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti)
- předsudky a vžité stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace)
- důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích
- uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)
- význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti
- tolerance, empatie, umění vžít se do role druhého
- lidská solidarita, osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy
 - **Etnický původ**
- rovnocennost všech etnických skupin a kultur
- odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost
 - **Multikulturalita**
- multikultura současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti
- multikultura jako prostředek vzájemného obohacování
- specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost
- naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy:

- VV-3-1-01 *rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ*

- VV-3-1-02 *v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace*
- VV-3-1-03 *vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky*
- VV-3-1-04 *interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností*
- VV-3-1-05 *na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- VV-3-1-01p až VV-5-1-05p *zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu*
- VV-3-1-01p *rozpoznává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)*
- VV-3-1-02p, VV-3-1-04p *uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům*

4.- 5. třída

- VV-5-1-01p až VV-5-1-06p *uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr*
- VV-5-1-01p *rozlišuje, porovnává, třídí a linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty - velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)*
- VV-5-1-02p, VV-5-1-03p *při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie*
- VV-5-1-05p *vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla*

Výtvarná výchova 1. - 3. ročník

Výstupy	Učivo
Rozvíjení smyslové citlivosti	
- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty), porovnává je a třídí na základě odlišností vcházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ	Prvky vizuálně obrazného vyjádření - linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury - jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru Uspořádání objektů do celků - uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření
- učí se rozlišovat mezi jednotlivými vizuálními obsahy a objevuje, k čemu jsou určeny (například kresba v knize, animace v reklamě / v animovaném filmu pro děti), seznamuje se s jednoduchými postupy a prostředky animace s využitím digitálních technologií	Reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly Smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama - vybraná vizuální díla umělecké i běžné produkce (malba, grafika,

	socha, ilustrace architektura, animace, hraný film, reklama); vnímání - reprodukce a originál; edukativní programy v dostupných galeriích
Uplatňování subjektivity	
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti, uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace - vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky - při vlastní tvorbě objevuje možnosti různých prostředků (kresby, malby, digitální fotografie, nástrojů vybraných programů pro kreslení) - postupně se učí vytvářet si a třídit digitální fotodokumentaci svých vlastních děl i proto, aby je mohl sdílet s ostatními	Prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - manipulace s objekty, pohyb těl a jeho vnímání v prostoru, akční tvar malby a kresby Typy vizuálně obrazných vyjádření - jejich rozlišení, výběr a uplatnění - hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, socha, skulptura, plastika, comics, reklama, - jednoduchý záznam tvůrčí aktivity (krátký text, kresba, koláž, fotografie, jednoduchá myšlenková mapa); průprava pro založení a vedení vlastního portfolia - jednoduchá úprava digitální fotografie - změna barevnosti, velikosti apod.; animace podle zájmu, a to samostatně i jako společný výstup Přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko jejich vnímání (vizuální,

	haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní)
Ověřování komunikačních účinků	
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření, odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností - na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil -seznamuje se s různorodostí vizuální produkce i v online prostředí, vybere díla, která ho zaujala, a jednoduše sdělí důvod svého výběru	Osobní postoj v komunikaci -jeho utváření a zdůvodňování, odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje, jejich porovnání s vlastní interpretací Komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření -v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu), vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností i zaměření -různorodá vizuální díla umělecké i běžné produkce; výběr díla a jeho vnímání - sdělení pocitu, důvodu výběru; reprodukce a originál; edukativní programy v dostupných galeriích; vybrané online sbírky a díla Proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění

Výtvarná výchova 4. a 5. ročník	
Výstupy	Učivo
Rozvíjení smyslové citlivosti	
- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření, porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné) - experimentuje s prostředky, kterými je možné zdůraznit smyslový vjem, seznamuje se i s jednoduchými nástroji digitálních technologií pro animaci a podle zájmu je užívá	Prvky vizuálně obrazného vyjádření - linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury - jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru, různost výsledků tvorby v závislosti na užití prostředků, variantní řešení, kombinace, originální využití běžného předmětu -záznam/dokumentace, prezentace
- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku, v plošném vyjádření linie a barevné plochy, v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup, v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model	Uspořádání objektů do celků - uspořádání objektů na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemné postavení ve statickém a dynamickém vyjádření- výběr, třídění (společná i osobní kritéria), ukládání, využití (např. při reflexi vlastní tvorby); dokumentace vlastních děl - digitální fotografie a nástroje pro úpravu (např. změna velikosti, výběr detailu); záměrný výběr a uspořádání fotodokumentace

- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy	Smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly, uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě - užívá při tvorbě různé prostředky včetně digitálních technologií (například nástrojů a programů pro kresbu, funkce přiblížení obrazu pro zaměření na detail apod.)	Reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly
Uplatňování subjektivity	
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření, pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění) - objevuje možnosti různých prostředků (kresby, malby, fotografie, animace, prostorové tvorby), experimentuje s nimi - postupně se učí rozlišovat a třídit různé digitální zdroje; sdělí, co je nejčastěji inspirací pro jeho tvorbu a proč	Typy vizuálně obrazných vyjádření - jejich rozlišení, výběr a uplatnění - hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, socha, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama Prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - zdroje jako inspirace - různé druhy zdrojů, jejich výběr, třídění, ukládání; společná (např. malba, socha) i osobní kritéria pro třídění; interakce s publikem

- se záměrem si prohlíží vybraná umělecká díla z online sbírek jemu nejbližší dostupných galerií; díla, která ho zaujala, představí svým spolužákům a zajímá se o postřehy ostatních	(různorodost skupin a záměr prezentace) - manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace - experimentuje s kombinacemi různých prostředků (například projekce vlastní kresby, malby nebo textu na plochu, objekt či do prostoru) a sdělí, co se mu osvědčilo a proč	Přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání) - proměna světelných a barevných kvalit - projekce na plochu, objekt a do prostoru; proměna prostoru světlem; propojení tradičních prostředků (kresba, malba, grafika, text) s digitálním médiem (promítnutí fotografie/videozáznamu na kresbu, objekt, architekturu, text); ozvučená instalace
Ověřování komunikačních účinků - nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil - objevuje, jak použitá digitální technologie pro propojení zvuku a obrazu, může zdůraznit smyslový vjem či pocit; vychází ze svých nápadů i pracuje podle jednoduchého zadání, -sleduje vybrané	Osobní postoj v komunikaci - jeho utváření a zdůvodňování, odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu), vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření

online sbírky a vnímá je jako zdroj inspirace	Proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění
---	--

Výtvarná výchova

Učební osnovy 2. stupeň

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
2	2	1	1

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vzdělávací obor: Výtvarná výchova

Vyučovací předmět: Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět Výtvarná výchova na druhém stupni navazuje na předchozí výuku výtvarné výchovy.

Výtvarná výchova je zaměřena na rozvíjení několika oblastí. První z nich je chápání umění jako svébytného způsobu reflektování světa, vyjádření pocitů a odraz vnímání žáků a poznávání světa. K tomu je potřeba zvyšovat citlivost vůči používaným výtvarným prostředkům i předkládaným dílům výtvarníků. Nedílnou součástí hodin Vv je následný rozbor prací, ať už mluví o obrázku sám autor nebo jeho spolužáci. Tím se dětem dostane zpětná vazba - „takto jsem to myslel, takhle to působí na ostatní.“ Další významnou oblastí je seznámení se zásadními umělci a díly v duchu artefietických přístupů. Součástí vzdělávání ve Vv je i rozvoj praktických dovedností spojených s používáním různých výtvarných technik, aby byli žáci stále více schopni přizpůsobovat výběr a použití výtvarných prostředků svým záměrům, a ne naopak. V hodinách Vv se věnujeme i práci na projektech. Základem práce je důraz na osobitost a tvořivost, vedeme žáky k subjektivnímu pojetí výtvarné tvorby. Žáci se také podílejí na výzdobě školy, práce nejen

vytvářejí, ale často i instalují. Předmět je modifikován na základě aktuálních požadavků žáků, školních i mimoškolních akcí a přizpůsobován k realizaci výzdoby školy.

Výtvarná výchova nabízí různorodé tvůrčí činnosti a širokou škálu vizuálních prostředků, které zahrnují jak prostředky považované za tradiční, tak digitální technologie. Žák skrze tvůrčí práci a experimentování s nimi poznává a objevuje svět i sebe sama, svoji jedinečnost, zájmy, témata. Digitální technologie tak přirozeně rozšiřují možnosti vlastní tvorby o metody a postupy umění nových médií i zapojení se do tvůrčího procesu všech jeho fází, včetně prezentací a sdílení výsledků. Rovněž přispívají k vytváření různých variant řešení a rozšiřují možnosti postprodukce. Tvůrčí uplatnění digitálních technologií navíc podporuje přirozené mezioborové vazby, zejména mezi výtvarným uměním, hudbou, filmem a audiovizí.

Na 2. stupni činí hodinová dotace v 6. a 7. ročníku 2 hodiny týdně, v 8. a 9. ročníku 1 hodinu týdně.

Do vyučovacího předmětu Výtvarná výchova se promítají tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- vede žáky k používání různých technik práce a motivuje je
- učí žáky pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- vede žáky k samostatnému a zodpovědnému plnění úkolů
- zařazuje projektovou práci, třídní a školní soutěže
- učí plánovat úkoly a spolupracovat ve skupině

Kompetence komunikativní

Vyučující

- vede žáky k vyjadřování jejich myšlenek výtvarnými prostředky
- podněcuje žáky k diskusi nad výtvarnou tvorbou a k jejímu reflektování z pozic vlastního pohledu i pohledu druhých

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- pracuje s žáky ve skupině, podporuje konstruktivní debatu mezi nimi
- podporuje sebedůvěru žáků, učí žáky respektovat různá hlediska a vnímat, co druzí cítí a říkají
- podílí se na vytváření příjemné atmosféry a k učení a zejména k výtvarné tvorbě
- vede žáky k účinné spolupráci při řešení výtvarných úkolů i k vhodnému rozdělení rolí v pracovní skupině

Kompetence občanské

Vyučující

- seznamuje žáky s kulturním a historickým dědictvím naší země
- podporuje v žácích smysl pro výtvarnou kulturu a tvořivost

Kompetence pracovní

Vyučující

- umožňuje žákům používat rozličné materiály, nástroje a pomůcky
- vyžaduje plnění závazků a povinností

Kompetence digitální

Vyučující

- vede žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení

- vede žáky ke sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a interpretace
- vede žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

1. Osobnostní a sociální výchova

- Osobnostní rozvoj
 - Rozvoj schopnosti poznávání
 - Cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
 - Cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů
 - Kreativita
 - Cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity, tvořivost v mezilidských vztazích
- Sociální rozvoj
 - Poznávání lidí
 - Vzájemné poznávání se ve skupině/třídě
 - Komunikace
 - Řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem
 - Dovednosti pro sdělování verbálního i neverbálního způsobu dorozumívání

2. Výchova demokratického občana

- Občanská společnost a škola

- Škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství

3. **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**

- Jsme Evropané
- Kořeny a zdroje evropské civilizace

4. **Multikulturní výchova**

- Kulturní difference
- Respektování zvláštností různých etnik
- Etnický původ
- Rovnocennost všech etnických skupin a kultur

5. **Environmentální výchova**

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Odpady a hospodaření s odpady

6. **Mediální výchova**

- Kritické čtení a vnímání mediálního sdělení
- Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě
- Hodnotící prvky ve sdělení
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
- Hlavní rysy reprezentativnosti
- Vnímání autora mediálních sdělení
- Výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zatření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci
- Fungování a vliv médií ve společnosti
- Vliv médií na kulturu

- Tvorba mediálního sdělení
 - Tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi, či internetové médium

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy:

- VV-9-1-01 *vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků*
- VV-9-1-02 *užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie*
- VV-9-1-03 *užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace*
- VV-9-1-04 *vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření, objevuje možnosti práce s digitálními technologiemi, experimentuje*
- VV-9-1-05 *rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu*
- VV-9-1-06 *interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků*
- VV-9-1-07 *porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů, nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci i v digitálním prostředí*

- VV-9-1-08 *ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- VV-9-1-01p až VV-9-1-07p *uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru, objevuje možnosti práce s digitálními technologiemi*
- VV-9-1-02p *při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních*
- VV-9-1-01p, VV-9-1-03p *uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci*
- VV-9-1-06p *vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity*

Výtvarná výchova 6. - 9. ročník

Výstupy	Učivo
Výtvarná výchova	
Rozvíjení smyslové citlivosti - vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků - užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie - užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace - vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření - rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v	- prvky vizuálně obrazného vyjádření - textury a barvy, vztahy, linie, tvary, světlosti, barevné kvality, uspořádání prvků v ploše, objemu a prostoru - uspořádání objektů do celků v ploše a časového průběhu ve statickém a dynamickém vyjádření a proměny uvnitř a mezi objekty - reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů - smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - film, TV, reklama nová média (digitální fotografie, animace, video)

rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu - užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace - vyjádření pohybu - souvislý pohyb - přeskok; rytmus pohybu a jeho změna; animace (práce s věcmi a materiály), pixilace (účinkující lidé) - navazující sekvence (pohyb, posun, vrstvení, proměna); rozfázování - míra proměny mezi jednotlivými fotografiemi; storyboard	
---	--

Uplatňování subjektivity ve vizuálně obrazném vyjádření - vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření - rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu - volí odpovídající nástroje k tvorbě a proměně digitálního vizuálního obsahu - experimentuje s propojením zvuku, obrazu a textu podle vlastního záměru - experimentuje s postprodukcí vlastních tvůrčích počinů; postupuje podle pravidel v oblasti autorských práv a licencí - sdílí svoji tvorbu s ostatními v rámci třídy a školy a svého rodinného okruhu	- prostředky pro vyjádření emocí, fantazie, pocitů, nálad a představ vycházejících z osobních zkušeností - manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, uspořádání prostoru - výběr, uplatnění a interpretace - typy vizuálně obrazných vyjádření - hračky, ilustrace textů, volná malba, komiks, reklama - přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením - hledisko jejich vnímání a hledisko jejich motivace (fantazijní a expresivní založené na smyslovém vnímání), reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech - úprava fotografií
---	---

Ověřování komunikačních účinků - interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků - ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézají vhodnou formu pro jejich prezentaci - porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů - pracuje s online sbírkami a vizuálními a multimediálními výstupy dostupnými v online prostředí - s využitím digitálních technologií hledá různé způsoby a podoby prezentace výsledků vlastní tvorby - při sdílení vizuálního a multimediálního obsahu dodržuje pravidla v oblasti autorských práv a licencí	- osobní postoj v komunikaci - jeho utváření - komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - proměny komunikačního obsahu - záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl - obraz - zvuk - text (zvuk a proměna obrazu; variace obrazů a jejich proměny v důsledku zvuku a textu); proměna komunikačního obsahu - projevy komercializace - reklama - online sbírky regionálních, národních a světových galerií a muzeí výtvarného umění - výběr informací podle zájmu, prezentace informací a sdílení s ostatními
---	--

Člověk a zdraví

Charakteristika oblasti

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, zdravotně preventivní chování, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví základním předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování rozvoje a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast člověk a zdraví přináší základní podněty pro ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, smysl zdravotní prevence i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávali potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Jde tedy z velké části o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Naplnění těchto záměrů je v základním vzdělávání nutné postavit na účinné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví.

Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Zpočátku musí být vzdělávání silně ovlivněno kladným osobním příkladem učitele, jeho všestrannou pomocí a celkovou příznivou atmosférou ve škole. Později

přistupuje důraz i na větší samostatnost a odpovědnost žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících se zdravím. Takto chápané vzdělávání je základem pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví.

Vzdělávací oblast člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova, do níž je zahrnuta i zdravotní

tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy.

Vzdělávací obor Výchova ke zdraví přináší základní poznání o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jeho zdraví. Učí žáky aktivně rozvíjet a chránit zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem bezprostředně navazuje na obsah vzdělávací oblasti člověk a jeho svět. Žáci si upevňují hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky, rozvíjejí

dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných situacích. Rozšiřují a prohlubují si poznatky o rodině, škole a společenství vrstevníků, o přírodě, člověku i vztazích mezi lidmi a učí se tak dívat se na vlastní činnosti z hlediska zdravotních potřeb a životních perspektiv dospívajícího jedince a rozhodovat se ve prospěch zdraví. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví je vzdělávací obor Výchova ke zdraví velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova.

Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu.

Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení - v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro

všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Škola má současně povinnost nabízet veškerý obsah Zdravotní tělesné výchovy žákům III. (příp. II.) zdravotní skupiny v samostatných vyučovacích hodinách (jako adekvátní náhradu povinné tělesné výchovy nebo jako rozšíření pohybové nabídky v dalším vyučovacím předmětu dotovaném z disponibilní časové dotace). Tato nabídka vychází ze situace v moderní společnosti, která v mnohém život usnadňuje, ale paradoxně tím vyvolává už v dětském věku četná zdravotní oslabení, která je nutné napravovat a korigovat (z nedostatku intenzivního a vhodně zaměřeného pohybu z dlouhodobého setrvávání ve statických polohách, z nadměrného příjmu potravy v nevhodné skladbě, z nekvalitního ovzduší, z četných stresových situací, nepříznivých sociálních vztahů atd.). Základní vzdělávání tak reaguje na poznatky lékařů, že zdravotních oslabení v celé populaci přibývá a zdravotně oslabené dítě potřebuje větší množství spontánních i cíleně zaměřených pohybových aktivit než dítě zdravé. Účast ve zdravotní tělesné výchově vede žáky k poznání charakteru jejich zdravotního oslabení i míry a rozsahu omezení některých činností. Současně předkládá konkrétní způsoby ovlivňování zdravotních oslabení (speciální cvičení, všestranně zaměřené pohybové činnosti, relaxační techniky, plavání atd.) a jejich zařazování do denního režimu žáků.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje

- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování zdraví a zdravých mezilidských vztahů se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Rodinná výchova

Učební osnovy 2. stupně

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
1	1	1	0

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vzdělávací obor: Rodinná výchova

Vyučovací předmět: Rodinná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět se zaměřuje na vývoj jedince, etapy lidského života, učí žáky upevňovat a rozvíjet rodinné vztahy a tradice, chápat smysl a význam rodiny, práva členů rodiny, plánování partnerství rodičovství, uzavírání manželství. Žáci rozvíjí své znalosti o vývoji jedince, upevňují znalosti sexuální výchovy, učí se rozpoznat nežádoucí krizové situace, chápou význam lidského zdraví. Rodinná výchova realizuje prevenci a ochranu lidského života, chápe význam osobnosti člověka a jeho chování v běžném životě. Rodinná výchova klade větší důraz na řešení aktuálních problémů dětí, vše vychází z jejich zkušeností, názorů a nápadů. V rámci výuky navštěvujeme tematicky laděné vzdělávací a kulturní akce, které napomáhají k hlubšímu chápání souvislostí a umožňují lepší orientaci v dané problematice.

Rodinná výchova je dotována v 6. - 8. ročníku 1 hodinou týdně.

Do vyučovacího předmětu Rodinná výchova se promítají tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- vede žáky k samostatnosti, tvořivosti a k vyhledávání a třídění informací
- učí je plnit plánovitě zadané úkoly
- vede k plánování a řízení vlastního učení, hledání efektivních způsobů učení a motivujeme je k další práci

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- vede žáky k samostatnému a zodpovědnému plnění úkolů
- zařazuje projektovou práci, třídní a školní soutěže
- učí plánovat úkoly, spolupracovat a vhodně argumentovat

Kompetence komunikativní

Vyučující

- zařazuje úkoly, práce ve skupinách, při kterých žáci spolupracují
- podporuje kooperativní myšlení žáků
- vytváří zdravé prostředí pro zapojení se do diskuse
- učí slušně se vyjadřovat

Kompetence občanské

Vyučující

- zapojuje žáky do skupinové práce tak, aby se každý mohl svobodně vyjádřit

- podporuje účast na třídních akcích a soutěžích
- seznamuje s životem a kulturou, zvyky a tradicemi v jiných zemích

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- posiluje u žáků uvědomění si vlastní hodnoty a vážení si lidského života
- uplatňuje pravidla slušného a ohleduplného chování

Kompetence pracovní

Vyučující

- zařazuje projekty a skupinové práce, na kterých žáci samostatně pracují a odpovídají za ně
- vede k pozitivnímu vztahu k učení, práci a vytváření zkušeností při volbě povolání
- vedeme k systematičnosti a odpovědnosti za plnění úkolů

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

1. Osobnostní a sociální výchova

- Osobnostní rozvoj
 - Sebepoznání a sebepojetí
 - Já jako zdroj informací o sobě
 - Moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty)
 - Co o sobě vím a co ne
 - Jak se promítá mé já v mém chování
 - Můj vztah ke mně samé/mu
 - Moje vztahy k druhým lidem
 - Zdravé a vyrovnané sebepojetí
 - Seberegulace a sebeorganizace

- Cvičení sebekontroly, sebeovládání, - regulace vlastního prožívání a jednání, vůle
- Organizace vlastního času, plánování učení a studia
- Stanovení osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- Psychohygiena
 - Dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému
 - Sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích
 - Dobrá organizace času
 - Dovednosti zvládání stresových situací
- Sociální rozvoj
 - Poznávání lidí
 - Vzájemné poznávání ve skupině/třídě
 - Rozvoj vzornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech
 - Chyby při poznávání lidí
 - Mezilidské vztahy
 - Chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého
 - Vztahy a naše skupina/třída
 - Komunikace
 - Dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů)
 - Komunikace v různých situacích

- Efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace)
- Kooperace a kompetice
 - Rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci
- Morální rozvoj
 - Hodnoty, postoje, praktická etika
 - Pomáhající a prosociální chování

2. Výchova demokratického občana

- Občanská společnost a škola
 - Škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratické vztahy a demokratická atmosféra ve škole

3. Multikulturní výchova

- Lidské vztahy
 - Důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích

4. Environmentální výchova

- Vztah člověka k prostředí
 - Aktuální ekologický problém
 - Prostředí a zdraví

5. Mediální výchova

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
 - Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- Rozdíl mezi reklamou a zprávou
- Fungování a vliv médií ve společnosti
 - Role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, role médií v politickém životě

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- VZ-9-1-01p *chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny*
- VZ-9-1-03p *uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím*
- VZ-9-1-04p, VZ-9-1-09p *respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví*
- VZ-9-1-05p *projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy*
- VZ-9-1-07p *dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování*
- VZ-9-1-08p *svěří se se zdravotním problémem*
- VZ-9-1-13p *dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her*
- VZ-9-1-13p *uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy*
- VZ-9-1-14p *zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí*
- VZ-9-1-15p *uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla*

- VZ-9-1-16p *chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel*

Rodinná výchova 6. - 8. ročník

Výstupy	Učivo
Rodinná výchova	
Vztahy mezi lidmi a formy soužití - respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů - vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví	Vztahy ve dvojici - kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství Vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity - rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek
Změny v životě člověka a jejich reflexe - respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje, kultivovaně se chová k opačnému pohlaví - projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu - respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli - chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování	Dětství, puberta, dospívání - tělesné, duševní a společenské změny Sexuální dospívání a reprodukční zdraví - zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita - problémy těhotenství a rodičovství mladistvých - poruchy pohlavní identity

Zdravý způsob života a péče o zdraví - dává do souvislosti složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí - a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky - uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami - svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc - projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví - v případě potřeby poskytne adekvátní 1.pomoc	Výživa a zdraví - zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví - poruchy příjmu potravy Vliv vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví - kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota Tělesná a duševní hygiena, denní režim - zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví Ochrana před přenosnými i nepřenosnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy - ochrana před přenosnými chorobami - základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty - ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy - prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění
---	---

	- preventivní léčebná péče - odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci
--	--

Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence - samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím - v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým - projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech - v případě potřeby poskytne adekvátní 1.pomoc - uvádí do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka - uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni - vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií a sekt - uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi - projevuje odpovědné chování	Stres a jeho vztah ke zdraví - kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti Bezpečné chování a komunikace - komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví - bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti) Auto - destruktivní závislosti - psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol,
---	--

v rizikových situacích silniční a železniční dopravy - aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a pečuje o osobní bezpečí - uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí	aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládnutí, trestná činnost, dopink ve sportu Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita - šikana a jiné projevy násilí - formy sexuálního zneužívání dětí - kriminalita mládeže - komunikace se službami odborné pomoci Manipulativní reklama a informace - reklamní vlivy, působení sekt Ochrana člověka za mimořádných událostí - klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí
---	--

Osobnostní a sociální rozvoj - projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k druhým lidem - samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu	Sebepoznání a sebepojetí - vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem - zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity Seberegulace a sebeorganizace činnosti a chování - cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací - stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení - zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích - pomáhající a prosociální chování Mezilidské vztahy, komunikace a kooperace - respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie - chování podporující dobré vztahy, dopad vlastního jednání a chování Psychohygiena - sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech
---	--

Hodnota a podpora zdraví - vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím - vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví - posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví - usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví - vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí - dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce	Celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci - složky zdraví a jejich interakce - základní lidské potřeby a jejich hierarchie Podpora zdraví a její formy - prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví
---	---

Tělesná výchova

Učební osnovy 1. stupeň

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
2	2	2	2	2

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vzdělávací obor: Tělesná výchova

Vyučovací předmět: Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Tělesná výchova jako vzdělávací obor směřuje k celkové pohybové kultivovanosti žáků. Žáci mohou v Tělesné výchově nacházet prostor k osvojování nových pohybových dovedností, k ovládnutí a využívání náčiní a náradí. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu, komunikace při pohybu. Tělesná výchova umožňuje žákům poznávat tělesné a duševní schopnosti svého těla a aktivně podporuje tvorbu vlastního pohybového režimu. Cílem Tělesné výchovy je vytvořit kladný vztah žáků ke zdravotně orientované zdatnosti a celoživotní pohybové aktivitě. Tělesná výchova je organizována tak, aby probouzela radost z pohybu, zdravou soutěživost a myšlenku fair play. Je zaměřena na rozvoj všech pohybových schopností, vede žáky k vnímání ladnosti, rytmu a tempa. Učí žáky orientovat se v prostoru a čase. Vede žáky ke správnému držení těla, odhadu své síly a účelné relaxaci. Tomu napomáhá i naše nabídka dalších forem pohybových činností v rámci kroužků.

V předmětu Tělesná výchova se objevují prvky Zdravotní tělesné výchovy, např. korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou vhodná pro všechny žáky nebo jsou využívána pro žáky se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Pro pohybové vzdělávání je typické rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které očekává diferenciaci činností, ale také diferenciaci hodnocení výkonu žáků. V Tělesné výchově je důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jedince a jejich zlepšování - bez

paušálního porovnávání žáků podle výkonnostních norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Tělesná výchova je v 1. - 5. ročníku zařazena v učebním plánu jako samostatný předmět. Časová dotace činí 2 vyučovací hodiny týdně v každém ročníku. Prvky Tělesné výchovy však prostupují i jinými vyučovacími předměty a jsou součástí rekreačních přestávek. Základní organizační formou je vyučovací hodina Tělesné výchovy, která obsahuje rušné, průpravné, nácvikové nebo výcvikové, kondiční i uvolňovací části.

Digitální kompetence mohou být v tělesné výchově v primárním vzdělávání využívány pro získávání a ukládání dat týkajících se tělesné zdatnosti, různých pohybových výkonů nebo rozvoje pohybových dovedností. Mohou přispět i k motivaci žáků k aktivnímu každodennímu pohybu.

Pro výuku je využívána hala a venkovní hřiště. Na 1. stupni je do výuky zařazen kurz plavání.

Do vyučovacího předmětu Tělesná výchova se promítají tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV), Environmentální výchova (EMV), Multikulturní výchova (MKV).

Osobnostní a sociální výchova je realizována v Tělesné výchově formou individuálně týmových pohybových aktivit, při kterých jsou řešeny problémy, mezilidské vztahy, komunikace a kooperace. Napomáhá k sebepoznávání, k regulaci vlastního jednání a vůle, cvičí sebekontrolu, posiluje prevenci sociálně patologických jevů, vede ke zdraví a relaxaci.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- Podporuje sebedůvěru žáků v jejich schopnosti.
- Motivuje žáky k pravidelné sportovní aktivitě a vede žáky k pozitivnímu postoji ke sportu.
- Vytváří u žáků vhodné pohybové návyky.
- Vede žáky k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení.
- Umožní zažít úspěch každému žákovi v rámci týmů i samostatně.

- Zařazuje diferencované činnosti odpovídající výkonnosti žáků.
- Seznamuje žáky se základními pravidly.
- Dohlíží na dodržování bezpečnosti při užívání pomůcek vhodných do výuky (šplh, přeskok, ...).

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- Podporuje týmovou spolupráci v řešení problémů.
- Umožní žákům navrhovat a provádět obměny pohybových činností.
- Vede žáky k tomu, aby se nedali odradit případným nezdarem.

Kompetence komunikativní

Vyučující

- Vede žáky k aktivnímu se zapojení do pohybových činností, soutěží a her.
- Dává žákům prostor k vyjádření svých názorů, připomínek, pocitů a dojmů.
- Učí žáky slušné verbální i nonverbální komunikaci mezi sebou v týmu i vůči soupeři.
- Učí žáky povzbuzovat ostatní bez rozdílu výkonnosti.
- Seznamuje žáky se startovacími povely a s povely sportovním názvosloví.

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- Pomáhá žákům vytvářet si pozitivní představu o sobě samém.
- Vede žáky k utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, k vzájemné toleranci a pomoci.
- Vede žáky k poskytování pomoci druhým.
- Učí žáky vytvářet si správné cvičební prostředí (čerstvý vzduch, hygienické návyky...).

Kompetence občanské

Vyučující

- Vede žáky ke vzájemnému slušnému chování bez hrubosti a násilí.
- Učí žáky hrát fair play.
- Vede žáky k co nejlepšímu plnění pohybových úkolů.
- Učí žáky respektovat názory druhých, dále učí respektovat odlišné fyzické zvláštnosti dětí.
- Učí odpovědnosti a samostatnosti při plnění svých povinností.

Kompetence pracovní

Vyučující

- Vede žáky k dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví.
- Vede žáky k udržování pořádku a k ukládání náradí a náčiní.
- Vede k pochopení důležitosti pravidelné přípravy na cvičení.
- Učí žáky vnímat sport jako jistou prevenci chorob ortopedických, psychických, kardiovaskulárních...

Kompetence digitální

Vyučující

- Seznamuje žáky s různými možnostmi získávání poznatků (v digitálním i fyzickém prostředí) a s tím, jaký význam pro zdraví má intenzita pohybového zatížení a doba trvání pohybových aktivit (naplňování pyramidy pohybu).
- Motivuje žáky k aktivnímu rozvoji a zlepšování zdravotně orientované zdatnosti pomocí dlouhodobého sledování a zaznamenávání různými digitálními přístroji, k měření základních pohybových výkonů a porovnávání s předchozími výsledky.
- Motivuje žáky k získávání informací v digitálním prostředí o pohybových aktivitách ve škole i v místě bydliště.
- Klade důraz na provádění kompenzačních cvičení, která snižují zdravotní rizika spojená s používáním digitálních technologií.

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

1) Osobnostní a sociální výchova - OSV

- **Osobnostní rozvoj**

- **Rozvoj schopností poznávání**

- cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
 - cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů

- **Sebepoznání a sebepojetí**

- moje tělo, moje psychika (temperament, hodnoty, postoje)
 - co vím o sobě a co ne

- **Psychohygiena**

- dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění - relaxace, efektivní komunikace atd.)
 - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému
 - hledání pomoci při obtížích

- **Seberegulace a sebeorganizace**

- cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání, vůle

- **Kreativita**

- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti „dotahovat“ nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

- **Sociální rozvoj**

- **Poznávání lidí**

- vzájemné poznávání se ve skupině / třídě

- **Mezilidské vztahy**

- péče o dobré vztahy
- chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora a pomoc
- vztahy a naše skupina / třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

- **Komunikace**

- řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků
- komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, apod.)

- **Kooperace a kompetice**

- rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny)

- **Morální rozvoj**

- **Hodnoty, postoje, praktická etika**

- pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu)
- vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.

2) **Multikulturní výchova - MKV**

- **Kulturní difference**

- Jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
- **Lidské vztahy**
 - Uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)
- **Etnický původ**
 - Odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost

3) Environmentální výchova - EMV

- **Vztah člověka k prostředí**
 - Prostor a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- TV-3-1-01p *zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost*
- TV-3-1-04p *dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách*
- TV-3-1-05p *reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti*
 - *projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám*
 - *zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů*
- ZTV-3-1-01 *uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy*
- ZTV-3-1-02 *zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením*
- *zlepšovat svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla, sledovat změny i s využitím digitálních technologií*

Tělesná výchova 1. - 3. ročník (1. období)

Výstupy	Učivo
Činnosti ovlivňující zdraví	
- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy	význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu příprava organismu - příprava před pohybovou činností - uklidnění po zátěži - napínací a protahovací cvičení zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla - správné zvedání zátěže - průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení na jejich praktické využití rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu - vyhodnocování tělesné zdatnosti a osobního zlepšení pomocí digitálních technologií hygiena při TV - vhodné prostředí, oblečení, obuv

	- hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí bezpečnost při pohybových činnostech - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách - ukládání náradí, náčiní a pomůcek - první pomoc v podmínkách TV
--	---

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení - spolupracuje při jednoduchých týmových soutěžích a pohybových činnostech - měří a zaznamenává pohybové výkony moderními technologiemi	pohybové hry - s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity, využití hraček a netradičního náčiní při cvičení - pohybová tvořivost základy gymnastiky - průpravná cvičení - akrobacie - cvičení s náčiním a na náradí odpovídající velikosti a hmotnosti rytmické a kondiční formy cvičení pro děti - kondiční cvičení s hudbou nebo rytmičným doprovodem - základy estetického pohybu

	- vyjádření melodie a rytmu pohybem - jednoduché tance průpravné úpoly - přetahy a přetlaky základy atletiky - rychlý běh - motivovaný vytrvalý běh - skok do dálky - hod míčkem základy sportovních her - manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním, odpovídající velikosti a hmotnosti - herní činnosti jedince, spolupráce ve hře - průpravné hry - utkání podle zjednodušených pravidel minisportů turistika a pobyt v přírodě pomůcky pro měření výkonů (krokoměr) - přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu - chůze v terénu - táboření - ochrana přírody
--	--

	plavání - hygiena plavání - adaptace na vodní prostředí - základní plavecké dovednosti - jeden plavecký způsob - prvky sebezáchrany a bezpečnosti další pohybové činnosti
Činnosti podporující pohybové učení	
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojení činnosti a její organizaci - používá digitální technologie pro sledování základních kondičních činností - měří a zaznamenává pohybové výkony moderními technologiemi - sleduje informace o akcích zaměřených na pohybové aktivity ve škole i v místě bydliště a diskutuje o nich	kommunikace v TV - smluvené povely, signály - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností organizace při TV - základní organizace prostoru a činností ve známém prostředí zásady jednání a chování - fair play - olympijské ideály a symboly pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností - her, závodů, soutěží měření a posuzování pohybových dovedností, využití digitálních technologií ke sledování pohybových

	aktivit (množství, intenzity) - měření výkonů - základní pohybové testy zdroje informací o pohybových činnostech - informační zdroje o pohybových aktivitách ve škole, v místě bydliště, v České republice (nástěnky, webové stránky školy, webové stránky obce, klubů, místních organizací) · informační zdroje o pohybových aktivitách v České republice (noviny, časopisy, webové stránky)
--	--

Tělesná výchova 4. - 5. ročník

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- TV-5-1-01p *chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu*
- TV-5-1-02p *zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením*
- TV-5-1-03p *zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností*
- TV-5-1-04p *uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti*
- TV-5-1-05p *reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti*

- TV-5-1-06p *dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play*
- *zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla*
- *zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy*
- ZTV-5-1-01 *zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování*
- ZTV-5-1-02 *zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele*
- ZTV-5-1-03 *upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením*
- *zlepšovat svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla, sledovat změny i s využitím digitálních technologií*

2. období

Výstupy	Učivo
Činnosti ovlivňující zdraví	
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti - dodržuje zásady zdravého životního stylu - podílí se na realizaci pohybového režimu - uplatňuje kondičně zaměřené činnosti - projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti - sbírá a (s pomocí učitele) vyhodnocuje data týkající se kondičně zaměřených pohybových aktivit získaných pomocí digitálních technologií	význam pohybu pro zdraví - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu - hodnocení, porovnávání a zaznamenávání výkonů (tabulkové procesory)

- zařazuje do pohybového režimu korektní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	příprava organismu - příprava před pohybovou činností - uklidnění po zátěži - napínací a protahovací cvičení
- zařazuje s pomocí učitele kompenzační a relaxační cviky	zdravotně zaměřené činnosti - správné držení těla - správné zvedání zátěže - průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení na jejich praktické využití
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti - používá digitální technologie pro sledování základních kondičních činností	-rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu -sledování úrovně tělesné zdatnosti pomocí digitálních technologií
- umí vhodně vybrat oblečení a obutí pro určitou pohybovou aktivitu	hygiena při TV - vhodné prostředí, oblečení, obuv - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí
- správně reaguje v situaci úrazu spolužáka - uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí	bezpečnost při pohybových činnostech - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách - ukládání náradí, náčiní a pomůcek

	- první pomoc v podmínkách TV
--	-------------------------------

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti - vytváří varianty osvojovaných pohybových her	pohybové hry - s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity, využití hraček a netradičního náčiní při cvičení - pohybová tvořivost
- na základě individuálních předpokladů zvládá pohybové aktivity - ovládá základní pojmy - umí poskytovat základní pomoc - užívá gymnastické držení těla, zvládá kotouly v různých variacích, skrčku a roznožku přes kozu	základy gymnastiky - průpravná cvičení - akrobacie (kotoul vpřed a vzad, roznožka přes kozu, skrčka přes kozu) - cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti
- předvádí nacvičené taneční prvky - snaží se o pohybovou improvizaci na hudbu	rytmické a kondiční formy cvičení pro děti - kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem - základy estetického pohybu - vyjádření melodie a rytmu pohybem - jednoduché tance
	průpravné úpoly - přetahy a přetlaky

- seznamuje se s atletickými disciplínami - změří a zaznamenává výkony a porovnává je s předchozími výkony	základy atletiky - rychlý běh na 20 až 50 m - vytrvalostní běh - skok do dálky - hod míčkem - základy nízkého a polovysokého startu
- nacvičuje herní činnosti v různých hrách - jedná v duchu fair play, dodržuje pravidla her a soutěží - respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví - zorganizuje pohybové hry a nenáročné soutěže pro třídu - pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje	základy sportovních her - manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním, odpovídající velikosti a hmotnosti - herní činnosti jedince - spolupráce ve hře - průpravné hry - utkání podle zjednodušených pravidel minisportů - kopaná, vybíjená, košíková, florbal
- dokáže se orientovat v terénu a informačních zdrojích	turistika a pobyt v přírodě - přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu - chůze v terénu - táboření - ochrana přírody

- adaptuje se na vodní prostředí - dodržuje hygienu plavání - zvládá základní plavecké dovednosti - umí jeden plavecký způsob, prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu	plavání - základní plavecká výuka
Činnosti podporující pohybové učení	
- užívá při pohybové činnosti základní osvo- jované tělocvičné názvosloví - cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	komunikace v TV - smluvené povely, signály - základní tělocvičné názvosloví
- umí se orientovat ve známém, běžném pro- storu - orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních ak- cích ve škole i v místě bydliště - samostatně získá potřebné informace	organizace při TV - základní organizace prostoru a činností ve známém prostředí
- jedná v duchu fair play - chápe olympijské ideály a symboly	zásady jednání a chování - fair play - olympijské ideály a symboly
- zná principy kolektivních her	pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností - her, závodů, soutěží

- změří základní pohybové výkony moderními technologiemi a porovná je s předchozími výsledky	měření a posuzování pohybových dovedností - měření výkonů - základní pohybové testy - testy tělesné zdatnosti pro danou věkovou skupinu, rozvojové pohybové programy; pomůcky pro měření výkonů (krokoměr, chytré hodinky); měření a sledování pohybových aktivit a tělesné zdatnosti v průběhu dne a týdne; hodnocení a porovnávání naměřených výkonů (tabulkové procesory, grafy)
--	---

Tělesná výchova

Učební osnovy 2. stupeň

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
2	2	2	2

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vzdělávací obor: Tělesná výchova

Vyučovací předmět: Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Tělesná výchova jako vzdělávací obor se podílí na komplexním vzdělávání žáků v problematice zdraví. Žáci jsou vedeni k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, mimo to jsou směřováni k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Tělesná výchova aktivně podporuje tvorbu vlastního pohybového režimu. Důraz je kladen na osobní příjemný prožitek z pohybu. Předpokladem

pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu, z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Pro pohybové vzdělávání je typické rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které očekává diferenciaci činností, ale také diferenciaci hodnocení výkonu žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení. V předmětu Tělesná výchova se objevují prvky Zdravotní tělesné výchovy. Součástí tělesné výchovy jsou preventivně využívána korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou vhodná pro všechny žáky nebo jsou využívána pro žáky se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Osobní a sociální výchova je realizována v tělesné výchově formou individuálně týmových pohybových aktivit, do nichž se promítají problémy, mezilidské vztahy, komunikace a kooperace.

Tělesná výchova napomáhá k sebepoznávání, k regulaci vlastního jednání a vůle, cvičí sebekontrolu, posiluje prevenci sociálně patologických jevů, vede ke zdraví a relaxaci. Cílem tělesné výchovy je osvojení si nových pohybových dovedností, regulace svého pohybu, rozvoj zdravotně orientované zdatnosti, orientace v základních otázkách vlivu pohybové aktivity na zdraví člověka.

V tělesné výchově je důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jedince a jejich zlepšování - bez paušálního porovnávání žáků podle výkonnostních norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Ve vyučovacím předmětu tělesná výchova, který vychází ze vzdělávacího oboru Tělesná výchova RVP ZV, utvářejí a rozvíjejí žáci své digitální kompetence tím, že využívají digitální technologie při získávání informací o přínosech aktivního pohybu pro zdraví a pro rozvoj zdravotně orientované zdatnosti, o nabídkách pohybových aktivit ve škole a v místě bydliště, o důsledcích neaktivního sedavého způsobu života atd. Digitální technologie jim pomáhají získávat, ukládat, vyhodnocovat, popřípadě sdílet základní data o vlastních pohybových činnostech a výkonech, o způsobu a kvalitě pohybu, o začlenění pohybových aktivit v režimu dne, o základních tělesných ukazatelích atd. Umožňují jim zpracovávat aktuální data a porovnávat je s předchozími osobními výkony a vyvozovat z nich

odpovídající závěry pro vlastní pohybový režim ve shodě s potřebami tělesného, duševního i sociálního zdraví.

Tělesná výchova je vyučována 2 hodiny týdně od 6. - 9. ročníku.

Do vyučovacího předmětu Tělesná výchova se promítají tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- Motivuje žáky k pravidelné sportovní aktivitě a vede žáky k pozitivnímu postoji ke sportu
- Vede žáky ke správnému uspořádání pohybového režimu
- Dbá na výběr a užívání vhodného sportovního oblečení vzhled k měnícím se podmínkám
- Seznamuje žáky se základními pravidly
- Dohlíží na dodržování bezpečnosti při užívání pomůcek vhodných do výuky (šplh, přeskok, hrazda...)

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- Podporuje týmovou spolupráci v řešení problémů
- Vytváří prostor pro vlastní pohybový projev žáka s využitím jeho vlastních zkušeností

Kompetence komunikativní

Vyučující

- Vede žáky ke slušnému vyjadřování a jednání v týmu i vůči soupeři
- Učí žáky povzbuzovat ostatní
- Seznamuje žáky se startovacími povely a s povely sportovním názvosloví

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- Vede žáky k utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů
- Vede žáky k poskytování pomoci druhým
- Zadává takové úkoly, které posilují sportovní sebevědomí žáků, které podporují jejich sebedůvěru
- Vytváří takové příležitosti, v nichž žáci dosáhnout pocitu sebeuspokojení a sebeúcty
- Učí žáky vytvářet si správné cvičební prostředí (čerstvý vzduch, hygienické návyky...)

Kompetence občanské

Vyučující

- Učí žáky respektovat názory druhých, dále učí respektovat odlišné fyzické zvláštnosti dětí
- Učí odpovědnosti a samostatnosti při plnění svých povinností

Kompetence pracovní

Vyučující

- Vede k pochopení důležitosti pravidelné přípravy na cvičení
- Učí žáky vnímat sport jako jistá prevence chorob ortopedických, psychických, kardiovaskulárních...

Kompetence digitální

Vyučující

- umožňuje využívat prostředky a technologie, které jsou vhodné pro tělesnou výchovu
- vede žáky k poznání a využívání důvěryhodných digitálních zdrojů v oblasti pohybových aktivit a sportu, k využívání digitálních technologií pro sledování, zaznamenávání a vyhodnocování pohybového režimu, výkonů i kvality pohybu jako běžné součásti pohybových aktivit a péče o zdraví
- vede žáky k cílenému zařazování kompenzačních cvičení do pohybového režimu pro snížení zdravotních rizik spojených s pohybovou neaktivitou při používání digitálních technologií

- motivuje žáky k využívání digitálních technologií pro sledování konkrétních pohybových výkonů jako vhodného rozvoje tělesné zdatnosti a zdraví

Průřezová témata

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

Osobnostní a sociální výchova - OSV

- **Osobnostní rozvoj**
 - **Rozvoj schopností poznávání**
 - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
 - cvičení dovednosti zapamatování, řešení problémů
 - **Sebepoznání a sebepojetí**
 - moje tělo, moje psychika (temperament, hodnoty, postoje)
 - co vím o sobě a co ne
 - **Psychohygiena**
 - dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění - relaxace, efektivní komunikace atd.)
 - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému
 - hledání pomoci při obtížích
 - **Seberegulace a sebeorganizace**
 - cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání, vůle
 - **Kreativita**
 - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti „dotahovat“ nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

- **Sociální rozvoj**

- **Poznávání lidí**

- vzájemné poznávání se ve skupině / třídě

- **Mezilidské vztahy**

- péče o dobré vztahy
 - chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora a pomoc
 - vztahy a naše skupina / třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)

- **Komunikace**

- řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků
 - komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, apod.)

- **Kooperace a kompetice**

- rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny)

- **Morální rozvoj**

- **Hodnoty, postoje, praktická etika**

- pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu)
 - vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.

- **Kulturní difference**

- Jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti

- **Lidské vztahy**

- Uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)

- **Etnický původ**

- Odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost

Environmentální výchova - EMV

- **Vztah člověka k prostředí**

- Prostor a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy:

- TV-9-2-01 *zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech*
- TV-9-2-02 *posoudí i s pomocí digitálního záznamu pohybové činnosti u sebe i u jiných*
- TV-9-3-02 *naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu*
- TV-9-3-03 *dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji*
- TV-0-3-07 *zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci a rozšiřuje je o využití digitálních technologií*
- ZTV-9-1-01 *uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení*
- ZTV-9-1-02 *zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu*

speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- TV-9-1-02p *usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí*
- TV-9-1-02p *sleduje dlouhodobě s využitím digitálních technologií svůj pohybový režim a úroveň své tělesné zdatnosti a snaží se o jejich cílené ovlivnění*
- TV-9-1-03p *cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení; využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy*
- TV-9-1-04p *odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem*
- TV-9-1-04p *vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity*
- TV-9-1-05p *uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného*
- TV-9-1-05p *uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu*
 - *chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy změří úroveň své tělesné zdatnosti*
- TV-9-2-02p *posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků a posouvají je do roviny aktivního využití digitálních technologií*
- TV-9-3-01p *užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka*
- TV-9-3-04p *rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka*
- TV-9-3-05p *sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je, s pomocí digitálních technologií je evidují, ukládají a prezentují*

- TV-9-3-05p sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci s aktivním využitím digitálních technologií
- TV-9-3-06p spolurozhoduje osvojované hry a soutěže
- ZTV-9-1-03p vyhýbá se činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení

Tělesná výchova 6. - 9. ročník

Výstupy	Učivo
Činnosti ovlivňující zdraví	
- umí si uspořádat svůj pohybový režim - usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti - odmítá drogy a jiné škodliviny neslučitelné se zdravím a sportem	význam pohybu pro zdraví - rekreační a výkonnostní sport - rozdíly mezi sportem dívek a chlapců - význam jednotlivých forem cvičení pro správné držení těla, zdatnost, odpočinek
- umí změřit srdeční frekvenci a ví, jak využít údaj pro úpravu pohybové zátěže	Zdravotně orientovaná činnost - rozvoj zdravotně orientované zdatnosti - kondiční programy - manipulace se zatížením
- dovede se samostatně připravit pro různou pohybovou činnost - zná základní způsoby rozvoje pohybových předpokladů i korekce svalových oslabení a dovede je převážně samostatně využívat - umí si vytvořit vhodné prostředí pro cvičení nebo relaxaci a využít i hudebního	Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí - průpravná cvičení - relaxačně a zdravotně zaměřená cvičení - kompenzační cvičení - vyrovnávací cvičení

doprovodu	- protahovací, napínací (strečinkové) cvičení
- zvládá praktické jednání a rozhodování i ve vypjatých situacích - úraz, nevhodné klimatické a ekologické podmínky	Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech - zásady bezpečnosti v nestandardním prostředí (hory, lesy atd.) - první pomoc při Tv a sportu v různém prostředí - ošetření poranění v nestandardních podmínkách - odsun raněného

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností	
- uvědomuje si význam pohybových her pro navazování a upevňování mezilidských vztahů - radost a prožitek ze hry - umí několik her z každé skupiny, dovede je organizovat a samostatně řídit - dodržuje zásady fair play	Pohybové hry s různým zaměřením - pohybové hry pro manipulaci s různým náčiním - pohybové hry pro ovlivňování kondičních a koordinačních předpokladů - pohybové hry soutěživé - pohybové hry pro rozvoj pohybové představivosti a tvořivosti - pohybové hry kontaktní - pohybové hry se specifickým účinkem Netradiční pohybové hry a aktivity - Frisbee, badminton, softenis, ringo...

- umí cvičit podle slovních pokynů - umí spojit jednotlivé osvojené prvky do krátkých sestav - zvládá roznožku, skrčku přes nářadí odpovídající výšky - zvládá houpání s obraty a seskok při záhupu	Gymnastika Akrobacie - kotoul - stoj na lopatkách - stoj na ruce i s výdrží - přemet stranou - rovnovážné polohy v postojích - skoky - sestavy z vedených prvků složené vyučujícím a žákem Přeskok Hrazda Kruhy Kladina - různé druhy chůze - obraty - rovnovážné polohy - seskok, náskok - jednoduché sestavy
--	--

- zná základní druhy cvičení a pohybu s hudbou - zvládá základy aerobního cvičení s hudbou	Estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem - základy rytmické gymnastiky - různé druhy pohybu s hudebním doprovodem - cvičení s náčiním (švihadlo, míč) - kondiční formy cvičení - vlastní pohybová improvizace na hudební doprovod - tance (lidové, společenské, country...)
- uvědomuje si význam sebeobránných činností a své možnosti ve střetu s protivníkem - zvládá základní postoje, úchopy a vyproštění z držení - uvědomuje si následky zneužití bojových činností a chová se v duchu fair play	Úpoly - základy sebeobrany - základy aikido, judo, karate - základy sebeobrany - základy pádové techniky
- uvědomuje si význam plavání pro své tělo - zvládá 1 - 2 plavecké způsoby, startovní skok a obrátku - dovede pomoci tonoucí se osobě	Plavání (dle podmínek) - další plavecké dovednosti a techniky - plavecké způsoby - prsa, kraul, znak - rozvoj plavecké vytrvalosti - dovednosti záchranného a branného plavání

- zná základní startovní povely - zvládá průpravná cvičení pro jednotlivé atletické činnosti	Atletika - rychlý běh - vytrvalý běh na dráze a v terénu - překážkový běh - skok do dálky nebo do výšky - hod míčkem nebo granátem - vrh koulí
- zvládá dovednosti na sjezdových lyžích - zvládá mazání lyží - zná nejdůležitější pravidla pohybu v zimní krajině a chování na společenských zařízeních - vleky, sjezdovky - zvládá jízdu vpřed, vzad, základní obrat, zastavení	Lyžování, snowboarding - technika sjezdového lyžování a snowboardingu - technika pádů - jízda na vleku Bruslení - jízda vpřed, vzad - zastavení, změna směru jízdy vpřed do jízdy vzad - odšlapování vpřed, zatáčení a překládání vpřed

- užívá pravidla osvojených sportovních her, základní gesta rozhodčích - chápe roli v družstvu a jedná při hře v duchu fair play - rozumí základním rozdílům mezi jednotlivými druhy sportovních her - rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráčů, rozhodčího, diváka a organizátora - uvědomuje si význam sportovních her pro rozvoj herního myšlení, dovedností a improvizace - umí zvolit taktiku hry a dodržovat ji - zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech - posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků	Sportovní hry - herní činnosti jednotlivce - herní role a funkce (brankář, hráč v poli, útok, obrana, kapitán, rozhodčí) - základní pravidla osvojovaných sportovních her - sportovní výstroj a výzbroj - příprava a organizace utkání Vybíjena Kopaná Basketbal Florbal Odbíjena Softbal Házená Přehazovaná
--	--

- uvědomuje si, že turistika je vhodná celoroční a celoživotní pohybová činnost, která není závislá na měření výkonu, ale je měřená mírou uspokojení a radosti z pohybu a krás přírody - umí jezdit na kole - zná orientační běh, umí pracovat s mapou a buzolou - umí postavit a likvidovat tábořiště podle zásad hygieny a ochrany přírody - umí připravit pokrm v přírodě - zvládá první pomoc v různých podmínkách - umí základy vodní turistiky	Turistika a pobyt v přírodě - příprava turistické akce (informace o místě pohybu, dokumentace...) - přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu pro chodce i cyklisty - chůze se zátěží i v mírně náročném terénu - orientace podle mapy a buzoly - základy orientačního běhu - táboření - přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy a tepla - dokumentace z turistické akce - tvorba kroniky... - základy vodní turistiky a cykloturistiky (nasedání, vylézání, sezení v lodi - raft, kánoe)
Činnosti podporující pohybové učení	
- užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu - rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka a organizátora - hraje v duchu fair play, respektuje opačné	Komunikace v Tv - tělocvičné názvosloví osvojovaných činností - smluvené povely - signály, gesta - vzájemná komunikace a spolupráce při

pohlaví, pomáhá handicapovaným - dohodne se na spolupráci i taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	osvojovaných pohybových činnostech - značky, základy grafického záznamu
- umí pečovat o náčiní a vlastní výstroj a výzbroj	Organizace prostoru a pohybových činností - organizace pohybových činností v nestandardních podmínkách - výstroj, výzbroj - výběr, ošetřování
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky - čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu	Historie a současnost sportu - významné soutěže a sportovci - olympismus - olympijské disciplíny, olympijská charta
- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy - spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	Pravidla osvojovaných pohybových činností - pravidla her, závodů, soutěží - základy organizace soutěží
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je - zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	Zásady chování a jednání v různém prostředí a při různých činnostech Měření výkonů a posuzování pohybových dovedností - měření, evidence, vyhodnocování

Člověk a svět práce

Charakteristika oblasti

Oblast člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Koncepce vzdělávací oblasti člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru člověk a svět práce je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů, které jsou pro školu povinné. Na 2. stupni je rozdělen na šest tematických okruhů: Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Svět práce. Tematické okruhy na 2. stupni tvoří nabídku, z níž školy vybírají podle svých podmínek a pedagogických záměrů, kromě povinného tematického okruhu Svět práce, minimálně další dva tematické okruhy. Vybrané tematické okruhy je nutné realizovat v plném rozsahu.

Tematický okruh Svět práce je určen pro 8. a 9. ročník i odpovídající ročníky víceletých středních škol. Je povinný pro všechny žáky v plném rozsahu a lze jej zařadit již od 7. ročníku. Vzdělávací obsah je realizován v průběhu celého základního vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření. Proto je vhodné zařazovat do vzdělávání žáků co největší počet tematických okruhů.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

Člověk a svět práce

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
0+1	0+1	0+1	0

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vzdělávací obor: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

V rámci tohoto předmětu si žáci osvojují široké spektrum pracovních činností a technologií, získávají základní pracovní návyky a dovednosti v různých oborech lidské činnosti, což přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vzdělávací oblast předmětu je založena na mj. na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků. Ti jsou vedeni k samostatnosti, k efektivitě pracovních postupů a k hospodárnosti. Náplň výuky vychází z konkrétních životních situací. Důraz je kladen na rozvoj tvořivé činnosti, kvalitu práce, na využití vymezené pracovní doby a na produktivitu jejich práce. Samozřejmostí je osvojování si zásad bezpečnosti práce a ochrany zdraví, udržování pořádku na pracovišti a dodržování hygienických zásad při práci. Žák získává také informace o povoláních, je seznámen s typem práce i pracovními příležitostmi v regionu, buduje si informační systém o možnostech vzdělávání a svém následném uplatnění na trhu práce. Vyučovaný předmět splňuje podmínky RVP ZV. Na 2. stupni naší ZŠ je rozdělen do tematických okruhů - pěstelské práce, příprava pokrmů, práce s technickými materiály, design a konstruování, svět práce. Je realizován 1x týdně v časové dotaci jedné vyučovací hodiny pro každou třídu druhého stupně, tj. 6.- 9. třída. Výuka je uskutečňována ve školních dílnách, na školním pozemku (zahradě), ve cvičné kuchynce a v učebnách počítačů nebo ve třídách jednotlivých ročníků.

Žáci využívají různé digitální technologie a digitální zdroje při volbě budoucího povolání, profesní přípravě či při sebehodnocení a sebeprezentaci. Speciálním nástrojem kariérového rozvoje žáka je jeho osobní portfolio dovedností, zkušeností, zájmů a úspěchů, které si sestavujeme v digitální podobě. V rozšiřujícím tematickém okruhu si žáci osvojují práci

s digitálními technologiemi, které pomáhají při spolupráci a komunikaci v týmu, při organizaci času a při řešení běžných pracovních úkolů a projektů.

Vzdělávání v této oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků, neboť vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce, osvojování základních pracovních dovedností a návyků v různých pracovních oblastech, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci v běžném životě
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci a k rozvíjení podnikatelského ducha
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je úzce spojena s pracovní činností člověka
- objektivnímu poznávání okolního světa, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel využívá všech forem a metod práce k tomu, aby žák dosáhl požadovaných kompetencí.

Jako formy a metody práce jsou používány samostatná či týmová práce, výklad a diskuse, videopořady o zajímavých povoláních, exkurze, soutěže, práce na PC, hodnocení a sebehodnocení, prezentace svých děl.

Kompetence k učení

Vyučující

- seznamuje žáky se základy pracovních činností
- motivuje žáky k vybudování pozitivního vztahu k manuální práci
- vede žáky k rozvíjení dovedností a návyků při různých pracovních činnostech
- vede žáky k vlastní tvořivosti, myšlení a také sebehodnocení

- používá vhodných učebních pomůcek

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- vede žáky k tvořivému přístupu k řešení problémů
- podporuje diskusi a klade otevřené otázky, podněcuje kritické myšlení
- vede žáky k vyhledávání informací a využívání individuálních schopností
- vede žáky k samostatnosti a odpovědnosti za provedenou práci

Kompetence komunikativní

Vyučující

- seznamuje žáky s využitím vhodných technologií ke komunikaci
- vede žáky k vytváření vlastních nápadů při pracovní činnosti
- vede žáky k tvůrčímu přístupu k práci, k uplatnění vlastního myšlení
- učí žáky pracovat v kolektivu a v týmu

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- vede žáky ke spolupráci ve skupinách a podporuje u žáků upevňování mezilidských vztahů
- vede žáky k respektování pravidel práce v týmu
- vede žáky k uvědomění si své identity v rámci pracovní skupiny
- vede žáky k vybudování si pocitu sebedůvěry a zdravého sebevědomí, k dosažení pocitu sebeuspokojení

Kompetence občanské a pracovní

Vyučující

- tvoří u žáků pozitivní vztah k práci
- vede žáky k pochopení práce a pracovní činnosti jako příležitosti seberealizace

- vede žáky k uvážlivému rozhodování o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- vede žáky k bezpečnému používání a ovládání jednotlivých pracovních nástrojů, náčiní a techniky
- vede žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci, a k dodržování ochrany životního prostředí
- pomáhá žákům orientovat se v problematice volby povolání a uplatnění na trhu práce "

Kompetence digitální

Vyučující

- povzbuzuje žáky k používání digitálních technologií tvůrčím a inovativním způsobem, k nalézání, porovnávání a vyhodnocování různých variant řešení.
- Vede žáky ke sdílení a prezentování záměrů, postupů a výsledků samostatné i skupinové práce.
- Motivuje žáky ke komunikaci v týmu při společných úkolech prostřednictvím různých digitálních technologií, k využívání online konferencí a sdíleného virtuálního pracovního prostoru.
- Vede žáky k praktickému využívání zdrojů pro volbu povolání a trh práce, podnikání, poradenských služeb a souvisejících studií, včetně portálu Úřadu práce.
- Při modelových situacích světa práce motivujeme žáky k tvorbě vlastního digitálního obsahu, osobní portfolio, životopis v elektronické podobě, prezentace, videa, videonávody, grafy, tabulky apod.
- Vede žáky k vědomému utváření digitální identity vzhledem k budoucímu uplatnění na trhu práce. Učíme je vnímat, že každou svou akci v digitálním prostředí zanechávají stopu.

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

Pěstitecké práce:

1) Osobnostní a sociální výchova - OSV

- Osobnostní rozvoj

- sebepoznání a sebepojetí
- seberegulace a sebeorganizace
 1. stanovení osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- psychohygiena
 2. dobrá organizace času
 3. zvládání stresových situací
- Sociální rozvoj
- mezilidské vztahy
- komunikace
- kooperace a kompetice
- Morální rozvoj

2) Environmentální výchova - EMV

- lidské aktivity a problémy životního prostředí
 - zemědělství a životní prostředí
 - průmysl a životní prostředí
 - odpadové hospodářství
 - změny v krajině
 - ekologické programy

Příprava pokrmů:

1) Osobnostní a sociální výchova - OSV

- Osobnostní rozvoj
 - psychohygiena
 - i. dobrá organizace času

- Sociální rozvoj
 - mezilidské vztahy
 - kooperace a kompetice
- Morální rozvoj
 - řešení problémů a rozhodovací dovednosti

2) Environmentální výchova - EMV

- a. lidské aktivity a problémy životního prostředí
 - i. zemědělství a životní prostředí
 - ii. ekologické zemědělství
 - iii. průmysl a životní prostředí
- b. vztah člověka k prostředí a zdrav

3) Mediální výchova - MV

- a. tvorba mediálního sdělení
 - i. sestavování menu
 - ii. správné pojmenování pokrmů v mezinárodní kuchyni
 - iii. technologické postupy

Práce s technickými materiály:

1. Osobnostní a sociální výchova - OSV

- Osobnostní rozvoj
 - seberegulace a sebeorganizace
 - stanovení osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- Sociální rozvoj
 - komunikace

- kooperace a kompetice
 - Morální rozvoj
 - řešení problémů a rozhodovací dovednosti
2. Environmentální výchova - EMV
- lidské aktivity a problémy životního prostředí
 - vztah člověka k prostředí a zdraví
3. Mediální výchova - MV
- tvorba mediálního sdělení
 - technologické možnosti a jejich omezení
 - práce v realizačním týmu
 - stanovení si cíle a časového harmonogramu - prezentace výkresů a výrobků samostatně či společně zhotovených

Design a konstrukce:

- Osobnostní a sociální rozvoj - OSV
 - Osobnostní rozvoj
 - i. seberegulace a sebeorganizace
 - 1. stanovení osobních cílů a kroků k jejich dosažení
 - Sociální rozvoj
 - ii. komunikace
 - iii. kooperace a kompetice
 - Morální rozvoj
 - iv. řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Environmentální výchova - EMV

- lidské aktivity a problémy životního prostředí
- vztah člověka k prostředí a zdraví

Svět práce:

1) Osobnostní a sociální výchova - OSV

- Osobnostní rozvoj
 - sebepoznání a sebepojetí
- Sociální rozvoj
 - poznání lidí
 - mezilidské vztahy
 - komunikace
 - kooperace a kompetice
- Morální rozvoj

2) Environmentální výchova - EMV

- vztah člověka k prostředí
 - náš životní styl
 - ekologický problém,
 - prostředí a zdraví

3) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - EGS

- objevujeme Evropu
 - naše vlast a Evropa
 - životní styl a vzdělávání mladých Evropanů
 - evropská integrace

4) Výchova demokratického občana - VDO

- občan, občanská společnost a stát
- principy demokracie

5) Mediální výchova - MV

- receptivní činnosti
 - chápání podstaty mediálního sdělení
 - vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti
 - organizace a postavení médií ve společnosti a jejich vliv na každodenní život a kulturu
- produktivní činnosti
 - tvorba mediálního sdělení
 - práce v týmu

6) Multikulturní výchova - MKV

- lidské vztahy
 - tolerance, slušné chování
 - vztahy mezi kulturami
- multikulturalita

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy:

- ČSP-9-1-02 *řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí. Vybírá a využívá vhodné digitální nástroje při realizaci týmových pracovních úkolů a projektů, samostatně pracuje s kolaborativními nástroji: online schůzky, sdílený prostor, týmové nástěnky a weby, kalendáře, myšlenkové mapy, kancelářský balík apod*

- ČSP-9-1-05 *dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a náradím; poskytne první pomoc při úrazu*
 - *rozlišuje různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti*
 - *zvolí vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu*
 - *správně vybere a používá vhodné pracovní nástroje a pomůcky*
 - *dovede pracovní postupy k finálnímu výrobku*
 - *dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytuje první pomoc při drobném úrazu*
- ČSP-9-2-04 *dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu*
- ČSP-9-3-01 *volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin*
- ČSP-9-3-03 *používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu*
- ČSP-9-3-04 *prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty*
- ČSP-9-4-02 *ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů*
- ČSP-9-5-04 *dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni*
- ČSP-9-6-05 *poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři*
- ČSP-9-7-04 *ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením*
- ČSP-9-7-05 *dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu*

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- ČSP-9-1-01p získá základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech; provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň, využívá digitální zdroje k posouzení svých schopností, pro orientaci v profesní nabídce a pro výběr vhodného vzdělávání. Postupně si vytváří osobní digitální portfolio dovedností, zkušeností, zájmů a úspěchů pro osobní a profesní rozvoj a sebe prezentaci. Vědomě vytváří si digitální identitu vzhledem ke svému budoucímu uplatnění na trhu práce. Uvědomuje si, že každou akcí v digitálním prostředí zanecháváme stopu.
- ČSP-9-1-03p organizuje svoji pracovní činnost
- ČSP-9-1-04p pracuje s jednoduchou technickou dokumentací, orientuje se v pracovních postupech a návodech
- ČSP-9-2-01p sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model
- ČSP-9-2-03p ovládá montáž a demontáž jednoduchého zařízení, provádí údržbu jednoduchých předmětů a zařízení
- ČSP-9-3-05p dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu způsobeném zvířaty a při styku s jedovatými rostlinami
- ČSP-9-4-03p správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu, používá vhodné prostředky při práci v domácnosti
- ČSP-9-4-04p dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu elektrickým proudem nebo chemikálií
- ČSP-9-5-02p připraví jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy
- ČSP-9-6-01p vybere a prakticky využívá pracovní postup konkrétní laboratorní činnosti a dodrží kázeň při práci s přístroji, zařízením a pomůckami nutnými pro konání pozorování, měření, experimentu
- ČSP-9-6-04p dodržuje hygienu práce a zásady bezpečné práce s laboratorní technikou, příslušnými nástroji, přístroji a pomůckami při laboratorních činnostech

- ČSP-9-7-01p *ovládá základní funkce vybraných digitálních zařízení, postupuje podle návodu k použití, při problémech vyhledá pomoc či expertní službu*
- ČSP-9-7-02p *propojuje vzájemně jednotlivá vybraná digitální zařízení*
- ČSP-9-7-03p *pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi v situacích, které odpovídají okruhu jeho zájmů a potřeba s vizí podpory projektové výuky a týmové spolupráce jej rozšiřuje do oblasti digitálního prostředí.*
- ČSP-9-7-05 *dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu*
- ČSP-9-8-01p *orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech a středních školách rozšiřuje jej do oblasti digitálního prostředí.*
- ČSP-9-8-02p *posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace přihlédnutím k potřebám běžného života a rozšiřuje jej do oblasti digitálního prostředí.*
- ČSP-9-8-03p *využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání*
- ČSP-9-8-04p *prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení se o zaměstnání*
 - *byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů*
 - *byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání*

Pracovní činnosti pro 6. - 9. ročník

Výstupy	Učivo
Pěstitelské práce	
žák: - vybere vhodné digitální zařízení a digitální nástroj ke komunikaci a spolupráci s ostatními ve vztahu k zadanému úkolu a složení skupiny - volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin - pěstuje a využívá květiny pro výzdobu - ovládá základní funkce digitální techniky, pracuje uživatelským způsobem s webovými i mobilními technologiemi, propojuje jednotlivá digitální zařízení - používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu - dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu - dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu	- bezpečnost a organizace na školním pozemku, první pomoc při úrazu - sezónní práce na pozemku - okrasné rostliny v interiéru a exteriéru - vliv rostlin na zdraví člověka - druhy ovocných rostlin - jejich pěstování, uskladnění, zpracování - zásady pěstování zeleniny - léčivé rostliny, koření - digitální technika - využití v různých pracovních činnostech a zaměstnáních - spolupráce v týmu (při realizaci projektů): sdílený prostor pro spolupráci, komunikační nástroje, sdílené dokumenty, tabulky

Příprava pokrmů	
žák: - dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti - vybere vhodné digitální zařízení a digitální nástroj ke komunikaci a spolupráci s ostatními ve vztahu k zadanému úkolu a složení skupiny - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni - připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy - používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče - organizuje a plánuje svoji činnost	- základní vybavení kuchyně, bezpečné zacházení s elektrospotřebiči - prostření slavnostní tabule, obsluha a chování u stolu a při společenských akcích - bezpečnost práce, hygienické zásady a první pomoc při práci v kuchyni - potraviny a jejich skladování, dělení, sestavování jídelníčku dle zásad zdravé výživy - spolupráce v týmu (při realizaci projektů): sdílený prostor pro spolupráci, komunikační nástroje, sdílené dokumenty, tabulky

Práce s technickými materiály	
žák: - provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technolog. Kázeň - ovládá základní funkce digitální techniky, pracuje uživatelským způsobem s webovými i mobilními technologiemi, propojuje jednotlivá digitální zařízení - chrání digitální techniku před poškozením - řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí - dodržuje obecné zásady bezpečnosti práce a hygieny - používá vhodný pracovní oděv a pracovní obuv - organizuje a plánuje svoji pracovní činnost - užívá technickou dokumentaci či náčrt výrobku - dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu	- suroviny a materiál - vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty) - pracovní pomůcky, ruční nářadí - technika a životní prostředí - technické náčrty a výkresy, návody (měření, řezání, pilování, vrtání, spojování hřebíky a vruty aj.) - organizace práce, technologické postupy - digitální technika - využití v různých pracovních činnostech a zaměstnáních - spolupráce v týmu (při realizaci projektů): sdílený prostor pro spolupráci, komunikační nástroje, sdílené dokumenty, tabulky - digitální technika - využití v různých pracovních činnostech a zaměstnáních, ochrana před poškozením, řešení jednoduchých technických závad, zásady bezpečnosti práce - řízení a organizace práce, spolupráce v týmu (při realizaci projektů): sdílený prostor pro spolupráci, komunikační nástroje, sdílené dokumenty, tabulky, kalendáře, plánování a správa úkolů, týmové nástěnky a weby...

	- sebe prezentace a prezentace výstupů projektů: offline i online aplikace pro prezentaci, jejich výhody a nevýhody ve vztahu k vybranému účelu
Design a konstrukce	
žák: - sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model - navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří, porovnává jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj. - ovládá základní funkce digitální techniky, pracuje uživatelským způsobem s webovými i mobilními technologiemi, propojuje jednotlivá digitální zařízení - chrání digitální techniku před poškozením - provádí montáž, demontáž a údržbu - vybere vhodné digitální zařízení a digitální nástroj ke komunikaci a spolupráci s ostatními ve vztahu k zadanému úkolu a složení skupiny - jednoduchých předmětů a zařízení - dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy, poskytne první pomoc při úrazu - dodržuje základní hygienická a	- stavebnice či dřevěné komponenty a sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž a demontáž - návod, předloha, plán, schéma, jednoduchý program - spolupráce v týmu (při realizaci projektů): sdílený prostor pro spolupráci, komunikační nástroje, sdílené dokumenty, tabulky

bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu	
Svět práce	
žák: - orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí - posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy - využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání - využívá digitální nástroje k prezentaci své osoby, svých dovedností a zkušeností v modelových situacích ze světa práce - vyhledává na specializovaných portálech informace o vybraných profesích/povoláních a profesních dovednostech, interaktivně se seznamuje s pracovními činnostmi, nástroji a prostředím vybraných profesí - využívá testy, hry a speciální aplikace k sebepoznávání a k hodnocení svých schopností a dovedností - vyhledává informace o tom, jaká kvalifikace (a další vzdělávání) je předpokladem pro vybranou profesi/povolání, orientuje se v online databázích středních	- trh práce (charakter a druhy pracovních činností) - volba profesní orientace - možnosti vzdělávání - zaměstnání (pracovní příležitosti v regionu) - podnikání (drobné a soukromé podnikání) - digitální technika - využití v různých pracovních činnostech a zaměstnáních - digitální zdroje o trhu práce a pro volbu povolání: portály o profesích a profesní přípravě, portály určené k hledání práce, s informacemi o trhu práce, náplň oborů SŠ, informace a poradenské služby; aplikace a videa o profesích, povoláních, podnikání; práce s profesními informacemi, využívání poradenských služeb - digitální nástroje (sebe)hodnocení (testy, hry apod.) - digitální osobní kariérové portfolio (např. pomocí cloudového úložiště nebo s využitím speciálních portálů, aplikací,

a vysokých škol (a kurzů celoživotního učení) - používá vybrané webové stránky a portály pro získání a zpracování informací týkajících se poradenských služeb pro výběr povolání a souvisejícího studia (kariérové poradenství), včetně portálu úřadu práce - sestavuje své osobní portfolio dovedností (kompetencí), zkušeností a úspěchů - orientuje se v různých digitálních zdrojích pro volbu povolání a využívá je k sebepoznání, sebehodnocení a k orientaci v profesní nabídce - vyplní elektronické formuláře spojené s přihláškou na střední školu, orientuje se v online prostředí administrace přijímacího řízení	sociálních sítí) - sebe prezentace - digitální nástroje (např. aplikace pro prezentaci, video, osobní portfolio)
---	---

Volba povolání

Pracovní činnosti

Učební osnovy 1. stupně

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
1	1	1	1	1

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vzdělávací obor: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Žáci se v předmětu pracovní činnosti učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Vzdělávací obsah tohoto předmětu je určen chlapcům i dívkám bez rozdílu.

Pracovní činnosti patří do vzdělávací oblasti Člověk a svět práce, který je na 1. stupni rozdělen do čtyř tematických okruhů:

1. Práce s drobným materiálem

- vytváření předmětů z tradičních i netradičních materiálů, poznávání vlastností materiálů
- funkce a využití pracovních pomůcek a materiálů
- jednoduché pracovní postupy a organizace práce
- lidové zvyky, tradice a řemesla

2. Konstrukční činnosti

- práce se stavebnicemi (plošné, prostorové, konstrukční)
- sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

3. Pěstitelské práce

- základní podmínky pro pěstování rostlin
- péče o nenáročné rostliny
- pěstování rostlin ze semen
- pozorování přírody, zaznamenávání a hodnocení výsledků pozorování

4. Příprava pokrmů

- pravidla správného stolování
- příprava tabule pro jednoduché stolování

Předmět pracovní činnosti se vyučuje v 1. až 5. ročníku po jedné hodině týdně.

Výuka probíhá v těchto prostorách

- ve třídě
- na školním pozemku
- ve cvičné kuchyňce

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- zadává úkoly obecně užívanými termíny
- vede žáky k samostatnému pozorování a experimentování, k porovnávání výsledků práce

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- zadává úkoly a pokusy tak, aby žáci využili vlastní úsudek a zkušenost a naplánovali
- způsob řešení problémů
- učí žáka vyhledávat informace vhodné k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Vyučující

- učí žáky využívat získané dovednosti k vytváření vztahu potřebnému k plnohodnotnému soužití
- vede ke spolupráci s ostatními
- učí žáka vyhledávat informace vhodné k řešení problémů

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- vede žáky ke spolupráci ve skupinách
- vede žáky k respektování pravidel práce v týmu
- vede žáky k uvědomění si své identity v rámci pracovní skupiny
- vede žáky k vybudování si pocitu sebedůvěry a zdravého sebevědomí, k dosažení pocitu
- sebeuspokojení

Kompetence občanské

Vyučující

- vede žáky k respektování druhého, k zodpovědnosti a ochraně svého zdraví i zdraví
- ostatních
- učí žáka účinně pracovat ve skupině, podílet se spolu s pedagogem na utváření pravidel
- práce
- učí žáka přispívat k dobrým vztahům, nabízet pomoc a v případě potřeby o ni i požádat,
- podílet se na utváření příjemné pracovní atmosféry
- učí žáka přispívat k diskuzi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápat potřebu efektivně
- spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňovat zkušenosti druhých lidí,
- respektovat různá hlediska a čerpat poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

Kompetence pracovní

Vyučující

- vede žáky, aby využívali bezpečně a účinně nástroje a materiály, využívali znalosti v
- jednotlivých oblastech k přípravě na svou budoucnost
- učí žáka přistupovat k pracovním výsledkům nejen z hlediska kvality a funkčnosti, ale i z hlediska ochrany zdraví svého i ostatních a z hlediska ochrany životního prostředí

Kompetence digitální

Vyučující

- seznamuje žáky s výhodami využívání videonávodů při tvorbě vlastních výrobků
- podporuje žáky při vytvoření videonávodu vlastního výrobku nebo pokrmu

- vede žáky k tomu, aby vyhledávali pracovní postupy a návody (příprava pokrmů, péče o rostliny, práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti) v doporučených online zdrojích
- motivuje žáky k zaznamenávání výsledků pozorování přírody a pěstitelských pokusů s využitím digitálních technologií

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

1) Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů
- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

- vzájemné poznávání se ve skupině (třídě)
- rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech
- péče o dobré vztahy
- chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc
- rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny)

Morální rozvoj

- analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí
- pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu)

2) **Výchova demokratického občana - VDO**

- **Občanská společnost a škola**

- škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství,
demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole

3) **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech - EGS**

- **Evropa a svět nás zajímá**

- lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

- **Objevujeme Evropu**

- státní a evropské symboly

4) **Multikulturní výchova - MKV**

- **Kulturní difference**

- jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti

- **Lidské vztahy**

- právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci
- význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti
- tolerance, empatie, umění vžít se do role druhého

5) **Enviromentální výchova - EMV**

- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí**

- průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti)
- odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření

s odpady, druhotné suroviny)

- **Vztah člověka k prostředí**

- náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy:

žák

- ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy - pracovat podle slovního návodu, předlohy i videonávodu
- provádět pozorování přírody, zaznamenat je i s využitím digitálních technologií a zhodnotit jejich výsledky
- ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
- ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny
- ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování
ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-3-1-01p zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy
- ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

- ČSP-3-3-01p *provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky*
- ČSP-3-3-02 *pečuje o nenáročné rostliny*
- ČSP-3-4-01p *upraví stůl pro jednoduché stolování*
ČSP-3-4-02 *chová se vhodně při stolování*

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Pracovní činnosti 1. - 3. ročník

Výstupy	Učivo
Práce s drobným materiálem	
- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - pracuje podle slovního návodu a předlohy nebo dle videonávodu	- vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) - jednoduché pracovní operace a postupy, vyhledání videonávodu, práce s ním, volba vhodného materiálu a pomůcek - organizace práce - lidové zvyky, tradice, řemesla - pracovní pomůcky a nástroje - funkce a využití

Konstrukční činnosti	
- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů - práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem,

Pěstitelské práce	
- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování s využitím digitálních technologií - pečuje o nenáročné rostliny	- základní podmínky pro pěstování rostlin, - pozorování rozmnožování rostlin a jeho záznam s využitím digitálních technologií - půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo - pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě - pěstování pokojových rostlin
Příprava pokrmů	
- připraví tabuli pro jednoduché stolování - chová se vhodně při stolování	- základní vybavení kuchyně - výběr, nákup a skladování potravin - jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekávané výstupy:

- ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
- ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu
- ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
- ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně
- ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm
- ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- ČSP-5-1-01p vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu
- ČSP-5-1-02p využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii
- ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- ČSP-5-1-04p udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění
- ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- ČSP-5-2-03p udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu
- zná funkci a užití jednoduchých pracovních nástrojů a pomůcek
- ČSP-5-3-01p zná základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin
- ČSP-5-3-02p ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování
- ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- ČSP-5-3-04p dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě
- ČSP-5-4-01p zná základní vybavení kuchyně
- ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm
- ČSP-5-4-03p dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování

- ČSP-5-4-04 *udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni*
 - *uplatňuje zásady správné výživy*

Pracovní činnosti 4. - 5. ročník

Výstupy	Učivo
Práce s drobným materiálem	
- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představitosti různé výrobky z daného materiálu - využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic - volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	- vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) - pracovní pomůcky a nástroje - funkce a využití - jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce - lidové zvyky, tradice, řemesla

Konstrukční činnosti	
- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž - pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů - práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

Pěstitelské práce	
- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování - zaznamená vývoj rostlin při pěstitelských pokusech s využitím digitálních technologií - ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny - volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo - pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.) - pozorování a jeho záznam s využitím digitálních technologií - pěstování pokojových rostlin - rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

Příprava pokrmů	
- orientuje se v základním vybavení kuchyně - připraví samostatně jednoduchý pokrm - dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování - udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	- základní vybavení kuchyně - výběr, nákup a skladování potravin - jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování - technika v kuchyni - historie a význam

Doplňující vzdělávací obory

Etická výchova

Učební osnovy 2. stupně

6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
0	0	0	0+1

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vzdělávací obor: Doplnující vzdělávací obory

Vyučovací předmět: Etická výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět se zaměřuje na vývoj jedince, etapy lidského života, učí žáky upevňovat a rozvíjet rodinné vztahy a tradice, chápat smysl a význam rodiny, práva členů rodiny, plánování partnerství rodičovství, uzavírání manželství. Žáci rozvíjí své znalosti o vývoji jedince, upevňují znalosti sexuální výchovy, učí se rozpoznat nežádoucí krizové situace, chápou význam lidského zdraví. Etická výchova realizuje prevenci a ochranu lidského života, chápe význam osobnosti člověka a jeho chování v běžném životě. Klade větší důraz na řešení aktuálních problémů dětí, vše vychází z jejich zkušeností, názorů a nápadů. Do výuky je možné zařadit aktuální besedy a přednášky, které napomáhají k hlubšímu chápání souvislostí a umožňují lepší orientaci v dané problematice. Předmět se dále zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v životě. Učí žáky respektovat mravní principy a hodnoty, pravidla společenského soužití a chování, respektovat názory druhých, přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, motivuje je k aktivnímu životu ve společnosti. Předmět Etická výchova se zaměřuje na kvalitu lidského života a mezilidské vztahy, učí žáky vážit si kladných lidských vlastností, vychovává žáky v duchu tolerance, úcty k národům a odlišným rasám a porozumění základním lidským právům a jejich uplatňování v životě.

Etická výchova je dotována v 9. ročníku 1 hodinou týdně.

Do vyučovacího předmětu Etická výchova se promítají tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- vede žáky k samostatnosti, tvořivosti a k vyhledávání a třídění informací
- učí je plnit plánovitě zadané úkoly
- vede k plánování a řízení vlastního učení, hledání efektivních způsobů učení a motivujeme je k další práci

Kompetence k řešení problémů

Vyučující

- vede žáky k samostatnému a zodpovědnému plnění úkolů
- zařazuje projektovou práci, třídní a školní soutěže
- učí plánovat úkoly, spolupracovat a vhodně argumentovat

Kompetence komunikativní

Vyučující

- motivuje k vytvoření vlastního názoru
- zařazuje úkoly, práce ve skupinách, při kterých žáci spolupracují
- podporuje kooperativní myšlení žáků
- vytváří zdravé prostředí pro zapojení se do diskuse
- učí slušně se vyjadřovat

Kompetence občanské

Vyučující

- zapojuje žáky do skupinové práce tak, aby se každý mohl svobodně vyjádřit

- podporuje účast na třídních akcích a soutěžích
- seznamuje s životem a kulturou, zvyky a tradicemi v jiných zemích

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- posiluje u žáků uvědomění si vlastní hodnoty a vážení si lidského života
- uplatňuje pravidla slušného a ohleduplného chování
- navozuje situace, ve kterých se žáci mohou prosadit jako aktivní občané
- pomáhá zvolit vhodné postupy k řešení problémů

Kompetence pracovní

Vyučující

- zařazuje projekty a skupinové práce, na kterých žáci samostatně pracují a odpovídají za ně
- vede k pozitivnímu vztahu k učení, práci a vytváření zkušeností při volbě povolání
- vede k systematickosti a odpovědnosti za plnění úkolů

Kompetence digitální

Vyučující

- Pomáhá žákům orientovat se v digitálním prostředí a vede k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání technologií při práci, učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života.
- Představuje žákům možnosti zapojení se do života společnosti prostřednictvím digitálních technologií, podporuje je v tom, aby využívali digitální technologie pro průzkumy, šetření a ankety zaměřené na život ve škole a v obci.
- Vysvětluje žákům principy bezpečnosti při ochraně soukromí vlastního i ostatních, při vytváření digitální stopy, při správě digitální identity a seznamuje je s pravidly ochrany autorských práv.
- Poskytuje žákům příležitost zkoumat a hodnotit vliv technologií na proměny společnosti i život jednotlivce a diskutovat o možných důsledcích.

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

1. Osobnostní a sociální výchova

- Osobnostní rozvoj
 - Rozvoj schopností poznávání
 - Sebepoznání a sebepojetí
 - Seberegulace a sebeorganizace
- Sociální rozvoj
 - Poznávání lidí
 - Mezilidské vztahy
 - Komunikace
- Morální rozvoj
 - Hodnoty, postoje a praktická etika

2. Výchova demokratického občana

- Občanská společnost a škola
 - Škola jako model otevřeného a demokratického společenství
 - Formy participace žáků na životě místní komunity
- Občan, občanská společnost a stát
 - Listina základních práv a svobod
 - Principy soužití s minoritami

3. Multikulturní výchova

- Kulturní difference
- Lidské vztahy

- Etnický původ
- Multikulturalita
- Princip sociálního smíru a solidarity

4. Environmentální výchova

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
 - Změny v krajině
- Vztah člověka k prostředí
 - Náš životní styl
 - Nerovnoměrnost života na Zemi

5. Mediální výchova

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
 - Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě
 - Chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel
- Fungování a vliv médií ve společnosti
 - Vliv médií na každodenní život jednotlivce
 - Role médií v politických změnách

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Etická výchova - 9. ročník

Výstupy	Učivo
Etická výchova	
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy - rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů - analyzuje etické aspekty různých životních situací - je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení - spolupracuje i v obtížných sociálních situacích - rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory - nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhájí svá práva - analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu - respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí - komunikuje otevřeně, pravdivě, s	- asertivita, techniky asertivního jednání - média a jejich vliv na člověka - mezilidské vztahy - sociální empatie - důstojnost lidské osoby - lidská práva - tolerance, solidarita - lidská sexualita

porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci	
--	--

Náboženství

Učební osnovy 1. a 2. stupeň

1. roč- ník	2. roč- ník	3. roč- ník	4. roč- ník	5. roč- ník	6. roč- ník	7. roč- ník	8. roč- ník	9. roč- ník
1	1	1	1	1	1	1	1	1

Vyučovací předmět: Náboženství

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Nepovinný předmět Náboženství vyučuje farář římskokatolické církve 1 hodinu týdně ve dvou skupinách (žáci I. stupně, žáci II. stupně). Skupiny jsou sestaveny podle počtu zájemců na začátku školního roku. Předmět Náboženství rozvíjí a podporuje základní předpoklady křesťanského životního postoje a jednání.

Umožňuje přístup k biblickému poselství, ke křesťanské tradici, seznamuje s křesťanským způsobem života a pomáhá při hledání základních lidských hodnot a orientaci v tomto světě. Předmět je nepovinný a je nabízen všem žákům všech ročníků na prvním i druhém stupni. Podle počtu přihlášených se dělí na skupiny. Vyučování má dotaci jednu hodinu týdně. Římsko-katolické náboženství je vyučováno podle platných předpisů římskokatolické církve.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu zpracovává vyučující náboženství podle platných osnov vydaných Českou biskupskou konferencí nebo osnov schválených diecézním biskupem a podle Kompendia katechismu katolické církve.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Vyučující

- motivuje a vybízí žáky k aktivnímu přístupu k náboženství
- používá vhodné učební materiály
- rozvíjí učební dovednosti k samostatnému učení

Kompetence k řešení problému

Vyučující

- vede žáky k samostatné práci a k samostatnému rozhodování

Kompetence komunikativní

Vyučující

- vede žáky k vhodné interpretaci svých myšlenek v ústním i písemném projevu
- vede žáky k obhajobě vlastních názorů
- rozvíjí prostředky pro kvalitní a účinnou komunikaci
- učí naslouchat ostatním

Kompetence sociální a personální

Vyučující

- vede žáky k týmové spolupráci a zodpovědnosti za svoji práci
- rozvíjí základní společenské návyky a mezilidské vztahy

Kompetence občanské

Vyučující

- učí žáky respektovat názory druhých

Kompetence pracovní

Vyučující

- motivuje žáky k práci, k pravidelné přípravě na vyučování
- učí zodpovědnosti a samostatnosti při plnění svých povinností

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

1) Osobnostní a sociální výchova - OSV

- učí si uvědomovat sama sebe jako jedinečnou a neopakovatelnou bytost
- vede k reflexi svého jednání
- napomáhá hledání smyslu svého života
- prostřednictvím obřadů a symbolů působí jako harmonizační faktor duševního zdraví
- vychovává k udržování mravních a etických norem
- pomáhá utvářet osobní identitu
- motivuje k naplňování hodnot tzv. „vyššího principu“

2) Výchova demokratického občana

- učí zachovávat mravní a etické normy jako předpoklad pro fungování demokratické společnosti
- vychovává k uvědomování si odpovědnosti za své jednání
- vede k uplatňování ideálů solidarity a lásky k bližnímu
- motivuje k postoji tolerance vůči druhým
- vychovává k uvědomování si hodnoty každého lidského života ve všech jeho fázích
- vede k participaci na životě společnosti v oblasti solidarity a altruismu

3) Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- prohlubuje vědomosti o souvislostech a kontinuitě dvoutisíciletých křesťanských dějin Evropy

- učí kritickému srovnání evropské kultury s kulturami ostatních světadílů
- vede k poznání životních osudů významných křesťanských osobností a iniciuje zájem o osobní vzory
- pomáhá překonávat předsudky
- kultivuje vztah sekularizované společnosti k náboženským tématům
- podporuje pozitivní postoj k tradičním křesťanským hodnotám

4) Multikulturní výchova

- Prohlubuje všeobecné znalosti z oblasti světových náboženství
- Učí tolerantnosti k jiným náboženským skupinám a tím také k jiným skupinám etnickým a kulturním
- Umožňuje rozšíření znalosti multikulturní terminologie: církev, řeholní život...
- Učí vnímat odlišnosti náboženských, etnických a kulturních skupin jako obohacující faktor
- Na základě křesťanského učení o lásce k bližnímu pomáhá uvědomovat si neslučitelnosti jakékoli diskriminace s principy moderní společnosti
- Vede k angažovanosti v oblasti lidských práv

5) Environmentální výchova

- Zasazení m do kontextu světa stvoření ukazuje přírodu jako jedinečnou a neopakovatelnou a vede tím ke schopnosti žasnout nad jejím uskupením
- Svým eschatologickým učením pomáhá uvědomovat si nadčasové souvislosti mezi jednáním člověka a stavem životního prostředí
- Pomáhá uvědomovat si etické a mravní hranice v oblasti výzkumu a rozvoje věd

6) Mediální výchova

- Naznačuje i jiné možnosti komunikace než mediální
- Rozvíjí komunikační schopnosti pro vedení dialogu v pluralitní společnosti s odkazem na úctu k partnerovi, se kterým je dialog veden

- Pomáhá rozvíjet analytický přístup k obsahu mediálních informací a obsahuje jeho prostor o mravní rozměr
- Vede schopnosti rozeznávat platnost a význam argumentace ve veřejných projevech
- Rozvíjí citlivost vůči stereotypům, předsudkům a zjednodušujícím úsudkům v mediálních projevech o náboženských hodnotách
- Napomáhá uvědomění si vlastní odpovědnosti za způsob komunikace a vytváří základy pro pochopení spravedlnosti a mravnosti v mediální komunikaci
- Učí formulovat vlastní názor a kriticky hodnotit obsahy mediálních zpráv

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Náboženství 1. - 9. ročník

1. a 2. období

Výstupy	Učivo
- Orientuje se v základním obsahu křesťanské víry - Rozumí základnímu křesťanskému životnímu postoji víry, naděje a lásky	Znalost základních tezí křesťanského učení - potřeba záchrany (spásy) v lidském životě a křesťanská odpověď - modlitba jako forma setkání člověka s Bohem - příběhy Ježíšova života Ježíšovo jednání s lidmi, kteří se pro vinili - Ježíšova podobenství o Božím království - Církev - společenství křesťanů - svátosti jako součást křesťanského života

- Zná základní biblické obrazy Boha a rozumí jim na základě intuitivního přístupu k symbolem - Disponuje základními vědomostmi o biblické zvěsti a o křesťanském učení - Je pozorný vůči základním existenciálním zkušenostem a zná jejich náboženskou interpretaci - Vnímá skutečnost vlastního svědomí a umí popsat jeho funkci - Umí popsat svůj život nejen v plnosti možností seberealizace, ale i v jeho ohraničenosti a rozporech	Otevřenost pro základní životní zkušenosti - probouzení a vyjadřování pocitů radosti, úžasu, vděčnosti a důvěry - zkušenost s vlastními hranicemi, tj. zkušenost s rozloučením, vinou, nepochopením, zradou nebo zkušenost utrpení a smrti - zkušenost kamarádství, přátelství, bezpečí a blízkosti, vlastní jedinečnosti a život ve společenství jako dar a úkol - rozvoj pozitivního postoje k sobě a k životu: naděje jako příslib nového východiska Porozumění náboženské formě řeči bible - základní starozákonní a novozákonní symboly významné pro křesťanskou představu Boha - biblické obrazy Boží blízkosti - biblický obraz stvoření - exemplární starozákonní příběhy - biblické svědectví o Bohu jako cíli směřování lidského společenství
--	--

- na základě vybraných momenty života Ježíše Krista dokáže vysvětlit základy křesťanského poselství - umí popsat základní historické souvislosti vzniku a rozvoje křesťanských slavností a svátků - umí vysvětlit přínos křesťanství skrze příklady života osobností křesťanské historie	Historické souvislosti rozvoje křesťanství v naší zemi exemplární události spojené s raným křesťanstvím v Čechách a na Moravě (sv. Václav, sv. Prokop, sv. Vojtěch), život a zaměření klášterů (sv. Anežka)
- je pozorný vůči morálním konfliktům v rozsahu svých dětských zkušeností a umí v nich uplatnit princip křesťanského zlatého pravidla - chová se s ohleduplnou pozorností a tolerancí vůči lidem jinak nábožensky smýšlejícím - rozumí základním křesťanským etickým principům	Porozumění principem křesťanské mravnosti - princip křesťanské mravnosti (zlaté pravidlo): Co nechceš, aby jiní dělali tobě, nedělej ty jim - křesťanské ideály mravnosti: Ježíšovo učení obsažené v přikázání lásky a v blahoslavenstvích - Desatero jako pomoc na cestě k uskutečnění svého lidství - morální konflikty současnosti: válka a mír, péče o životní prostředí - možnost obrácení a smíření jako křesťanská nabídka pomoci člověku v situaci provinění

- na základě zkušeností umí popsat křesťanství jako skutečnost prožívanou v církvi - zná některé další církve a náboženské společnosti působící v jeho regionu	Ekumenismus a mezináboženský dialog - křesťanské církve, působící v našem regionu - příklady uctívání Boha a životní praxe u různých náboženství, s nimiž mohou děti udělat zkušenost v naší zemi (židovství, islám, buddhismus) - příležitosti, při nichž se můžeme společně s křesťany jiných církví a s příslušníky jiných náboženství přátelsky setkávat, pracovat a usilovat o společné lidské hodnoty
- orientuje se ve střídání všedních dnů a křesťanských svátků a rozlišuje jejich rozdílnou náplň a funkci - umí popsat základní historické souvislosti vzniku a rozvoje křesťanských slavností a svátků	Křesťanské slavnosti a svátky - původ křesťanských svátků - způsob slavení různých křesťanských svátků: Vánoc, Velikonoc, Svatodušních svátků apod. - mešní a křestní katolické liturgie - význam doby přípravy na slavnost a její slavnostní prožití - svátky křesťanských světců a významných postav

2.stupeň

Výstupy	Učivo
- zná základní součásti obsahu katolické nauky	Znalost základních tezí katolického učení - Boží trojjednost jako projev Božího života - Vtělení: křesťanská víra v Ježíšovo lidství a božství - Boží království jako realita a jako vize - Kristovo vzkříšení jako vítězství nad mocí viny a smrti - Příběh Letnic jako impuls k misionářskému poslání křesťanů - Církev - jedna, svatá, apoštolská, katolická - Život a organizace církve - Svátosti církve, základní formy modlitby v tradici církve

- Rozumí Bibli jako svědectví lidí o zkušenostech osvobozujícího božího jednání vůči člověku, umí vysvětlit jejich souvislost s postojem víry a umí interpretovat biblické poselství jako výzvu pro život člověka - Umí popsat, v čem spočívá pohled na člověka a svět ve světle křesťanské víry, a porovnat vlastní zkušenost a zkušenost víry církve	Otevřenost pro základní životní zkušenosti - Zkušenost vlastní identity, důstojnost muže a ženy lidská sexualita: vzájemné ocenění a přijetí, zkušenost životních změn jako projevu životní síly, životní vzory a ideály, hodnota lidského života, lidská osobnost jako celistvost: harmonie těla, duše a ducha - Pozitivní a negativní zkušenosti v životě společenství, zkušenost zodpovědnosti, zkušenost omezení existencí pravidel, problémy s uznáváním autorit a institucí, konstruktivní a destruktivní kritika - Zkušenost s násilím a zneužíváním moci - Zkušenost viny, odporu a utrpení Porozumění náboženské formě řeči bible - podstata symbolického a metaforického vyjádření, literární druhy biblického textu - příběh stvoření světa jako obraz a jako výzva člověku k úctě ke světu a ke spoluzodpovědnosti za svět - příběhy zdůrazňující podstatné prvky identity věřícího člověka ve SZ a v NZ - biblické pojetí člověka a jeho života
---	--

- umí posoudit důležité pozitivní i negativní události světového křesťanství, zhodnotit jejich církevní interpretaci a vyvodit závěry pro svět - umí rozpoznat negativní projevy různých náboženských sekt	Historické souvislosti vývoje světového křesťanství Klíčové historické události, např. pronásledování prvních křesťanů, Milánský edikt a jeho důsledky, západní a východní křesťanská mise, křesťanské státy středověku, osvícenectví a vznik sekularizované společnosti, současný vztah církví a státu v ČR Změny obrazu církve v průběhu dějin, 2. Vatikánský koncil Křesťanské umění románské, gotické, renesanční, barokní, moderní Historie vývoje hlavních proudů křesťanství: katolického, pravoslavného, poreformačního Sekty, jejich původ a techniky manipulace
---	--

- umí zhodnotit principy křesťanského jednání v duchu solidarity a lásky v jeho nejširších sociálních kontextech - zná základní psychické, sociální a historické souvislosti podmiňující hledání a nalézání životního smyslu a zná jeho transcendentní interpretaci - zná metodu kritického a diferencovaného přístupu k vlastní osobě, umí přijmout sám sebe	Porozumění principem křesťanské mravnosti - zlaté pravidlo jako orientace na správné jednání, přikázání lásky k Bohu a ideál křesťanské mravnosti - vnitřní svoboda jako základ křesťanské morálky, evangelní výzvy k čestnosti a pravdivosti, k nenásilí, k lásce k nepřátelům, ke svobodnému postoji k vlastnictví a majetku - sociální rozměr viny a hříchu - etika životního prostředí z křesťanského hlediska - práce a povolání ve službě lidem (výkon je výzva: naplnění nebo zotročení?) - etika trávení volného času - křesťanský pohled na hodnotu individuálního lidského života (mravní aspekt eutanazie, interrupce, genového inženýrství...) - bezpodmínečná láska v mezilidských vztazích a ve vztahu Boha k člověku: odpuštění a smíření - tvořivost v budování pozitivních mezilidských vztahů jako cesta k naplnění života smyslem
---	--

- rozumí rozdílům a společným prvkům v učení křesťanských církví a zná základní principy ekumenického dialogu - rozumí rozdílům a společným prvkům v učení světových náboženství a umí popsat východiska a zásady vzájemné tolerance	Ekumenismus a mezináboženský dialog - základní společné prvky a rozdíly v učení křesťanských církví - ekumenický dialog a spolupráce - poznávání a oceňování životních forem jiných náboženství - klíčové historické události související s dějinami židovství a islámu - víra a interpretace životních zkušeností v ostatních nekřesťanských náboženstvích: židovství, islám, hinduismus, buddhismus, jiná náboženství
- rozumí struktuře a podstatě křesťanských slavností a jejich významu pro křesťanskou spiritualitu a život společenství církve	Křesťanské slavnosti a svátky - společné slavení jako vyjádření pozitivního postoje ke světu - křesťanské slavení neděle a dalších významných svátků - katolická liturgie svátostí

Hodnocení a autoevaluace školy

Hodnocení žáků

Nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu ve škole je hodnocení žáků. Hodnocení je běžnou činností, kterou pedagog ve škole vykonává průběžně během výuky po celý školní rok. Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil, v čem ještě chybí a jak dále postupovat. Hodnocení by mělo být nástrojem motivačním, mělo by vést k pozitivnímu vyjádření. Stává se odrazem individuálního pokroku každého žáka. Pravidla pro hodnocení jsou zpracována na základě vyhlášky MŠMT č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání.

Způsoby hodnocení žáků

Žáci se klasifikují ve všech vyučovacích předmětech uvedených v učebním plánu příslušného ročníku. Klasifikační stupeň určí pedagog příslušného vyučovacího předmětu, jestliže předmět vyučuje více pedagogů, určí výsledný stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě. Výsledky práce žáka mohou být hodnoceny klasifikací, slovně nebo kombinací obou těchto způsobů. O způsobu hodnocení výsledku vzdělávání žáka na vysvědčení rozhoduje ředitel školy a po projednání v pedagogické radě. Třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů provede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na jinou školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce. V případě že je žák hodnocen slovně, po projednání s vyučujícími ostatních předmětů třídní učitel převede slovní hodnocení do klasifikace pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání. Jde-li o žáka s potřebou podpůrných opatření o způsobu hodnocení rozhodne ředitel školy na základě žádosti zákonného zástupce žáka. K dílčímu hodnocení lze využít i bodového hodnocení a sebehodnocení žáka.

Hodnocení prospěchu

Klasifikace - Prospěch žáka v jednotlivých vyučovacích předmětech je klasifikován stupni:

- 1- výborný
- 2- chvalitebný
- 3- dobrý
- 4- dostatečný

5- nedostatečný

Do klasifikace se promítá hodnocení úrovně dosažených vědomostí, dovedností, postup práce s informacemi, úroveň komunikace a tvořivost žáka. Hodnocení musí probíhat průběžně v celém časovém období a výsledná známka je stanovena na základě dostatečného množství různých podkladů. V případě zhoršení prospěchu je nutno ihned informovat rodiče a konzultovat s nimi danou situaci. Klasifikuje se vždy dostatečně probrané a procvičené učivo.

Slovní hodnocení

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných i nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovního hodnocení zahrnuje posouzení výsledku vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

O slovním hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady a po projednání na pedagogické radě. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

Zásady pro převedení slovního hodnocení do klasifikace a naopak.

Prospěch

- 1- výborný - ovládá bezpečně
- 2- chvalitebný - ovládá
- 3- dobrý - v podstatě zvládá
- 4- dostatečný - ovládá se značnými mezerami
- 5- nedostatečný - neovládá

Úroveň myšlení

- 1- výborný - pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti
- 2- chvalitebný - uvažuje celkem samostatně
- 3- dobrý - menší samostatnost v myšlení
- 4- dostatečný - nesamostatný v myšlení
- 5- nedostatečný - odpovídá nesprávně i na návodné otázky

Úroveň vyjadřování

- 1- výborný - výstižně a poměrně přesně
- 2- chvalitebný - celkem výstižně
- 3- dobrý - myšlenky vyjadřuje ne dost přesně
- 4- dostatečný - myšlenky vyjadřuje se značnými mezerami
- 5- nedostatečný - i na návodné otázky odpovídá nesprávně

Celková aplikace vědomostí, řešení úkolů, chyby, jichž se dopouští

- 1- výborný - užívá vědomosti a dovednosti spolehlivě a uvědoměle, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
- 2- chvalitebný - dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb
- 3- dobrý - řeší úkoly s pomocí vyučujícího a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby
- 4- dostatečný - dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
- 5- nedostatečný - praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí

Píle a zájem o učení

- 1- výborný - aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
- 2- chvalitebný - učí se svědomitě

- 3- dobrý- k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
- 4- dostatečný - malý zájem o učení, potřebuje stále podněty
- 5- nedostatečný - pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné

Hodnocení chování žáka

Hodnocení chování žáka se odvíjí od dodržování Školního řádu. Je hodnoceno chování ve škole, při školních akcích, reprezentaci školy. Provádí ho třídní učitel po dohodě s ostatními vyučujícími, případně pedagogická rada.

Jsou využívány tři stupně hodnocení:

- 1- velmi dobré
- 2- uspokojivé
- 3- neuspokojivé

Sebehodnocení žáků

Sebehodnocení je nezbytnou součástí hodnocení, která posiluje sebeúctu a sebevědomí žáků.

Žákovi je umožněno zhodnotit svůj výkon a výsledky své práce (závěrem jakékoli aktivity, na závěr vyučovací hodiny, na závěr klasifikačního období). Žák je veden k tomu, aby při svém sebehodnocení uměl vyjádřit, v čem je úspěšný, v čem neúspěšný a jak bude postupovat dál. Žák má právo vyjádřit nesouhlas s hodnocením svého výkonu, pokud se na základě sebehodnocení domnívá, že hodnocení není oprávněné.

Kritéria hodnocení

Ovládnutí učiva předepsaného osnovami

- 1- výborný - ovládá bezpečně
- 2- chvalitebný - ovládá
- 3- dobrý - v podstatě zvládá

- 4- dostatečný - ovládá se značnými mezerami
- 5- nedostatečný - neovládá

Úroveň myšlení

- 1- výborný - pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti
- 2- chvalitebný - uvažuje celkem samostatně
- 3- dobrý - menší samostatnost v myšlení
- 4- dostatečný - nesamostatný v myšlení
- 5- nedostatečný - odpovídá nesprávně i na návodné otázky

Úroveň vyjadřování

- 1- výborný - výstižně a poměrně přesně
- 2- chvalitebný - celkem výstižně
- 3- dobrý - myšlenky vyjadřuje ne dost přesně
- 4- dostatečný - myšlenky vyjadřuje se značnými mezerami
- 5- nedostatečný - i na návodné otázky odpovídá nesprávně

Celková aplikace vědomostí, řešení úkolů, chyby, jichž se dopouští

- 1- výborný - užívá vědomosti a dovednosti spolehlivě a uvědoměle, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
- 2- chvalitebný - dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb
- 3- dobrý - řeší úkoly s pomocí vyučujícího a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby
- 4- dostatečný - dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
- 5- nedostatečný - praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí

Píle a zájem o učení

- 1- výborný - aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
- 2-chvalitebný - učí se svědomitě
- 3-dobry- k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
- 4-dostatečný - malý zájem o učení, potřebuje stále podněty
- 5-nedostatečný - pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- 1) Prospěl(a) s vyznamenáním - žák prospěl s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím

programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 - chvalitebný, průměr stupňů prospěchu

ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je

hodnoceno stupněm velmi dobré; v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků podle § 14 odst. 1 písm. e)

- 2)Prospěl(a) - žák prospěl, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

- 3)Neprospěl(a) - žák neprospěl, je -li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen

na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

Pravidla hodnocení žáků s potřebou podpůrných opatření

Za žáky s potřebou podpůrných opatření jsou považováni žáci se zdravotním postižením (tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, autismem, vadami řeči, souběžným postižením více vadami a vývojovými poruchami učení nebo chování), žáci se zdravotním znevýhodněním (zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování) a žáci se sociálním znevýhodněním (z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a žáci v postavení azylantů a účastníků řízení o udělení azylu).

U žáka se smyslovou nebo tělesnou vadou, vadou řeči, prokázanou specifickou vývojovou poruchou učení nebo chování se při jeho hodnocení a klasifikaci přihlédne k charakteru postižení. Vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení žáků. Volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů. Těmto žákům je nezbytně nutné po celou dobu docházky do školy věnovat speciální pozornost a péči.

S přihlédnutím k doporučení pedagogicko-psychologické poradny volí vyučující pro zjišťování úrovně žákových vědomostí a dovedností takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a než nemá porucha negativní vliv. Pokud je to nutné, nebude dítě s vývojovou poruchou vystavováno úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho předpokladům.

Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony. Při hodnocení se nevychází z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl.

Ředitel školy může povolit, aby byl pro tohoto žáka vypracován pro kterýkoliv předmět příslušnými vyučujícími individuální vzdělávací plán, který se může radikálně lišit od výuky v daném ročníku, přitom však bude poskytovat dítěti v příslušných předmětech ucelené a dítětem zvládnutelné základy. Individuální plány mají charakter smlouvy mezi vedením školy, vyučujícími a rodiči dítěte, jsou vypracovány v písemné formě.

V hodnocení se přístup vyučujícího zaměřuje na pozitivní výkony žáka a tím na podporu jeho poznávací motivace k učení namísto jednostranného zdůrazňování chyb.

Způsoby hodnocení žáků s potřebou podpůrných opatření

Žáci, u kterých je diagnostikována dyslexie nebo dysortografie, mohou být se souhlasem rodičů během celého jejich vzdělávání hodnoceny z mateřského jazyka a z jiných jazyků slovně (a to jak v průběhu školního roku, tak na pololetním a závěrečném vysvědčení). U dětí s diagnostikovanou dyskalkulií bude totéž platit pro matematiku a další předměty, kde výsledky mohou být touto poruchou ovlivněny. Dítě lze hodnotit slovně (průběžně i na vysvědčení) po dohodě s rodiči a odborníkem prakticky ve všech předmětech, do nichž se porucha promítá. Jakmile žák překoná Strana 257 (celkem 261) nejvýraznější obtíže, je vhodné postupně přecházet k běžné klasifikaci. Klasifikovat lze i známkou s tím, že se specifická porucha dítěte vezme v úvahu a odrazí se v mírnější známce. Při uplatňování všech těchto možností vyučující postupují velmi individuálně, s využitím všech dostupných informací, zejména informací z odborných vyšetření a ve spolupráci s rodiči. Všechna navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají s rodiči a jejich souhlasný či nesouhlasný názor je brán na vědomí.

Vlastní hodnocení školy

Autoevaluce - vnitřní hodnocení školy napomáhá zkvalitnění a zefektivnění vzdělávání a výchovy ve škole. Vnitřní hodnocení školy stanoví § 11 a §12 zákona č.561/2004 Sb. (školský zákon) a vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy.

Oblasti autoevaluce

- podmínky ke vzdělávání
- hodnocení školního vzdělávacího programu
- průběh vzdělávání
- kultura školy, podpora školy žákům a studentům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání
- řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- výsledky vzdělávání žáků a studentů

- úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům

Cíle autoevaluace

- posoudit plnění ukazatelů koncepčního záměru rozvoje školy, jejich reálnost a stupeň důležitosti
- posoudit plnění ukazatelů školního vzdělávacího programu, jejich reálnost a stupeň důležitosti
- diagnostikovat oblasti, v nichž škola dosahuje dobrých výsledků, a oblasti, ve kterých je třeba úroveň vzdělávání zlepšit, včetně návrhů příslušných opatření
- posoudit účinnost opatření ke zlepšení úrovně vzdělávání, obsažených v předchozím vlastním hodnocení

Kritéria vlastního hodnocení

- funkčnost ŠVP a využitelnost ŠVP v praxi
- kvalita spolupráce pedagogů, rodičů a žáků
- kvalita prostředí, estetický vzhled, spokojenost žáků, rodičů a pracovníků
- odbornost, kvalifikovanost a aprobovanost pracovníků školy
- míra finančního pokrytí nákladů na činnost školy
- dodržování pracovní kázně, míra zapojení do dalšího vzdělávání
- míra zařazování moderních metod, efektivita metod práce, kvalita vědomostí a dovedností žáků
- kvalita a efektivita integrace žáků, individuálního přístupu, individuálních plánů, reedukace
- šíře nabídky služeb, míra účasti na akcích školy
- kvalita a efektivita řízení školy

Nástroje autoevaluace

- pozorování
- sebehodnocení práce učitelů a hodnocení ředitelem školy za minulý školní rok
- hospitace
- projednání vlastního hodnocení školy s pedagogickou radou (§ 9 vyhlášky č.15/2005 Sb.)
- rozhovory (průběžné rozhovory s učiteli a žáky, výstupy z jednání školské rady)
- dovednostní testy žáků - CERMAT
- dotazníky (klíma školy)
- srovnávací testy
- kontrola individuálních plánů
- zprávy pedagogicko- psychologické poradny
- hodnocení prospěchu